

gemeente

**HORST
A/D
MAAS**

JAARSTUKKEN 2019

Inhoudsopgave

ALGEMEEN	5
1.1 Leeswijzer	7
1.2 Financiële samenvatting	9
1.3 Kerngegevens	15
JAARVERSLAG	17
2.1 Programmaverantwoording	19
1. Economie en ruimte	25
2. Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	37
3. Duurzaamheid: klimaatambities, energietransitie, circulariteit	49
4. Sociaal maatschappelijk, participatie en voorzieningen	57
5. Cultuur, sport en onderwijs	69
6. Openbare orde & veiligheid, toezicht & handhaving	79
7. Bestuur, organisatie en samenwerking	85
8. Financiën	95
Algemene Dekkingsmiddelen	101
Overhead	103
Vennootschapsbelasting	105
Onvoorzien	107
2.2 Paragrafen	109
A. Lokale heffingen	111
B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	123
C. Onderhoud kapitaalgoederen	129
D. Financiering	135
E. Bedrijfsvoering	141
F. Verbonden partijen	149
G. Grondbeleid	179
H. Ombuigingen	183
I. Informatiebeveiliging en privacy	185
J. Samenvatting Actualisatie Perspectievennota Maatschappelijke accommodaties	189
K. Gebeurtenissen na balansdatum	193
JAARREKENING	195
3.1 Overzicht van baten en lasten in de rekening	197
a. Totaaloverzicht lasten en baten per programma	199
b. Begrotingsrechtmatigheid	201
c. Overzicht incidentele lasten en baten	209
Toelichting incidentele lasten en baten	211
d. Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	217
e. Wet normering topinkomens	221
3.2 Balans	227
a. Balans per 1 januari en 31 december 2019	227
b. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	230
c. Toelichting op de balans	233
d. Overzicht grondexploitaties	249
e. Overzicht gewaarborgde geldleningen	251
3.3 Sisa	253
3.4 Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld	257
BIJLAGEN	259
4.1 Overzicht restantkredieten met toelichting	261
4.2 Griffierekening	265
4.3 Lijst met afkortingen	267

ALGEMEEN

1.1 Leeswijzer

Voor u liggen de jaarstukken 2019. Deze jaarstukken geven u een indruk van wat er in 2019 allemaal is gerealiseerd van de voornemens die in de begroting 2019 en de bijstellingen in de loop van 2019 zijn opgenomen. De jaarstukken zijn het sluitstuk van de jaarlijkse planning- en controlcyclus over 2019. Daarnaast dienen zij ook als uitgangspunt voor het opstellen van de kadernota 2021 en de eerste bijstelling van de begroting 2020. Met het vaststellen van de jaarstukken verleent de Raad decharge aan het college van burgemeester en wethouders.

De jaarstukken zijn opgebouwd uit vier onderdelen:

- Algemeen
- Jaarverslag
- Jaarrekening
- Bijlagen

Het algemene deel bevat deze leeswijzer, de financiële samenvatting en de kerngegevens. Het jaarverslag gaat in op de beleidsinhoudelijke realisatie en de jaarrekening op de financiële realisatie over 2019.

Getallen worden in het hele boekwerk weergegeven op duizendtallen tenzij anders aangegeven. Positieve bedragen zijn baten of een voordeel en negatieve bedragen zijn lasten of een nadeel.

Jaarverslag

Het jaarverslag met de programmaverantwoording is de verantwoording over het gevoerde beleid in 2019 per programma. Verder wordt in afzonderlijke paragrafen uitgebreider verantwoording afgelegd over relevante beleids- en beheersmatige aspecten.

Aan het slot van elk programma is een financieel overzicht opgenomen, met daarin vermeld de lasten en baten als ook de stortingen en aanwendungen van de reserves die betrekking hebben op het betreffende programma. Daarna volgt een analyse van het resultaat van het programma. In de analyse worden de cijfers gepresenteerd rekening houdend met de mutaties in de reserves, onderverdeeld naar taakvelden, waarbij alleen verschillen tussen de begroting na wijziging en de realisatie groter dan € 50.000 worden toegelicht.

De paragrafen vormen een dwarsdoorsnede van de rekening op een aantal belangrijke onderdelen. Deze kunnen beleidsmatig van aard zijn (weerstandsvormen), maar ook beheersmatig (onderhoud kapitaalgoederen). De paragrafen A t/m G zijn voorgeschreven. Hieraan zijn vier paragrafen toegevoegd:

- Paragraaf H: Ombuigingen
- Paragraaf I: Informatiebeveiliging en privacy
- Paragraaf J: Samenvatting Actualisatie Perspectievennota Maatschappelijke Accommodaties
- Paragraaf K: Gebeurtenissen na balansdatum

Jaarrekening

In de jaarrekening vindt u een totaaloverzicht van de financiële gegevens die horen bij het gerealiseerde beleid. Het onderwerp begrotingsrechtmatigheid wordt toegelicht in 3.1 programmarekening. Daarna volgt de balans per 31 december 2019 met de bijbehorende toelichtingen. In de toelichting op de balans wordt ook de vermogenspositie van de gemeente geschetst.

Wie meer wil weten over de realisatie van beleid kan rechtstreeks in het jaarverslag naar het betreffende programma of de betreffende paragraaf gaan. De financiële analyse en de toelichting op de afwijkingen van de programma's zijn terug te vinden in het jaarverslag. Wie meer wil weten in de financiële positie van de gemeente en analyses van het verloop hiervan, kan dit terugvinden in de jaarrekening.

Bijlagen

In dit onderdeel zijn diverse aanvullende gegevens op detailniveau opgenomen.

1.2 Financiële samenvatting

Gerealiseerd resultaat 2019:

Het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening 2019 bedraagt € 1.167.000 voordelig.

Bij de resultaatbepaling dienen stortingen in, en onttrekkingen aan reserves, in eerste instantie buiten beschouwing te blijven. Uit de gerealiseerde baten en lasten per programma en de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen volgt het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten. Uit het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten en de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves volgt vervolgens het resultaat.

Resultaat 2019: (+/+ = voordeel, -/- = nadeel):

	Primaire Begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019
Totaal saldo van baten en lasten	-1.272	-10.707	-949
Mutaties in de reserves	1.272	9.657	2.116
Geraamd en gerealiseerd resultaat	0	-1.050	1.167

Verloop begroting 2019:

Hieronder volgt een overzicht van het verloop van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2019 (primaire begroting 2019) naar de begroting na wijziging 2019. De begroting na wijziging is inclusief alle door de raad genomen besluiten tot bijstelling van de budgetten.

De mutaties zijn al eerder toegelicht in de afzonderlijke raadsvoorstellen en besluiten of in de 1^e of 2^e bijstelling in de loop van 2019.

	2019 Lasten	2019 Baten	2019 Saldo
Primaire begroting	-103.677	103.677	0
Vastgestelde begroting 2019 d.d. 13 november 2018	-103.677	103.677	0
Collegeprogramma 2019-2022	188	69	257
Jaarovergang 2018	-692	583	-109
Bijdrage opsporing niet gesprongen explosieven binnen gemeente Horst aan de Maas	-222	222	0
Incidentele subsidie Omroep Reindonk	-8	0	-8
Bestemmingsplan Het Veldje, Horst	-98	98	0
Eerste bijstelling 2019	-3.866	2.580	-1.286
Wijzigingen vóór meerjarenbegroting 2020-2023	-10.635	10.635	0
Bestemmingsplan Hofweg, America	-38	38	0
Bestemmingsplan Venrayseweg	-45	45	0
Verordening rechtspositie raads- en commissieleden	-53	0	-53
Tweede bijstelling 2019	-1.928	2.076	149

Ramen VPB lasten 2017	-144	144	0
OLS diversen	-10	10	0
Diverse mutaties P-vast	-8	8	0
Raming ontvangst en uitgaven BING middelen	-100	100	0
Bijdrage derden voor inhuur	-7	7	0
Actualisatie kostendekkingsplan VGRP 2017-2021	-25	25	0
Bestemmingsplan Van Reiffenburgstraat, Sevenum	-6	6	0
Bestemmingsplan Houthuizerweg, Lottum	-274	274	0
Taalakkoord 'Meedoen door Taal'	-36	36	0
Totaal begroting na wijziging 2019	-121.683	120.633	-1.050

Een toelichting op hoofdlijnen op het verschil tussen het saldo begroting na wijziging 2019 en het gerealiseerde saldo i.c. € 2.217.000 voordelig is onderstaand opgenomen. De verschillen groter dan € 150.000 zijn hieronder per taakveld gespecificeerd. Het verschil bij overige taakvelden is het verschil van alle overige taakvelden kleiner dan € 150.000. Deze verschillen zijn opgenomen in de betreffende programma's.

Bijvoorbeeld in programma 1 staat op taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening een verschil van € 106.000 en deze wordt daar ook toegelicht. Op programma 8 staat op taakveld 0.61 OZB woningen een verschil van € 78.000 en op taakveld 0.62 OZB niet-woningen een verschil van € 94.000, deze worden daar ook toegelicht.

Taakvelden		
0.1	Bestuur	-164
0.7	Algemene uitkering/overige uitkeringen Gemeente Fonds	478
0.8	Overige baten en lasten	-538
3.4	Economische promotie	381
5.2	Sportaccommodaties	228
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	152
6.3	Inkomensregelingen	337
6.4	Begeleide participatie	169
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	220
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-439
8.3	Wonen en bouwen	247
	Overige taakvelden	1.146
Totaal gerealiseerd resultaat		2.217

0.1 Bestuur

Storting APPA € 292.000 nadeel

Op grond van de BBV zijn gemeenten verplicht om te beschikken over een toereikend saldo om aan toekomstige pensioenverplichtingen voor politieke ambtsdragers (wethouders) te kunnen voldoen. Jaarlijks wordt door een externe bureau geanalyseerd of wij aan deze verplichtingen voldoen. Door de sterke daling van de rekenrente, langere levensverwachting, etc. hebben we al tussentijds in 2019 extra budget bij moeten ramen om aan deze verplichtingen te kunnen voldoen. Op basis van de definitieve berekening over 2019 was er een extra storting noodzakelijk om de pensioenvoorzieningen op het vereiste niveau te krijgen.

Ondermijning € 39.000 voordeel

De volledige invulling van de personele capaciteit heeft pas in de loop van 2019 plaatsgevonden, waardoor er in 2019 minder kosten zijn gemaakt. Via een verzoek tot budgetoverheveling zal de raad worden verzocht het restant budget over te hevelen naar 2020.

Project strategische visie € 25.000 voordeel

Het project is later gestart dan beoogd. Gewacht is op de nieuwe portefeuillehouder. Uitgaven zijn dus later gestart. De raad wordt verzocht het restant budget over te hevelen naar 2020.

Visie Bedrijventerreinen € 50.000 voordeel

Om zorg te dragen voor voldoende passende bedrijfskavels is in coalitieakkoord en collegeprogramma 2018-2022 opgenomen dat er uiterlijk 2020 een visie bedrijventerreinen wordt vastgesteld waarin de speerpunten zijn benoemd voor bedrijfskavels en waarop proactief kan worden gestuurd. In het door de raad vastgestelde invulling begrotingsaldo en investeringskader vanuit het coalitieakkoord en collegeprogramma was deze kwaliteitsverbetering opgenomen in thema 8 economie en ruimte. Het restantbudget wordt via een verzoek tot budgetoverheveling aan de raad voorgelegd. Voor 2019 leidt dit tot een voordeel van € 50.000.

Diverse budgetten € 14.000 voordeel

Dit is een optelsom van kleinere voor- en nadelen op diverse budgetten

0.7 Algemene uitkering/overige uitkeringen gemeentefonds

Algemene uitkering gemeentefonds € 469.000 voordeel

Als gevolg van de aanpassing van de maatstaf medicijngebruik door het ministerie hebben we eind januari 2020 nog een aanzienlijke meevaller van € 450.000 gehad. Deze meevaller is gemeld aan de raad via de raadsinformatiebrief. Aanpassing van de begroting 2019 was op dit tijdstip echter niet meer mogelijk.

Diverse budgetten € 9.000 voordeel

Dit is een optelsom van kleinere voor- en nadelen op diverse budgetten

0.8 Overige baten en lasten

Algemene baten en lasten € 1.068.000 nadeel

In de begroting en bij vaststelling van het investeringskader hebben we rekening gehouden met een onttrekking aan de algemene reserve vrij aanwendbaar van € 2.047.000. Hiervan is € 979.000 gerealiseerd in 2019. Dit resulteert in een nadeel van € 1.068.000. Hier staat overigens een verzoek tot budgetoverheveling tegenover van € 1.069.000, ter dekking van de nog te realiseren acties collegeprogramma 2019 - 2022, jaarschijf 2019 welke doorschuiven naar 2020.

Stelposten lasten algemene uitkering € 432.000 voordeel

Een aantal stelposten waaronder onder andere het restant van de stelpost voor verwachte lasten voor de VNG, KING en waarderingskamer hebben we niet volledig hoeven inzetten.

Stimuleringsfonds voor ondernemers agribusiness, vrijetijdseconomie of MKB € 52.000 voordeel

De gemeente wil ondernemers met innovatieve projecten ondersteunen. Dit doet de gemeente met het stimuleringsfonds. Er zijn diverse projecten toegekend, maar deze zijn nog in uitvoering. Hierdoor heeft de betaling in 2019 nog niet (geheel) kunnen plaatsvinden. Via een verzoek tot budgetoverheveling zal de raad worden verzocht het restant budget over te hevelen naar 2020.

Onvoorzien uitgaven € 50.000 voordeel

De post onvoorzien is in 2019 niet ingezet.

Resterend nadeel € 4.000

Dit nadeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld

3.4 Economische promotie

Bevordering toerisme € 343.000 voordeel

Door het door de Raad vastgestelde coalitieakkoord en collegeprogramma is een bedrag van bijna € 300.000 ter beschikking gekomen voor het stimuleren van de economie. Concrete invulling van de maatregelen moet nog plaatsvinden. Via een verzoek tot budgetoverheveling zal dit aan de raad worden voorgelegd.

Coalitieakkoord en collegeprogramma stelpost stimuleren economie en ruimte € 25.000 voordeel
Door het door de raad vastgestelde coalitieakkoord en collegeprogramma is een budget van € 25.000 ter beschikking gekomen voor de inhuur van een concrete verbinder tussen overheid en ondernemers op strategisch en tactisch niveau. Concrete invulling moet nog plaatsvinden. Via een verzoek tot budgetoverheveling zal bedrag aan de raad worden voorgelegd

Resterend € 12.000 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

5.2 Sportaccommodaties (Afslag 10 + zwembad)

Onderhoud groene sportvelden en terreinen € 80.000 voordeel

De aanneemsom in 2019 is lager uitgevallen dan is begroot. Er is vanwege de droge weersomstandigheden m.n. minder gemaaid (geen grasgroei) en ook minder bemest. Dit leidt tot een voordeel van € 80.000

Onderhoud tennisvelden € 16.000 voordeel

De onderhoudswerkzaamheden van 4 tennisparkeerterreinen per 1 januari 2019 zijn ondergebracht zijn bij 1 aannemer i.p.v. 3 aannemers. Dit werkt kostenbesparend. Ook is er minder infill geleverd dan was begroot. Dit leidt tot een voordeel van € 16.000

Directe kosten taakveld 5.2 Sportaccommodaties € 20.000 nadeel

In 2017 is besloten om structureel middelen vrij te maken voor een nieuw vastgoedsysteem. Het oude verhuurprogramma zou uitgefaseerd worden. Echter is dit programma nog nodig voor het zwembad. Indexatie van het huidige systeem en het niet kunnen uifaseren van het oude verhuurprogramma leiden tot een nadeel van omstreeks 20.000

Exploitatie Sporthallen € 21.000 voordeel

De nutslasten van de sporthallen zijn lager dan voorzien. Daarnaast zijn de huuropbrengsten hoger dan voorzien.

Zwembad de Berkel € 16.000 nadeel

Hogere energielasten in combinatie met meer opbrengsten zorgen per saldo voor een negatieve afwijking van € 16.000 ten opzichte van de begroting.

Financieel kader zwembad € 113.000 voordeel

Het betreft de realisatie van de ombuiging op de organisatie ten behoeve van het zwembad. De middelen moeten beschikbaar blijven als financieel kader voor een eventuele herbouw van het huidige zwembad of de bouw van een nieuw zwembad. Bovenstaande is reeds opgenomen in de begroting 2019.

Resterend € 34.000 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Bomenbeheer € 31.000 nadeel

In 2019 werden we geconfronteerd met aanvullende kosten voor de bestrijding van de Eikenprocessierups (EPR). In het voorjaar is er preventief bestreden en in eerste instantie bleek dit weer succesvol. Gedurende het jaar kwamen er steeds meer haarden tot ontwikkeling waardoor we veel extra mechanisch hebben moeten verwijderen. De aanvullende handeling heeft circa € 40.000 extra gekost. Deze aanvullende kosten hebben we deels op kunnen vangen in het reguliere budget waardoor er uiteindelijk een nadelig resultaat overblijft van € 31.000.

Bossen € 76.000 voordeel

De gemeente heeft een rekening-courant verhouding met de Bosgroep. De kosten die de Bosgroep maakt voor de gemeente worden hierop verrekend. Om een goede monitoring van het uitstaande saldo te behouden in onze administratie is deze rekening-courant verhouding in 2019 opgenomen in onze administratie. Dit in overeenstemming met de verslagleggingsvoorschriften. Dit leidt eenmalig tot een voordeel van € 76.000.

Coalitieakkoord en collegeprogramma stelpost beheer openbare ruimte en landschapsversterking € 126.000 voordeel

Door het door de raad vastgestelde coalitieakkoord en collegeprogramma is een bedrag van ruim € 500.000 ter beschikking gekomen voor beheer openbare ruimte en landschapsversterking. Het restantbedrag van 2019 waarvoor nog diverse maatregelen moeten worden opgestart leidt tot een voordeel van € 126.000. Via een verzoek tot budgetoverheveling zal dit aan de raad worden voorgelegd.

Strandbad € 29.000 nadeel

Het strandbad is een openbaar strand waar mensen in de zomer gebruik van maken. Om de veiligheid te garanderen zijn er een aantal basisvoorzieningen nodig zoals een pomp die blauwalg voorkomt, drijflijnen om het gebied af te bakenen en enige vorm van toe zicht. De gemaakte kosten hebben hier betrekking op. De gemeente is zich aan het herbezinnen over het gebruik/inrichting van het strandbad.

Resterend € 10.000 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

6.3 / 6.4 / 6.71 en 6.72 Sociaal domein

Het merendeel van de posten binnen de taakvelden 6.1 t/m 6.82 dient in samenhang met elkaar gezien te worden. Ze maken namelijk onderdeel uit van de decentralisatie van overheidstaken sociaal domein naar gemeenten: in het kort 'sociaal domein'. Het totale saldo van de decentralisatie taken is toegelicht in het programma 4. Sociaal maatschappelijk, participatie en voorzieningen.

8.3 Wonen en bouwen

Bouw- en woningtoezicht € 72.000 nadeel

Het aantal aanvragen is toegenomen, daarnaast wordt het werkproces verder geoptimaliseerd. Er is meer inhuur noodzakelijk geweest met betrekking tot de stikstofdiscussie en de inhuur van juridische bijstand in complexe procedures. Dit leidt tot een nadeel van € 72.000.

Exploitatie privaatrechtelijke gebouwen € 46.000 nadeel

In 2019 is er bliksem ingeslagen op de geluidsinstallatie van de fontein. Een en ander heeft ertoe geleid dat de gehele aansturing vervangen moest worden inclusief de bekabeling in de grond. De kosten hiervoor waren ongeveer € 30.000. Als onderdeel van de openbare ruimte is de fontein niet verzekerd. De overige kosten zijn reguliere beheerkosten die moeten garanderen dat het fonteinwater veilig blijft. Bij de geplande onderhoudsinspectie in 2020 zullen we de fontein als los object mee gaan nemen in het onderhoudsplan.

Leges omgevingsvergunningen € 53.000 voordeel

De legesopbrengsten omgevingsvergunningen zijn voor € 53.000 meer toegenomen dan verwacht door een hoger bouwvolume.

Masterplan Wonen € 300.000 voordeel

Door het door de raad vastgestelde coalitieakkoord en collegeprogramma is een bedrag van € 300.000 ter beschikking gekomen om de ambities in het Masterplan Wonen waar te kunnen maken. Hiervoor zijn aanvullende onderzoeken en inhuur van externe deskundigheid en capaciteit noodzakelijk. Met de inzet van dit budget kan het Uitvoeringsprogramma worden uitgewerkt op basis van het collegeprogramma. Denk hierbij aan het continue bijstellen van de stimuleringsmaatregelen, het vergroten van het aantal huurwoningen en ruimte geven aan nieuwe initiatieven. Het in beeld brengen van de kansen en behoeften per dorp, samen met het dorp, heeft daarbij een hoge prioriteit. Daarnaast zijn er met de raad afspraken gemaakt over de prestatieafspraken waarop extra inzet noodzakelijk is. De ambities zijn hoog, er is maar beperkt capaciteit beschikbaar. Concrete maatregelen zullen in 2020 worden uitgevoerd. Via een verzoek tot budgetoverheveling wordt de raad gevraagd het in 2019 beschikbaar gekomen bedrag van € 300.000 over te hevelen naar 2020.

Resterend € 12.000 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

Resultaat kapitaallasten (rente en afschrijving)

In de afzonderlijke analyse per programma zijn de kapitaallasten meegenomen. In het hieronder opgenomen overzicht worden de kapitaallasten in totaliteit afzonderlijk geanalyseerd en verschillen > € 50.000 per taakveld worden toegelicht.

Taakvelden	Begroot na wijziging 2019	Realisatie 2019	Saldo
Ondersteuning organisatie	791	719	72
Onderwijshuisvesting	1.125	1.017	108
Riolering	1.053	953	100
Samenkracht en burgerparticipatie	547	497	50
Verkeer en vervoer	1.127	1.048	79
Overige taakvelden	1.691	1.510	181
Totaal	6.333	5.743	590

De kapitaallasten zijn lager dan voorzien omdat bij nacalculatie van de renteomslag het rentepercentage is aangepast van 1,5% naar 1%.

Voorstellen voor resultaatbestemming

In totaliteit wordt € 8.049.000 aan budgetoverhevelingen voorgelegd aan de Raad. Voor een bedrag van € 7.535.000 worden deze gedekt uit overgehevelde claims uit de reserves die hiertoe in het verleden, op grond van een raadsbesluit, zijn geraamd. Dit resulteert in een netto-overheveling ten laste van het jaarrekeningresultaat 2019 van € 514.000.

Onderstaand een overzicht van de voorstellen voor budgetoverheveling ten laste van 2019, groter dan € 25.000.

	Lasten	Baten	Saldo
Bruto budgetoverheveling	-9.104	1.055	-8.049
Af: Beschikbare dekkings- en bestemmingsreserves	138	7.396	7.535
Netto over te hevelen budgetten ten laste van 2019			-514
Specificatie	Lasten	Baten	Saldo
Aanpak verward gedrag eigen budgetdeel	-33		-33
Armoede en schuldenbeleid	-67		-67
Bevordering toerisme	-42		-42
Gevelisolatie	-68		-68
Opstarten 1 buurtcirkel in Horst aan de Maas	-30		-30
Overige organisatie kosten t.b.v. p-budget	-150		-150
Voortzetten uitvoeringsprogramma arbeidsmigranten	-32		-32
Wet inburgering	-49		-49
Diverse overhevelingen ≤ € 25.000	-43		-43
			-514

1.3 Kerngegevens

Kerngegevens	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Grondgebied			
Oppervlakte gemeente (hectare)	19.208	19.208	19.208
Aantal hectare verharding	3.600	3.600	3.600
Aantal hectare openbaar groen (incl. buitengebied)*	776	777	1.072
Aantal hectare binnenwater	338	338	338
Aantal woonruimten	19.170	19.110	19.168
Aantal kilometers riolering	494	495	494
Inwoners			
Totaal aantal inwoners	42.271	42.271	42.291
Aantal uitkeringsgerechtigden gemiddeld	380	370	319
Aantal leerlingen	6.039	5.589	5.877
Basis onderwijs	3.417	3.140	3.379
Voortgezet onderwijs	2.622	2.449	2.498
Financiële structuur			
Totaal jaarrekening	€ 116.962.000	€ 103.342.000	€ 117.492.000
Per inwoner	€ 2.767	€ 2.445	€ 2.778
Reserves (per 31-12)	€ 53.788.000	€ 45.161.000	€ 52.841.000
Per inwoner	€ 1.272	€ 1.068	€ 1.249
Voorzieningen (per 31-12)	€ 13.258.000	€ 11.584.000	€ 14.020.000
Per inwoner	€ 314	€ 274	€ 332
Vaste geldleningen (per 31-12)	€ 58.728.000	€ 54.460.000	€ 74.460.000
Per inwoner	€ 1.389	€ 1.288	€ 1.761
Opbrengst belastingen en retributies	€ 12.954.000	€ 13.336.000	€ 13.725.000
Per inwoner	€ 306	€ 315	€ 325
Algemene uitkering gemeentefonds **	€ 33.194.000	€ 46.006.000	€ 56.273.000
Per inwoner	€ 785	€ 1.088	€ 1.331

* Oppervlakte openbaar groen is opnieuw in kaart gebracht, oude cijfers betroffen aannames uit 2010 (fusie).

** De toename AU 2018-2019 is verklaarbaar door het overhevelen van de integratie-uitkering Sociaal Domein naar de Algemene uitkering

Dit zijn werkelijke bedragen en geen afrondingen op duizendtallen.

JAARVERSLAG

2.1 Programmaverantwoording

In dit hoofdstuk wordt per programma/beleidsveld de voortgang van het beleid weergegeven. Bij de begroting 2019 hebben we middels doelstellingen, Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) en maatregelen aangegeven wat we willen bereiken en wat we ervoor gaan doen.

De begroting 2019 is integraal opgesteld met als basis het op het coalitie-akkoord "Krachtig Horst aan de Maas, gezonde blik op de toekomst" gebaseerde collegeprogramma 2018 – 2022. Dit heeft erin geresulteerd, dat de doelstellingen, KPI's en maatregelen in de begroting 2019 een min of meer geactualiseerd collegeprogramma zijn.

De jaarrekening 2019 kan dan m.b.t. het beleidsgedeelte dan ook tegelijk worden gezien als een update over de voortgang van het collegeprogramma 2018 -2022.

Toelichting voortgang doelstellingen en maatregelen

De voortgang van de beleidsrealisatie (doelstellingen en maatregelen) wordt met kleurindicatoren weergegeven.

In de programma's wordt per beleidsveld gerapporteerd op de doelstellingen en maatregelen.

Doelstellingen

Per doelstelling wordt door middel van een kleurindicator aangegeven in hoeverre de doelstelling volledig en tijdig is gerealiseerd.

Gebruik kleurindicatoren doelstellingen	
kleur indicator	Wanneer gebruiken
	De doelstelling is tijdig en volledig gerealiseerd <i>(De maatregelen die eronder vallen, zijn merendeel groen en KPI's gerealiseerd)</i>
	De doelstelling is gedeeltelijk gerealiseerd <i>(De maatregelen die eronder vallen, zijn gedeeltelijk groen en gedeeltelijk oranje)</i>
	De doelstelling is niet gerealiseerd <i>(De maatregelen die eronder vallen, zijn merendeel rood)</i>

Maatregelen

Per maatregel wordt door middel van 3 kleurindicatoren (kwaliteit, tijd en geld) aangegeven in hoeverre de maatregel gerealiseerd is.

De financiële cijfers uit de administratie zijn nog niet aan de maatregelen gekoppeld. Het gaat hier bij de kleurenindicator "Geld" dan ook om een globale inschatting van de voor die maatregel verantwoordelijke medewerker.

Gebruik kleurindicatoren (deel)maatregelen Jaarrekening		
	kleur indicator	Wanneer gebruiken
Kwaliteit		De maatregel is nog niet van start gegaan (dus nog geen oordeel over kwaliteit mogelijk)
		De maatregel is inhoudelijk volledig gerealiseerd volgens de oorspronkelijke kaders
		De maatregel is gedeeltelijk volgens de oorspronkelijke kaders gerealiseerd
		De maatregel is niet gerealiseerd volgens de oorspronkelijke kaders
Tijd		De maatregel is tijdig gerealiseerd
		De maatregel is gedeeltelijk gerealiseerd maar nog niet helemaal klaar (nog in uitvoering, de deadline is nog niet verstreken)
		De maatregel is niet op tijd gerealiseerd (nog niet mee begonnen)
Geld		De maatregel is niet te koppelen aan een budget (dus oordeel over geld is niet mogelijk)
		De maatregel is/wordt gerealiseerd binnen het oorspronkelijke budget
		Het budget voor de maatregel is/wordt licht overschreden (maximaal 25%)
		Het budget voor de maatregel is/wordt flink overschreden (meer dan 25%)

Jaartal in indicator tijd

Bij de indicator "tijd" staat bij maatregelen die een bepaalde deadline hebben en niet continu zijn, een jaartal vermeld. Dit jaartal is afkomstig uit het collegeprogramma en is het jaartal waarop deze maatregel gerealiseerd moet zijn.

Toelichting voortgang Kritische Prestatie-indicatoren (KPI's)

Een KPI is een variabele (indicator) om het succes van een bepaalde activiteit te meten. Oftewel wanneer vinden we dat een doelstelling gerealiseerd is. Omdat het voor onze organisatie nieuw is met KPI's te werken, is dit ook een ontwikkeltraject dat in de komende periode verder volmaakt zal worden. Bij het opstellen van de begroting 2020 zijn de huidige kpi's nog eens kritisch bekeken en indien nodig aangepast en meer SMART geformuleerd.

Middels ja/nee wordt aangegeven in hoeverre de KPI wel of niet gerealiseerd is. Een KPI komt dus alleen op "ja" te staan als deze per 31-12-2019 is gerealiseerd.

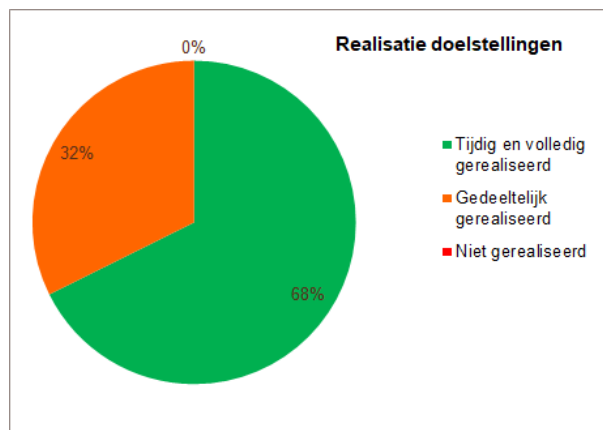
Cijfermatige analyse doelstellingen, KPI's en maatregelen

Hieronder treft u een korte cijfermatige analyse van de doelstellingen, KPI's en maatregelen aan:

Doelstellingen

Van de 68 doelstellingen die in het collegeprogramma/begroting zijn vastgelegd, zijn 46 (68%) tijdig en volledig gerealiseerd en 23 (32%) gedeeltelijk en niet volledig.

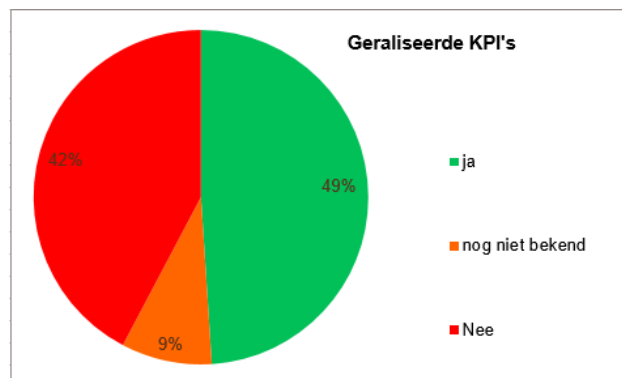
Jaarrekening 2019

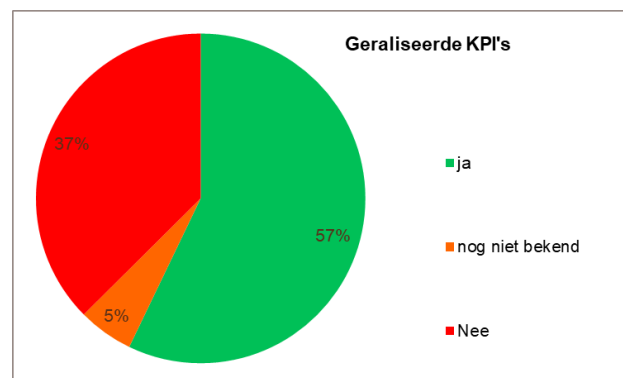
Kritische Prestatie-indicatoren (KPI's)

In totaal zijn er 203 KPI's die mede bepalen of de gestelde doelen uiteindelijk gehaald worden.

Tweede bijstelling 2019

Jaarrekening 2019

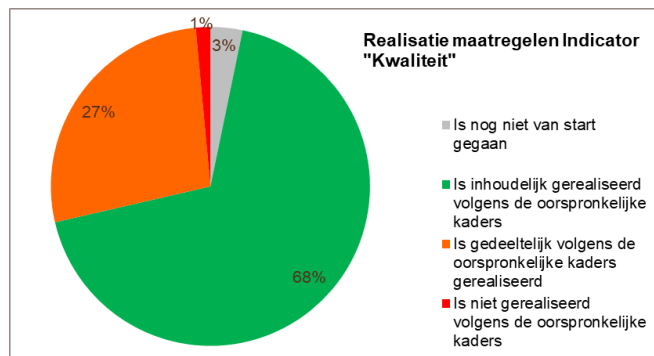
Op dit moment is 57% van deze kpi's gerealiseerd, 37% nog niet en is bij 5% van de kpi's nog niet duidelijk of deze gerealiseerd zijn omdat de hiertoe benodigde informatie ontbreekt. T.o.v. de tweede bijstelling 2019 is het aantal gerealiseerde KPI's met 8% toegenomen.

Maatregelen

In totaal zijn er 339 maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de gestelde doelen gehaald worden. De realisatie van de maatregelen wordt weergegeven met een indicator voor "kwaliteit", "tijd" en "geld". Hieronder wordt per indicator van de maatregelen aangegeven in hoeverre deze per 31-12-2019 gerealiseerd zijn.

Indicator kwaliteit

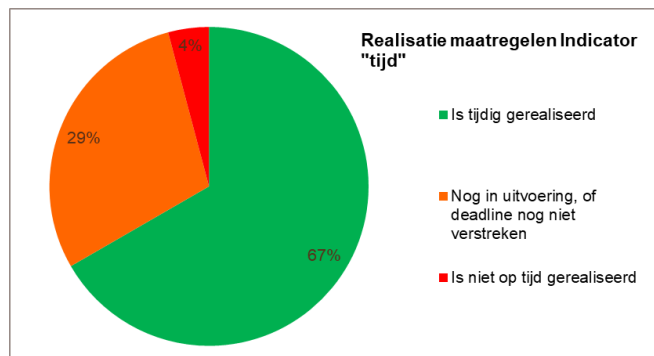
Jaarrekening 2019

68% van alle maatregelen is binnen de kwaliteitskaders uitgevoerd. Met 3% van de maatregelen is nog niet begonnen, 27% van de maatregelen is nog in uitvoering en slechts 1% van de maatregelen is niet volledig gerealiseerd.

Indicator tijd

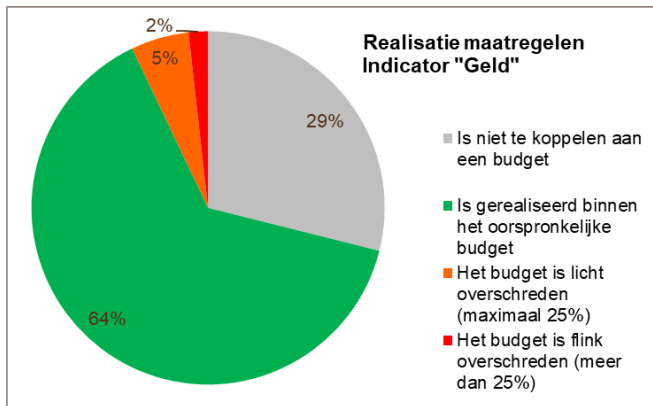
Jaarrekening 2019

67% van alle maatregelen is tijdig gerealiseerd. 29% van de maatregelen is nog in uitvoering of de deadline is nog niet verstreken en 4% van de maatregelen is niet tijdig gerealiseerd.

Indicator geld

Jaarrekening 2019

Bij 7% van de maatregelen, is het budget overschreden. Vaak zullen deze overschrijdingen opgelost worden binnen de door de raad op programmaniveau beschikbaar gestelde budgetten in de begroting 2019.

Hierbij kan aanvullend worden opgemerkt, dat budgetoverschrijdingen van de bij de begroting 2019 door de raad vastgestelde programmabudgetten in de verschillenanalyse van deze jaarrekening 2019 worden toegelicht. De verschillenanalyse is per programma na "wat heeft het gekost" opgenomen.

1. Economie en ruimte

ALGEMEEN

Vrijtijdseconomie

Vrijtijdseconomie is één van onze belangrijke pijlers. De belangrijke positie die Horst aan de Maas inneemt op het gebied van toerisme en recreatie willen we behouden en versterken. Het is daarom belangrijk de bedrijven die hoogwaardig ondernemen, vele bezoekers naar ons toetrekken en onze producten promoten, de nodige support te geven.

Eén van de uitdagingen is de ontwikkeling van het lokale gastheerschap door het Toeristisch platform Horst aan de Maas. Daarnaast is het zaak uitvoering te geven aan de afspraken die gemaakt zijn in het Provinciaal omgevingsplan Limburg (POL) en het regionale actieprogramma 2018-2025.

Kwalitatief goede plannen moeten de ruimte krijgen. Bij bedrijven zonder toeristisch profiel of onvoldoende kwaliteit zetten we in op sanering. In de gebiedsontwikkelingen rond Maasgaard en de Maasbeveiliging hebben we aandacht voor het optimaal benutten van de kansen die ons toeristisch aanbod versterken en ons landschap aantrekkelijk houden.

Ruimte

We wonen, werken en recreëren in een prachtig landschap. De uitdaging is de balans tussen de rode, blauwe en groene ontwikkelingen te bewaren. Rood staat hierbij voor bouwen, blauw voor water en groen voor het landschap. Innovatief ondernemerschap en een kaderstellende overheid dragen bij aan een gezonde, duurzame toekomst. We vernieuwen de Structuurvisie, inclusief een herijkt kwaliteitsmenu met oog voor duurzaamheid. In 2019 is een eerste stap gezet, door de bijdrage voor kleinere-, levensloopbestendige en huurwoningen naar beneden bij te stellen en daarmee deze initiatieven de juiste stimulans mee te geven. We actualiseren bestemmingsplannen, met de mogelijkheid om één of twee keer per jaar via een veegplan onderwerpen die zich daarvoor lenen snel te regelen. In 2019 is het eerste veegplan vastgesteld. Dit alles in lijn van de Omgevingswet. De implementatie daarvan is geen doel op zich is maar een kans om onze dienstverlening en klantprocessen te optimaliseren en te transformeren.

Intensieve veehouderij (IV)

We zijn trots op onze agrarische ondernemers en de stappen die zij hebben gezet. We zien daarbij wel volop uitdagingen op het gebied van duurzaamheid en gezondheid. Het is belangrijk te komen tot een visie op IV die in dialoog met alle betrokkenen tot stand is gekomen. Om de druk op het milieu en de leefomgeving te verlagen, hebben we duidelijke doelen en kaders nodig. Bijvoorbeeld over het bereiken van de klimaatdoelen uit het klimaatakkoord en de stappen die daarvoor nodig zijn. Daar is in 2019 de stikstofdiscussie bijgekomen. Dit levert enerzijds vertraging en onduidelijkheid op, maar biedt ons anderzijds kansen, ook gelet op de stoppers en de bedrijven die zich aanmelden voor de warme sanering. De Visie IV kunnen we hier niet los van zien. Ondernemers en projecten die zich richten op innovatie en duurzaamheid faciliteren en ondersteunen we. Bij knelsituaties zetten we actief in op verplaatsing en / of sanering.

Voedingstuinbouw, fruitteelt, boomkwekerij en glastuinbouw

Ook agribusiness is één van onze belangrijke pijlers. We willen de belangrijke positie die Horst aan de Maas inneemt op het gebied van voedingstuinbouw, fruitteelt en glastuinbouw moet behouden en versterken. Veredelaars, onderzoek- en kennisinstellingen moeten worden behouden in onze regio. Samen met de sector geven we vorm aan ketensamenwerking. We geven ruimte aan innovatie en werken mee aan de ontwikkeling van toekomstgerichte bedrijven op een duurzame locatie. Belangrijk is daarnaast het vaststellen van de visie op de TOV's en glastuinbouw.

Economische zaken, verpachtingen enz.

We geven onze lokale economie ruimte om zich te ontwikkelen. We willen als gemeente (regio) interessant en boeiend blijven voor afgestudeerden starters en doorstarters op de arbeidsmarkt. Samenwerking met het lokale bedrijfsleven en onderwijs is daarvoor essentieel. De samenwerking binnen en verdere ontwikkeling van Greenport Venlo en de Brightlands Campussen is daarbij heel belangrijk. Daarnaast zetten we in op de regionale en Europese netwerken. Ook zetten we ons in voor voldoende vestigingsmogelijkheden voor innovatie bedrijven in de agribusiness, voeding,

maakindustrie, handel en logistiek in Greenport Venlo. Ten slotte moet verder onderzoek gedaan worden naar de werkgelegenheid en de ontwikkeling van de arbeidsmarkt.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 1.1 Vrijtijdseconomie
- 1.2 Ruimte
- 1.3 Intensieve veehouderij
- 1.4 Voedingstuinbouw, fruitteelt en boomkwekerij
- 1.5 Economische zaken, verpachtingen enz.

Beleidsindicatoren programma 1	2017	2018	2019
Funciemenging	51,30%	51,40%	N.n.b.
Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	116,50	119,70	N.n.b.
Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.

WAT HEBBEN WE BEREIKT EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN

1.1 Vrijtijdseconomie

We houden en versterken de belangrijke positie die Horst aan de Maas inneemt op het gebied van toerisme en recreatie

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Het aantal toeristische overnachtingen stijgt t.o.v. 2017 met 2% per jaar.	Ja
Het aantal dagbezoeken stijgt t.o.v. 2017 met 2% per jaar.	Nee
De bestedingen in de toeristische sector in HADM zijn in 2022 met 12% gestegen t.o.v. 2017.	Nee

De raad heeft in maart 2019 ingestemd met extra verhoging van de toeristen belasting. Het hiermee verkregen extra budget zal voor een deel worden ingezet voor de bevordering van de vrije tijdseconomie. Er is een nieuwe beleidsmedewerker aangetrokken die een actieve rol heeft in het onderhouden van contacten met onze toeristische ondernemers en die het lokale Uitvoeringsprogramma en regionale actieprogramma verder zal uitwerken. We faciliteren de ontwikkeling van het Lokaal Gastheerschap. Dit hebben we opgepakt in gezamenlijkheid met het Toeristisch platform. Helaas loopt dit nog niet zoals we hadden gepland en in 2020 gaan we de doelstellingen bijstellen. In de regio concretiseren we de regionale visie en de opvolging van Leisure Port. We denken na over een juiste inzet van destiniatiemarketing en hoe we onze ondernemers

hierin mee kunnen nemen. De raad wordt de komende periode actief bijgepraat over de ontwikkelingen en plannen, waaronder de inzet van de toeristenbelasting.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
In de gebiedsontwikkeling Maasgaard benutten we kansen ter versterking van het toeristische en recreatieve aanbod optimaal.			
In deze collegeperiode maken we de ontwikkeling mogelijk van het lokale gastheerschap door het Toeristisch Platform Horst aan de Maas en betrokken ondernemers.			
In het kader van de Maasbeveiliging werkt de gemeente mee aan de Gebiedsontwikkeling Ooijen - Wanssum (GOW) en de rivierverruiming bij Grubbenvorst en Lottum.			
Totdat een nieuwe manier van informatieverstrekking uitgerold is, houden we een fysiek punt voor het verstrekken van informatie over Horst aan de Maas/Regio.			
Vrijtijdsinformatie op lokaal niveau wordt verstrekt op plaatsen waar veel mensen komen en via digitale media.			
We geven uitvoering aan de regionale bestuursafspraken uit het POL door mogelijkheden voor kwalitatief goede nieuwe plannen te bieden en in te zetten op het saneren van bedrijven zonder toeristisch profiel of met onvoldoende kwaliteit.			
We geven uitvoering aan het regionale actieprogramma vrijetijdseconomie 2018-2025.			
We hebben een heldere visie op horeca in het buitengebied en verblijfs-recreatieve voorzieningen, waarbij het creëren van toegevoegde waarde voor het toeristisch product van groot belang is.			
We houden de kwaliteit van onze recreatieve routes (wandelen-, fiets- en menroutes) op peil, verhogen waar mogelijk de belevingswaarde en gaan na waar uitbreiding noodzakelijk is om te komen tot een nog meer dekkend netwerk.			
We investeren samen met ondernemers, de provincie en de regio in de ontwikkeling en verspreiding van positieve verhalen en gerichte informatie als onderdeel van de regionale en provinciale bestemming marketing.			
We koesteren waardevolle open cultuurlandschappen en zetten hier ons landschapsontwikkelingsplan (LOP) voor in. Aanvullend voeren we specifieke landschapsanalyses uit.			
We stimuleren de ontwikkeling van een divers en kleinschalig toeristisch aanbod dat bijdraagt aan de beleving van de regio voor de dagrecreant en voor de in de regio verblijvende toeristische doelgroepen.			
We stimuleren en ondersteunen bedrijven en organisaties in onze gemeente om een hoogwaardig toeristisch/recreatief kwaliteitsaanbod te leveren aan bezoekers in diverse segmenten.			
We voeren de visie De Peelbergen uit.			

1.2 Ruimte

We houden binnen Horst aan de Maas de balans tussen rode, blauwe en groene ontwikkelingen

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
In 2020 hebben we heldere servicenormen en worden klantvragen binnen deze servicenormen afgehandeld.	Nee
De Omgevingswet is in 2021 geïmplementeerd. Technisch en juridisch zijn we dan op orde, de focus ligt op houding en gedrag van de organisatie.	Nee
We werken vanaf 2019 met jaarlijkse 'veegplannen'.	Ja
Onze bestemmingsplannen zijn actueel.	Nee
We werken vanaf van 2021 met een interactieve waardenkaart voor cultureel erfgoed.	Nee
Er is een actieve commissie op het gebied van monumentenzorg (de "commissie ruimtelijke kwaliteit") met deskundigen uit verschillende vakdisciplines. Minimaal 3 leden zijn deskundig op het gebied van de monumentenzorg.	Ja
In 100% van zaken ten aanzien van wijzigingen, verplaatsing en sloop van Rijksmonumenten en Gemeentelijke monumenten brengt de "commissie ruimtelijke kwaliteit" onafhankelijk advies uit aan het college van B&W.	Ja

Op dit moment ligt de focus op het behalen van de huidige servicenormen. Aan de hand van de Omgevingswet, het dienstverleningsconcept en het LEAN werken herijken we de servicenormen.

Er ligt een Plan van Aanpak voor de invoering van de Omgevingswet. De focus daarbij ligt op een andere manier van werken. In 2021 voldoen we daarnaast aan de wettelijke vereisten.

De wettelijke actualisatieplicht voor bestemmingsplannen is inmiddels vervallen, mits de plannen digitaal raadpleegbaar zijn. Daar waar nodig maken we daarin een inhaalslag.

In 2019 is het eerste veegplan vastgesteld. In het veegplan zijn eenvoudige bestemmingsplanwijzigingen meegenomen (gericht op aanpassingen van het bestemmingsplan buitengebied).

Voor de Erfgoedkaart Limburg is een overeenkomst tussen de provincie Limburg en de gemeente opgesteld. Daarnaast hebben we in 2019 een pilot uitgevoerd met een app in het kader van 800 jaar Horst aan de Maas. De ervaringen worden meegenomen bij het opstellen van de interactieve waardenkaart (waarbij erfgoed digitaal ontsloten wordt). De pilot is in zoverre geslaagd dat de erfgoedkaart verder wordt ontwikkeld voor onze eigen omgeving.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We actualiseren onze bestemmingsplannen voor de dorpen in Horst aan de Maas en sorteren daarbij voor op de Omgevingswet.		2022	
We hebben een structuurvisie met een helder afwegingskader voor nieuwe initiatieven, met ruimte voor economische ontwikkeling, die tijdwinst oplevert voor de klantprocessen en aangeeft welke gebieden bedoeld zijn voor groen, recreatie, wonen.		2020	
We herijken het kwaliteitsmenu in de structuurvisie en verbreden dat op onder andere duurzaamheid.		2020	
We maken als gemeente 1 of 2 keer per jaar een bestemmingsplan (veegplan) voor meerdere gevallen waarin bedrijfswoningen worden omgezet in burgerwoningen. Daarvoor formuleren we heldere spelregels.		2020	
We monitoren, registreren en conserveren cultureel erfgoed door middel van het opstellen van een digitale interactieve waardenkaart. Dat doen we in samenwerking met de provincie.		2021	
We onderzoeken de mogelijkheden om in concentratiegebieden voor Intensieve Veehouderij en/of glastuinbouw burgerwoningen die binnen geldende milieucirkels liggen de status plattelandswoning te geven. We nemen dit mee in het veegplan.		2020	
We transformeren onze dienstverlening en klantprocessen binnen het fysieke domein en daarbuiten in lijn met de implementatie van de Omgevingswet.		2021	
We voeren diverse gebiedsontwikkelingen uit.			
We voeren KRW-maatregelen en beekherstel programma's uit.			

1.3 Intensieve veehouderij

We richten ons op duurzaamheid en gezondheid m.b.t. de intensieve veehouderij (IV) en investeren in de verbinding met ondernemers, inwoners en andere overheden.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
We hebben uiterlijk in 2020 een Visie Veehouderij die in dialoog met alle betrokkenen tot stand is gekomen.	nee
We geven uitvoering aan de Visie Veehouderij	nee
In deze collegeperiode zijn de mogelijkheden om de klimaatdoelen op het gebied van IV te behalen bekend en hebben we een planning gemaakt.	nee

Uiterlijk in 2021 hebben we een dashboard beschikbaar met de effecten van milieubeleid. Daarin zijn ook de saneringslocaties en de stimuleringsmaatregelen meegenomen.	nee
--	-----

De gemeente is bezig met een visie op de toekomst van de veehouderij. In dit traject worden ook onze klimaatdoelen meegenomen. In 2019 is een eerste themabijeenkomst met de gemeenteraad geweest. In 2020 volgen bijeenkomsten met diverse relevante groepen in de gemeente. U wordt voor de zomer geïnformeerd over de voortgang.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Samen met de landbouwsector onderzoeken we de mogelijkheden om de doelen uit het klimaatakkoord te bereiken en maken we de fasering helder		2022	
We faciliteren en stimuleren ondernemers binnen de agribusiness bij innovatieve ontwikkelingen door verbindingen te leggen en kansrijke projecten mee aan te jagen.			
We jagen projecten gericht op duurzaamheid en innovatie in de IV-sector aan en leggen actief verbindingen tussen de sector en andere belanghebbenden			
We maken in brede dialoog met de samenleving een aparte visie op veehouderij waarin de uitgangspunten uit het coalitieakkoord (hoofdstuk 1 punt 26 a t/m m) zijn opgenomen.		2020	
We stimuleren en faciliteren ondernemers om nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen in relatie tot het benutten van (nieuwe) eiwitbronnen.			
We zetten actief in op verplaatsing en / of sanering bij knelsituaties, waarbij we alert zijn op subsidie en/of andere externe financiering			
We zetten een dashboard op voor Horst aan de Maas waarin de effecten van het milieubeleid worden gemonitord		2020	
We zorgen ervoor dat mensen laagdrempelig terecht kunnen bij de gemeente met vragen over intensieve veehouderij.			

1.4 Voedingstuinbouw, fruitteelt, boomkwekerij

We houden en versterken de belangrijke positie van Horst aan de Maas op het gebied van voedingstuinbouw, fruitteelt, boomkwekerij en glastuinbouw

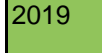

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
In 2019 is het TOV-beleid (teeltondersteunende voorzieningen) vastgesteld.	Ja
In deze collegeperiode is er uitgeefbare ruimte gecreëerd voor glastuinbouw.	Nee

In deze collegeperiode is meegewerkt aan de doorontwikkeling van toekomstgerichte bedrijven.	Ja
--	----

Het TOV-beleid dat in samenspraak met stakeholders (waaronder de LLTB en het Limburgs Landschap) tot stand is gekomen, is door de gemeenteraad vastgesteld en wordt uitgevoerd. Wij monitoren deze uitvoering .

In het najaar van 2019 zijn we gestart met het project 'revitalisering glastuinbouwgebieden'. Daarbij kijken we samen met de stakeholders naar de juiste, duurzame, locaties binnen de gemeente. Voor dit traject is een extern projectleider aangetrokken.

Met de lopende trajecten bieden we ruimte aan duurzame ontwikkelingen. Daarnaast blijven we in gesprek met onze ondernemers en dragen we bij aan de doorontwikkeling van toekomstgerichte bedrijven. Dat doen we via onze accountmanagers en de (regionale) overlegstructuren waaraan we actief deelnemen.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Bij toekomstgerichte solitaire bedrijven die op een duurzame locatie liggen (hoewel buiten de project- en concentratiegebieden), willen we meewerken aan de (door)ontwikkeling, daarbij wegen we de belangen van groen, natuur en openheid zorgvuldig af.			
De bestaande concentratiegebieden voor glastuinbouw worden gerevitaliseerd (in samenwerking met de provincie), zodat daar uitgeefbare ruimte ontstaat.			
We geven vorm aan de ketensamenwerking binnen de sector door met de provincie, regio en bedrijfsleven, onderwijs en onderzoeksinstituten projecten ruimtelijk en financieel te stimuleren en faciliteren.			
Wij zetten ons samen met de regio, provincie en bedrijfsleven, in om veredelaars en andere onderzoeks- en kennisinstellingen ook op lange termijn te behouden voor de regio.			
Er komt een visie op teelt ondersteunende voorzieningen (TOV) en glastuinbouw.			

1.5 Economische zaken, verpachtingen enz.

We bieden de lokale economie ruimte om te ontwikkelen

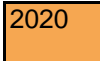

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Het actieprogramma vanuit O2 en onderwijs is uitgevoerd in 2022.	Nee
De verbinder tussen overheid en ondernemers is in 2019 aangesteld.	Ja

Vanaf 2019 leveren we jaarlijks een onderzoek op over de arbeidsmarkt in onze gemeente.	Nee
Uiterlijk in 2020 is er een visie bedrijventerreinen vastgesteld.	Nee

Er zijn met O2 afspraken gemaakt over het actieprogramma en de gezamenlijke thema's zijn benoemd. Dit wordt nu verder uitgewerkt. De verbinder tussen overheid en ondernemers is in overleg met O2 aangesteld en is voor iedereen.

Er loopt op dit moment een onderzoek naar de mogelijkheden om de lokale arbeidsmarkt goed in beeld te brengen. Het opstellen van de visie op de bedrijventerreinen loopt op schema; een eerste aanzet is besproken met de gemeenteraad.

Daarnaast stimuleren en faciliteren we ons bedrijfsleven op verschillende manieren o.a. door bijdragen vanuit het economisch fonds.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
De gemeente blijft deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling 'Euregio Rijn-Maas-Noord' ter bevordering van grensoverschrijdende samenwerking in de regio.			
We bezien de toekomstige ontwikkelingen van de grindwinning in de Diepeling vanuit de kansen en het perspectief voor verhoging van de ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid en draagvlak.			
We bieden voldoende vestigingsmogelijkheden in Greenport Venlo voor innovatieve bedrijven in de agribusiness, voeding, maakindustrie, handel en logistiek.			
We doen jaarlijks onderzoek naar de ontwikkelingen van de arbeidsmarkt in onze gemeente, zowel kwantitatief als naar opleidingsniveau.			
We faciliteren dat ondernemers zoveel mogelijk in de eigen gemeente kunnen uitbreiden op toekomstbestendige locaties			
We hebben een concrete verbinder tussen overheid en ondernemers op strategisch en tactisch niveau			
We nemen actief deel aan samenwerking binnen Greenport Venlo, de Brightlands Campussen, Brainport Eindhoven en leggen meer verbinding in projecten met de Duitse grensregio.			
We omarmen het actieprogramma van O2 en het lokale onderwijs en we nemen een actieve rol in om mensen uit de regio vast te houden en anderen te verleiden hier naartoe te komen.			
We ondersteunen de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo en stimuleren en faciliteren aansluiting van het regionale bedrijfsleven hierop.			
We zetten naast werkgelegenheid in de agribusiness en logistiek in op hoogwaardige werkgelegenheid in de maak- en kennisindustrie			

We zorgen dat we als (regio) Horst aan de Maas interessant en boeiend blijven voor afgestudeerden starters en doorstarters op de arbeidsmarkt.

We zijn en blijven koploper met innovatieve ontwikkelingen voor een duurzame samenleving.

Kwaliteit Tijd Geld

We faciliteren de stichting BuitenGewoonBereikbaar met de aanleg van het glasvezelnetwerk in het buitengebied

We faciliteren innovatieve projecten in samenwerking met de provincie, de regio, het bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek.

We stimuleren ontmoetingen tussen ondernemers, kennisinstellingen (onderwijs) en overheid, (de 'triple Helix')

Onze pachtgronden worden zo effectief en efficiënt mogelijk ingezet, met name voor de agrarische sector.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Toekomstige toepassingsmogelijkheden voor eigen gronden worden onderzocht en open gehouden.	ja
We dragen bij aan de grondbehoefte van de landbouwsector.	ja
We ontvangen reële pachtvergoedingen.	ja

Het pachtproces verloopt naar wens. We zoeken naar mogelijkheden om dit proces te vergemakkelijken door verdere digitalisering. Voorwaarde is dat dit toegevoegde waarde heeft voor de klant. Bij verkoop van niet-strategische pachtgronden laten we de grond onafhankelijk taxeren en vragen op basis daarvan marktconforme prijzen.

Kwaliteit Tijd Geld

We verkopen niet-strategische pachtgronden als daar aanleiding toe is en we hebben oog voor het areaal landbouwgrond.

Wij zetten in op een verdere verbetering en verdere digitalisering van het pachtproces om efficiënt en effectief met de gronden om te gaan.

WAT HEEFT HET GEKOST

	Primaire Begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Wat heeft het gekost in 2019
Lasten	-3.825	-2.970	-2.320
Baten	2.556	1.639	1.019
Saldo lasten en baten	-1.269	-1.332	-1.300
Storting in de reserves	-184	-1.023	-1.210
Aanwending van de reserves	127	276	1.009
Resultaat	-1.326	-2.079	-1.502

ANALYSE VERSCHILLEN

Verschillen 2019 begroting na wijziging versus 2019 realisatie

	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Vershil
Onderverdeling taakvelden:			
3.1 Economische ontwikkeling	-425	-409	16
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-264	-264	0
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	205	280	75
3.4 Economische promotie	-866	-486	380
8.1 Ruimtelijke ordening	-729	-623	106
Resultaat	-2.079	-1.502	577

een positief bedrag is een voordeel
een negatief bedrag is een nadeel

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

3.3 Bedrijfsloket en - regelingen € 75.000 voordeel

Strategische aan- en verkopen grond € 51.000 nadeel

Voor het doen van een aantal strategische aan- en verkopen zijn meer onderzoeksbureaus ingeschakeld daarnaast zijn in een aantal gevallen de notariskosten hoger uitgevallen.

Ketensamenwerking € 49.000 voordeel

In 2019 is de investeringsagenda Noord-Limburg vastgesteld. In het komende jaar zal met de uitvoering worden gestart. Ketensamenwerking is een belangrijk onderdeel bij het thema Ondernemen en Innoveren. Het resterende bedrag van € 49.000 zal via een verzoek tot budgetoverheveling aan de Raad worden voorgelegd.

Bijdrage regio Venlo € 42.000 voordeel

Het voordeel betreft de lagere uitbetaling aan bijdragen innovatie binnen het budget van de bijdrage Regio Venlo. Deze uitbetalingen zullen in 2020 plaatsvinden na beëindiging van het project. Het geraamde bedrag hiervoor in 2019 zal via een verzoek tot budgetoverheveling aan de raad worden voorgelegd.

Pacht landbouwgronden, opstalrechten en recognities € 29.000 voordeel

Het voordeel betreft meer pachtopbrengsten en nieuwe verhuringen of opstalrechten die zijn uitgegeven.

Baten Standplaats buiten weekmarkt € 15.000 nadeel

Eind januari 2019 is het beleid met betrekking tot de standplaatsen buiten de weekmarkt aangepast van privaatrechtelijk naar publiekrechtelijk. In deze periode zijn alle standplaatshouders aangeschreven en van informatie voorzien. Juist ook in deze periode gaan de rekeningen voor de stroom 2018 de deur uit. De facturering van stroomkosten over 2018 en de standplaatsvergoeding over 2019 heeft vertraagd plaatsgevonden. Voor 2019 heeft dit een nadelig effect van € 15.000.

Resterend € 21.000 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

3.4 Economische promotie € 380.000 voordeel

Bevordering toerisme € 343.000 voordeel

Door het door de Raad vastgestelde coalitieakkoord en collegeprogramma is een bedrag van bijna € 300.000 ter beschikking gekomen voor het stimuleren van de economie. Concrete invulling van de maatregelen moet nog plaatsvinden. Via een verzoek tot budgetoverheveling zal dit aan de raad worden voorgelegd.

Coalitieakkoord en collegeprogramma stelpost stimuleren economie en ruimte € 25.000 voordeel

Door het door de raad vastgestelde coalitieakkoord en collegeprogramma is een budget van € 25.000 ter beschikking gekomen voor de inhuur van een concrete verbinder tussen overheid en ondernemers op strategisch en tactisch niveau. Het restantbedrag zal via een verzoek tot budgetoverheveling aan de raad worden voorgelegd.

Resterend € 12.000 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

8.1 Ruimtelijke ordening € 106.000 voordeel

Bestemmings- en structuurplannen € 89.000 voordeel

Door het door de raad vastgestelde coalitieakkoord en collegeprogramma is een bedrag van € 75.000 ter beschikking gekomen voor het veegplan waarin onder andere bedrijfswoningen kunnen worden omgezet in burgerwoningen. Hiervoor moeten heldere spelregels worden geformuleerd. Concrete invulling van de maatregelen moet nog plaatsvinden in 2020. Via een verzoek tot budgetoverheveling zal dit bedrag van € 75.000 aan de raad worden voorgelegd. Het restant voordeel binnen bestemmings- en structuurplannen betreffen voornamelijk lagere externe advieskosten.

Resterend € 17.000 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

2. Wonen, mobiliteit en openbare ruimte

ALGEMEEN

Wonen en Bouwen

In Horst aan de Maas is het prettig en betaalbaar wonen voor iedereen. Onze ambitie is de beste woongemeente van Limburg te worden. Het Masterplan Wonen wordt geconcretiseerd en uitgewerkt in een Uitvoeringsprogramma 2019-2022 met concrete acties. Omdat het regionale proces vertraging oploopt, is helaas ook de vaststelling van ons eigen Masterplan uitgesteld. Dit betekent echter niet dat we niet verder gaan met de uitvoering.

Centrale uitgangspunten zijn duurzaamheid en levensloopbestendigheid. De nieuwe stimuleringsregeling woningverduurzaming zijn in 2019 vastgesteld. Daarnaast loopt er een pilot in 2019 en 2020 om erfpacht als optie aan te bieden bij ontwikkeling van huurwoningen binnen de gemeentelijke grondexploitaties en herstructureringslocaties en erfpachtmogelijkheden bij particulieren. We willen elk dorp een beeld van kansen, behoeften en ontwikkelingen op het gebied van woningbouw. Om het beeld van het dorp zelf op te halen heeft de tour langs de dorpen inmiddels plaatsgevonden. We creëren een tool waarin de integrale stappen inzichtelijk gemaakt worden voor onze inwoners. Om hen te inspireren zich in te zetten voor een duurzame woningmarkt.

Bouwgrondexploitaties

Om onze doelen op het gebied van wonen te bereiken, is een actieve grondpolitiek nodig. Daarbij is een beeld nodig van de kansen per dorp. We onderzoeken de mogelijkheid om grond in erfpacht uit te geven aan starters. Het bestaand vastgoed vormt een uitdaging. Het voor transformatie geschikte vastgoed moet actief in beeld worden gebracht en beoordeeld worden op kansen. Een gezond en goed functionerend Grondbedrijf is daarbij van belang.

Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting

We zetten in op een klimaatrobuust, veilig en begaanbaar verkeersnetwerk met snelle verbindingen. Belangrijk zijn goede fietsverbindingen en het verlengen van de Greenport Bikeway. We ondersteunen de regionale lobby voor de verbreding van de A67. We onderzoeken de mogelijkheden om vrachtverkeer uit de dorpskernen te weren. We zetten in op een nieuw tractiebeheerplan en een nieuw wegbeheerplan. Uiterlijk 2022 is er een duurzame Stationsomgeving Horst-Sevenum gerealiseerd.

Een duurzaam, betrouwbaar openbaar verlichtingsnetwerk draagt bij aan de veiligheid van onze inwoners. Belangrijk zijn de meest gebruikte routes voor huis-school/werkverkeer.

Openbaar groen, bossen en landschap

Ons landschap en openbaar groen blijft een visitekaartje voor inwoners, ondernemers en toeristen. Belangrijk is de versterking van biodiversiteit, het behoud van laanstructuren en het verduurzamen van de openbare ruimte. We betrekken inwoners actief bij de planvorming en stimuleren bewonersinitiatieven. De Groene Agenda blijft actueel. We maken nieuwe beheerplannen op het gebied van groen.

Openbaar vervoer

We streven naar efficiënt openbaar vervoer met een zoveel mogelijk dekkend netwerk van flexibele mobiliteit. We willen ruimte bieden voor flexibele mobiliteit die georganiseerd wordt door overheid of onze inwoners en bedrijven. We vinden het belangrijk dat de veerverbindingen over de Maas in stand blijven.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 2.1 Wonen en Bouwen
- 2.2 Bouwgrondexploitaties
- 2.3 Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting
- 2.4 Openbaar groen, bossen en landschap
- 2.5 Openbaar vervoer

Beleidsindicatoren programma 2	2017	2018	2019
Omvang fijn huishoudelijk restafval, kg per inwoner	22,00	N.n.b.	N.n.b.
% Hernieuwbare energie	10,70%	N.n.b.	N.n.b.

WAT HEBBEN WE BEREIKT EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN

2.1 Bouwen en wonen

We inspireren bedrijven en maatschappelijke organisaties zich in te zetten voor een duurzame woningmarkt.

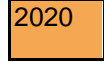

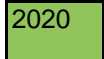

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
We hebben in 2020 een tool beschikbaar die onze inwoners inspireert om zich in te zetten voor een duurzame woningmarkt.	Nee

In het Masterplan Wonen 2.0 en het Uitvoeringsprogramma wordt duurzaamheid expliciet meegenomen. De tool daarvoor is nog in ontwikkeling. De voorbereidingen zijn gestart.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We geven integraal uitvoering aan het Masterplan Wonen (duurzaamheid, bestaand vastgoed, grondverkoop en sociale samenhang in wijken).			
We ontwikkelen een tool waarin we onze integrale stappen op het gebied van duurzaamheid, bestaand vastgoed, grondverkoop, sociale thema's enz. inzichtelijk maken, om inwoners te inspireren zich in te zetten voor een duurzame woningmarkt.			
We richten onze regelgeving zo in dat onze inwoners gestimuleerd worden hun woning duurzaam in te richten en zorgbestendig te maken			
We zijn volgens onze inwoners de beste woongemeente van Limburg			

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
In 2019 is het Uitvoeringsprogramma Masterplan Wonen opgeleverd.	Nee
In 2019 is het beeld / de visie op het gebied van woningbouw per kern duidelijk.	Nee
Vanaf 2019 staat Horst aan de Maas op de eerste plaats in de Elsevier ranglijst voor beste woongemeente in Limburg.	Nee

Er is een plan van aanpak opgesteld om te komen tot het Masterplan 2.0, inclusief Uitvoeringsprogramma. De procesnotitie is vastgesteld en in maart 2019 is de eerste themabijeenkomst met de raad geweest. De input nemen we mee in het verdere proces. In maart 2019 heeft de raad aanvullend budget beschikbaar gesteld, waarmee de nodige onderzoeken kunnen worden uitgevoerd. We hebben een rondgang langs de dorpen gemaakt om input op te halen van inwoners, is gemaakt. De vaststelling van het Masterplan Wonen 2.0 is door de vertraging in de regio uitgesteld naar 2020.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Bewoners krijgen bij bouwplannen voor nieuwe wijken inspraak over de inrichting van de openbare ruimte.			
We concretiseren het Masterplan Wonen en werken in een Uitvoeringsprogramma 2019-2022 uit wat we concreet gaan doen. Daarin benoemen we in ieder geval de onderwerpen uit het coalitieakkoord hoofdstuk 2 punt 1 a t/m i.			
We hebben van elk dorp in beeld wat de kansen, behoeften en ontwikkelingen zijn op het gebied van woningbouw.			

We zorgen voor goede dienstverlening aan bedrijven en inwoners bij het aanvragen van omgevingsvergunningen en het doorlopen van ruimtelijke procedures

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Begin 2019 hebben we duidelijkheid over onze servicenormen en is onze monitoring op orde.	Ja
In 2019 voldoen we voor 80% aan de servicenormen.	Nee
In 2020 voldoen we voor 95% aan de servicenormen.	Nee
Onze processen zijn in 2020 LEAN ingericht.	Nee

Het dashboard Veiligheid Toezicht en Handhaving is klaar en er zijn aanvullende werkafspraken gemaakt. De gemeente stuurt actief op het behalen van de servicenormen. Ook is voorzien in een flexibele schil van personeel om pieken op te vangen. De afgelopen periode is het proces van het principeverzoek geanalyseerd aan de hand van het LEAN-werken. De knelpunten zijn in beeld gebracht en het implementatieplan met oplossingen is (nagenoeg) afgerond. Deze oplossingen voeren we ook al uit.

Begin 2019 constateerden we de gewenste verbetering in het behalen van de servicenormen. De servicenorm stond in de tweede helft van 2019 met name onder druk vanwege onzekerheid naar aanleiding van de stikstofproblematiek.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We houden ons aan de servicenormen bij het verlenen van vergunningen, het accepteren van meldingen en het doorlopen van ruimtelijke procedures.			
We maken onze processen LEAN			

2.2 Bouwgrondexploitaties

We hebben een gezond en goed functionerend Grondbedrijf

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
De projecten worden verantwoord in de jaarlijkse Projectenrapportage.	ja

De lopende grondexploitaties zijn opgenomen en verantwoord in de jaarlijkse projectenrapportage. Nieuwe grondexploitaties worden telkens apart ter besluitvorming voorgelegd. De stikstofproblematiek binnen de woningbouwprojecten betekent voor Horst aan de Maas een financieel risico. Dit is meegenomen in de individuele grondexploitaties.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We voeren een actief grondbeleid in samenspraak met de gemeenschap.			
We zorgen voor voldoende (her) ontwikkellocaties ten behoeve van woningbouw en industrie.			

2.3 Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting

We hebben duurzame, veilige, goed onderhouden en begaanbare civiele kunstwerken

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Er doen zich in de periode 2016-2025 geen voorvallen voor die toe te schrijven zijn aan de onderhoudstoestand van de kunstwerken.	ja
Er is geen sprake van kapitaalvernietiging door achterstallig onderhoud.	ja

Het beheer van onze kunstwerken voldoet aan het niveau 'veilig en heel'. Het geplande onderhoud heeft plaatsgevonden. De aanbesteding voor de inspectie van alle kunstwerken is afgerond. De inspectie wordt in het voorjaar van 2020 uitgevoerd.

We voeren de jaarschijf van het beheerplan civiele kunstwerken 2016-2025 uit.

Kwaliteit Tijd Geld

We hebben een duurzaam, betrouwbaar openbaar verlichtingsnetwerk dat bijdraagt aan de veiligheid van onze inwoners

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
In 2025 bestaat onze Openbare Verlichtingsinstallatie voor 64% uit LED-verlichting.	nee
Bewoners geven aan dat zij ervaren dat het openbare verlichtingsnetwerk bijdraagt aan de veiligheid.	ja

De uitbreiding van de openbare verlichting tussen Swolgen en Broekhuizenvorst is gerealiseerd door het plaatsen van dynamische verlichting op zonnepanelen. Ook de dynamische verlichting op de routes tussen de vakantieparken is klaar. De planmatige vervanging van armaturen door LED-verlichting is in uitvoering. Daarmee liggen we op schema om ervoor te zorgen dat in 2025 64% van de verlichting uit LED bestaat.

In augustus 2019 hebben we het inwonerpanel gevraagd in hoeverre zij ervaren dat de openbare verlichting bijdraagt aan de veiligheid. Het inwonerpanel waardeert de mate waarin openbare verlichting bijdraagt aan de veiligheid met een 7,0.

We bekijken hoe we duurzame verlichting op de meest gebruikte routes voor woon-school/werk-verkeer kunnen realiseren.

Kwaliteit Tijd Geld

2020

We voeren het uitvoeringsprogramma volgend uit het OV Beleidsplan 2016-2025 uit inclusief de duurzaamheidsdoelstellingen met betrekking tot LED-verlichting.

We hebben een klimaatrobuust, veilig en begaanbaar verkeersnetwerk met snelle verbindingen, aangepast op nieuwe mobiliteitsvormen.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Er is geen sprake van onaanvaardbare verstoppingen/files op onze wegen. Reistijden duren niet langer dan gepland.	ja
We zien op gemeentewegen ten opzichte van 2017 een afname van het aantal verkeersongevallen.	ja
Hulpdiensten ervaren geen knelpunten op onze wegen als gevolg van klimatologische omstandigheden (bijv. wegen onder water).	ja
De kwaliteit van de wegen voldoet aan het niveau "basis" volgens de wegbeheersystematiek.	ja

We zijn volop in gesprek met de provincie en andere belanghebbenden partijen over de oplossing van de stationsomgeving Horst-Sevenum. Onze wens is het realiseren van een langzaam verkeerstunnel. Besluitvorming door de raad heeft plaatsgevonden in januari 2020.

De wegen in Horst aan de Maas zijn conform jaarschijf 2019 van het beheerplan wegen onderhouden. In de cyclus van het beheer van de wegen vindt jaarlijks een inspectie plaats van het hele wegennet binnen de gemeente. Aan de hand van deze inspectie wordt het beheerplan voor het volgende jaar opgesteld. Het nieuwe 'Beheerplan wegen' is vastgesteld. Uit de ongevallenanalyse blijkt dat er sprake is van een afname van het aantal verkeersongevallen in 2018 en 2019 ten opzichte van 2017. We monitoren dit jaarlijks. We participeren actief in de regionale overleggen over de problematiek van de A67 en hebben op basis van de voorliggende voorstellen een reactie gegeven op het Meerjaren Infrastructuur Ruimte en Transport van het Rijk.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
De Greenport Bike Way wordt richting Brabant verlengd.		2020	
We blijven actief investeren in het centrum van Grubbenvorst om dit centrum telkens kwalitatief te upgraden en aan te passen aan de wensen/behoefte van onze inwoners en toeristen.		2020	
We blijven actief investeren in het centrum van Horst om dit centrum telkens kwalitatief te upgraden en aan te passen aan de wensen/behoefte van onze inwoners en toeristen.			
We blijven actief investeren in het centrum van Sevenum om dit centrum telkens kwalitatief te upgraden en aan te passen aan de wensen/behoefte van onze inwoners en toeristen.		2020	
We ondersteunen de regionale lobby voor de verbreding van de A67 voor het oplossen van de knelpunten van de A73 o.a. via het RMO, Regio-overleg en MIRT.			

We onderzoeken de mogelijkheden om vrachtverkeer te weren uit de dorpskernen.		2021	
We onderzoeken plekken in het verkeer die potentieel gevaarlijk zijn en waar zich veel kinderen begeven (o.a. afritten A73). Op basis daarvan nemen we preventieve maatregelen.		2020	
We realiseren een duurzame Stationsomgeving Horst-Sevenum (lopend project Stationsomgeving Horst-Sevenum)		2022	
We realiseren goede fietsverbindingen om een veilig en sluitend netwerk te krijgen.			
We voeren de gladheidsbestrijding uit conform het gladheidsbestrijdingsplan.			
We voeren de jaarschijf uit van het actuele wegbeheerplan.			
We voeren de jaarschijf uit van het Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) en komen in 2019/2020 met een nieuw Regionaal Verkeers- en Vervoersplan (RVVP).			
We voeren de jaarschijf uit van het tractiebeheerplan.			
We voeren de jaarschijf van het beheerplan wegen, bermen, sloten buitengebied 2011-2018 uit. We komen in 2019 met een nieuw beheerplan wegen, sloten en bermen buitengebied met nieuwe speerpunten.		2019	
We voeren werkzaamheden uit volgend uit de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren (AVOI), de overeenkomst Gemeenten-Nutsbedrijven (OGN) telecommunicatiewet en de Wet Informatieuitwisseling Bovengrondse en Ondergrondse Infrastructuren WIBON			

2.4 Openbaar groen, bossen en landschap

Ons landschap en openbaar groen is en blijft een visitekaartje voor inwoners, ondernemers en toeristen.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Bewoners, ondernemers en toeristen waarderen ons landschap en geven daar gevraagd en ongevraagd signalen over af.	ja
Er is aantoonbaar sprake van meer biodiversiteit door een grotere soortenrijkdom.	nee
De locaties uit de klimaatstresstest waar sprake is van een ernstige situatie m.b.t. hittestress zijn door aanleg van meer groen opgelost.	nee

De werkzaamheden aan de Grote Molenbeek en het Beekdal zijn in 2021 afgerond.	nee
---	-----

De projecten van Maasgaard zijn volop in uitvoering. Diverse projecten worden uitgevoerd in de slipstream van het Maasgaard-project of als zelfstandig project. Deze projecten dragen bij aan verdere kwaliteitsverhoging van ons buitengebied. De grootschalige gebiedsontwikkeling Oude Maasarm zorgt voor een grootschalige natuurontwikkeling in combinatie met voldoende recreatieve mogelijkheden. Kasteelpark ter Horst wordt onderhouden door inzet van de Leertuin waarin mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt werken. Ook het reguliere beheer aan de landschapselementen heeft plaatsgevonden. In Griendtsveen zijn de eerste bomen aangeplant en verplant op basis van het renovatieplan Lanenstructuren. De werkzaamheden voor de kwaliteitsverhoging van ons openbaar groen zijn deels in voorbereiding en deels in uitvoering. Zo zijn er in het najaar 370.000 bloembollen aangeplant.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Een deel van het onderhoud wordt uitgevoerd door mensen met een sociale werkplaats-indicatie (opgave social return). Wij spreken dit actief af met onze opdrachtnemers.		2019	
Samen met partners realiseren we de robuuste groene buffer rond Grubbenvorst.		2019	
We actualiseren de Groene Agenda van Horst aan de Maas samen met onze stakeholders.			
We beschermen de Maasoevers door samen te werken met het bevoegd gezag en onze stakeholders. We onderzoeken daarbij kansen om nieuwe natuurverbindingen te maken, waarbij wij het terrassenlandschap respecteren.		2019	
We betrekken inwoners actief bij de planvorming en inrichting van het openbaar groen en faciliteren bewonersinitiatieven.			
We doen een onderzoek naar en komen met voorstellen voor de verdere (groene) verduurzaming van de openbare ruimte (Project Kwaliteitsimpuls Openbare ruimte).		2020	
We hebben in 2019 onze landschapselementen gecontroleerd en aangepast in ons beheerprogramma openbare ruimte (GBI).		2020	
We leggen een integrale visie aan de raad voor over het gebied rondom de A73. We kijken naar een groene inpassing van bedrijven langs de A73 met geluid reducerend effect voor de dorpen. De inpassing van de Grote Molenbeek maakt hier ook deel van uit.		2021	
We onderzoeken de noodzaak voor de herbepanting van karakteristieke laanbomen, maken daar beleid voor en evalueren de effecten van de aanpak van de vervangingen van laanstructuren. Bij vervanging en herplant is het aanzicht een afwegingsgrond		2020	
We stimuleren werkgroepen die zich bezig houden met het landschap en participeren hier actief in.			
We vervangen zieke bomen in het buitengebied van Sevenum in de plantperiode 2018- 2019.		2019	

We voeren de jaarschijf uit van het beheerplan landschappelijke elementen 2011-2020 en komen in 2020 met een nieuw of herijkt beheerplan landschappelijk elementen.			
We voeren de jaarschijf uit van het beheerplan openbaar groen 2016-2019 en komen in 2019 met een nieuw of herijkt Beheerplan openbaar groen. We nemen hierin de areaaluitbreidingen mee.			
We voeren de jaarschijf uit van het boombeheerplan en komen in 2020 met een nieuw of herijkt boombeheerplan. We nemen hierin de areaaluitbreidingen mee.			
We voeren de jaarschijf uit van het bosbeheerplan 2015-2020 en komen in 2020 met een nieuw of herijkt bosbeheerplan.			
We voeren de jaarschijf uit voor de recreatieve voorzieningen en komen voor 2021 met een nieuw beheerplan recreatieve voorzieningen.			
We voeren o.a. in het kader van de groene agenda projecten uit die biodiversiteit versterken en komen met een actieplan om biodiversiteit en klimaatadaptatie te integreren in de reguliere werkzaamheden.			
We voeren onze wettelijke taak uit om exoten op het gebied van flora en fauna te bestrijden.			
We voeren taken uit op het gebied van het beheer van de openbare ruimte			
We hebben aantrekkelijke speel- en beweegplekken; inwoners bewegen, spelen, sporten en recreëren graag buiten.			

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Speel- en beweegplekken worden goed gebruikt en bezocht.	ja
Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.	ja
Bewoners en gebruikers van voorzieningen geven (desgevraagd) aan het aanbod in recreatieve voorzieningen als divers te ervaren.	ja

Het beheer van de speelvoorzieningen is op orde. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Het beheerplan is in voorbereiding. In augustus 2019 is het inwonerpanel naar de waardering van de speelvoorzieningen gevraagd. De speelvoorzieningen worden gemiddeld met een 6,9 gewaardeerd.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We voeren de jaarschijf uit van het beheerplan openbare speelruimte 2015-2019 en komen in 2019 met een nieuw beheerplan openbare speelruimte. We nemen hierin de areaaluitbreidingen mee.			

2.5 Openbaar vervoer

We hebben een efficiënt openbaar vervoer met een aanvullend (waar mogelijk) dekkend netwerk van flexibele mobiliteit.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Horst aan de Maas is goed bereikbaar met het openbaar vervoer.	ja
Er zijn meerdere vormen van deelmobiliteit beschikbaar.	ja

We participeren in het project Mobie dat vanuit Trendsportal door alle acht Noord-Limburgse gemeenten wordt uitgevoerd. Doel van dit project is het opzetten van een deelmobiliteitssysteem voor de alle inwoners, met deze acht opdrachtgevende gemeenten als kartrekker.

We zitten momenteel in de pilotfase om ervaringen op te doen voor wat het grootste deelmobiliteitssysteem van Nederland wordt in een landelijke omgeving, als dat op deze schaal doorgaat.

Voor de bereikbaarheid van Greenport Venlo heeft de gemeente Horst aan de Maas samen met andere gemeenten en stakeholders een pilot voor de "last-mile"-oplossing uitgevoerd en is overleg gevoerd over het opzetten van een mobiliteitsportal. De betrokken overheden, waaronder ook de gemeente Horst aan de Maas, hebben zich inmiddels uit het project teruggetrokken voor wat betreft de pilot "last-mile"-oplossing.

We doen mee aan het project 'Deel de zon'.

Ook hebben we ons aangesloten bij een voorstel aan de EU om deel te nemen aan het GALAMINA project waarbij distributie vanuit het centrum naar klanten wordt gebundeld. Dit voorstel is niet door de EU gehonoreerd. Inmiddels is een nieuwe aanvraag ingediend.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We bieden ruimte en stimuleren vormen van flexibele mobiliteit (zoals deel-auto's, wensbus en andere vervoermiddelen) georganiseerd door inwoners, bedrijven, overheid of dorpsinitiatieven.			
We blijven ons met realisme inzetten voor de komst van Station Grubbenvorst-Greenport door het actief onder de aandacht te brengen en te houden binnen ons netwerk (RMO/Provincie/DCGV etc.).			
We houden de veerverbindingen over de Maas in stand door deel te nemen aan de GR Maasveren Limburg Noord.			
We stimuleren de realisatie van een laadnetwerk voor e-bikes en elektrische auto's.		2020	
We stimuleren en voeden de provincie en het Rijk om het openbaar vervoer voor alle inwoners in stand te houden en zijn alert op kansen die zich voordoen.			

WAT HEEFT HET GEKOST

	Primaire Begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Wat heeft het gekost in 2019
Lasten	-16.141	-15.837	-16.298
Baten	7.537	2.473	7.518
Saldo lasten en baten	-8.603	-13.364	-8.780
Storting in de reserves	-1.964	-569	-2.497
Aanwending van de reserves	2.046	4.332	2.164
Resultaat	-8.522	-9.601	-9.113

ANALYSE VERSCHILLEN

Verschillen 2019 begroting na wijziging versus 2019 realisatie

	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Vershil
Onderverdeling taakvelden:			
2.1 Verkeer en vervoer	-5.676	-5.710	-34
2.2 Parkeren	-76	-70	6
2.5 Openbaar vervoer	-863	-831	32
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-1.972	-1.820	152
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	-347	-262	85
8.3 Wonen en bouwen	-666	-419	247
Resultaat	-9.600	-9.112	488

een positief bedrag is een voordeel
een negatief bedrag is een nadeel

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie € 152.000 voordeel

Bomenbeheer € 31.000 nadeel

In 2019 werden we geconfronteerd met aanvullende kosten voor de bestrijding van de Eikenprocessierups (EPR). In het voorjaar is er preventief bestreden en in eerste instantie bleek dit weer succesvol. Gedurende het jaar kwamen er steeds meer haarden tot ontwikkeling waardoor we veel extra mechanisch hebben moeten verwijderen. De aanvullende handeling heeft circa € 40.000 extra gekost. Deze aanvullende kosten hebben we deels op kunnen vangen in het reguliere budget waardoor er uiteindelijk een nadelig resultaat overblijft van € 31.000.

Bossen € 76.000 voordeel

De gemeente heeft een rekening-courant verhouding met de Bosgroep. De kosten die de Bosgroep maakt voor de gemeente worden hierop verrekend. Om een goede monitoring van het uitstaande saldo te behouden in onze administratie is deze rekening-courant verhouding in 2019 opgenomen in onze administratie. Dit in overeenstemming met de verslagleggingsvoorschriften. Dit leidt eenmalig tot een voordeel van € 76.000.

Coalitieakkoord en collegeprogramma stelpost beheer openbare ruimte en landschapsversterking € 126.000 voordeel

Door het door de raad vastgestelde coalitieakkoord en collegeprogramma is een bedrag van ruim € 500.000 ter beschikking gekomen voor beheer openbare ruimte en landschapsversterking. Het restantbedrag van 2019 waarvoor nog diverse maatregelen worden opgestart om het gewenste ambitieniveau te bereiken leidt tot een voordeel van € 126.000. Via een verzoek tot budgetoverheveling zal dit aan de raad worden voorgelegd.

Strandbad € 29.000 nadeel

Het strandbad is een openbaar strand waar mensen in de zomer gebruik van maken. Om de veiligheid te garanderen zijn er een aantal basisvoorzieningen nodig zoals een pomp die blauwalg voorkomt, drijflijnen om het gebied af te bakenen en enige vorm van toe zicht. De gemaakte kosten hebben hier betrekking op. De gemeente is zich aan het herbezinnen over het gebruik/inrichting van het strandbad.

Resterend € 10.000 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein) € 85.000 voordeel

In de loop van 2019 lag het aantal aanvragen voor duurzaamheidssubsidies woningbouw nog hoog terwijl de regeling op zijn eind liep. De nog binnengekomen aanvragen in 2019 begroot op € 205.000 zijn niet ten laste van de begroting maar ten laste van de algemene reserve grondexploitaties gekomen.

Daarnaast is een negatieve last als stelpost van € 125.000 in de begroting opgenomen als bijdrage vanuit de grondexploitaties aan het begrotingsaldo mocht dit niet toereikend zijn. Dit is niet noodzakelijk gebleken.

8.3 Wonen en bouwen € 247.000 voordeel

Bouw- en woningtoezicht € 72.000 nadeel

Het aantal aanvragen is toegenomen, daarnaast wordt het werkproces verder geoptimaliseerd. Er is meer inhuur noodzakelijk geweest met betrekking tot de stikstofdiscussie en de inhuur van juridische bijstand in complexe procedures. Dit leidt tot een nadeel van € 72.000.

Exploitatie privaatrechtelijke gebouwen € 46.000 nadeel

In 2019 is er bliksem ingeslagen op de geluidsinstallatie van de fontein. Een en ander heeft ertoe geleid dat de gehele aansturing vervangen moest worden inclusief de bekabeling in de grond. De kosten hiervoor waren ongeveer € 30.000. Als onderdeel van de openbare ruimte is de fontein niet verzekerd. De overige kosten zijn reguliere beheerkosten die moeten garanderen dat het fonteinwater veilig blijft. Bij de geplande onderhoudsinspectie in 2020 zullen we de fontein als los object mee gaan nemen in het onderhoudsplan.

Leges omgevingsvergunningen € 53.000 voordeel

De legesopbrengsten omgevingsvergunningen zijn voor € 53.000 meer toegenomen dan verwacht door een hoger bouwvolume.

Masterplan Wonen € 300.000 voordeel

Door het door de raad vastgestelde coalitieakkoord en collegeprogramma is een bedrag van € 300.000 ter beschikking gekomen om de ambities in het Masterplan Wonen waar te kunnen maken. Hiervoor zijn aanvullende onderzoeken en inhuur van externe deskundigheid en capaciteit noodzakelijk. Met de inzet van dit budget kan het Uitvoeringsprogramma worden uitgewerkt op basis van het collegeprogramma. Denk hierbij aan het continue bijstellen van de stimuleringsmaatregelen, het vergroten van het aantal huurwoningen en ruimte geven aan nieuwe initiatieven. Het in beeld brengen van de kansen en behoeften per dorp, samen met het dorp, heeft daarbij een hoge prioriteit. Daarnaast zijn er met de raad afspraken gemaakt over de prestatieafspraken waarop extra inzet noodzakelijk is. De ambities zijn hoog, er is maar beperkt capaciteit beschikbaar. Concrete maatregelen zullen in 2020 worden uitgevoerd. Via een verzoek tot budgetoverheveling wordt de raad gevraagd het in 2019 beschikbaar gekomen bedrag van € 300.000 over te hevelen naar 2020.

Resterend € 12.000 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

3. Duurzaamheid: klimaatambities, energietransitie, circulariteit

ALGEMEEN

We moeten toe naar andere vormen van energie: van fossiele energie naar duurzame energie. De uitstoot van broeikasgassen zoals CO2 moet beperkt worden. We staan voor de opgave om de bebouwde omgeving los te koppelen van aardgas en op een andere manier te voorzien in de warmtevraag. Als gevolg van de klimaatverandering gaan we aan de slag om Horst aan de Maas klimaatbestendig en water-robust in te richten. Tegelijkertijd willen we wateroverlast, schade, hittestress en droogte zoveel mogelijk beperken. We kennen een innovatief afvalinzamelingssysteem waarbij we intensief hebben ingezet op service, kosten en duurzaamheid. De inwoners van Horst aan de Maas zijn de afvalscheidingskampioenen van Nederland. Die koppositie willen we behouden.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 3.1 Afvalverwijdering
- 3.2 Riolering, waterkering, afwatering
- 3.3 Milieu en duurzaamheid

WAT HEBBEN WE BEREIKT EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN

3.1 Afvalverwijdering

We voeren op een duurzame wijze de wet Milieubeheer uit om het huishoudelijk afval in te zamelen en dragen zo bij aan de circulariteit van de samenleving.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Het percentage restafval blijft minimaal zo laag als in 2017.	ja
Er is minder zwerfafval dan in 2017.	ja

Horst aan de Maas heeft een innovatief afvalbeleid met een hoog serviceniveau. De financiën staan in heel Nederland onder druk door

- wijzigingen in de landelijke regelgeving voor verbrandingstarieven,
- stijging van de prijzen voor afvalinzameling en
- daling van de vergoedingen voor bepaalde afvalstromen.

Ook is een aantal aanbestedingen duurder uitgevallen door de aantrekkende economie. We hebben daardoor in 2018 en 2019 ingeteerd op de reserve afval. Dit alles heeft geleid tot een voorstel bij de begroting 2020 om de afvalstoffenheffing te verhogen en de voorziening opnieuw te vullen.

Medio 2019 zijn we begonnen met het zwerfafvalprogramma uit de Nedvang-gelden. Meetgegevens tonen niet aan dat er op dit moment meer zwerfafval is dan in 2017.

We voeren de jaarschijf uit van het ophalen van de verschillende afvalstromen en dit doen we volgens het gemeentelijk afvalbeleid.

Kwaliteit	Tijd	Geld
		

We werken aan de verdere optimalisatie van het afvalstelsel en stellen nieuwe doelen voor circulariteit en zwerfvuil.

	2020	
---	------	---

3.2 Riolering, waterkering en afwatering

De waterkering langs de Maas is kwalitatief goed en veilig

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Met uitzondering van de buitendijkse panden is het overstromingsrisico voor de hele gemeente maximaal 1:250.	ja
Er vinden geen activiteiten plaats die de kwaliteit van de waterkering aantasten.	ja

De werkzaamheden van Waterschap Limburg aan de dijken in Grubbenvorst en Lottum zijn afgerond. Daarmee voldoen deze dijken aan het wettelijk vereiste beschermingsniveau. Ook de bijkomende werkzaamheden zoals de aanplant van bomen en groen zijn uitgevoerd. De maatwerkoplossing voor het cluster buitendijkse woningen aan de Veerweg in Broekhuizen is afgerond. De coupures (dit zijn tijdelijke waterkeringen) zijn getest en de hiervoor benodigde materialen (bijvoorbeeld schotten) zijn aan de gemeente HadM overgedragen. De gemeente verzorgt de opslag en het transport voor de coupures van de woningen aan de Veerweg. Ook de werkzaamheden in het gebied Oude Maasarm verlopen volgens planning. In september heeft de gemeente samen met het Waterschap de jaarlijkse test van de hoogwatervoorzieningen uitgevoerd. Hierbij zijn geen gebreken geconstateerd.

In het kader van de gebiedsontwikkeling OMA wordt het beschermingsniveau van het cluster woningen aan de Veerweg in Broekhuizen aangepast naar 1:250.

Kwaliteit	Tijd	Geld
	2019	

In het kader van de Maasbeveiliging werkt de gemeente mee aan de Gebiedsontwikkeling Ooijen - Wanssum (GOW) en de rivierverruiming bij Grubbenvorst en Lottum.

	2020	
---	------	---

We beoordelen objectief de realisatie van de hoogwaterbeschermingsmaatregelen voor Lottum en Grubbenvorst.

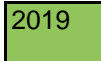

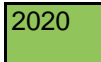

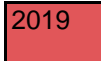

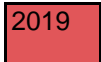

		
---	---	---

We hebben een kwalitatief goede afwatering op het hele grondgebied van Horst aan de Maas

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Er is nauwelijks sprake van schade door wateroverlast.	nee
Er is geen sprake van kapitaalvernietiging door achterstallig onderhoud.	ja

De maatregelen om de wateroverlast in de wijk Stuksbeemden tegen te gaan zijn genomen. De resultaten van de 'klimaatstresstest light', die in het samenwerkingsverband Waterpanel Noord is uitgevoerd, zijn bekend. Ook de resultaten van de berekening van het basisrioleringsplan zijn bekend. Dit alles heeft geleid tot een voorstel voor de herziening van het kostendekkingsplan Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan 2017–2021. Met daarin de aanpassing van de rioolheffing om de knelpunten op te lossen en Horst aan de Maas klaar te maken voor het klimaat van de toekomst. We blijven actief het hemelwater afkoppelen van particulier eigendom stimuleren. Dat doen we in nauwe samenwerking met het Waterschap. Ook in de openbare ruimte koppelen we verhard oppervlak af van het riool.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Als deelnemer van het regionale Waterpanel zorgen we voor samenwerking en een optimale kostenbeheersing voor de riolering.			
De klimaatstresstest wordt geanalyseerd en geeft een inventarisatie van kwetsbaarheden en knelpunten voor de thema's: wateroverlast, droogte, hittestress en waterkwaliteit.			
Naar aanleiding van de wateroverlast in 2016 treffen we definitieve maatregelen om de kans op wateroverlast in de wijk Stuksbeemden verder te verkleinen			
Via subsidies stimuleren we actief het afkoppelen van hemelwater op verhardingen van particulieren en bedrijven.			
We koppelen actief jaarlijks het hemelwater van een deel van de openbare ruimte af			
We stellen de urgentie en het ambitieniveau voor de thema's uit de klimaatstresstest vast.			
We stellen een uitvoeringsagenda op voor de korte en de lange termijn voor de thema's uit de klimaatstresstest.			
We stimuleren in samenwerking met het Waterpanel Noord de bewustwording van inwoners en bedrijven over de gevolgen van de klimaatverandering.			
We voeren de jaarschijf uit van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021			

3.3 Milieu en duurzaamheid

We onderschrijven de doelstellingen uit het landelijk Klimaatakkoord 2018 en het Klimaatakkoord van Parijs en zorgen samen met inwoners en andere stakeholders dat de klimaatverandering wordt tegen gegaan

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
In Horst aan de Maas is in 2030 49% minder uitstoot van CO2 (-equivalenten) ten opzichte van 1990.	nee
In Horst aan de Maas is sprake van 100% gebruik van duurzame energie in 2050.	nee
De investeringen voor het afkoppelen van woningen van het aardgas zijn betaalbaar voor alle inwoners.	nee
In 2025 werkt de gemeentelijke organisatie energieneutraal.	nee
In 2050 is Horst aan de Maas klimaat robuust ingericht.	nee

Momenteel wordt in regionaal verband gewerkt aan het opstarten van de Regionale Energie Strategie (RES). De RES moet antwoord geven op de vraag hoe de regio Noord-Limburg - en dus ook Horst aan de Maas - gaat voldoen aan de verplichtingen van het klimaatakkoord. Los daarvan ondersteunen we initiatieven als energieKronenberg en de energiecoöperatie Reindonk. Het zonnebeleid is vastgesteld. Als uitvloeisel daarvan hebben we bedrijven een scan aangeboden om de haalbaarheid van het plaatsen van zonnepanelen te onderzoeken. Het college heeft het plan van aanpak om de eigen organisatie in 2025 energie neutraal te laten zijn vastgesteld. We zijn begonnen met de voorbereidingen voor de uitvoering van dit plan. In 2019 is gewerkt aan het overkoepelend duurzaamheidsprogramma dat begin 2020 door de raad is vastgesteld.

We zijn bij diverse evenementen (zoals het Oud Limburgs Schuttersfeest) aangehaakt om bekendheid te geven aan het winnen van de European Green Leaf award.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We brengen voor eind 2020 in beeld waar in de gemeente windenergie opgewekt zou kunnen worden. Met daaraan gekoppeld een voorstel voor vervolgstappen.			
We geven bekendheid aan het winnen van De Green Leaf Award 2019 en stellen voor 2019 een European Green Leaf-programma vast. We zoeken samenwerking met andere evenementen zoals het 800-jarig bestaan Horst aan de Maas en het OLS.			
We maken een uitvoeringsprogramma om een gemeentelijke organisatie van 100% energieneutraal in 2025 te realiseren.			
We monitoren de voortgang naar het doel van 49% minder uitstoot in 2030 (t.o.v. 1990) en 100% duurzame energie in 2050. Waar mogelijk maken we daarvoor gebruik van regionale of provinciale monitoringsinstrumenten.			
We ondersteunen lokale Flagship-projecten op het gebied van de energietransitie.			
We onderzoeken de mogelijkheden van differentiatie van heffingen vanuit duurzaamheid.			

We onderzoeken samen met regio gemeenten wat de rol van de gemeente is in de energietransitie.		2020	
We realiseren en monitoren het uitvoeringsprogramma rond de gemeentelijke organisatie 100% energieneutraal in 2025.		2019	
We stellen een lokale energievissie op als input voor de regionale energiestrategie (RES).		2020	
We stellen een overkoepelend Milieu- & Duurzaamheidsbeleid 2018-2030 vast met een uitvoeringsprogramma voor 2018-2022.		2020	
We stellen in 2018 of 2019 een beleid vast voor zonne-energie. Met daaraan gekoppeld een aantal maatregelen die we gaan uitvoeren.		2019	
We stellen in 2019 een lokale uitwerking van de RES en het uitvoeringsprogramma vast, waarin we de nul situatie van het energieverbruik in beeld brengen en waarin scenario's worden geschetst voor de route naar 100% duurzaam in 2050.		2019	
We stellen voor 2021 een warmteplan op, waarin we aangeven hoe de woningen in Horst ad Maas in de toekomst van warmte kunnen worden voorzien als de levering van aardgas stopt. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan de betaalbaarheid voor inwoners.		2021	
We voeren het duurzaamheidsprogramma uit.		2019	
We werken de regionale energiestrategie (RES) Noord en Midden Limburg uit.			
Wij stimuleren, enthousiasmeren en jagen inwoners en andere betrokken partijen aan, op het gebied van duurzaamheid.		2019	

We voldoen aan de wettelijke verplichting in het kader van de wet op de lijkbezorging.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
De samenwerking met gemeente Venlo is per 2019 gerealiseerd.	nee

De dienstverleningsovereenkomst is in een vergevorderd stadium en zal begin 2020 afgerond worden.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We organiseren een samenwerking met de gemeente Venlo, waarbij de gemeente Venlo het administratieve beheer overneemt.			
We zorgen voor een adequaat beheer van de begraafplaats in Grubbenvorst.			
We zorgen voor goede dienstverlening aan inwoners en bedrijven bij aanvragen omgevingsvergunningen milieu.			

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Begin 2019 hebben we duidelijkheid over onze servicenormen en is onze monitoring op orde.	Ja
In 2019 voldoen we voor 80% aan de servicenormen.	Nee
In 2020 voldoen we voor 95% aan de servicenormen.	Nee

Het dashboard Veiligheid Toezicht en Handhaving is gereed en de werkvoorraad is in beeld. Er is voorzien in een personele flexibele schil om pieken op te vangen en er zijn aanvullende werkafspraken gemaakt. Ook zijn we bezig met de invoering van LEAN-werken.

Door de stikstofproblematiek in de tweede helft van 2019 stagneerde een aantal vergunningprocedures milieu. Hierdoor is een vertekend beeld ontstaan van de aantallen aanvragen om milieuvergunningen en het (niet) behalen van de servicenormen. Er werden minder aanvragen ingediend. De aanvragen die wel werden ingediend zijn vaker aangehouden vanwege onzekerheid naar aanleiding van de stikstofproblematiek.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Milieueffecten van nieuwe en bestaande ontwikkelingen worden gemonitord en maatregelen getroffen indien noodzakelijk			
We monitoren actief de vastgestelde randwaarden voor het geluid, stof en andere milieuaspecten voor de centrale verwerkingsinstallatie voor zand en grind.			
We verlenen omgevingsvergunningen milieu binnen de gestelde servicenormen.			
We volgen het grootschalig gezondheidsonderzoek van het RIVM.			

WAT HEEFT HET GEKOST

	Primaire Begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Wat heeft het gekost in 2019
Lasten	-7.485	-8.940	-8.173
Baten	8.075	9.206	8.595
Saldo lasten en baten	590	266	422
Storting in de reserves	-4	-4	-4
Aanwending van de reserves	66	293	216
Resultaat	653	555	635

ANALYSE VERSCHILLEN

Verschillen 2019 begroting na wijziging versus 2019 realisatie

	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Vershil
Onderverdeling taakvelden:			
7.2 Riolering	632	661	29
7.3 Afval	702	671	-31
7.4 Milieubeheer	-734	-655	79
7.5 Begraafplaatsen	-45	-43	2
Resultaat	555	634	79

een positief bedrag is een voordeel
een negatief bedrag is een nadeel

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

7.4 Milieubeheer € 79.000 voordeel

Gevelisolatie / Sanering verkeerslawaaï € 129.000 voordeel.

Er is in totaliteit een bedrag ontvangen voor gevelisolatie van € 129.300. Het beleid hiervoor zal in 2020 gestalte krijgen. Het bedrag wordt via een verzoek tot budgetoverheveling aan de raad voorgelegd.

Vergunningverlening wet milieubeheer € 61.000 nadeel

Vanwege de hoge werkdruk en onderbezetting binnen Milieu wordt het werk gedeeltelijk uitbesteed aan een extern bureau.

Resterend € 11.000 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

4. Sociaal maatschappelijk, participatie en voorzieningen

ALGEMEEN

Als we kijken naar de kostenontwikkeling van 2019 op het totaal van het Sociaal Domein (WMO, Jeugd en Participatie) in relatie tot 2018, realiseren we een kostendaling van zo'n € 375.000. Dit ondanks de negatieve financiële effecten als gevolg van de invoering van het abonnements-tarief voor de WMO, CAO stijgingen, indexering van tarieven en de algemene ontwikkeling van de vergrijzing van onze samenleving.

Als we kijken naar 2019 vanuit het Sociaal Domein, dan heeft het jaar twee gezichten laten zien.

In de eerste helft van het jaar zagen we dat de verwachtingen over de verder toenemende zorgkosten, bewaarheid werden. Zo zorgde de introductie van een abonnementstarief voor WMO, daadwerkelijk voor een toename in de vraag voor met name hulp in de huishouding en dus een stijging in de kosten. Verder zagen we dankzij onze businessintelligence-tool 'Power BI' een stijging van de zorgkosten per cliënt als gevolg van toegenomen zorgzwaarte, gelijk aan de landelijke tendens. De gevolgen hiervan waren dermate, dat we de begroting fors hebben moeten bijstellen.

Medio 2019 zijn we ook begonnen met ons aanvalsplan, het Actieplan Sociaal Domein, onze invulling van hoe wij als Horst aan de Maas tegen de transformatie van het sociaal domein aankijken. Door concrete acties en maatregelen op te pakken, hebben we invulling gegeven aan de noodzaak om de kostenstijgingen een halt toe te roepen. Sterker nog, onze inzet is erop gericht om de komende jaren meer dan een half miljoen euro te besparen. Niet door zo maar te bezuinigen, maar door juist door zaken slimmer, anders of op nieuwe manieren te organiseren. Daarbij kijken we o.a. naar hoe we onze toegang tot zorg hebben ingericht, of de kaders en uitgangspunten waarmee we in 2015 van start zijn gegaan nog actueel en van toepassing zijn. Maar kijken we ook naar de regionale aanbesteding en inkoop van zorg en zijn we alert op de 'best practices' om ons heen. De eerste resultaten zijn inmiddels zichtbaar, maar we zijn er nog niet. Het 'transformeren' is een dynamisch en continu proces. Concrete acties geven concrete resultaten. Maar de mate waarin we innovatief, assertief en met lef de uitdagingen in het Sociaal Domein (van WMO, Jeugdzorg tot Participatie) tegemoet treden, bepaalt uiteindelijk hoe bestendig en robuust deze oplossingen en resultaten gaan zijn.

Vanuit zicht op onze cijfers, krijgen we inzicht in de kosten, komen we tot analyses en gaan we over tot acties en maatregelen. Dat we dit kunnen, komt doordat onze 'Power BI' steeds meer gevuld wordt met ervaringsgegevens. Hierdoor worden de verwachtingen steeds nauwkeuriger en gaan we steeds beter trends en ontwikkelingen herkennen. Dit heeft er o.a. in geresulteerd dat de begroting in de 2e bijstelling 2019 w.b. de zorgkosten, naar beneden is bijgesteld.

Het was ook een goed jaar als we kijken naar de inwoners van Horst aan de Maas die we duurzaam aan het werk hebben gekregen. De ambitie zoals uitgesproken in het coalitieakkoord van 10% lagere uitkeringslast in 2022, hebben we in 2019 al weten te realiseren. Dat hebben gedaan door te blijven investeren in onze kennis op het gebied van de lokale arbeidsmarkt, onze relatie met werkgevers en het (in)zicht op ons uitkeringenbestand om op die manier de juiste match te maken tussen vraag en aanbod van werk. Ondanks dat we op het laagste aantal uitkeringen in jaren staan, blijft het in onze arbeidsmarktregio een uitdaging om de juiste mensen te vinden en ze vervolgens op de juiste plekken te krijgen.

In 2019 is het beleid vast gesteld voor de short- en longstay van arbeidsmigranten. Bij de uitvoering van dit beleid zien we een aantal uitdagingen (zowel qua huisvesting als sociaal-maatschappelijk) waarbij we nadrukkelijk de verbinding hebben gelegd met onze verantwoordelijkheid voor nieuwkomers. De nieuwe Wet Inburgering die per 2021 van kracht gaat zijn, biedt kansen om tot synergievoordelen te komen. Waar mogelijk doen we dit met de regio, waar nodig pakken we zelf de handschoenen op.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 4.1 Zorg
- 4.2 Werk en inkomen
- 4.3 Arbeidsmigranten
- 4.4 Nieuwkomers
- 4.5 Gezondste regio 2025
- 4.6 Inwonerparticipatie en Inwonerinitiatieven
- 4.7 Burgerzaken

Beleidsindicatoren programma 4	2017	2018	2019
Banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 74 jaar	574,40	578,70	N.n.b.
Kinderen tot 18 jaar in een uitkeringsgezin	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.
Werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	71,80%	71,50%	N.n.b.
Personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners	16,0	14,9	N.n.b.
Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp	9,60%	9,30%	N.n.b.
Jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming	1,10%	1,20%	N.n.b.
Jongeren van 12 tot 22 jaar met jeugdreclassering	0,40%	0,35%	N.n.b.
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement per 1.000 inwoners	47	50	N.n.b.

WAT HEBBEN WE BEREIKT EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN

4.1 Zorg

Er is een toegankelijk vangnet voor al onze inwoners als de ondersteuningsbehoefte de eigen kracht en die van het netwerk en de gemeenschap overstijgt.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
De gemiddelde kosten per jongere inwoner (tot en met 18 jaar) nemen af met 3%.	nee
Het gemiddelde cijfer voor de ontvangen hulp/ondersteuning van de gezinscoach bij de jeugdhulp is een 8.	ja
Het gemiddelde cijfer voor de ontvangen zorg/ondersteuning bij de WMO is een 8.	ja
De gemiddelde zorgkosten per inwoner blijven gelijk aan het niveau van 2017	nee

We hebben een toegankelijk vangnet voor inwoners die ondersteuning nodig hebben. Toegang verloopt via de gemeente en bij jeugdhulp ook via andere verwijzers zoals de huisarts, jeugdarts, gecertificeerde instelling en medisch specialist. In het vraagverhelderingsgesprek kijken we samen met de inwoner welke ondersteuningsvraag er is en welke ondersteuning daarbij passend is. Het kan dan zowel gaan om eigen kracht en hulp vanuit het netwerk van de inwoner als om professionele ondersteuning (maatwerkvoorziening). Via ons monitoringssysteem hebben we goed zicht op de inzet van de maatwerkvoorzieningen, zowel in aantallen als in kosten. In 2019 is het cliëntervaringsonderzoek Wmo en Jeugd verschenen (over 2018). Daaruit blijkt dat de ontvangen hulp/ondersteuning door inwoners gewaardeerd wordt met respectievelijk 8,2 (Wmo) en 8,0 (Jeugd). Het cliëntervaringsonderzoek over 2019 volgt in de loop van 2020.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Om het vangnet te verbeteren, bevragen we inwoners en de diverse partnerorganisaties.			
We besteden de financiële middelen voor zorg doelmatig en rechtmatig zodat we zorg en ondersteuning ook op de lange termijn kunnen blijven vormgeven.			
We borgen continuïteit van zorg en een soepele overgang naar een ander wettelijk kader als inwoners 18 jaar worden (en niet meer onder de jeugdwet vallen).		2020	
We borgen de regionale voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en zorg en de samenwerking met onze teams.			
We ondersteunen inwoners bij hun hulpvraag via de integrale toegang voor ondersteuning en zorg (de gebiedsteams) en bieden vraaggerichte ondersteuning.			
We ontwikkelen een integraal preventief jeugdbeleid in samenwerking met onderwijs en andere partners en stellen dit vast.		2020	
We ontwikkelen onze monitor Sociaal Domein tot een instrument op basis waarvan we beleidsmatige keuzes kunnen maken. Dit doen we om zicht te houden op de effecten van de zorgkosten en daar grip op te houden.		2021	
We organiseren adequaat doelgroepenvervoer dat de eigen mobiliteit van inwoners verhoogt en zoveel mogelijk aansluit uit op het integrale vervoersnetwerk.			
We organiseren een sluitende keten voor de opvang en ondersteuning van personen met verward gedrag en dak- en thuislozen		2021	
We stimuleren preventieve activiteiten voor inwoners.			
We verbeteren de samenwerking met huisartsen, jeugdartsen en andere verwijzers op het gebied van jeugdhulp.		2020	
We verstevigen de relatie met zorgaanbieders, de samenwerkende Noord Limburgse gemeentes en maatschappelijke partners om de bestaande voorzieningen te verbeteren en samen tot nieuwe vormen van ondersteuning en zorg te komen.		2020	

We voorkomen dat gebruikers van zorg veel last hebben van ongewenste stapeling van eigen bijdragen in de zorg.

Horst aan de Maas is een krachtige gemeenschap waarin onze inwoners zelfredzaam zijn en meebouwen aan de huidige en de toekomstige vitale gemeenschap.

Ook in het jaar 2019 is er sprake van een stijgend aantal inwonersinitiatieven als het gaat om de leefbaarheid en het zorgen voor elkaar in de eigen gemeenschap in onze gemeente.

Enkele voorbeelden uit het jaar 2019 zijn:

- In verschillende dorpen zijn inwoners met ondersteuning van een werkgroep aan de slag gegaan om de bewustwording en kennis over, en ondersteuning bij dementie binnen de eigen omgeving te vergroten.
- In de Norbertuswijk in Horst is een netwerk van straatcontactfunctionarissen opgezet. Zij werken nauw samen met het gebiedsteam van de gemeente.
- In september is het Steun- en Adviespunt (STAP) officieel gestart. Hier kunnen inwoners die advies of ondersteuning nodig hebben terecht met een vraag over wonen, administratie, zorg en welzijn. Het STAP wordt volledig gerund door vrijwilligers.
- In America zijn verkennende gesprekken gevoerd over het doorontwikkelen en uitbreiden van zorg en ondersteuning. Hierbij is veel aandacht voor het inzetten van het informele netwerk van vrijwilligers en voorliggende voorzieningen.

In 2019 kwamen ook twee aandachtspunten nadrukkelijk naar voren:

- Een stijgend aantal inwonersinitiatieven werkt met gemeentelijke exploitatiesubsidies. Het budget in 2019 is daardoor licht overschreden. Deze ontwikkeling geeft aan dat dit de komende jaren toe meer gemeentelijk subsidiebudget gaat vragen.
- Het thema wonen en zorg komt steeds vaker terug bij inwonersinitiatieven en leefbaarheid .
- We stellen ons de vraag hoe deze inwonersinitiatieven het effect van hun initiatieven kunnen meten om op een eigentijdse manier verantwoording af te leggen aan de eigen gemeenschap en naar de gemeente.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We geven ruimte aan inwonersinitiatieven en stimuleren en ondersteunen informele en/of vrijwillige zorg			
We stimuleren de vorming en inzet van vrij toegankelijke collectieve voorzieningen voor alle inwoners			
We verstrekken subsidie aan, of werken samen met, partners van toegankelijke voorzieningen die gericht zijn op ondersteuning en zorg.		2021	
We werken mee aan vernieuwingen in de zorg die stimuleren dat inwoners langer zelfstandig kunnen blijven wonen.			

4.2 Werk en inkomen

Onze inwoners participeren in de samenleving naar vermogen en behoefte

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
De uitkeringslast is in 2022 met 10% gedaald ten opzichte van het jaar 2017	ja

In 2019 zijn goede resultaten bereikt: we hebben mensen aan werk geholpen en mensen met een bijstandsuitkering geholpen in hun ontwikkeling. Het aantal verstrekte uitkeringen nam in 2019 sterk af. Het deelresultaat is dat inwoners minder afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering. Dit komt enerzijds door een verbetering in het aanvraagproces. Daarnaast hebben we geïnvesteerd in kennis op het gebied van de arbeidsmarkt en goede relaties met werkgevers. Daarmee konden we onze inwoners ondersteunen naar een passende werkplek.

Naast uitstroom naar werk hebben we ingezet op de ontwikkeling van inwoners. Er zijn daardoor meer inwoners actief geworden. Samen met onze partners konden inwoners op een werkervaringsplek ontdekken en groeien, binnen hun eigen mogelijkheden. Deze activiteiten hebben ons laten inzien dat investeren in zowel doelmatigheid als rechtmatigheid inwoners doet ontwikkelen.

Ook hebben we te maken met een aantal externe factoren. Onze arbeidsmarktregio wordt geconfronteerd met flexibilisering, technologische ontwikkelingen en vergrijzing. Daardoor blijft er spanning op de arbeidsmarkt. Het is dus van belang naar creatieve oplossingen te zoeken. We weten uit ervaring dat we dit als gemeente niet alleen kunnen. Door intensieve samenwerking met gemeenten en ondernemers in de regio komen er kansen om inwoners met een financiële hulpvraag te ondersteunen. Zij zijn daardoor beter in staat mee te doen in onze samenleving. Vorig jaar hebben we daarvoor de basis gelegd.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We ondersteunen inwoners bij hun financiële hulpvraag.			
We ondersteunen inwoners en inwoners in een uitkering naar maximale participatie en maximale financiële onafhankelijkheid.			
We zorgen samen met het onderwijs en het bedrijfsleven dat de opleidingen en het arbeidsaanbod zo goed mogelijk wordt afgestemd op de vraag naar arbeid.			

4.3 Arbeidsmigranten

De huisvesting van arbeidsmigranten is adequaat en lokaal gedragen waarbij de economische en sociale belangen in balans zijn

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
In 2019 is het nieuwe beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten vastgesteld.	Ja

In 2022 vindt huisvesting van arbeidsmigranten plaats binnen het vastgestelde beleid.	Nee
---	-----

Het nieuwe beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten (zowel short stay als long stay) is door de gemeenteraad vastgesteld.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Er vindt geen grootschalige huisvesting (short stay) plaats in of nabij de dorpen.			
We brengen randzones rond werkgelegenheidsgebieden in beeld en wegen deze locaties specifiek af.			
We onderzoeken of we het Keurmerk van de Stichting Normering Flexwonen als voorwaarde voor onze ondernemers/huisvesters kunnen stellen.			
We stellen ons beleid voor tijdelijke huisvesting bij. We zetten ons er voor in dat gemeenten in de regio hetzelfde beleid voeren. We zetten ons in voor huisvesting voor arbeidsmigranten die zich voor langere periode hier willen vestigen.			
We stimuleren inwonerinitiatieven voor de integratie en participatie van arbeidsmigranten.			
We verruimen het huidige beleid door tijdelijke huisvesting nabij/in de randzone van industrieterreinen en agrarische ondernemers, onder nader te formuleren randvoorwaarden, toe te staan.			
We voorzien in één aanspreekpunt binnen de gemeente voor vragen over huisvesting arbeidsmigranten.			
We zetten in op het verbeteren van de communicatie rond arbeidsmigranten			

4.4 Nieuwkomers

Nieuwkomers hebben gelijkwaardige kansen voor maximale participatie in Horst aan de Maas

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
We voldoen aan de landelijke opgave voor de volkshuisvestelijke taak voor statushouders.	Ja

We hebben de taak om jaarlijks conform een opgelegde taakstelling van het rijk, statushouders te huisvesten. In samenwerking met Wonen Limburg en Vluchtelingenwerk zorgen we ervoor dat dit op een adequate wijze gebeurt. Deze taak hebben we in 2019 voldaan.

Daarnaast hebben we via de inzet van maatschappelijke begeleiding en het programma Start met Participeren ervoor gezorgd dat statushouders die zich in onze gemeente vestigen, zo snel mogelijk

integreeren door kennis te maken met onze cultuur, contact op te bouwen in de woonomgeving en door te starten met taalles. De mogelijkheden om te werken worden zo snel mogelijk onderzocht. Waar mogelijk hebben we ons voorbereid op de nieuwe wet inburgering. De daadwerkelijke inwerkingtreding is echter uitgesteld tot 2021.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We investeren in de sociale samenhang in de wijken en dorpen waar nieuwkomers zich vestigen.			
We ondersteunen initiatieven die ervoor zorgen dat nieuwkomers erbij horen (in de buurt, op school en op het werk).			
We ondersteunen nieuwkomers in het zo snel mogelijk eigen maken van onze taal en cultuur			
We stimuleren de participatie van nieuwkomers en kijken daarbij naar de capaciteiten en opleidingen die ze in hun thuisland hebben opgedaan.			
We zorgen voor adequate huisvesting van statushouders.			

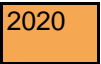

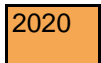

4.5 Gezondste regio 2025

In 2025 behoort de gemeente Horst aan de Maas tot Gezondste Regio van Nederland.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Het percentage jongeren, volwassenen en ouderen dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen, is gestegen.	nee

De doelstelling is behaald als het percentage voor jongeren van 20% en voor volwassenen van 64,5 % hoger is dan deze percentages. Dit betreft alleen de beweegnorm. Gezondheid is breder dan alleen bewegen. Begin 2019 is het kader positieve gezondheid vastgesteld, wat een breder kader aangeeft.

Als gemeente proberen we vanuit steeds meer beleidsterreinen de verbinding te leggen en een bijdrage te leveren aan de GR2025. Dat wil zeggen dat we kijken naar de kansen die er op dat (beleids)terrein liggen om een bijdrage te leveren aan de gezondheid in de breedste zin van het woord. In 2019 was het nog zoeken hoe we als gemeente maximaal konden bijdragen aan de beweging GR 2025.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We nemen deel aan de beweging De Gezondste Regio 2025 en zorgen met de andere partners dat de beweging uitgroeit naar een brede regionale samenwerking.			
We stimuleren positieve gezondheid van inwoners door samen met partners initiatieven op te pakken die gezondheid van inwoners verbeteren en passen binnen de 4 speerpunten van gezondheidsbeleid.			

4.6 Inwonerparticipatie/inwonerinitiatieven

Horst aan de Maas is een krachtige gemeenschap waarin onze inwoners zelfredzaam zijn en meebouwen aan de huidige én de toekomstige vitale gemeenschap.

Deze doelstelling is gericht op de samenwerking tussen inwoners onderling en indien nodig met de gemeente c.q. andere organisaties. Ook in 2019 hebben we kunnen constateren dat inwoners meer en meer de handen uit de mouwen steken en allerlei activiteiten opzetten ter verbetering van de leefbaarheid in hun straat, wijk of dorp. Als gemeente willen we inwoners ook graag laten meepraten en meebeslissen over beleid en /of de vormgeving van hun leefomgeving. Dit betekent een verschuiving in rollen en verantwoordelijkheden van gemeente, inclusief raad en inwoners. We praten over loslaten of beter nog anders vasthouden. We hebben een gemeenschap met veel actieve inwoners. Het proces van inwonersparticipatie is goed op weg, maar is ook nog steeds in ontwikkeling.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Onze gebouwen en openbare ruimte zijn toegankelijk voor iedereen op basis van Agenda 22.		2021	
We organiseren een vervolg op de 24-uursessie over de omgang en het samenspel tussen samenleving, raad, college en organisatie.		2020	
We richten onze werkwijze en gemeentelijke organisatie zo in dat we inwoners met een initiatief adequaat kunnen antwoorden en ondersteunen.		2020	
We starten een pilot met een inwonersbegroting.		2022	
We stimuleren verenigingen, instellingen en inwonersinitiatieven die de verbinding tussen inwoners versterken.			

4.7 Burgerzaken

We zijn een deskundige en betrouwbare publieke dienstverlener

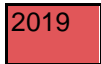

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Dienstverlening wordt uitgevoerd binnen de visie op dienstverlening en de vastgestelde servicenormen.	Nee

In 2019 heeft team KCC/Burgerzaken een sterke ontwikkeling doorgemaakt op het gebied van kwaliteit. We zijn geslaagd voor de diverse audits en zelfevaluaties. De monitoring van onze dienstverlening is nog voor verbetering vatbaar. We hebben een start gemaakt met het vervangen van een aantal systemen, o.a. een nieuw telefonieplatform. Dat geeft ons relevante monitoringinformatie waarop we onze dienstverlening kunnen toetsen en sturen. In het eerste kwartaal van 2019 hebben we succesvol "werken op afspraak" ingevoerd. De wachttijden aan de balie zijn aanzienlijk verkort en klanten kunnen binnen vijf dagen terecht voor een afspraak. In specifieke gevallen helpen we onze klanten direct. Ook zijn we begonnen met het LEAN- traject. Daarbij is al winst geboekt voor een efficiëntere bedrijfsvoering. Ook de kwaliteit van onze

dienstverlening is hierdoor verbeterd. De samenwerking met Venray heeft zich beperkt tot een bijdrage aan een businesscase en het gezamenlijk inkopen van opleidingen. We verwachten in 2020 meer uit de samenwerking te kunnen halen.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We harmoniseren waar mogelijk en slim onze processen in het kader van de regionale samenwerking VVH			
We organiseren verkiezingen.			
We voeren de wettelijke taken op het gebied van burgerzaken uit.			

WAT HEEFT HET GEKOST

	Primaire Begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Wat heeft het gekost in 2019
Lasten	-40.425	-45.779	-42.550
Baten	9.286	12.046	10.848
Saldo lasten en baten	-31.138	-33.733	-31.702
Storting in de reserves	-390	-5.390	-4.814
Aanwending van de reserves	450	5.754	3.827
Resultaat	-31.079	-33.369	-32.688

ANALYSE VERSCHILLEN

Verschillen 2019 begroting na wijziging versus 2019 realisatie

	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Verschil
Onderverdeling taakvelden:			
0.2 Burgerzaken	-720	-699	21
3.3 Bedrijfsloket,-regelingen (arbeidsmigr.)	-60	-28	32
3.4 Economische promotie (Gezondste regio)	-37	-46	-9
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-3.702	-3.623	79
6.2 Wijkteams	-2.901	-2.908	-7
6.3 Inkomensregelingen	342	679	337
6.4 Begeleide participatie	-5.289	-5.120	169
6.5 Arbeidsparticipatie (Nieuwkomers)	-957	-914	43
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-773	-654	119
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-8.691	-8.471	220
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-7.226	-7.665	-439
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-56	-57	-1
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-1.650	-1.527	123
7.1 Volksgezondheid	-1.649	-1.657	-8
Resultaat	-33.369	-32.690	679

een positief bedrag is een voordeel
een negatief bedrag is een nadeel

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie € 79.000 voordeel

Vouchers € 38.000 voordeel

Er zijn minder voucheraanvragen ontvangen dan verwacht. Vouchers zijn bedoeld voor nieuwe maatschappelijke activiteiten die eenmalig zijn. 2019 is het derde jaar dat gewerkt is met de voucher systematiek en we zien dat het eenmalige karakter beperkend kan werken. In het kader van de

totstandkoming van het nieuwe subsidiekader wordt het huidige vouchersysteem geëvalueerd en eventueel bijgesteld.

Jeugd en preventie € 30.000 voordeel

In 2019 is vooral ingezet op het ontwikkelen van preventie-beleid voor jeugd. Er is daardoor minder inzet gepleegd op het gericht inzetten van activiteiten. Verwachting is dat vanaf 2020 meer activiteiten worden ingezet onder uitvoering van de programmalijn Jong en lekker in je vel.

Exploitatie gemeenschapshuizen € 62.000 nadeel

De exploitatielasten en baten voor de gemeenschapshuizen zijn per saldo zijn in 2019 nagenoeg gelijk aan die van 2018. We zien nog steeds leegstand in onze accommodaties, waardoor huuropbrengsten achter lopen ten opzichte van de trend en daarmee de begroting. De komende jaren willen we meer sturen op verhuur, om leegstand te voorkomen. In onze accommodaties zijn veel sporthallen gecombineerd met gemeenschapshuizen. Hierdoor kunnen er verschuivingen plaatsvinden tussen de bezetting van gemeenschapshuizen en de sporthallen

Huisvesting statushouders € 41.000 voordeel

Het voordeel betreft enerzijds de huuropbrengsten die de gemeente ontvangt voor de verhuur van de aangekochte woningen en anderzijds een voordeel op de kapitaallasten.

Resterend € 32.000 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

6.2 t/m 6.82 Sociaal domein € 564.000 voordeel

Het merendeel van de posten binnen de taakvelden 6.1 t/m 6.82 dient in samenhang met elkaar gezien te worden. Het voordelig saldo van 6.2 t/m 6.82 van in totaal € 564.000 wordt grotendeels veroorzaakt door de gedecentraliseerde overheidstaken sociaal domein. Het saldo van de decentralisatie taken sluit in 2019 namelijk met een voordeel ten opzichte van de begroting na wijziging van € 591.000. Het verschil van € 27.000 nadeel, wordt veroorzaakt door posten die wel binnen de taakvelden vallen maar die niet tot de decentralisatie behoren.

De meeste kosten die gemaakt worden binnen het sociaal domein zijn de kosten voor individuele ondersteuning aan inwoners. Dit kan in verschillende vormen en we onderscheiden 3 grote blokken. Participatie (inkomensondersteuning en re-integratie), WMO (maatschappelijke ondersteuning voor volwassenen) en Jeugd.

We zien dat we in totaal aan de uitgaven-kant een positief resultaat hebben van € 550.000 ten opzichte van de bijgestelde begroting. Dit voordeel is ontstaan door lagere uitgaven bij participatie € 553.000, WMO € 238.000 en uitvoering € 72.000. De kosten voor Jeugdhulp liggen ongeveer € 313.000 hoger dan begroot.

Participatie (inkomensondersteuning en re-integratie) € 553.000 voordeel

De lagere uitgaven bij participatie ten opzichte van de begroting van € 553.000 worden grotendeels veroorzaakt op de onderdelen BBZ € 160.000, minimabeleid € 215.000 en sociale werkvoorziening € 170.000.

Bijstand voor zelfstandigen (BBZ) € 160.000 voordeel

De geldende financieringssystematiek in 2019 binnen de BBZ-regeling (Besluit Bijstand Zelfstandigen) houdt in dat van iedere euro die de gemeente uitgeeft, 75% vergoed wordt door het rijk. Aan de andere kant moet van iedere euro die ontvangen wordt uit terugvordering of verhaal ook weer 75% afgedragen worden aan het rijk. In onze begroting wordt die verhouding van 75% consequent doorgevoerd. Het ramen van BBZ-uitgaven is echter lastig; bedrijfskapitalen die gedurende het jaar verstrekt worden kunnen immers in omvang variëren van € 2.000 tot € 200.000. Voor de te ramen inkomsten gaat eenzelfde verhaal op; afhankelijk van de behaalde bedrijfsresultaten kan een met BBZ-geld gesteunde zelfstandige wel of niet voldoen aan de overeengekomen aflossingsplicht. De realisatiecijfers 2019 laten een beeld zien waarbij minder BBZ-leningen verstrekt zijn dan begroot, maar er aan de andere kant meer ontvangen is uit terugvordering en verhaal. Samen veroorzaakt dit per saldo een voordeel ten opzichte van de begroting.

Minimabeleid € 215.000 voordeel

De lagere uitgaven bijzondere bijstand bedragen € 82.000 en worden deels veroorzaakt doordat er in het algemeen minder mensen een beroep hebben gedaan op bijzondere bijstand in 2019. Regelingen binnen de bijzondere bijstand zijn bedoeld voor inwoners met een laag inkomen. Vaak zijn dit inwoners die een bijstandsuitkering hebben en hun aantal is in 2019 flink gedaald. Daarnaast heeft het toepassen van de kostendelersnorm in 2019 geleid tot lagere uitgaven bijzondere bijstand. Bij de kostendelersnorm telt het aantal huisgenoten mee voor de hoogte van de bijstandsuitkering. Hoe meer volwassen personen in een huis wonen, hoe lager de uitkering of bijzondere bijstand. Woonkosten kunnen dan namelijk gedeeld worden. In 2019 zijn we in het kader van het project rechtmatigheid de kostendelersnorm ook voor bepaalde regelingen binnen de bijzondere bijstand gaan hanteren, bijvoorbeeld de inkomensvoet.

Het budget leenbijstand laat een voordeel zien ten opzichte van de raming van € 52.000. Bij de realisatie blijkt dat we de raming leenbijstand te voorzichtig hebben ingeschat.

Sinds 2018 ontvangen we in het kader van armoede en schuldenbeleid extra middelen van het rijk voor kinderen in armoede en schuldhulpverlening. Deze extra middelen zijn ingezet om aanvullend aan het bestaande minimabeleid mogelijkheden voor kinderen te creëren om deel te nemen aan sport, culturele activiteiten, sociale netwerken én om te voorkomen dat mensen in de schulden terecht komen. Ultimo 2019 resteert er € 67.000 van het budget. Dit restant willen we inzetten om het implementatietraject van de nieuwe plannen en de uitvoering verder af te ronden. In 2020 zal extra capaciteit op schuldhulpverlening worden ingezet om achterstanden weg te werken die in de overgang zijn ontstaan en de harmonisatie van de minimaregelingen te formaliseren. Via een verzoek tot budgetoverheveling zal dit aan de raad worden voorgelegd.

Sociale werkvoorziening € 170.000 voordeel

De NLW-groep heeft in 2019 de betaalde transitiekostenvergoeding over de periode 2012 tot en met 2019 afgerekend met de deelnemende gemeenten. In onze begroting 2019 was rekening gehouden met een verschuldigde bijdrage in de transitiekosten voor het transitieplan NLW in 2019. Bij de afrekening is gebleken dat we een bedrag zouden terugontvangen. Dit leidt tot een voordeel in onze jaarrekening van € 160.000.

Daarnaast zijn de kapitaallasten op deze post € 10.000 lager dan voorzien omdat er op grond van de verslaggevingsvoorschriften een nacalculatie heeft plaatsgevonden voor het rentepercentage voor rentetoerekening. Het percentage hebben we hierdoor moeten verlagen van 1,5% naar 1%.

WMO (maatschappelijke ondersteuning voor volwassenen) € 279.000 voordeel

Dit voordeel is het resultaat van € 238.000 minder kosten en € 41.000 meer eigen bijdrage. Ten opzichte van jaarrekening 2018 zien we echter een grote stijging van kosten (ruim € 700.000). Dit wordt veroorzaakt door een tariefstijging o.a. door vaststelling van een nieuwe CAO, de invoering van het abonnementstarief en daardoor een groter gebruik van huishoudelijke hulp. Daarnaast gelden voor de WMO ook stijgende kosten, door de vergrijzing, langer thuis wonen. Deze factoren werken door en hebben ook een relatief klein onderdeel in het resultaat van 2019.

Uitvoering € 72.000 voordeel

Dit voordeel heeft betrekking op de afrekening van onze bijdrage voor bedrijfsvoering aan de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein. Zowel de afrekening 2018 van € 56.000 als ook die van 2019 ca. € 12.000 zijn ten gunste van dit budget geboekt in 2019.

Jeugd € 313.000 nadeel

We hebben bij de 2e bijstelling onvoldoende voorzien dat er voor Behandeling met GGZ over de 1e helft van 2019 nog facturen betaald zijn. Wel zijn er in 2019 meer jeugdigen geholpen en zijn de totale uitgaven licht gedaald. We zien ook de gemiddelde kosten per jeugdige afnemen ten opzichte van 2018. Ook is er een trendbreuk dat de uitgaven aan jeugdhulp een daling laat zien in 2019. Dit ondanks een toename van het aantal cliënten en een indexering van de tarieven medio juli.

5. Cultuur, sport en onderwijs

ALGEMEEN

We willen een sport en cultuuraanbod dat past bij inwoners van Horst aan de Maas. Op cultureel vlak is 2019 een dynamisch en succesvol jaar geweest, met grote en langlopende evenementen zoals 800 Jaar Horst aan de Maas en het OLS in Sevenum. De eindresultaten mochten er wezen, maar wellicht mogen we nog trotser zijn op de manier hoe deze evenementen tot stand zijn gekomen. Er is gebruik gemaakt van de organisatiekracht, het enthousiasme en vitaliteit van onze verenigingen en vrijwilligers. We beschouwen deze inzet echter niet als vanzelfsprekend. Het vraagt om blijvende aandacht en het investeren in de Horster samenleving. Niet alleen met financiële middelen, maar ook in het faciliteren door vertrouwen te geven, mee te denken, mogelijk te maken en speelruimte te geven. Dit nemen we dan ook mee in het proces van herijking toetsingskader subsidies, dat we samen met onze inwoners, vrijwilligersinstellingen, professionele instellingen in 2020 gaan oppakken.

In de tweede helft van 2019 is het nieuwe kunst en cultuurbeleid verder uitgewerkt, om zo een bijdrage te leveren aan een vitale gemeenschap. Een gemeenschap waar iedereen mag meedoen en gebruik kan maken van een toegankelijk en laagdrempelig cultuuraanbod. Hier zijn we trots op en dat laten we zien. Door de introductie van de cultuurconsulent is ook een andere vorm van ondersteuning geboden. We hebben daarmee extra ingezet op samenwerking en het stimuleren van structurele verbindingen tussen verenigingen en (inwoners)initiatieven.

Medio 2019 is de bibliotheekvisie vastgesteld waarmee de kaders en uitgangspunten zijn geformuleerd voor de invulling van het bibliotheekwerk in het culturele en educatieve netwerk van Horst aan de Maas. Vanuit deze kaders heeft de bibliotheek toegewerkt naar een plan om van een klassieke bibliotheek te transformeren naar een toekomstgerichte en bestendige bibliotheekfunctie in het nieuwe Gasthoës.

Om het media aanbod in Horst aan de Maas te verbeteren en te professionaliseren is Stichting Omroep Reindonk de samenwerking aangegaan met Omroep Venlo. In september 2019 zijn de uitzendingen begonnen van de nieuwe Omroep Horst aan de Maas. Ook Omroep Horst aan de Maas zal een toevoeging gaan zijn als toekomstig gebruiker van 't Gasthoës. Onder meer door de samenwerking te versterken met de overige verenigingen en gebruikers van 't Gasthoës.

We hebben aangegeven dat we kunst en cultuur en sport inzetten als middel. In 2019 zagen we dat vanuit Sport aan de Maas. In samenwerking met verschillende partners uit onder meer het onderwijs, de zorgsector en de sportverenigingen, weer een bijdrage geleverd aan een actieve en gezonde leefstijl van onze inwoners en verenigingsleven. Door onderlinge samenwerking tussen sportverenigingen te stimuleren en te ondersteunen, heeft bijgedragen aan de vitaliteit van het verenigingsleven in Horst aan de Maas. Op scholen zijn leerkrachten gecoacht in het verzorgen van kwalitatief goed bewegingsonderwijs, maar ook in het combineren van reguliere lessen met bewegingsactiviteiten, het zgn. bewegend leren. In de zorgsector zijn medewerkers ondersteund in de manier waarop ze het 'bewegen' onderdeel kunnen maken van de reguliere zorg aan hun cliënten.

In 2019 hebben we afspraken gemaakt met met kinderopvanginstellingen en het onderwijs over Voor en Vroegtijdige Educatie (VVE), om ontwikkelachterstanden (zoals taal) of risico's bij kinderen snel te signaleren en aan te pakken. We hebben samen geïnvesteerd in een goede basis voor onze jeugd. Op die manier zorgen we er voor dat onze jongste inwoners gelijke kansen hebben op een goede start in de samenleving.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 5.1 Kunst en cultuur
- 5.2 Sport
- 5.3 Afslag 10 & zwembad
- 5.4 Onderwijs
- 5.5 Accommodaties
- 5.6 Subsidies

Beleidsindicatoren programma 5	2017	2018	2019
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	5,99	1,79	N.n.b.
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	8,67	12,96	N.n.b.
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	1,20%	N.n.b.	N.n.b.
Niet-sporters (wordt eens per 4 jaar gemeten)	N.n.b.	N.n.b.	N.n.b.

WAT HEBBEN WE BEREIKT EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN

5.1 Kunst en cultuur

Horst aan de Maas heeft een aantrekkelijk cultuuraanbod dat bijdraagt aan de sociale samenhang van inwoners en past binnen een gezonde leefstijl van inwoners.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Het culturele aanbod is in beeld	ja

Wij zijn ook in 2019 veel in gesprek geweest met (inwoners in) het culturele veld. De cultuurconsulent heeft hier een belangrijke bijdrage aan geleverd. De input hebben we o.a. gebruikt voor het nieuwe kunst- en cultuurbeleid. Daarnaast ging in 2019 veel aandacht naar Horst aan de Maas 800, het Oud Limburgs Schuttersfeest, de transitie bibliotheekwerk en het proces voor de inrichting en samenwerking van 't Gasthoês. Voor Omroep Horst aan de Maas was 2019 een overgangsjaar waarin zij zich met de gemeente hebben voorbereid op een samenwerking met omroep Venlo.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We maken culturele activiteiten en culturele voorzieningen voor alle inwoners toegankelijk.		2021	
We scheppen duidelijke kaders voor onze inwoners, culturele instellingen en verenigingen op welke wijze we de culturele sector stimuleren en ondersteunen.		2020	
We stimuleren cross-overs tussen sport en cultuur.		2020	
We versterken het opdrachtgeverschap richting bibliotheekwerk en stimuleren de organisatie van een gezonde exploitatie en efficiënte uitvoering.		2020	
We zetten cultuur in als middel om inwoners samen te brengen, aan elkaar te verbinden en zich te ontwikkelen.			

We zetten de combinatiefunctionarissen cultuur in om verenigingen en initiatieven te ondersteunen en verbindingen te leggen tussen verenigingen, onderwijs en groepen inwoners.

5.2 Sport

Horst aan de Maas heeft een aantrekkelijk sportaanbod dat bijdraagt aan de sociale samenhang van inwoners en past binnen een gezonde leefstijl van inwoners.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
25% van de jongeren tot 18 jaar beweegt minimaal 1 uur per dag (norm gezond bewegen) in 2022	nee
70 % van de volwassenen beweegt minimaal 1 uur per dag (norm gezond bewegen) in 2022	nee

Voor de evaluatie van het programma Sport aan de Maas (die nog uitgevoerd moet worden) gebruiken we de resultaten uit de gezondheidsmonitor van de GGD voor jongeren, volwassenen en ouderen uit 2016. Die beschouwen we als nulmeting en staan in de opsomming hieronder tussen haakjes. We streven ernaar dat in 2022 meer inwoners van Horst aan de Maas voldoen aan de beweegnorm:

- 25% (20%) van de jongeren in de leeftijd van 14-18 jaar,
- 65% (60%) van de volwassenen van 19-64 jaar en
- 76% (75%) van de ouderen vanaf 65 jaar.

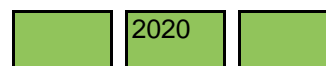
Voor volwassen en ouderen geldt een norm van 2,5 uur per week matig intensief bewegen, verspreid over meerdere dagen, aangevuld met 2 keer per week spierversterkende oefeningen. Voor jongeren geldt 1 uur per dag matig intensief per week bewegen en 3 keer per week spierversterkende activiteiten.

Kwaliteit Tijd Geld

Met het actieplan "zwemvaardigheid" zoeken we samen met het onderwijs en kinderopvang naar mogelijkheden voor gebruik zoals het collectief aanbieden van zwemlessen buiten de reguliere schooltijden gericht op specifieke doelgroepen.

Samen met onze partners in het onderwijs, de zorg, kinderopvang, het verenigingsleven en Gezondste regio 2025 organiseren we sport- en beweegactiviteiten die gericht zijn op een gezonde en actieve leefstijl.

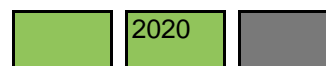
We maken sportvoorzieningen voor alle inwoners toegankelijk.

We ondersteunen samenwerkingen of fusies tussen verenigingen.

We stimuleren cross-overs tussen sport en cultuur.

We zetten de combinatiefunctionarissen sport in om sportverenigingen en initiatieven te ondersteunen en verbindingen te leggen tussen verenigingen, onderwijs en groepen inwoners.

	2020	
--	------	--

We zetten sport in als middel om ontmoeting en integratie te bevorderen.

	2020	
--	------	--

5.3 Afslag 10 en zwembad

Horst aan de Maas heeft een aantrekkelijk sportaanbod dat bijdraagt aan de sociale samenhang van inwoners en past binnen een gezonde leefstijl van inwoners.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
25% van de jongeren tot 18 jaar beweegt minimaal 1 uur per dag (norm gezond bewegen) in 2022	nee
70 % van de volwassenen beweegt minimaal 1 uur per dag (norm gezond bewegen) in 2022	nee

Voor de evaluatie van het programma Sport aan de Maas (die nog uitgevoerd moet worden) gebruiken we de resultaten uit de gezondheidsmonitor van de GGD voor jongeren, volwassenen en ouderen uit 2016. Die beschouwen we als nulmeting en staan in de opsomming hieronder tussen haakjes. We streven ernaar dat in 2022 meer inwoners van Horst aan de Maas voldoen aan de beweegnorm:

- 25% (20%) van de jongeren in de leeftijd van 14-18 jaar,
- 65% (60%) van de volwassenen van 19-64 jaar en
- 76% (75%) van de ouderen vanaf 65 jaar.

Voor volwassen en ouderen geldt een norm van 2,5 uur per week matig intensief bewegen, verspreid over meerdere dagen, aangevuld met 2 keer per week spierversterkende oefeningen. Voor jongeren geldt 1 uur per dag matig intensief per week bewegen en 3 keer per week spierversterkende activiteiten.

Kwaliteit Tijd Geld

Het zwembad wordt verplaatst naar Afslag 10 en biedt een kwalitatieve en kwantitatieve meerwaarde tov de huidige locatie, mits voldaan wordt aan de kaders die in het raadsbesluit gesteld zijn.

	2022	
--	------	--

Met het actieplan "zwemvaardigheid" zoeken we samen met het onderwijs en kinderopvang naar mogelijkheden voor gebruik zoals het collectief aanbieden van zwemlessen buiten de reguliere schooltijden gericht op specifieke doelgroepen.

--	--	--

Sporthal de Berkel wordt verplaatst naar Afslag 10.

	2022	
--	------	--

We ontwikkelen een visie inclusief financieel kader voor de gebiedsontwikkeling Afslag 10

	2020	
--	------	--

5.4 Onderwijs

Er zijn adequate basisvoorzieningen waar inwoners hun talent kunnen ontwikkelen. Deze voorzieningen zijn ook op lange termijn beschikbaar.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
In januari 2020 is het Voor- en Vroegschoolse Educatieaanbod (VVE) conform het beleidskader Peuter Plus Programma & VVE in de hele gemeente gerealiseerd.	ja. 90%
In 2020 hebben basisonderwijs en peuteropvangorganisaties werkafspraken gemaakt gericht op een integraal VVE-aanbod voor kinderen van 2-6 jaar.	ja
De werkafspraken voor een integraal VVE-aanbod voor kinderen van 2-6 jaar worden uitgevoerd.	ja

Passende basisvoorzieningen voor alle inwoners zijn voorzieningen waar iedereen gebruik van kan maken en waardoor inwoners zich kunnen ontwikkelen. Onderwijs is een belangrijke basisvoorziening. Uitgangspunt is dat in de regio thuisnabij passend onderwijs aanwezig is. Het onderwijs is in Horst aan de Maas goed op orde. Bijna alle kinderen kunnen passend onderwijs volgen in of rond Horst aan de Maas. Voor enkele groepen leerlingen met een specifieke problematiek wordt het thuisnabij passend onderwijs nog verder ingevuld. Dat heeft tijd nodig. De zorgstructuur in en rond het onderwijs is verbeterd door vroegtijdige signaleringen en inzet van preventieve jeugdhulp. En dit wordt verder ontwikkeld. Voor kwetsbare jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt zijn specifieke netwerken en vangnetten ingericht. Daarbij stemmen overheid (gemeente), onderwijs en ondernemers (O3) vanuit de gezamenlijke belangen met elkaar af.

Samen met kinderopvanginstellingen en onderwijs heeft de gemeente in 2019 Voor- en Vroegtijdige Educatie (VVE) georganiseerd. Doel is ontwikkelachterstanden (bijvoorbeeld op het gebied van taal) of risico's bij kinderen snel te signaleren en aan te pakken. Op die manier krijgen alle jonge inwoners gelijke kansen op een goede start van hun leven als participierend inwoner. Ook voor volwassen laaggeletterden en jongvolwassenen is lokaal een extra taalaanbod georganiseerd. Dit wordt verder versterkt en verbreed.

De bovenstaande KPI's dekken slecht een klein deel van de doelstelling en maatregelen (alleen VVE).

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We borgen samen met de onderwijspartners het recht op en de plicht tot het volgen van voldoende onderwijs voor alle jongeren (Leerplichtadministratie, RMC/VSV, toezicht leerplicht).			
We brengen in samenwerking met partners het aantal laaggeletterden terug. Dat doen we door de leesvaardigheid inwoners te verhogen met taalaanbod op verschillende niveaus.			
We versterken de voorschoolse educatie voor de kinderen (met een risico op) een ontwikkelachterstand zowel kwalitatief als kwantitatief.			
We werken samen met de onderwijspartners aan een dekkend en passend onderwijsaanbod met extra ondersteuning (passend			

onderwijs) en een goede aansluiting op de jeugdhulp voor jongeren die dat nodig hebben.

Wij zorgen voor passende, juridische kaders voor onderwijshuisvesting met oog voor onderwijsontwikkelingen en onderwijsvernieuwing.

5.5 Accommodaties

We hebben kwalitatief goede en betaalbare accommodaties die bijdragen aan de leefbaarheid in de kernen.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Elk dorp heeft een eigen toekomstplan.	ja
Gemeente en dorp voeren in (een vorm van) samenwerking het toekomstplan uit.	ja
In 2035 is het merendeel van de gemeentelijke gebouwen energieneutraal.	nee
Alle huisvestingsprojecten 1e fase IHP (IHP-scenario's Horst en Sevenum en Kronenberg) worden tijdig en kwalitatief conform afspraken opgeleverd.	nee
Het gezamenlijke sportpark SAAM voor de verenigingen van America en Meterik is gerealiseerd.	nee
Maatschappelijke accommodaties zijn/ blijven voor iedereen toegankelijk.	ja

Onze dorpen hebben in de afgelopen jaren hun eigen 'blauwdruk' opgesteld. Die zijn gericht op verdere samenwerking tussen verenigingen en een kwaliteitsverbetering van het voorzieningenpakket in de dorpen. In elk dorp zien we positieve ontwikkelingen die hieraan bijdragen, waarbij het tempo per dorp verschilt. Daar waar nodig bieden we als gemeente ondersteuning. De subsidieregelingen 'groot onderhoud' en 'verduurzaming maatschappelijke accommodaties' dragen bij aan het gezamenlijke doel en worden steeds meer benut.

De raad heeft aangegeven dat de betrokken verenigingen samen op zoek moeten naar een nieuwe locatie voor sportpark SAAM. De overleggen hiervoor worden nu opgestart.

De renovatie van het 't Gasthoês loopt goed. Er is met het bouwteam en de toekomstige gebruikers gekeken en naar aanleiding daarvan zijn er nog aanpassingen in het ontwerp doorgevoerd om te zo te komen tot een efficiënter en functioneler toekomstig gebruik. De gemeenteraad heeft extra middelen beschikbaar gesteld, onder andere voor duurzaamheidsmaatregelen. Daarnaast zijn we bezig met het organisatiemodel en de exploitatieopzet van het nieuwe Gasthoês. En maken we in samenspraak met betrokkenen een ontwerp voor de inrichting van de openbare ruimte, passend binnen de financiële kaders.

We stimuleren verenigingen met eigen vastgoed om duurzaamheidsmaatregelen te nemen. Zo zijn er al meerdere aanvragen binnengekomen. Bij realisatie van nieuwe accommodaties of revitalisering streven we naar ten minste de norm Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG) en als het economische verantwoord is naar de norm Energie Neutraal Gebouw (ENG).

In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) dat medio 2020 ter vaststelling aan de raad wordt aangeboden, nemen we het multifunctionele gebruik van accommodaties en buitenruimte mee.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
't Gasthoês wordt een adequate en eigentijdse voorziening voor culturele en maatschappelijke organisaties, met een maximale inzet van duurzaamheidsmaatregelen.			
Bij de realisatie van nieuwe accommodaties of revitalisering van bestaande accommodaties, gaan we uit van een maximale inzet van duurzaamheidsmaatregelen.			
Bij onderhoud en vooral renovatie van onze eigen gebouwen en accommodaties streven we naar energie-neutrale oplossingen.			
De onderwijsaccommodaties met hun buitenruimte worden zoveel mogelijk multifunctioneel ingezet en daarvoor ingericht.			
In lijn met de centrumvisie volgen we de lijn van multifunctioneel medegebruik van onze dienstgebouwen, mits dit betaalbaar is en ten goede komt aan de integrale dienstverlening.			
We geven projectmatig invulling aan (heroverwegingen bij) de huisvestingsbehoefte als gevolg van vastgoed- en / of accommodatiebeleid.			
We stellen een Perspectievennota op die leidend is bij de invulling van het accommodatiebeleid.			
We stimuleren en faciliteren initiatieven die leiden tot samenwerking.			
We stimuleren maatschappelijke organisaties te investeren in duurzame maatregelen voor hun accommodaties.			
We verbeteren de leefbaarheid in gemeenschappen door het maken van prestatieafspraken met de woningcorporaties (jaarlijks).			

5.6 Subsidies

Horst aan de Maas is een krachtige gemeenschap waarin onze inwoners zelfredzaam zijn en meebouwen aan de huidige én de toekomstige vitale gemeenschap.(Overheidsparticipatie)

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
De ondersteuning of stimulering van initiatieven of verenigingen die een bijdrage leveren aan de bovenstaande doelstelling wordt binnen het herzien subsidiekader uitgevoerd.	nee

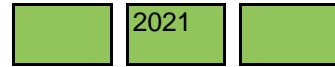
In 2019 is de subsidiesystematiek niet gewijzigd. Afgesproken was dat deze herijking na het vaststellen van de strategische visie zou plaatsvinden. De oplevering van die visie is voorzien in de loop van 2020.

Kwaliteit Tijd Geld

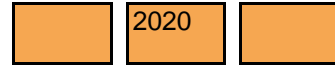
Op basis van de kwalitatieve output van de discussie over de strategische visie optimaliseren we na 2020 het toetsingskader subsidies.

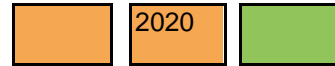
We hanteren een subsidiesysteem dat zorgt voor een versterking van de centrale ambitie "vitale gemeenschappen".

We onderzoeken welke ondersteuning op het gebied van het sociaal domein door de gemeente aan inwoners past bij de behoefte van de gemeenschap.

We zetten het vouchersysteem voort en verruimen dit waarbij we inzetten op vereenvoudiging, ontwikkelruimte en verbinding met doelgroepen

WAT HEEFT HET GEKOST

	Primaire Begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Wat heeft het gekost in 2019
Lasten	-8.340	-8.514	-8.027
Baten	1.101	1.824	1.722
Saldo lasten en baten	-7.239	-6.690	-6.305
Storting in de reserves	-193	-557	-550
Aanwending van de reserves	162	209	195
Resultaat	-7.271	-7.038	-6.660

ANALYSE VERSCHILLEN

Verschillen 2019 begroting na wijziging versus 2019 realisatie

	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Vershil
Onderverdeling taakvelden:			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-46	-31	15
4.1 Openbaar basisonderwijs	-31	-31	0
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.574	-1.535	39
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.200	-1.114	86
5.1 Sportbeleid en activering	-642	-625	17
5.2 Sportaccommodaties (Afslag 10 + zwembad)	-1.941	-1.713	228
5.3 Cultuurpresentatie/-productie/-particip.	-370	-364	6
5.4 Musea	-30	-33	-3
5.5 Cultureel erfgoed	-312	-322	-10
5.6 Media	-893	-893	0
Resultaat	-7.039	-6.661	378

een positief bedrag is een voordeel
een negatief bedrag is een nadeel

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken € 86.000 voordeel

Bovenschoolse Zorgvoorziening € 30.000 voordeel

Er was een bedrag gereserveerd voor de invulling van een bovenschoolse zorgvoorziening in het VO. De kosten van deze time-out voorziening zijn in 2019 (evenals de jaren daarvoor) betaald uit een regionaal budget ter bestrijding van voortijdig schoolverlaten vanuit het Regionaal Meld en Coördinatiepunt. Daardoor is ons eigen budget niet ingezet in 2019.

Kinderopvang € 29.000 voordeel

Het budget voor de peuterspeelzalen bestaat uit de budgetsubsidie van 't Nest en budget voor een vergoeding in de kosten van meer gebruik (3de en 4de dagdeel) door kinderen die extra stimulering in

hun ontwikkeling nodig hebben. In 2019 bleek het budget hoger dan het daadwerkelijke gebruik. Vanaf 2020 zijn de nieuwe afspraken van kracht.

Schades schoolgebouwen € 12.000 voordeel

De gemeente heeft de wettelijke plicht om schades aan de schoolgebouwen/terreinen (door bijzondere omstandigheden) te vergoeden aan de schoolbesturen.

In 2019 vond voor het voorgaande kalenderjaar gemeentelijke vergoeding plaats voor de kosten van het herstellen van schades aan de schoolgebouwen/terreinen voor primair onderwijs en het voortgezet onderwijs in Horst aan de Maas. In 2018 zijn er ten opzichte van voorgaande jaren verhoudingsgewijs weinig schadegevallen gemeld.

Resterend € 15.000 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

5.2 Sportaccommodaties (Afslag 10 + zwembad) € 228.000 voordeel

Onderhoud groene sportvelden en terreinen € 80.000 voordeel

De aanneemsom in 2019 is lager uitgevallen dan is begroot. Er is vanwege de droge weersomstandigheden m.n. minder gemaaid (geen grasgroei) en ook minder bemest. Dit leidt tot een voordeel van € 80.000

Onderhoud tennisvelden € 16.000 voordeel

De onderhoudswerkzaamheden van 4 tennisparken per 1 januari 2019 zijn ondergebracht zijn bij 1 aannemer i.p.v. 3 aannemers. Dit werkt kostenbesparend. Ook is er minder infill geleverd dan was begroot. Dit leidt tot een voordeel van € 16.000

Directe kosten taakveld 5.2 Sportaccommodaties € 20.000 nadeel

In 2017 is besloten om structureel middelen vrij te maken voor een nieuw vastgoedsysteem. Het oude verhuurprogramma zou uitgefaseerd worden. Echter is dit programma nog nodig voor het zwembad. Indexatie van het huidige systeem en het niet kunnen uifaseren van het oude verhuurprogramma leiden tot een nadeel van omstreeks 20.000

Exploitatie Sporthallen € 21.000 voordeel

De nutslasten van de sporthallen zijn lager dan voorzien. Daarnaast zijn de huuropbrengsten hoger dan voorzien.

Zwembad de Berkel € 16.000 nadeel

Hogere energielasten in combinatie met meer opbrengsten zorgen per saldo voor een negatieve afwijking van € 16.000 ten opzichte van de begroting.

Financieel kader zwembad € 113.000 voordeel

Het betreft de realisatie van de ombuiging op de organisatie ten behoeve van het zwembad. De middelen moeten beschikbaar blijven als financieel kader voor een eventuele herbouw van het huidige zwembad of de bouw van een nieuw zwembad. Bovenstaande is reeds opgenomen in de begroting 2019.

Resterend € 34.000 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

6. Openbare orde & veiligheid, toezicht & handhaving

ALGEMEEN

Met inwoners, bedrijven en instellingen willen wij een veilige woon- en leefomgeving realiseren. Het beleid op dit terrein bedenken we met hen en voeren we samen uit. De burgemeester, het college en de raad zetten nadrukkelijk in op de regierol en zoeken de samenwerking met inwoners en partners in de uitvoering daarvan. Met het uitvoeren van een veiligheidsmonitor onder inwoners en ondernemers op de onderwerpen veiligheid en overlast eind 2019, is een beeld verkregen van de mate waarop men zich veilig voelt en de soort van overlast welke men ondervindt. Met deze input wordt rekening gehouden bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma van een nieuwe Integraal veiligheidsplan en ook bij ander nieuw beleid. Ook draagt deze informatie bij aan het geven van richting aan de inzet van bijvoorbeeld de toezichthouder ondermijning. Er is geïnvesteerd in de tijdelijke uitbreiding van de capaciteit. Hierdoor is er meer aandacht voor de problematiek inzake verwarde personen en jeugdoverlast, waardoor we in de afgelopen periode in staat zijn geweest sneller op te treden bij acute probleem situaties en is de samenwerking met ketenpartners daarbij verbeterd. Ook is er meer grip gekregen op de informatie-uitwisseling met ketenpartners inzake het voorkomen van radicalisering en op de-radicalisering van diegenen die er al extremistische denkbeelden op nahouden. De inzet van de eigen gemeentelijk toezichthouder ondermijning heeft geleid tot de sluiting van meerdere panden waar druggerelateerde activiteiten plaatsvonden.

Organisatoren van evenementen in onze gemeenten zijn betrokken bij het in beeld brengen van de verbeterpunten van het vergunningverleningsproces. Dit heeft er toe geleid dat de informatievoorziening op de website is aangepast en het proces van het aanvragen van een evenementenvergunning voor organisatoren overzichtelijker en duidelijker is geworden. In 2019 is toezicht en handhaving in de openbare ruimte en op basis van de drank- en horecawet op een aantal punten versterkt. Er is een eigen gemeentelijk toezichthouder voor parkeren, overlast, geluidsklachten etc. en het aantal horecacontroles bij evenementen/reguliere horeca is uitgebreid. De raad heeft in 2019 € 300.000 extra beschikbaar gesteld voor de versterking van toezicht en handhaving in het fysieke domein. Gelijktijdig met het beschikbaar stellen van deze extra middelen heeft een herijking van het vergunningen-, toezicht- en handhavingsbeleid plaatsgevonden, waarbij het bestaande beleid is aangevuld en aangescherpt (RIB 20.003).

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

6.1 Openbare Orde & Veiligheid

6.2 Toezicht en handhaving

Beleidsindicatoren programma 6	2017	2018	2019
Jongeren van 12 t/m 21 jaar met een delict voor de rechter	-	-	-
Verwijzingen Halt per 10.000 jongeren 12-17 jaar	33	34	N.n.b.
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	0,60	0,60	N.n.b.
Gewelds- en seksuele misdrijven per 1.000 inwoners	3,00	3,10	N.n.b.
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	2,20	3,20	N.n.b.
Vernieling en misdrijven tegen de openbare orde per 1.000 inwoners	3,40	3,20	N.n.b.

WAT HEBBEN WE BEREIKT EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN

6.1 Openbare orde en veiligheid

Horst aan de Maas is een veilige en leefbare gemeente, waarin het goed wonen, werken en recreëren is.

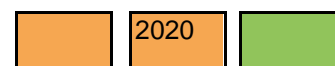
Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 jongeren neemt af.	nog niet bekend
Het aantal "harde kern jongeren" per 10.000 inwoners neemt af.	nog niet bekend
Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners neemt af.	nog niet bekend
Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners neemt af.	nog niet bekend
Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners neemt af.	nog niet bekend
Het aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners neemt af.	nog niet bekend
De opkomsttijden en dekkingsgraad van de brandweer binnen Horst aan de Maas voldoet aan de wettelijke kaders en richtlijnen.	nog niet bekend
In een crisissituatie hebben we de beschikking over een kwalitatief goed Team Bevolkingszorg.	ja
Crisissen worden naar tevredenheid van onze inwoners en bedrijven afgehandeld.	nog niet bekend

Dit zijn wettelijk verplichte KPI's. We hebben hier nog geen informatie over en gaan deze de komende tijd onderzoeken.

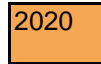

Doorverwijzing naar HALT gebeurt door de politie.

Project nieuwe brandweerkazerne

Kwaliteit Tijd Geld

We borgen een efficiënte en effectieve rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweer en publieke gezondheid.			
We evalueren het Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019 en zorgen voor een actueel Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023.			
We intensiveren de verbinding tussen zorg en veiligheid.			
We optimaliseren de samenwerking met interne en externe partners in het veiligheidsdomein.			
We zetten de bestuurlijke integrale aanpak van (ondermijnende) criminaliteit en ernstige overlast door en evalueren die.			

6.2 Toezicht en handhaving

We verbeteren de naleving van de noodzakelijke regels en vergunningen

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
We hebben in 2020 nieuw beleid voor toezicht en handhaving, waarin de capaciteit is afgestemd op de prioritering.	Ja
Deze collegeperiode wordt een definitieve lijn gekozen in langslpende handhavingdossiers.	Ja
Iedere nieuwe regel / beleid wordt getoetst op handhaafbaarheid.	Ja
Het Uitvoeringsprogramma VTH wordt jaarlijks, vóór 1 februari bij de Provincie ingediend.	Nee
Het jaarverslag, waarin de uitgevoerde activiteiten op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving worden geëvalueerd, wordt jaarlijks vóór 1 april bij de Provincie ingediend.	Ja
De activiteiten op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving passen binnen een actueel beleidsplan.	Ja

Om de ambities uit het collegeprogramma binnen dit beleidsveld waar te maken, was aanvullend budget nodig. De raad heeft in maart 2019 besloten hiervoor met ingang van 2020 jaarlijks € 300.000 extra beschikbaar te stellen. We hebben uitgewerkt hoe dit budget wordt ingezet en wat dit betekent voor het vastgestelde VTH-beleid. De raad is hierover in december 2019 geïnformeerd. Daarnaast hebben we een aantal langlopende dossiers geanalyseerd. Bij het bezien van onze regelgeving op rechtvaardigheid, helderheid en handhaafbaarheid is het project Omgevingswet heel belangrijk. Dat wil niet zeggen dat we hierop wachten; ook in de lopende trajecten worden deze aspecten meegenomen. Op dit moment wordt onder andere de Structuurvisie herijkt en is de nieuwe APV vastgesteld.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Bij grotere ontwikkelingen maken we met de initiatiefnemer afspraken over de resultaten die hij moet halen de prestaties die hij daarvoor levert.			
Landschappelijke inpassingsplannen die onderdeel zijn van een ruimtelijk initiatief worden gerealiseerd. Hierop wordt toegezien en gehandhaafd (privaatrechtelijk). Dit wordt programmatisch of projectmatig aangepakt.			
Nadat bedrijven gestart zijn, controleren we of zij handelen conform de vergunning inclusief ruimtelijke inpassing.			
We bezien onze huidige regelgeving op de aspecten rechtvaardigheid, helderheid, duidelijkheid, wenselijkheid en handhaafbaarheid. Daar waar dat wenselijk en haalbaar is, schrappen we regels.		2020	
We gaan de grote lopende handhavingzaken onderzoeken om te beoordelen of we beleid of regels aan moeten passen.		2020	
We herzien het huidige handhavingsbeleid inclusief handhavingsstrategie en prioritering.		2020	
We richten ons, met betrekking tot toezicht en handhaving, prioritair op de zaken met een substantiële impact. We hanteren een Zero-tolerance-beleid bij overtredingen met grote impact voor inwoners en/of milieu.			

WAT HEEFT HET GEKOST

	Primaire Begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Wat heeft het gekost in 2019
Lasten	-3.750	-4.073	-3.923
Baten	260	296	303
Saldo lasten en baten	-3.490	-3.777	-3.620
Storting in de reserves	0	0	0
Aanwending van de reserves	0	0	0
Resultaat	-3.490	-3.777	-3.620

ANALYSE VERSCHILLEN

Verschillen 2019 begroting na wijziging versus 2019 realisatie

	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Vershil
Onderverdeling taakvelden:			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-3.053	-2.978	75
1.2 Openbare orde en veiligheid	-724	-642	82
Resultaat	-3.777	-3.620	157

een positief bedrag is een voordeel
een negatief bedrag is een nadeel

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

1.1 Crisisbeheersing en brandweer € 75.000 voordeel

Bluswatervoorziening € 46.000 voordeel.

De in de jaarrekening 2018 opgenomen verplichting viel uiteindelijk prijstechnisch mee. Dit heeft geresulteerd in een voordeel voor 2019 van € 46.000.

Rampenbestrijding € 10.000 voordeel.

Onlangs hebben wij ons aangesloten aan een bedrijf die ondersteuning bied in bestrijding van ondermijnende criminaliteit. Zij gaan meedenken/uitvoeren in het kader van bewustwording ondermijning (intern en extern). Omdat één en ander in 2020 ten uitvoer wordt gebracht wordt voorgesteld om het restant van 2019 over te hevelen naar 2020.

Resterend € 19.000 voordeel

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

1.2 Openbare orde en veiligheid € 82.000 voordeel

Explosievenopruiming € 25.000 voordeel

Bij de voorbereidingen van diverse projecten is onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van niet gesprongen explosieven. De zogeheten "Bommenregeling" maakt het mogelijk om 70% van de daadwerkelijk gemaakte kosten in de afgelopen jaar vergoed te krijgen. Deze vergoeding vanuit het

Rijk is gebaseerd op de gemaakte kosten in het voorgaande jaar die wordt afgezet tegen de gerealiseerde kosten in het lopende jaar. Hierdoor zit er (standaard) een verschil tussen budget en realisatie.

Veiligheidshuis Noord Limburg € 59.000 voordeel

Door de ontwikkelingen binnen de regio voor zorg en het veiligheidshuis zijn er een aantal processen in 2019 niet doorgevoerd. Contracten van procesregisseurs zijn niet verlengd. Dit betekent dat er voor onze gemeente geen procesregisseur is gekoppeld voor een groot deel van het jaar. Hierdoor zijn de kosten lager uitgevallen.

Resterend € 2.000 nadeel

Dit nadeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld.

7. Bestuur, organisatie en samenwerking

ALGEMEEN

De gemeente Horst aan de Maas verdient een daadkrachtig bestuur. Een bestuur dat bruggen slaat voor en met de gemeenschap, regio en over de grenzen heen. Een bestuur dat idealen en realisme aan elkaar verbindt. Een bestuur dat doelen voor zowel de korte als de lange termijn nastreeft. We besturen in samenwerking met onze inwoners en in een constructief debat met de gemeenteraad. We hebben daarbij respect voor elkaars ideeën en meningen. We staan voor een open, transparant, betrouwbaar en daadkrachtig bestuur.

We zijn trots op onze gemeente en gemeenschap, we stralen dit uit, we willen midden in de gemeenschap staan en volop onderdeel uitmaken van belangrijke netwerken.

Onze inwoners zijn veelal zelfsturend en wij hebben een faciliterende rol. Dat kan ook met een gemeenschap waar veel kennis en ervaring zit, waarin inwoners en ondernemers samen problemen oplossen, zonder dat de gemeente daar aan te pas komt.

We realiseren ons dat de opgaven naar de toekomst toe uitdagend, maar ook complex zijn. Dit vraagt continu om aanpassingsvermogen van onze organisatie en onze medewerkers. De gemeente komt haar afspraken transparant na en ons handelen is oplossingsgericht, begrijpelijk en meedenkend. Wij maken waar wat we zeggen door te denken in mogelijkheden en ondernemerschap te tonen.

Als gemeente Horst aan de Maas maken wij onderdeel uit van een groter geheel, van Europa, van Nederland, van Limburg en van onze regio Noord-Limburg. Wij zijn weliswaar een klein radartje, maar we willen wel het verschil maken. We doen dit zelf, maar ook door samenwerkingspartners te kiezen die bij ons passen.

Inwoners, ondernemers en partners stellen steeds hogere eisen aan dienstverlening. Onze klanten verwachten dat we oplossingsgericht meedenken en transparant handelen. Wij willen voldoen aan deze verwachtingen. We stellen ons op als vraageigenaar en informeren de klant proactief. Bijvoorbeeld over de status van een aanvraag- of klachtbehandeling. Hiermee voorkomen we dat de klant van het kastje naar de muur wordt gestuurd of hinder ondervindt van interne processen. De klant kan rekenen op een kwalitatief hoogstaande, snelle en eenvoudige dienstverlening via alle kanalen. Online, telefonisch, persoonlijk, social media of schriftelijk. We bieden 24/7 online dienstverlening omdat onze website klant-/taakgericht en toegankelijk is. Dit geldt voor het overgrote deel van onze diensten en producten. Daar waar maatwerk nodig is, bieden we die. We doen wat we zeggen; we kennen de klanteisen en zorgen dat we eraan voldoen. Periodiek meten en presenteren we de behaalde resultaten; waar nodig stellen we doelen bij of nemen verbeteringsmaatregelen. We staan dicht bij de mensen, weten wat er speelt, spelen hierop in en zorgen voor wederzijds vertrouwen. In de paragraaf bedrijfsvoering gaan wij hier verder op in vanuit het perspectief 'organisatie en samenwerking'.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 7.1 Bestuur
- 7.2 Overhead
- 7.3 Samenwerking

Beleidsindicatoren programma 7	2017	2018	2019
Demografische druk (1)	71,80%	72,50%	72,80%
Fte per 1.000 inwoners (formatie)	6,43	7,16	7,19
Fte per 1.000 inwoners (bezetting)	6,43	6,75	6,74
Apparaatskosten per inwoner	545	613	659
Externe inhuur als % (van loonsom + totale kosten inhuur externen)	10%	14%	8%
% Overhead van totale lasten	11%	13%	12%

	2016	2017	2018	2019
	41.650	41.850	42.271	42.271
Formatie op 1 januari	269,00	269,00	302,46	304,00
Bezetting op 1 januari	268,76	269,00	285,25	285,00

	2017	2018	2019	2020
overhead	11.566.431	12.999.850	13.143.722	15.647.527
directe kosten *990	11.260.936	12.931.920	14.716.955	13.611.057
Totaal apparaatkosten	22.827.367	25.931.770	27.860.677	29.258.584

Apparaatkosten per inwoner	545	613	659	689
Bij de jaarrekening 2018 stond dit in het overzicht	561	606	633	

Totale lasten (excl toevoegingen en ontrekkingen reserves)	103.820.000	100.254.000	108.525.000	105.840.000
% Overhead van totale lasten	11,1%	13,0%	12,1%	14,8%
Bij de jaarrekening 2018 stond dit in het overzicht	14%	15%	15%	

WAT HEBBEN WE BEREIKT EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN

7.1 Bestuur

Al onze dienstverleningskanalen worden klantgericht aangeboden volgens de geldende/kwaliteitseisen.

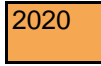

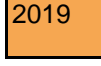

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Dienstverlening wordt uitgevoerd binnen de uitgangspunten van de visie op dienstverlening en onze servicenormen.	nee
Het aantal pagina's op onze website is maximaal 200.	nee
Onze website is geschikt voor alle apparaten (telefoon, desktop, laptop enz).	ja
We richten de website zo in dat het maximaal 3 klikken kost om een e-formulier te openen.	ja
We hebben een website conform het toptakenprincipe.	ja
We schrijven onze webteksten op B1-niveau.	nee
We voldoen aan de webrichtlijnen voor toegankelijkheid.	ja
We zorgen ervoor dat onze website een customer centric index-score heeft van 73 of hoger.	ja
We zorgen ervoor dat onze website een customer effect score (CES) heeft van 5,8/7 of hoger.	ja
We zorgen ervoor dat onze website een net promotor score (NPS) heeft van 7,3/10 of hoger.	ja

Onze dienstverlening wordt grotendeels binnen de regionale servicenormen en uitgangspunten voor dienstverlening uitgevoerd. Omdat gemeente Venlo de samenwerking niet samen met Horst aan de Maas en Venray voortzet, zijn we opnieuw aan tafel gegaan met Venray. 2020 staat in het teken van het concretiseren van realistische servicenormen en de monitoring die daarbij hoort.

De website telt meer pagina's dan het aantal dat we als doel hebben gesteld. Dit heeft o.a. te maken met het feit we van ruim 2500 pagina's afkomen. Verdere daling van het aantal pagina's vraagt een andere kijk op het gebruik van de website waar de organisatie in meegenomen wordt. De site is goed toegankelijk en voldoet aan de wettelijke eisen van 'digitale toegankelijkheid overheid'.

B1-niveau betekent dat teksten in eenvoudig Nederlands geschreven zijn. Dat doel hebben we nog niet bereikt maar blijft ons streven. Dit is een doorontwikkeling voor de komende jaren. We kunnen wel stellen dat B2-niveau gehaald wordt. Het verschil in beide niveaus ligt in de mate van het gebruik van zeer laagdrempelige, veelgebruikte woorden. Het besluit 'Digitale toegankelijkheid overheid' houdt in dat alle stukken (beleidsnota's, visies, enzovoort) en webpagina's volgens een toegankelijkheidskader moeten worden weergegeven/gepubliceerd. Deze operatie is uiterlijk 1-1-2021 klaar. Daarnaast zijn we nog in afwachting van het definitieve besluit over de samenwerking

Venray – Horst aan de Maas. Dat besluit geeft richting aan hoe we ons in onze dienstverlening verder ontwikkelen en welk ambitieniveau we nastreven.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We laten het klantcontact doorlopend waarderen door onze kanten			
We maken de dienstverleningsprocessen LEAN.			
We monitoren het halen van klanteisen, sturen daarop en rapporteren dit aan de gemeenteraad			
We ontwikkelen een kwalitatief betere website.			
We stellen nieuwe servicenormen vast en voeren de dienstverlening binnen die normen uit			
We sturen op onze dienstverlening op basis van feitelijke gegevens.			
De organisatie stuurt op het bereiken van haar beleidsdoelstellingen.			

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
De PDCA-cyclus (plan, do check, act) voor de planning en control cyclus wordt uitgevoerd.	ja
De gemeenteraad is tevreden over de P&C-documenten (Planning & Control).	ja
De voortgang van het beleid (doelstellingen, KPI's en maatregelen) wordt gemonitord.	ja
Teamhoofden sturen op basis van geplande en beschikbare personele capaciteit.	ja

In 2020 vragen we de gemeenteraad expliciet naar de mate van tevredenheid over de opzet en inhoud van de P&C-documenten.

In 2019 is een onderzoek uitgevoerd naar het 'sturen' op basis van geplande en beschikbare capaciteit en hoe dat gedurende het jaar verbeterd kan worden. We hanteren in 2020 een differentiatie die beter aansluit bij de behoefte van teamhoofden. In 2019 hebben we dit voorbereid.

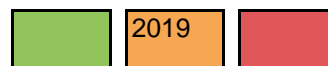
	Kwaliteit	Tijd	Geld
Het Team Concern control adviseert de organisatie en het bestuur bij het inrichten van haar strategie en beleid.			

Het team Concerncontrol ondersteunt de organisatie bij het beheersen en verbeteren van haar processen (o.a. Lean).

We bepalen de benodigde loonsom voor begroting 2020.

We maken de beleidsdoelstellingen inzichtelijk en monitoren de voortgang.

Gemeente en samenleving staan met elkaar in verbinding.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Minimaal 2/3 van de inwoners is (zeer) trots om in Horst aan de Maas te wonen.	ja
Minimaal 2/3 van de inwoners zou familie en vrienden aanbevelen om in Horst aan de Maas te komen wonen.	ja
Minimaal 1/5 van de ondernemers is van mening dat alles prima loopt en geeft aan dat ze niets zouden veranderen.	ja

Kwaliteit Tijd Geld

We faciliteren en stimuleren de interne communicatie. (Interne communicatie)

We geven voorlichting aan het algemene publiek over de leefomgeving en leefstijl. (Publiekscommunicatie)

We informeren de samenleving over ons beleid en onze projecten. Waar mogelijk betrekken we de samenleving bij de voorbereiding en evaluatie hiervan (beleids- en projectcommunicatie)

We presenteren de gemeente herkenbaar met een aantal kernwaarden en speerpunten (Positionering)

We zorgen voor een consistente en herkenbare presentatie van de gemeente en geven relevante algemene informatie. (Concerncommunicatie)

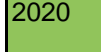

We beschikken over een adequaat en efficiënt systeem voor de afhandeling van klachten en bezwaren.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
We passen onze methodiek 'In gesprek met' toe op alle ontvangen bezwaar- en klagschriften.	ja

In 2019 is minimaal 2/3 van de klagers / bezwaarmakers in hun zaak tevreden over de toepassing van de methode "In gesprek met".	ja
Ieder jaar voor 1 juli wordt het jaarverslag van de commissie Bezwaar en Beroep vastgesteld.	ja
Op 1-1-2021 hebben we een geactualiseerde klachtenverordening.	nee

We passen de methodiek 'In gesprek met' toe. Het jaarverslag 2018 is op tijd vastgesteld. De klachtenverordening staat in de planning voor 2020.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Bezwaren worden behandeld door de bezwarencommissie (WIZ en heffings/invorderings bezwaren uitgezonderd)			
De bezwarencommissie brengt jaarlijks een jaarverslag uit.			
We gaan door met de regionale mediatorpool.			
We gaan door met het implementeren en borgen van de methode 'In gesprek met Horst aan de Maas'.			
We maken gebruik van klantenservice aan de voorkant van het klachtenproces.			
We onderzoeken de klachtregeling op actualiteit en passen deze aan in verband met wijzigingen in de wet en regelgeving (Jeugdwet).			

We gaan zorgvuldig en veilig om met (persoons)gegevens

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Ieder jaar scoren we gelijk of beter op ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit = audit van de informatieveiligheid bij gemeenten).	ja
Alle informatiebeveiligingsincidenten worden gemeld bij de Functionaris gegevensbescherming of CISO (chief information security officer).	ja
Verzoeken met betrekking tot privacy rechten worden binnen de wettelijke normen afgehandeld.	ja
Alle privacy en informatiebeveiligingsadviezen worden opgevolgd.	ja

Uit (een deel van) ENSIA blijkt dat we voor DigiD, Suwinet en BGT 100% scoren. Voor de BAG is dit 98%; daarop waren nog enkele minimale verbeteringen mogelijk.

We hebben in 2019 geen verzoeken van inwoners gekregen met betrekking tot privacyrechten.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We verantwoorden privacy en informatiebeveiliging via ENSIA (voor o.a. de BRP, PUN, BAG, DIGID, AVG en Suwinet).			
We zorgen ervoor dat privacy en informatiebeveiliging onderdeel uitmaken van onze processen en onze manier van werken.			

We hebben een strategische visie die in een open en interactieve dialoog samen met de gemeenschap is gemaakt.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
In het eerste kwartaal van 2019 wordt de Startnotitie 'Strategische Visie' voorgelegd aan de raad.	nee
In het eerste kwartaal van 2020 wordt de Strategische Visie ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.	nee

In overleg met het presidium is afgesproken het proces voor een strategische visie voor Horst aan de Maas te starten ná installatie van de nieuwe burgemeester, als portefeuillehouder van dit onderwerp. Dit betekent dat de raad in het 3e kwartaal 2019 de startnotitie heeft ontvangen. De oplevering van de visie voor besluitvorming is medio 2020 voorzien. In het 4e kwartaal van 2019 hebben we in een eerste themasessie met de raad over de strategische visie gesproken.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We maken in open dialoog met de gemeenschap een strategische visie vanuit het perspectief van 'Inwoners', 'Ondernemers' en 'Bezoekers'.			

7.2 Overhead

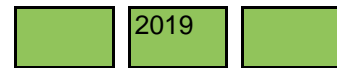
De totale organisatiekosten (w.o. de bedrijfsvoeringskosten, exclusief uitvoeringskosten) zijn passend bij de omvang van de organisatie en de taken die we als gemeente op professionele basis uitvoeren.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Onze overhead is lager dan die van vergelijkbare organisaties.	nee

Onze overhead is niet per definitie lager dan die van vergelijkbare organisaties. We scoren daar (iets) hoger op dan het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten. Daarbij aangetekend dat het mogelijk is dat we op het gemiddelde zouden zitten als ook de ambities c.q. het investeringsniveau bij de berekening wordt betrokken. Die is van andere organisaties niet bekend. Daardoor is onze overhead ten opzichte van sommige gemeenten lager maar ten opzichte van meer gemeenten hoger. Het gaat hierbij om een getalsmatige benadering. Het kwalitatieve element is daarin niet meegenomen. Dat is ook moeilijk(er) in beeld te brengen.

Kwaliteit Tijd Geld

We voorzien de bedrijfsvoeringskosten van een onderbouwing op basis van de reële loonsom en overige bedrijfsvoeringskosten, inclusief benchmark.

7.3 Samenwerking

De (bestuurlijke) samenwerking in de regio verloopt volgens een heldere koers en met focus.

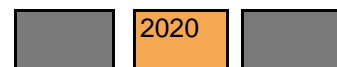

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Er is een visie die door de samenwerkende gemeenten worden gedragen.	ja
De activiteiten op het gebied van (bestuurlijke) samenwerkingen worden conform de visie uitgevoerd.	ja

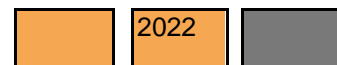
Op diverse samenwerkingsthema's zijn visies en uitgangspunten vastgesteld. Door het terugtrekken van de gemeente Venlo (begin 2019) uit de samenwerking met Venray en Horst aan de Maas wordt nu bekeken in hoeverre de basis voor de regionale samenwerking nog dezelfde is en waar deze, eventueel opnieuw geformaliseerd moet worden.

Kwaliteit Tijd Geld

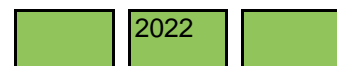
Er wordt een samenwerkingswijzer voor Horst aan de Maas opgesteld.

We herijken het Regio Venlo-overleg

We nemen deel aan het Euregio overleg

WAT HEEFT HET GEKOST

	Primaire Begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Wat heeft het gekost in 2019
Lasten	-18.706	-22.615	-23.192
Baten	55	1.321	3.573
Saldo lasten en baten	-18.651	-21.294	-19.619
Storting in de reserves	-350	-458	-458
Aanwending van de reserves	707	4.281	2.383
Resultaat	-18.294	-17.471	-17.694

ANALYSE VERSCHILLEN

Verschillen 2019 begroting na wijziging versus 2019 realisatie

	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Vershil
Onderverdeling taakvelden:			
0.1 Bestuur	-4.386	-4.550	-164
0.4 Ondersteuning organisatie	-13.085	-13.144	-59
Resultaat	-17.471	-17.694	-223

een positief bedrag is een voordeel
een negatief bedrag is een nadeel

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

0.1 Bestuur € 164.000 nadeel

Storting APPA € 292.000 nadeel

Op grond van de BBV zijn gemeenten verplicht om te beschikken over een toereikend saldo om aan toekomstige pensioenverplichtingen voor politieke ambtsdragers (wethouders) te kunnen voldoen. Jaarlijks wordt door een externe bureau geanalyseerd of wij aan deze verplichtingen voldoen. Door de sterke daling van de rekenrente, langere levensverwachting, etc. hebben we al tussentijds in 2019 extra budget bij moeten ramen om aan deze verplichtingen te kunnen voldoen. Op basis van de definitieve berekening over 2019 was er een extra storting noodzakelijk om de pensioenvoorzieningen op het vereiste niveau te krijgen.

Ondermijning € 39.000 voordeel

De volledige invulling van de personele capaciteit heeft pas in de loop van 2019 plaatsgevonden, waardoor er in 2019 minder kosten zijn gemaakt. Via een verzoek tot budgetoverheveling zal de raad worden verzocht het restant budget over te hevelen naar 2020.

Project strategische visie € 25.000 voordeel

Het project is later gestart dan beoogd. Gewacht is op de nieuwe portefeuillehouder. Uitgaven zijn dus later gestart. De raad wordt verzocht het restant budget over te hevelen naar 2020.

Visie Bedrijventerreinen € 50.000 voordeel

Om zorg te dragen voor voldoende passende bedrijfskavels is in coalitieakkoord en collegeprogramma 2018-2022 opgenomen dat er uiterlijk 2020 een visie bedrijventerreinen wordt vastgesteld waarin de

speerpunten zijn benoemd voor bedrijfskavels en waarop proactief kan worden gestuurd. In het door de raad vastgestelde invulling begrotingsaldo en investeringskader vanuit het coalitieakkoord en collegeprogramma was deze kwaliteitsverbetering opgenomen in thema 8 economie en ruimte. Het restantbudget wordt via een verzoek tot budgetoverheveling aan de raad voorgelegd. Voor 2019 leidt dit tot een voordeel van € 50.000.

Diverse budgetten € 14.000 voordeel

Dit is een optelsom van kleinere voor- en nadelen op diverse budgetten

0.4 Ondersteuning organisatie (Samenwerking) € 59.000 nadeel

Personeelsbudget € 568.000 nadeel

In 2019 is een tekort gerealiseerd op overhead voor wat betreft de personeelslasten. Dit tekort betreft € 568.000. In de totale managementrapportage van het Personeelsbudget wordt tevens het resultaat van de personeelslasten die ten laste komen van overige beleidsbudgetten meegenomen. Op de beleidsbudgetten is een voordeel gerealiseerd van € 538.007. Per saldo is dus geredeneerd dat het tekort op het totale personeelsbudget € 29.993 bedraagt.

Overige organisatiekosten € 150.000 voordeel

Met name op de posten gesubsidieerd personeel, werving en selectie en flexibel belonen is minder uitgegeven dan begroot. Via een verzoek tot budgetoverheveling zal de raad worden verzocht het restant budget over te hevelen naar 2020.

Repro, kantoormaterialen, tele/ datacommunicatie en ontwikkeling gegevenshuis € 59.000 voordeel

Dit voordeel wordt met name veroorzaakt door de verdere digitalisering en flexibilisering binnen onze organisatie.

Dienstgebouwen 255.000 voordeel

Het voordeel bestaat voor € 100.000 uit het werkbudget voor de aanpassingen aan het gemeentehuis. Dit is het bedrag wat vanuit het investeringskader beschikbaar is gesteld. Dit bedrag is niet besteed in 2019. In de budgetoverheveling wordt voorgesteld dit bedrag over te hevelen naar 2020. Daarnaast zijn de nutslasten van de dienstgebouwen lager dan voorzien en de huuropbrengsten hoger dan voorzien. Tezamen zorgt dit voor een voordeel van € 96.000. Tot slot zijn de kapitaallasten voor de dienstgebouwen € 59.000 lager dan voorzien. Dit komt omdat bij de nacalculatie van de renteomslag het rentepercentage is aangepast van 1,5% naar 1%.

Diverse budgetten € 45.000 voordeel

Dit is een optelsom van kleinere voor- en nadelen op diverse budgetten.

8. Financiën

ALGEMEEN

Wij willen een structureel sluitende meerjarenbegroting. Structurele lasten worden daarbij gedekt door structurele baten. Daarmee schuiven we geen rekening door naar volgende generaties. Hieraan hebben we voldaan. In 2019 hebben we een fors investeringskader vast laten stellen als richtinggevend kader. Voor 2020 e.v. hebben we een structureel sluitende meerjarenbegroting voorbereid.

We willen de financiële weerbaarheid niet verder verlagen. Het eigen vermogen wordt alleen aangesproken als daar echt niet aan valt te ontkomen. Uitgangspunt blijft verder dat de lastendruk voor burgers en bedrijven gemiddeld gelijk blijft. Correctie is alleen mogelijk voor inflatie en om ongewenste scheefgroei/effecten te corrigeren. Voor 2019 zijn we daar in geslaagd.

De aanhoudend slechte financieel economische situatie heeft ervoor gezorgd dat we eerder een forse ombuigingsoperatie zijn gestart van circa € 18 miljoen (inclusief € 5,5 miljoen van het sociaal domein). De realisatie van alle ombuigingen is de eerste uitdaging. Aan het einde van 2019 moet er nog ruim € 0,3 miljoen worden gerealiseerd.

Onze eerste prioriteit is het in evenwicht houden van de exploitatie en tegelijkertijd ruimte creëren voor nieuwe ontwikkelingen. Dit vraagt om een innovatieve benadering. Niet zomaar bezuinigen maar slimmer organiseren, slim investeren voor duurzaamheidsdoelen en een beroep doen op de eigen creativiteit van inwoners, ondernemers en organisaties.

Onder dit programma vallen de volgende beleidsvelden:

- 8.1 Financiering en algemene lasten en baten
- 8.2 Algemene dekkingsmiddelen
- 8.3 Vennootschapsbelasting (Vpb)
- 8.4 Onvoorzien

Beleidsindicatoren programma 8	2017	2018	2019
Gemiddelde WOZ-waarde in duizend euro	235,00	242,00	250,00
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden in euro's	742,00	701,00	696,00
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden in euro's	807,00	745,00	741,00

WAT HEBBEN WE BEREIKT EN WAT HEBBEN WE DAARVOOR GEDAAN

8.1 Financiering en Algemene lasten en baten

We hebben een gezonde duurzame financiële positie.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Meerjarig repressief toezicht door de provincie Limburg.	ja
We leveren de P&C-documenten tijdig en volledig op en ontwikkelen die door zodat ze aansluiten bij de behoefte van het college en de raad.	ja
De (onderhouds-) budgetten zijn toereikend voor het realiseren van het gewenste kwaliteitsniveau.	staan onder druk
De transformatie van het sociaal domein mag op korte termijn een tekort laten zien maar moet op lange termijn in beginsel uitgevoerd kunnen worden binnen de middelen die we daarvoor krijgen.	ja

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Iedere portefeuillehouder lost in beginsel financiële uitdagingen binnen zijn eigen portefeuille op.		2022	
In overeenstemming met het coalitieakkoord vermijden we dekking uit de reserves zoveel mogelijk.		2022	
We behouden de huidige vermogenspositie of versterken die waar mogelijk.		2022	
We geven actueel inzicht in de ontwikkeling van budgetten in meerjarig perspectief.		2020	
We leveren de P&C-documenten tijdig en volledig op en ontwikkelen die door.			
We monitoren en rapporteren periodiek over de ombuigingen.			

8.2 Algemene dekkingsmiddelen

We hebben grip op de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
We rekenen de circulaire periodiek door voor Horst aan de Maas met actuele en juiste parameters.	ja
We halen het maximale uit de algemene uitkering.	ja

Kwaliteit Tijd Geld

We rekenen de circulaire Algemene Uitkering door en vertalen deze naar onze eigen begroting.

We voeren de Wet WOZ en heffing en invordering van de gemeentelijke belastingen op een voor de klant zo efficiënt en effectief mogelijke manier uit.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Belastingverordeningen worden tijdig door de gemeenteraad vastgesteld.	ja
De tarieven toeristenbelasting worden in de zomer voorafgaand aan het nieuwe heffingsjaar gepubliceerd.	ja
We hebben de kwalificatie 'goed' van de Waarderingskamer.	ja
We versturen minimaal 50% van de aanslagen digitaal.	ja
We breiden het gebruik van de Berichtenbox van MijnOverheid uit zodat 50% van de communicatie verloopt via de Berichtenbox.	nee
Maximaal 10% van de informele afhandelingstrajecten resulteert in een daadwerkelijk bezwaar en/of beroep.	ja

Inwoners hebben nog onvoldoende vertrouwen in de Berichtenbox van MijnOverheid. Dat blijkt uit de reacties die we krijgen naar aanleiding van de aanslagoplegging. We geven voorlichting door in gesprek te gaan.

Kwaliteit Tijd Geld

Bij de kadernota bepalen we de tarieven toeristenbelasting voor het komend jaar.

Jaarlijks actualiseren we de legesverordening en de belastingverordeningen inclusief de tarieven.

We gaan in gesprek met belanghebbenden en voorkomen zo formele trajecten van bezwaar en beroep.

We geven op een adequate wijze uitvoering aan de heffing van de gemeentelijke belastingen

We geven op een adequate wijze uitvoering aan de Wet WOZ.

We hanteren een streng, rechtvaardig, efficiënt en effectief invorderingsbeleid met een sociaal karakter. En onderzoeken de mogelijkheden van invordering op maat.

We zetten de mogelijkheden die de berichtenbox van MijnOverheid biedt optimaal in.

8.3 Vennootschapsbelasting (VpB)

We beschikken over een efficiënte en effectieve registratie voor de vennootschapsbelasting (VpB).

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
De aangifte Vennootschapsbelasting (VpB) wordt jaarlijks tijdig ingediend bij de Belastingdienst.	ja

Kwaliteit Tijd Geld

We vertalen de gevolgen van de invoering vennootschapsbelasting in onze meerjarenbegroting.

8.4 Onvoorzien

De post onvoorzien is toereikend voor dringende uitgaven die onuitstelbaar, onvoorzienbaar en onontkoombaar zijn.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
De post onvoorzien wordt niet overschreden.	ja

Kwaliteit Tijd Geld

We nemen jaarlijks bij de begroting een adequate post onvoorzien op.

WAT HEEFT HET GEKOST

	Primaire Begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Wat heeft het gekost in 2019
Lasten	-1.359	-1.890	-2.157
Baten	69.888	71.106	72.112
Saldo lasten en baten	68.529	69.216	69.955
Storting in de reserves	-561	-3.066	-152
Aanwending van de reserves	1.361	5.579	2.006
Resultaat	69.329	71.729	71.809

ANALYSE VERSCHILLEN

Verschillen 2019 begroting na wijziging versus 2019 realisatie

	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019	Vershil
Onderverdeling taakvelden:			
0.5 Treasury	1.232	1.194	-38
0.61 OZB woningen	6.187	6.265	78
0.62 OZB niet-woningen	3.930	4.024	94
0.64 Belastingen overig	-75	-70	5
0.7 Algemene uitk./overige uitk. Gem. Fonds	55.789	56.267	478
0.8 Overige baten en lasten	2.070	1.532	-538
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-4	-4	0
3.4 Economische promotie	2.599	2.599	0
Resultaat	71.728	71.807	79

een positief bedrag is een voordeel
een negatief bedrag is een nadeel

Verschillen groter dan € 50.000 op taakveldniveau worden toegelicht.

0.61 OZB woningen € 78.000 voordeel

Baten OZB eigenaar woning € 63.000 voordeel

De hogere baten OZB zijn het gevolg van een positieve areaaluitbreiding en te laag gebleken aannames in de ontwikkeling van de WOZ-waarde. Dit is inherent aan de systematiek zoals die wordt gehanteerd.

Resterend voordeel € 15.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld

0.62 OZB niet-woningen € 94.000 voordeel

Baten OZB eigenaren niet-woning € 91.000 voordeel

De hogere baten OZB zijn het gevolg van een positieve areaaluitbreiding.

Resterend voordeel € 3.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld

0.7 Algemene uitkering/overige uitkeringen gemeentefonds € 478.000 voordeel

Algemene uitkering gemeentefonds € 469.000 voordeel

Als gevolg van de aanpassing van de maatstaf medicijngebruik door het ministerie hebben we eind januari 2020 nog een aanzienlijke meevaller van € 450.000 gehad. Deze meevaller is gemeld aan de raad via de raadsinformatiebrief. Aanpassing van de begroting 2019 was op dit tijdstip echter niet meer mogelijk.

Resterend voordeel € 9.000

Dit voordeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld

0.8 Overige baten en lasten € 538.000 nadeel

Algemene baten en lasten € 1.068.000 nadeel

In de begroting en bij vaststelling van het investeringskader hebben we rekening gehouden met een onttrekking aan de algemene reserve vrij aanwendbaar van € 2.047.000. Hiervan is € 979.000 gerealiseerd in 2019. Dit resulteert in een nadeel van € 1.068.000. Hier staat overigens een verzoek tot budgetoverheveling tegenover van € 1.069.000, ter dekking van de nog te realiseren acties collegeprogramma 2019 - 2022, jaarschijf 2019 welke doorschuiven naar 2020.

Stelposten lasten algemene uitkering € 432.000 voordeel

Een aantal stelposten waaronder onder andere het restant van de stelpost voor verwachte lasten voor de VNG, KING en waarderingskamer hebben we niet volledig hoeven inzetten.

Stimuleringsfonds voor ondernemers agribusiness, vrijetijdseconomie of MKB € 52.000 voordeel

De gemeente wil ondernemers met innovatieve projecten ondersteunen. Dit doet de gemeente met het stimuleringsfonds. Er zijn diverse projecten toegekend, maar deze zijn nog in uitvoering. Hierdoor heeft de betaling in 2019 nog niet (geheel) kunnen plaatsvinden. Via een verzoek tot budgetoverheveling zal de raad worden verzocht het restant budget over te hevelen naar 2020.

Onvoorziene uitgaven € 50.000 voordeel

De post onvoorzien is in 2019 niet ingezet.

Resterend nadeel € 4.000

Dit nadeel is de optelsom van meerdere kleine voor- en nadelen binnen dit taakveld

Algemene Dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen zijn de gemeentelijke inkomsten die vrij besteedbaar zijn en volgens regelgeving uit onderstaande onderdelen bestaat:

	Primaire Begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Werkelijk 2019
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	13.381	13.601	13.771
Algemene uitkering	55.022	55.795	56.273
Dividend	772	861	901
Saldo financieringsfunctie	713	799	1.140

Overhead

Het programma Overhead geeft inzicht in de hoogte van de bedrijfsvoeringskosten van onze gemeente. Het doel is enerzijds meer transparantie richting de raad, inwoners en overige externe belanghebbenden te creëren en anderzijds een vergelijking met andere gemeenten mogelijk te maken.

Het uitgangspunt is dat kosten zoveel mogelijk direct worden doorberekend naar de producten waar ze betrekking op hebben. De kosten die in ieder geval onder overhead vallen zijn:

- financiën,
- HRM,
- juridische zaken,
- informatisering & Automatisering,
- facilitaire zaken en
- huisvesting (bestuur en ambtelijk apparaat).

Personeels-, ICT-, etc.- kosten die betrekking hebben op producten in het primaire proces- behoren niet tot de post overhead. Deze worden als directe kosten op de diverse taakvelden binnen de overige programma's geraamd en verantwoord.

Naast het programma Overhead blijft de paragraaf Bedrijfsvoering bestaan. De paragraaf bedrijfsvoering wordt gebruikt voor het beschrijven van beleidsmatige ontwikkelingen op het terrein van bedrijfsvoering.

Bedragen x € 1.000	Primaire Begroting na Wat heeft het		
	Begroting 2019	wijziging 2019	gekost in 2019
Lasten	-15.416	-18.216	-17.780
Baten	48	1.314	2.717
Saldo lasten en baten	-15.368	-16.901	-15.063
Storting in de reserves	-350	-458	-458
Aanwending van de reserves	707	4.275	2.377
Resultaat	-15.012	-13.085	-13.144

De toelichting van de verschillenanalyse van overhead is opgenomen bij programma 7 Bestuur, organisatie en samenwerking onder taakveld 0.4 Ondersteuning organisatie (Samenwerking)

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 is de wet vennootschapsbelastingplicht (Vpb) voor lagere overheden (overheidsondernemingen) van kracht. Overheden die winst of structureel overschotten behalen met activiteiten die concurreren met de markt, moeten vanaf 1 januari 2016 vennootschapsbelasting betalen. De afgelopen jaren is steeds een zo juist mogelijke inschatting gemaakt van de te betalen vennootschapsbelasting. Daarbij moet wel vermeld worden dat er nog verschillende punten onduidelijk waren/zijn. De gemeente wordt hierbij ondersteund door een externe partij, zoals al het gehele traject het geval is.

De aangifte vennootschapsbelasting 2017 is eind november 2019 ingediend bij de Belastingdienst. De deadline hiervoor was 1 december 2019. De aangifte over 2017 bedroeg een te betalen bedragen aan vennootschapsbelasting van € 144.000. Dit komt met name door de *fiscale* winsten uit de grondexploitaties. De te betalen vennootschapsbelasting is daarom gedekt door een onttrekking uit de ARGE zoals besloten bij de begroting 2017. Schommelingen op de gemeentelijke begroting worden hiermee voorkomen.

Nieuwe/aangepaste standpunten van de Belastingdienst kunnen ervoor zorgen dat de ingediende aangifte 2016 en 2017 en daarmee ook het fiscale resultaat moeten worden bijgesteld.

Bedragen x € 1.000	Primaire Begroting na Wat heeft het		
	Begroting 2019	wijziging 2019	gekost in 2019
Lasten	0	-148	-148
Baten	0	0	0
Saldo lasten en baten	0	-148	-148
Storting in de reserves	0	0	0
Aanwending van de reserves	0	144	144
Resultaat	0	-4	-4

Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Primaire Begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Wat heeft het gekost in 2019
Lasten	-50	-50	0
Baten	0	0	0
Saldo lasten en baten	-50	-50	0
Storting in de reserves	0	0	0
Aanwending van de reserves	0	0	0
Resultaat	-50	-50	0

2.2 Paragrafen

A. Lokale heffingen

Een gelijkblijvende lastendruk voor inwoners en bedrijven, uitgezonderd de inflatiecorrectie.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Er is jaarlijks inzicht in de kostendekkendheid van onze tarieven.	ja
Er is jaarlijks inzicht in de lastendrukontwikkeling in de regio.	ja

	Kwaliteit	Tijd	Geld
De tarieven van alle overige belastingen en heffingen worden jaarlijks gecorrigeerd voor de inflatie.			
Jaarlijks brengen we de kostendekkendheid van onze tarieven in beeld.			
We houden de gemiddelde lastendruk van de heffingen (OZB, Rioolheffing en reinigingsheffingen) voor inwoners en bedrijven gelijk, uitgezonderd de loon- en prijsontwikkeling uit de mei-circulaire algemene uitkering uit het gemeentefonds.		2019	
We monitoren de gemeentelijke lastendrukontwikkeling van huishoudens en bedrijven in Horst aan de Maas in relatie tot de regio.			
We onderzoeken de mogelijkheden van differentiatie van heffingen vanuit duurzaamheid.		2020	

Overzicht inkomsten uit heffingen 2019				
	Rekening 2018	Begroot na wijziging 2019	Rekening 2019	Procentuele afwijking Rek.-Begr.
Onroerende zaakbelasting (OZB)	10.413	10.845	11.004	1,5%
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	2.738	2.781	2.835	1,9%
Rioolheffing	3.590	3.587	3.664	2,2%
Toeristenbelasting	2.373	2.604	2.603	0,0%
Baten reclamebelasting	90	87	95	9,5%
Baten precariobelasting	20	17	21	24,5%
Baten begraafplaatsrechten	17	18	16	-6,0%
Baten baatbelasting	3	3	2	-18,8%
Baten marktgelden	18	20	21	3,0%
Overige heffingen	2.448	1.926	2.092	8,6%
Totaal inkomsten uit heffingen	21.710	21.888	22.354	2,1%
Totaal inkomsten begroting/rekening	100.023	99.910	105.692	

Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat in 2019 de inkomsten uit gemeentelijke heffingen ongeveer € 465.000 hoger zijn dan begroot. De hogere opbrengst is met name het saldo van hogere opbrengsten uit de OZB ad. € 159.000 en de leges ad. € 166.000. Daarnaast zijn de opbrengsten uit de afvalstoffenheffing en de rioolheffing hoger dan begroot.

De hogere baten in de OZB, de afvalstoffenheffing en rioolheffing (incl. riolaansluitrecht) zijn het gevolg van een positieve areaaluitbreiding en in mindere mate de te laag gebleken aannames in de ontwikkeling van de wozwaarde bij woningen. De hogere legesopbrengsten betreffen met name de meeropbrengsten uit de leges van reisdocumenten (€ 70.000), de leges omgevingsvergunningen (€ 55.000) en de "leges overige documenten". Tegenover de meeropbrengsten uit de leges van de reisdocumenten staat een hogere afdracht van rijksleges.

Beleid gemeentelijke heffingen

De gemeentelijke heffingen vormen een integraal onderdeel van het gemeentelijke beleid. In het coalitieakkoord 2018 - 2022 is bepaald dat m.b.t. de heffingen wordt nagestreefd dat de lastendruk (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) voor burgers en bedrijven gemiddeld gelijk blijft en dat alleen voor inflatie kan worden gecorrigeerd.

Voor 2019 is voor de toeristenbelasting, het riolaansluitrecht, precariobelasting, marktgelden, reclamebelasting, lijkbezorgingsrechten en leges, een inflatiecorrectie van 2,4% t.o.v. 2018 gehanteerd.

De paragraaf wordt opgebouwd op de wijze die is ingeslagen bij de begroting 2020. In het vervolg van de paragraaf Lokale heffingen wordt toegelicht in hoeverre de hierboven genoemde doelen in 2019 zijn gerealiseerd.

Hervorming lokaal belastinggebied

De ontwikkelingen inzake de hervorming van het lokale belastinggebied worden gevolgd. In 2019 zijn hierin geen noemenswaardige ontwikkelingen. In 2020 zijn wel ontwikkelingen te verwachten.

In een brief aan de Tweede Kamer deelt staatssecretaris Snel mee dat begin 2020 de bouwstenen voor een beter belastingstelsel klaar zullen liggen. Het gaat om een 'technisch ambtelijke verkenning van een breed palet'.

'Naast schuiven tussen grondslagen en tarieven op rijksniveau behoort een verschuiving naar een ruimer gemeentelijk belastinggebied tot de mogelijkheden. In samenwerking met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden eerder uitgewerkte plannen voor een herziening van het gemeentelijke belastinggebied opnieuw doordacht', aldus de brief.

Doelstelling

Maximaal 100% kostendekkendheid voor heffingen die hoogstens 100% kostendekkend mogen zijn.

Maatregelen

- Jaarlijks brengen we de totaal begrote en werkelijke kosten en opbrengsten van de heffingen die maximaal kostendekkend mogen zijn in beeld.

Kostendekkendheid

Vanaf de begroting 2017 is iedere gemeente verplicht in de paragraaf lokale heffingen de kostendekkendheid van de tarieven die op basis van de Gemeentewet maximaal kostendekkend mogen zijn, inzichtelijk te maken.

Per heffing wordt in deze paragraaf dan ook op hoofdlijnen inzicht gegeven hoe bij de berekening van de tarieven van heffingen de werkelijke baten de werkelijke lasten niet overschrijden. Voor Horst aan de Maas gaat het hierbij om:

- de afvalstoffenheffing,
- reinigingsrechten,
- rioolheffing,
- riolaansluitrecht,
- marktgelden,
- lijkbezorgingsrechten en
- de leges.

Per heffing worden de directe kosten, overhead, BTW en opbrengsten weergegeven. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Directe kosten zijn de kosten die direct aan een heffing kunnen worden toegerekend en ook als zodanig in de financiële administratie staan (Bijvoorbeeld directe personeelslasten, rijksleges, geleverde diensten t.b.v. de heffing, kapitaallasten).
- De overhead is op basis van de hierboven vermelde directe personeelslasten aan de heffing toegerekend
- De inkoop-BTW is als last meegenomen.
- De opbrengsten zijn gebaseerd op de tarieven 2018 zoals die in de paragraaf genoemd worden.

Voor de toerekening van de overhead heeft iedere gemeente een eigen beleidsvrijheid. De kostentoerekening van de overhead heeft net als bij de begroting 2019 plaatsgevonden op basis van de personeelslasten. Deze methode sluit het meest aan op de kostentoerekeningen zoals we die in het verleden hebben gehanteerd.

In deze paragraaf wordt de kostendekkendheid per heffing op basis van deze toerekening van de overhead inzichtelijk gemaakt. De systematiek van toerekenen van de overhead via de personeelslasten betekent dat een relatief groter bedrag toegerekend wordt aan arbeidsintensieve taken. De rechtvaardiging hiervoor is dat de ondersteuning en de aansturing voornamelijk zijn gericht op de mensen die de taken uitvoeren.

Onroerende Zaak Belastingen (OZB)

De OZB wordt geheven van eigenaren en gebruikers van onroerende zaken.

OZB			
	2018	2019	Stijging 2019 t.o.v. 2018
bedragen in hele euro's			
Tarief Ozb-eigenaar woningen	0,1610%	0,1520%	-5,6%
Tarief Ozb-eigenaar niet-woningen	0,2175%	0,2404%	10,5%
Tarief Ozb gebruiker niet-woningen	0,1738%	0,1921%	10,5%
gemiddelde aanslag w oning (w oz-w aarde 2019 € 240,000,-)	€ 370,47	€ 364,80	-1,5%
gemiddelde aanslag niet w oning / eigenaar en gebruiker (w oz-w aarde 2019 € 400,000,-)	€ 1.539,49	€ 1.730,00	12,4%

De tarieven voor de OZB, de riool- en de afvalstoffenheffing zijn in 2019 in onderlinge samenhang gezien, waarbij t.o.v. 2018 voor de gemiddelde totale lastendruk voor de inwoners en bedrijven is uitgegaan van de nullijn (exclusief inflatiecorrectie van 2,4%).

Reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing)

De reinigingsheffingen bestaan uit de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten. Uitgangspunt is dat de reinigingsheffingen kostendekkend zijn. De afvalstoffenheffing wordt geheven van huishoudens om de kosten te dekken voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Dit zijn niet alleen de kosten voor de wekelijkse afvalinzameling, maar ook kosten voor de inzameling van glas, oud papier, klein chemisch afval en dergelijke.

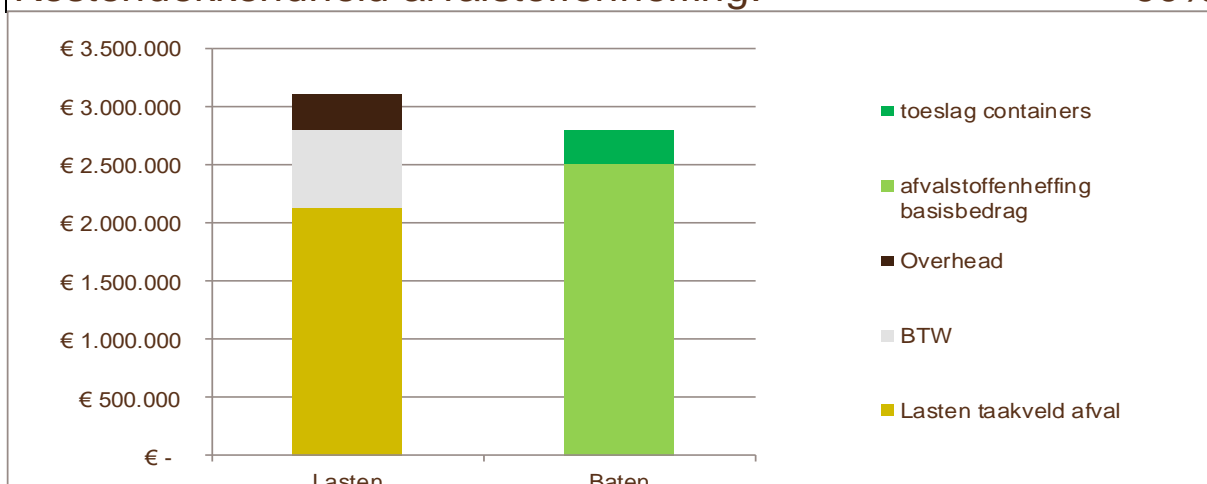
Reinigingsrechten worden geheven van bedrijven die gebruik maken van de gemeentelijke afvalinzameldienst. De tarieven voor de afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishoudens) en de reinigingsrechten zijn gelijk.

De gemiddelde lasten zijn in 2019 t.o.v. 2018 verhoogd met 2,4%.

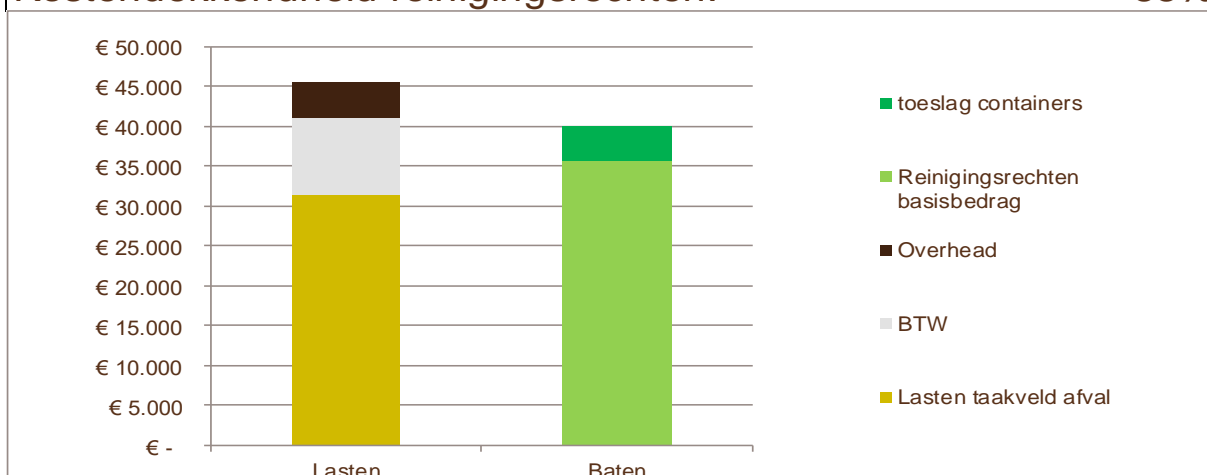
Reinigingsheffingen			
	2018	2019	Stijging 2019 t.o.v. 2018
bedragen in hele euro's			
Basisheffing per jaar meerpersoonshuishouden	€ 152,25	€ 155,90	2,4%
Basisheffing per jaar éénpersoonshuishouden	€ 112,37	€ 115,07	2,4%
Restafvalzak	€ 1,20	€ 1,20	0%
Gemiddelde lasten (1)	€ 156,36	€ 160,11	2,4%
Gemiddelde lasten meerpersoonshuishouden (1)	€ 167,80	€ 171,83	2,4%
Gemiddelde lasten éénpersoonshuishouden (1)	€ 120,00	€ 122,88	2,4%

(1) (inclusief kosten voor Big Bags)

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing: 90%

Kostendekkendheid reinigingsrechten: 88%

Rioolheffing

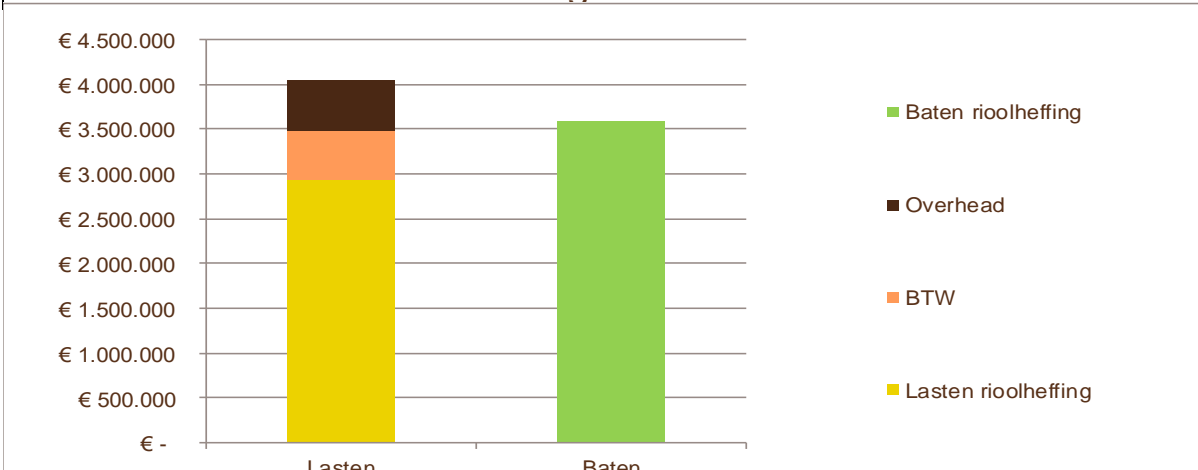
De (verbrede) rioolheffing heeft het karakter van een bestemmingsheffing. Hiermee worden kosten verhaald van collectieve maatregelen, die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering. Ook de kosten voor de maatregelen die nodig zijn ten aanzien van hemelwater en grondwater worden hiermee verhaald.

Het gemeentelijke rioleringsplan (VGRP) is op 8 november 2016 vastgesteld door de gemeenteraad en heeft een looptijd van 2017-2021. Het kostendekkende tarief is conform de VGRP voor 2019 bepaald op € 192. De tarieven zijn een vast bedrag per eigendom. Uitgangspunt is dat de rioolheffing kostendekkend is.

In het onderstaande overzicht staat de ontwikkeling van de rioolheffing aangegeven.

Rioolheffing				
	2018	2019	Daling 2019 t.o.v. 2018	
bedragen in hele euro's				
Vast tarief per eigendom	€ 192	€ 192	0%	

Kostendeckendheid rioolheffing: 89%

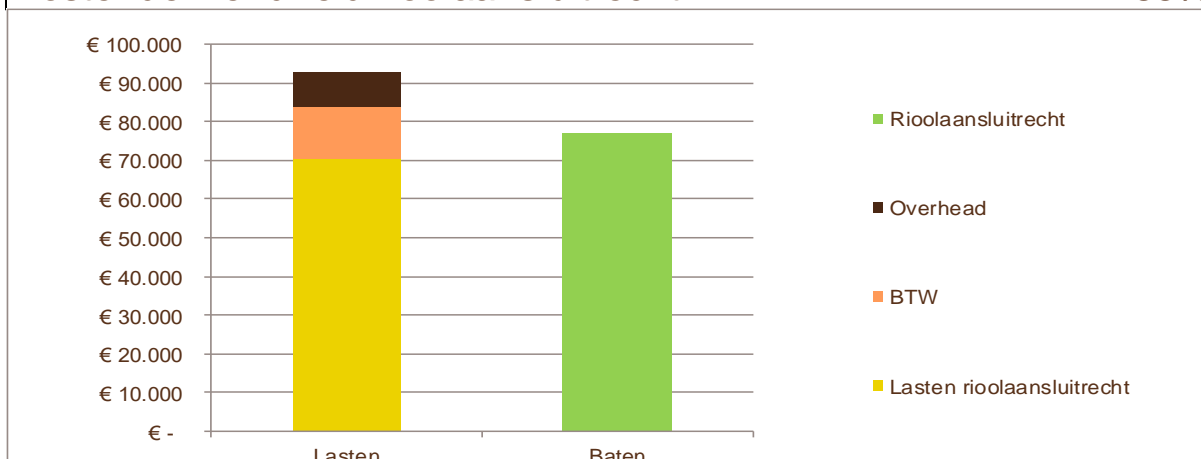

Rioolaansluitrecht

Het rioolaansluitrecht is een éénmalige vergoeding van de eigenaar van een pand dat op de riolering wordt aangesloten.

Rioolaansluitrecht			
Type riolering	2018	2019	Stijging 2019 t.ov 2018
bedragen in hele euro's			
Druk riolering buitengebied	€ 4.313	€ 4.417	2,4%
Vrijverval-riolering	€ 226 + € 165 per m ¹ perceelaansluitleiding	€ 231 + € 169 per m ¹ perceelaansluitleiding	2,3%

Kostendeckendheid rioolaansluitrecht: 83%

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven van degene die tegen een vergoeding gelegenheid geeft tot overnachten. De belasting wordt geheven voor alle overnachtingen van personen die niet in de gemeentelijke basisregistratie staan ingeschreven. Dit kunnen zowel toeristen als arbeidsmigranten zijn.

De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel, wat betekent dat de gemeente vrij is in de besteding van de inkomsten.

De tarieven van de toeristenbelasting zijn bepaald op de onderstaande tarieven:

Toeristenbelasting				
			Stijging	
bedragen in hele euro's	2018	2019	2019 t.o.v. 2018	
Laag tarief per persoon per overnachting (1)	€ 0,84	€ 0,86	2,4%	
Forfait per vaste plaats per jaar	€ 131,04	€ 134,16	2,4%	
Forfait per seizoensplaats / arrangement per week	€ 3,36	€ 3,44	2,4%	
Hoog tarief per persoon per overnachting (2)	€ 1,40	€ 1,43	2,1%	
(1) mobiele kampeeronderkomens, stacaravans, groepsaccomodaties.				
(2) Hotel, pensions, vakantiewoningen				

Regionaal gezien is de toeristenbelasting in 2019 gemiddeld € 1,25 (hoog tarief € 1,36, laag tarief € 1,13) per overnachting. Het hoge tarief in Horst aan de Maas ligt in 2019 5% boven het regionale gemiddelde en het lage tarief ca. 24% onder het regionale gemiddelde. Gemiddeld gezien is het tarief toeristenbelasting in Horst aan de Maas 8% lager dan het regionale gemiddelde.

Baatbelasting

Baatbelasting wordt geheven ter dekking van door de gemeente aangelegde voorzieningen in de openbare ruimte. De particuliere eigendommen die gebaat zijn, worden in de heffing van de baatbelasting meegenomen. Er is in 2019 nog één baatbelasting geheven, te weten de baatbelasting voor de riolering aan de Kreuzelweg. Deze loopt nog tot 2023. Bij het vaststellen van de verordening Baatbelasting Kreuzelweg heeft de gemeenteraad bepaald dat deze niet jaarlijks met een inflatiecorrectie geïndexeerd wordt.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

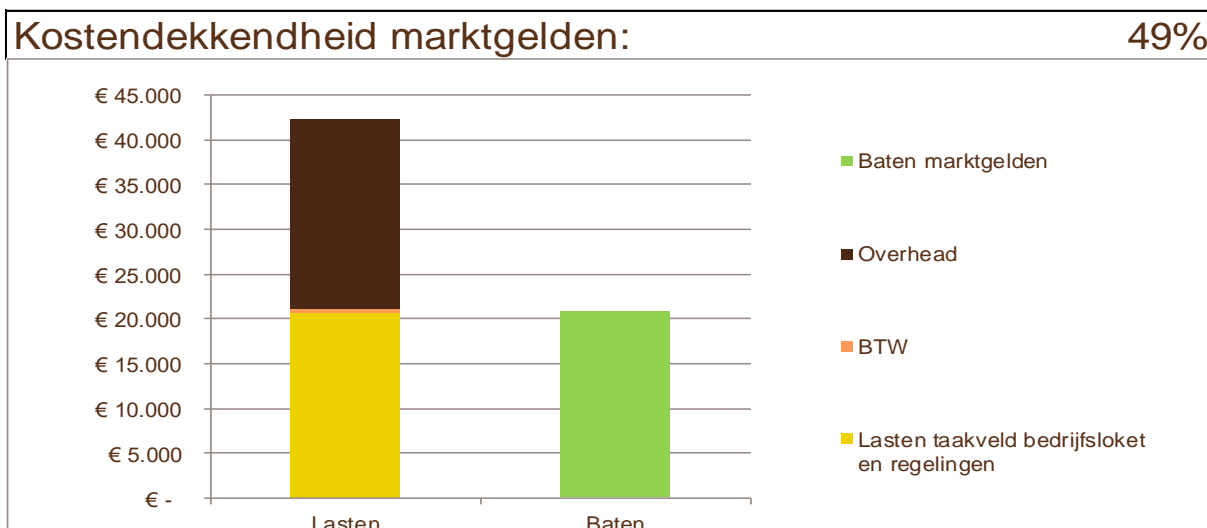
Precariobelasting terrassen				
			Stijging	
bedragen in hele euro's	2018	2019	2019 t.o.v. 2018	
Terrassen binnen de bebouwde kom van Horst of Sevenum per m ² per jaar	€ 9,37	€ 9,59	2,3%	
Overige terrassen per m ² per jaar	€ 6,23	€ 6,38	2,4%	

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het innemen van een standplaats tijdens de weekmarkt. In Meerlo, Swolgen en Tienray zijn geen marktdagen en is de heffing van marktgelden niet aan de orde. De promotiegelden die door de marktlieden in het centrum van Horst worden betaald, zijn vanaf 2011 in de heffing van de marktgelden meegenomen.

De promotiegelden worden doorbetaald aan de stichting Centrummanagement Horst aan de Maas die hier vervolgens collectieve activiteiten t.b.v. het promoten van het centrum van Horst mee bekostigt.

Marktgeden				
bedragen in hele euro's		2018	2019	Stijging 2019 t.o.v. 2018
Voor het innemen van een standplaats per dag	€	10,99	€ 11,25	2,4%
Voor het innemen van een vaste standplaats per kw artaal				
- per strekkende meter	€	17,78	€ 18,21	2,4%
- vast bedrag (promotiegelden alleen in Horst)	€	22,01	€ 22,54	2,4%

Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt geheven voor openbare aankondigingen (reclameobjecten) in het centrum van Horst, die zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. Deze heffing is in 2008 op verzoek van de ondernemers van het centrum van Horst ingevoerd. De opbrengst van de reclamebelasting wordt, onder inhouding van € 5.000, doorbetaald aan de Stichting centrummanagement Horst aan de Maas, die hier vervolgens collectieve activiteiten t.b.v. het promoten van het centrum van Horst mee bekostigt.

De hoogte van het tarief is sinds 2015 afhankelijk van de ligging en de WOZ-waarde van de vestiging en niet meer van de grootte van de reclameborden zoals dat in 2014 en voorgaande jaren gold.

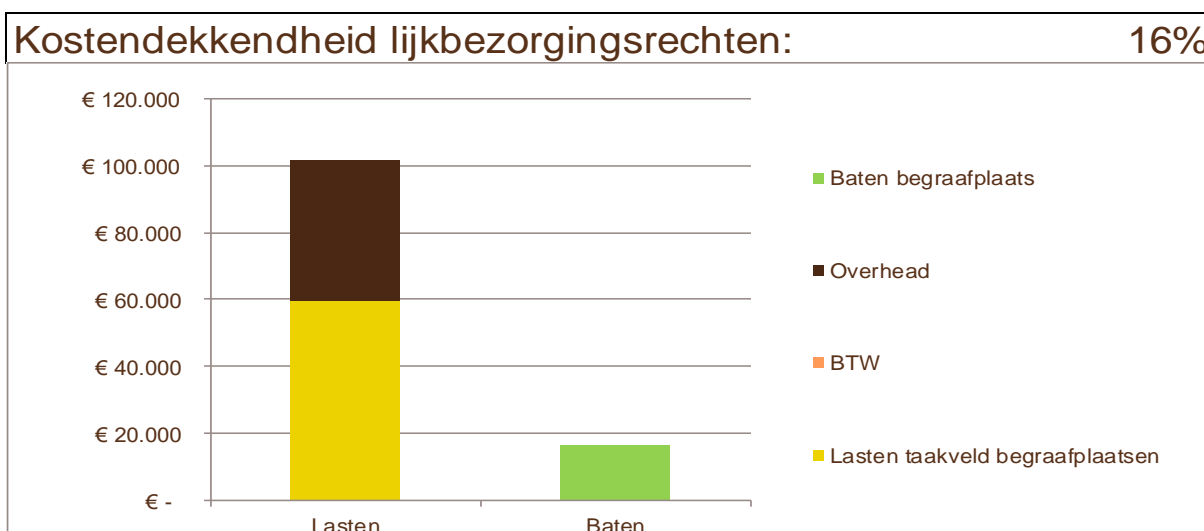
Reclamebelasting centrum Horst

	2018	2019	Stijging 2019 t.o.v. 2018
Zone A (w oz-w aarde kleiner dan of gelijk aan € 150.000)	€ 516	€ 528	2,3%
Zone A (w oz-w aarde range € 151.000 t/m € 291.000)	€ 516 + € 3,09 per € 1.000 w oz-w aarde 2017 boven de € 150.000	€ 528 + € 3,16 per € 1.000 w oz-w aarde 2018 boven de € 150.000	
Zone A (w oz-w aarde groter dan of gelijk aan € 292.000)	€ 954	€ 976	2,3%
Zone B	€ 516	€ 528	2,3%

* Voor de Reclamebelasting 2019 wordt de w oz-w aarde 2018 (w aardepeildatum 1-1-2017) gehanteerd
 * Voor de Reclamebelasting 2018 wordt de w oz-w aarde 2017 (w aardepeildatum 1-1-2016) gehanteerd
 * Bij woon-/bedrijfspanen wordt alleen de w oz-w aarde over het bedrijfsgebouwe meegenomen

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten zijn vergoedingen voor diverse diensten die de gemeente verricht in het kader van de lijkbezorging. De hoogte van de lijkbezorgingsrechten wordt in overleg met het kerkbestuur vastgesteld.

Leges

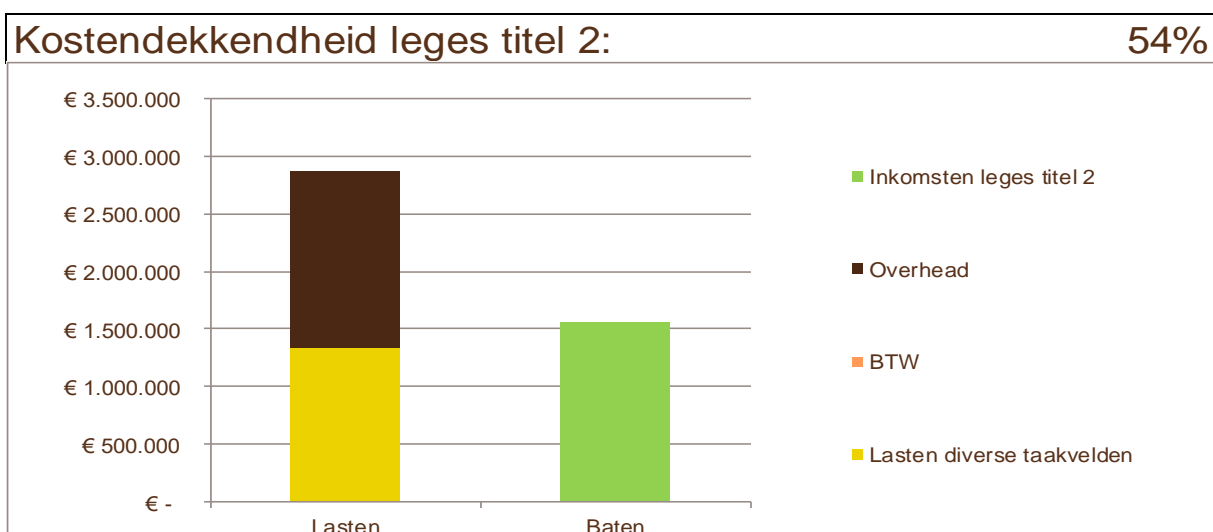
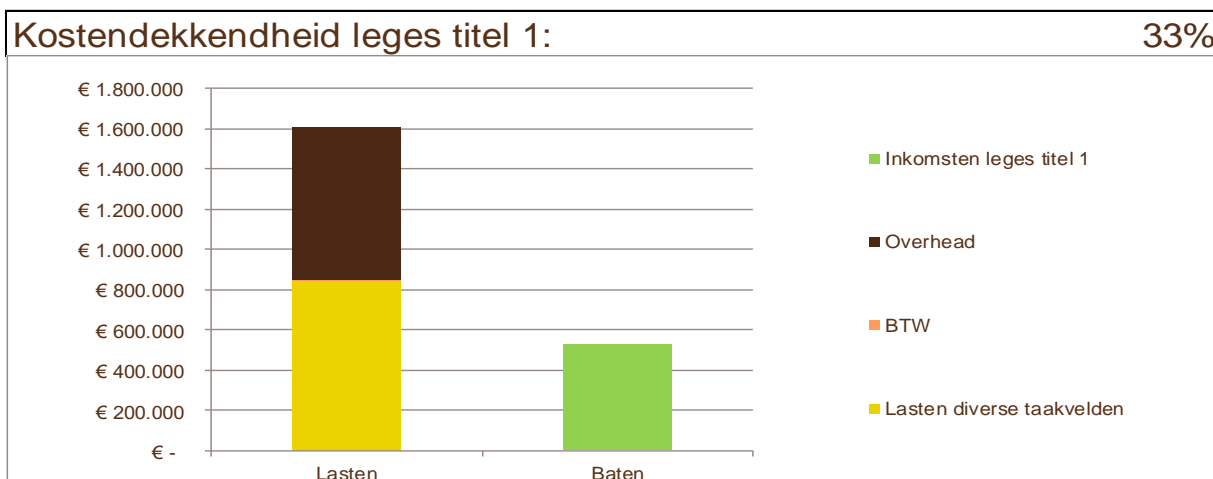
Met het heffen van leges dekt de gemeente de kosten die de gemeente maakt voor het leveren van bepaalde diensten. De tarieven zijn gebaseerd op maximale kostendeckendheid.

De kostendeckendheid van de leges 2020 wordt hieronder per titel van de legesverordening inzichtelijk gemaakt:

- Titel 1: Algemene dienstverlening zoals o.a. huwelijksvoltrekkingen/partnerschapsregistratie, inlichtingen uit de basisregistratie personen (BRP), reisdocumenten en rijbewijzen;
- Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen;
- Titel 3: Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn. Onder de laatstgenoemde titel vallen o.a. aanvragen in het kader van de drank- en horecawet en kinderopvang.

Conform de Kadernota 2017 hebben we een verkennend onderzoek gedaan naar de mogelijkheden in de mate van kostendekkendheid van de leges en tarieven van de leges in titel 2 en 3 van de tarieventabel. Hierbij is als uitgangspunt genomen het opheffen van deze tarieven naar 80% kostendekking.

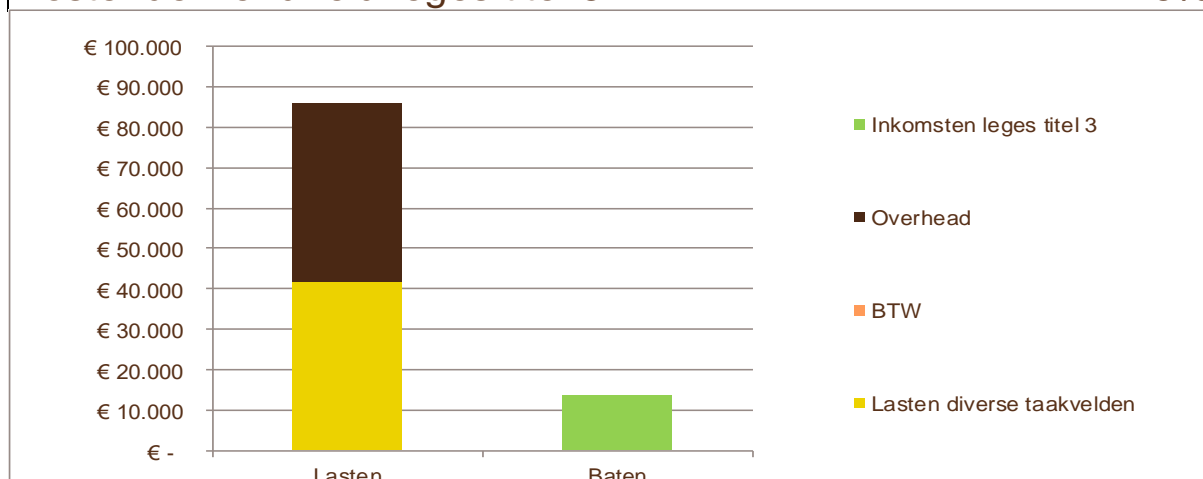
Conform het "Raadsbesluit tot invulling van de begrotingsruimte en investeringsvolume 2019 – 2022 met een doorkijk t/m 2026" zijn extra legesopbrengsten van titel 2 in de begroting opgenomen in verband met een verhoging van de kostendekkendheid van 65% naar 80%. Als aanvulling hierop is tevens een verhoging van de kostendekkendheid van 80% naar 85% in de begroting van 2020 opgenomen. Verwacht wordt dat dit in 2020 gerealiseerd kan worden. Ten aanzien van titel 3 zullen de resultaten naar verwachting in de loop van het jaar bekend worden.

Kostendekkendheid leges titel 3:

16%

Kwijtschelding

Voor de gecombineerde aanslag gemeentelijke heffingen kan een verzoek tot kwijtschelding worden ingediend. Of iemand voor kwijtschelding in aanmerking komt, hangt af van een aantal factoren. Aan de hand van de financiële situatie beoordeelt de gemeente of iemand voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding in aanmerking komt. Als basis gebruiken we hiervoor wet- en regelgeving en de door de gemeenteraad vastgestelde Leidraad Invordering Gemeentelijke belastingen 2019.

Kwijtschelding is mogelijk voor de volgende heffingen:

- OZB
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing

De gemeente biedt de mogelijkheid een verkort aanvraagformulier kwijtschelding in te vullen (inlog via DigiD). Maandelijks worden deze ontvangen kwijtscheldingsverzoeken bij het Inlichtingenbureau getoetst. Als deze toetsing een afwijzing oplevert is het nog altijd mogelijk een volledig aanvraagformulier kwijtschelding in te vullen dat door de gemeente zelf wordt beoordeeld.

Het is daardoor mogelijk dat een inwoner zowel een verkorte aanvraag als een volledig aanvraagformulier invult.

Er zijn in 2019 meer kwijtscheldingsaanvragen, een stijging van 2,1%, ontvangen dan in 2018. De drempel om een verkort verzoek in te dienen is laag.

Afwijzing op een verkorte aanvraag stimuleert om toch nog een volledige kwijtscheldingsaanvraag in te dienen. Deze volledige aanvragen resulteren meestal, gezien de stijging van het aantal afwijzingen, in een afwijzing. Daardoor wijkt ook het aantal gevallen 2019 en 2018 waarin geen kwijtschelding is verleend ten opzichte van 2017 af.

Eind 2019 waren er geen aanvragen meer in behandeling.

Het verleende kwijtscheldingsbedrag en het aantal toegekende kwijtscheldingen in 2019 is licht gedaald ten opzichte van 2018.

Belastingplichtigen met een eigen woning kunnen ook voor kwijtschelding in aanmerking komen als de woning 'onder water staat': het hypotheekbedrag is dan hoger dan de WOZ-waarde. Omdat de eigenwoningbezitters niet alleen een aanslag afvalstoffenheffing maar ook een aanslag OZB en een aanslag rioolheffing ontvangen, is het kwijt te schelden bedrag in deze gevallen hoger.

Ondernemers kunnen ook voor kwijtschelding in aanmerking komen als ze aan de overige voorwaarden voor kwijtschelding voldoen. In 2019 is er aan geen enkele ondernemer kwijtschelding verleend.

Kwijtschelding

	2018	2019	Stijging 2019 t.o.v. 2018
bedragen in hele euro's			
Verzoeken om kw ijtschelding	524	535	2,1%
* Waarvan automatisch en via verkorte aanvraag	430	446	3,7%
Kw ijtschelding ondernemers	0	0	0,0%
Kw ijtschelding excl. ondernemers	322	302	-6,2%
* Kw ijtschelding toekenning n.a.v. beoordeling	216	264	22,2%
Geen kw ijtschelding	199	233	17,1%
In behandeling	3	0	-100,0%
 Verleende kw ijtschelding	 € 41.531	 € 40.585	 -2,3%

Invoering gemeentelijke belastingen

Kengetallen invoering

	2018	2019	Stijging 2019 t.o.v. 2018
bedragen in hele euro's			
Aantal aanslagen (excl. verminderingen)	20.936	21.186	1,2%
 Geïncasseerd via automatische incasso	 60,5%	 61,7%	 2,0%
 Betaling en incasso binnen de betalingstermijn	 92,8%	 92,4%	 -0,3%
Aantal aanmaningen	1.517	1.602	5,6%
Aantal kennisgeving dw angbevelen	786	853	8,5%
Aantal dw angbevelen	466	486	4,3%
 Percentage oninbaar Horst aan de Maas	 0,04%	 0,12%	 200,0%
Bedrag oninbaar Horst aan de Maas	€ 7.551	€ 25.641	239,6%

In 2019 zijn er 10 invorderingsrondes geweest. Het aantal betekende dwangbevelen is ten opzichte van 2018 toegenomen.

Het bedrag oninbaar is ten opzichte van 2018 toegenomen. Er zijn in 2019 meer bedrijven failliet gegaan dan in 2018.

B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De risico's die onze organisatie loopt zijn beheersbaar.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
We hebben een goedkeurende controleverklaring van de accountant.	ja
We hebben bij een zekerheid van 90% een ratio weerstandsvermogen die ligt tussen de 1,0 en 1,4.	ja
We voldoen aan het gemeentelijk in-en aankoopbeleid.	nee

Het gemeentelijk in- en aankoopbeleid is aangepast. We onderzoeken in hoeverre we daaraan (gaan) voldoen. Voor het onderzoek van de accountant gelden de Europese aanbestedingsregels.

Verder hebben we de risico's in 2019 opnieuw in beeld gebracht voor de begroting 2020. De raad heeft ingestemd met de verhoging van de Algemene Reserve basis met € 1,5 mln tot € 8,1 mln.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We bepalen 2 keer per jaar het weerstandsvermogen.			
We doorlopen jaarlijks de juridische control cyclus.			
We geven uitvoering aan de wet Revitalisering generiek toezicht.			
We voeren de Interne Controle ten behoeve van de rechtmatigheid en doelmatigheid uit volgens het interne controleplan.			

1. Inleiding

In de paragraaf "weerstandsvermogen en risicobeheersing" wordt de berekening van de weerstandscapaciteit opgenomen en een opsomming gegeven van de belangrijkste risico's. Daarnaast vindt u hier een aantal verplicht voorgeschreven kengetallen conform BBV.

2. Risico-inventarisatie algemene risico's

Voor de Jaarrekening 2019 zijn de risico's geactualiseerd. Daarbij is beoordeeld

- in hoeverre eerder geïntariseerde risico's actueel zijn voor wat betreft de kans en maximaal financieel gevolg en
- of er nieuwe risico's zijn bijgekomen.

Uit de inventarisatie blijkt dat er 116 algemene risico's zijn. De geïntariseerde risico's zijn aan de hand van kans en maximaal financieel gevolg verdeeld over onderstaande matrix.

Financiële klasse

6) $x > \text{€ } 1.000.000$	4	2			
5) $\text{€ } 500.000 < x < \text{€ } 1.000.000$	6	3	<u>2</u>	<u>1</u>	
4) $\text{€ } 100.000 < x < \text{€ } 500.000$	13	10	2		<u>1</u>
3) $\text{€ } 25.000 < x < \text{€ } 100.000$	9	15	13	1	
2) $x < \text{€ } 25.000$	16	11	2	2	
1) Geen financiële gevolgen			1		2
	10%	30%	50%	70%	90%

Toelichting matrix

Op de horizontale as is de kans weergegeven dat het risico zich voordoet. Op de verticale as is de maximale financiële omvang (bedrag) van het risico weergegeven. De financiële klassen zijn ingedeeld zoals vastgesteld in de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2019. Een risico in het groene gebied vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico in het oranje gebied vraagt extra aandacht. Een risico dat een risicoscore heeft in het donkerrode gebied (helemaal rechtsboven) vereist directe aandacht. Deze risico's kennen immers een grote financiële omvang, de kans dat dit risico zich voordoet is als hoog (>90%) ingeschat en het financieel gevolg van >€ 1.000.000.

Hieronder is het belangrijkste risico, met de grootste kans en hoogste financiële klasse, toegelicht. Dit risico correspondeert met het risico dat in de risicomatrix onderstreept en vetgedrukt is. De in de tabel genoemde kanspercentages en financiële klasse verwijzen naar bovenstaande matrix. Andere risico's zijn in omvang of kanspercentage afgenomen, waardoor deze niet meer in de rode, donkerrode of donker oranje cellen voorkomen.

	Omschrijving risico	Kans percentage	Financiële klasse
1	Decentralisaties AWBZ, Jeugdzorg en Participatiewet Er zijn vijf onderliggende risico's opgenomen die samengevat zijn tot 1 geconsolideerd risico. Onderliggende risico's betreffen de financiële risico's doordat de Rijksmiddelen die we krijgen in de loop van de jaren lager worden, waardoor de kans dat we tekort komen op de decentralisaties groter wordt. Ontwikkeling is dat er vanaf 2020 de regie voor inburgering van statushouders weer terug komt naar de gemeente, welke financiële gevolgen dit gaat hebben is nog niet duidelijk. Er wordt gewerkt aan de transformatie-opdracht om meer grip te krijgen op de tekorten.	70%	5
2	Bodemverontreiniging door drugslab op een perceel dat van de gemeente is en verhuurd wordt. Kosten moeten verhaald worden op de huurder. Kans dat dit lukt is klein.	90%	4

	Omschrijving risico	Kans percentage	Financiële klasse
3	<p>Vennootschapsbelasting (Vpb) voor gemeente.</p> <p>De eerste aangifte vennootschapsbelasting 2016 is vanwege de aanhoudende onduidelijkheid eind februari 2019 ingediend. De onzekerheden over de fiscale kwalificatie van de verschillende activiteiten in de aangifte zorgen voor een aantal risico's. Het is een reële verwachting dat de gemeente nog vennootschapsbelasting zal moeten afdragen. Echter is het gezien de onduidelijkheden zeer lastig om exact in te schatten hoe groot het risico voor de gemeente is.</p> <p>De te betalen vennootschapsbelasting heeft geen directe impact op de gemeentelijke begroting omdat deze conform het raadsbesluit bij de begroting 2017 wordt gedekt uit de Algemene Reserve Bouwgrondexploitatie.</p>	50%	5
4	<p>Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gebouwen en Meerjaren investeringsplan (MIP)</p> <p>Het MJOP is vastgesteld door de raad in 2017. Het MIP is onlangs op 3 juli 2019 vastgesteld door de raad. Structureel is er € 2,2 miljoen aan kapitaallasten voor het MIP en € 1,9 aan kapitaallasten voor het MJOP. Bestuurlijk kunnen er besluiten worden genomen om bovenmatig te onttrekken aan deze voorzieningen, waardoor er minder budget over blijft om het gepland (noodzakelijke) onderhoud uit te voeren.</p>	50%	5

3. Risico's grondexploitaties

Conform de huidige Nota Grondbeleid (vastgesteld op 20 september 2016) is de Algemene reserve grondexploitatie (ARGE) vastgesteld met een ondergrens van € 1,7 miljoen en de bovengrens op € 2,7 miljoen. In verband met de winstnemingen als gevolg van de implementatie van de POC-methode (*percentage-of-completion*) heeft de raad bij de behandeling van de Herzieningsrapportage 2018 (raad oktober 2018) ingestemd met het instellen van de reserve POC-winst. Deze reserve vormt de buffer tussen de ARGE en de projecten. In de Reserve POC-winst worden de POC-winsten gestort. Bij de Jaarrekening wordt de POC-winst berekend conform de BBV voorschriften.

Overheveling van de Reserve POC winst naar de ARGE gebeurt op basis van de meer voorzichtige winstnemings-praktijk van vóór 2017, waarbij ook de totale toekomstige kosten, project-risico's en de boekwaarde in het project worden meegewogen. Daarmee vormt de Reserve POC-winst de externe projectbuffer. Gedurende de looptijd van het project fluctueert het bedrag van de POC winst en daardoor kan het voorkomen dat eerder genomen POC-winsten terugvloeien naar het project.

4. Benodigde weerstandscapaciteit voor algemene risico's

Naast de hoogte van de ARGE is het noodzakelijk de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen voor de algemene risico's.

De totale omvang van de geïntariseerde algemene risico's is € 51.127.264. Dit betekent dat als alle risico's zich in volle omvang tegelijk voordoen dit naar verwachting € 51.127.264 kost. Hierbij is geen rekening gehouden met de waarschijnlijkheid (kans) dat het risico zich voordoet.

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald met behulp van een risicosimulatie, de zogenaamde Monte Carlo simulatie (statistische simulatie). Uitgangspunt hierbij is dat de risico's zich nooit allemaal tegelijk zullen voordoen en ook niet met een maximale omvang zullen optreden. Daarnaast is in de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2019 het uitgangspunt vastgesteld dat we 90% zekerheid willen hebben dat het beschikbare weerstandsvermogen toereikend is om de risico's af te dekken. Dit wordt het zekerheidspercentage genoemd.

Uitgaande van het vastgestelde zekerheidspercentage van 90% is er een weerstandscapaciteit nodig voor de algemene risico's van minimaal € 8.068.505. Dit wil concreet zeggen dat met een zekerheid van 90% kan worden gesteld dat een weerstandsvermogen van € 8.068.505 toereikend is om de risico's af te dekken. Dit betekent dat de algemene reserve basis verhoogd moet worden. Oorzaak in de toegenomen risico's zijn onder meer de Programma Aanpak Stikstof (PAS), risico voor de Vpb.

Daarnaast staat de begroting onder druk wat in het algemeen betekent dat we risico lopen dat de beschikbaar gestelde middelen niet toereikend zijn voor de ambitie van het coalitieakkoord (zoals de wens om energieneutraal te zijn vanaf 2025).

5. Beschikbare weerstandscapaciteit = Algemene Reserve basis

Een organisatie loopt altijd risico's. Of de gemeente in staat is de gevolgen van de risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt, wordt weergegeven door de 'weerstandscapaciteit'. Onder weerstandscapaciteit verstaan we de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om onverwachte, niet-begrote kosten te kunnen dekken. Weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve basis. Conform de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen wordt deze reserve niet voor andere zaken bestemd.

Naast deze Algemene Reserve basis zijn er ook nog overige middelen die ook gebruikt kunnen worden om mogelijke om niet begrote kosten - die onverwacht en substantieel zijn - te dekken. Daarvoor komen de volgende onderdelen in aanmerking:

- Vrij besteedbare reserves: de 'Algemene reserve vrij aanwendbaar' en de 'Algemene reserve winst verkoop aandelen Essent'.
- Post Onvoorzien: vanaf 2014 is hiervoor in de begroting een bedrag van € 50.000 structureel opgenomen.
- Stille reserves: de gebouwen en gronden die de gemeente in bezit heeft vertegenwoordigen een zekere waarde. Wanneer de marktwaarde hoger is dan de boekwaarde is er sprake van stille reserves. Daarbij houden we er rekening mee dat niet ieder eigendom (op korte termijn) kan worden verkocht. Bij de berekening van het benodigde weerstandsvermogen wordt geen rekening gehouden met (eventuele) stille reserves.

6. Benodigde weerstandscapaciteit versus beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen in hoeverre het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de ratio weerstandsvermogen berekend. De berekeningswijze hiervan is als volgt:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Bij de Begroting 2020 is de benodigde weerstandscapaciteit in de Algemene reserve basis verhoogd naar € 8.111.663. Voor de jaarrekening 2019 geldt echter nog dat de reserve € 6.633.666 is. De verhoging van de reserve is pas in 2020 verwerkt.

De ratio is uitgaande van de stand van de algemene reserve basis 2019 is € 6.633.666/ € 8.068.505 = 0,82. Dit zit onder de gestelde norm van 1,0 – 1,4.

Zoals aangegeven is voor 2020 de algemene reserve basis verhoogd naar € 8.111.663. De ratio gebaseerd op deze € 8.111.663 komt uit op 1,0 en voldoet daarbij aan de ondergrens.

Uitgaande van een ratio van minimaal 1,0 is de Algemene Reserve basis voldoende groot kijkend naar de begroting 2020.

In onderstaande tabel zijn de verschillende weerstandsnormen toegelicht. Deze normen zijn inmiddels ook opgenomen in het nieuwe gemeenschappelijk financieel toezichtkader van de provincies.

Waardering	Weerstandsnorm	
	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1,0	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

7. Kengetallen

Kengetallen	Verloop van de kengetallen			Gestelde norm*)
	Jaarr. 2018	Begr. 2019	Jaarr. 2019	
1. Netto schuldquote = Alle schulden / saldo van de baten	54%	81%	48%	81%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen = Alle schulden mvv kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, GR en overige verbonden partijen	44%	72%	40%	72%
3. Solvabiliteitsratio = Totale eigen vermogen / totaal van de passiva	32%	28%	23%	28%
4. Grondexploitatie = (Totaal activa van NIEGG + activa in exploitatie genomen gronden) / saldo van de baten	5%	5%	3%	5%
5. Structurele exploitatieruimte = ((structurele baten – structurele lasten) + (structurele onttrekkingen reserves – structurele toevoegingen reserves)) / totaal saldo van baten	1%	0%	1%	-1%
6. Belastingcapaciteit = (OZB lasten gezinnen + rioolheffing gezinnen + afvalstoffenheffing gezinnen - eventuele heffingskorting gezinnen) / woonlasten landelijk gemiddelde voor gezinnen	102%	100%	98%	100%

*) De raad heeft op 26-11-2019 een nieuwe nota Risicomanagement en weerstandsvermogen vastgesteld. In deze nota zijn de kengetallen genormeerd aan de hand van de bijgestelde begroting 2019. Hoewel de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen pas vanaf 1-1-2020 in werking treedt wordt hierbij toch al rekening gehouden met de gestelde normen voor de verschillende kengetallen.

Betekenis van deze kengetallen:

- Ratio 1 en 2. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: hoe lager het percentage hoe beter. Dit percentage geeft de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen aan. Kortom hoe hoger de baten zijn hoe meer schulden de gemeente aan kan. We zien in 2019 voor de begroting een forse stijging, dit wordt veroorzaakt doordat in 2019 er voor € 20 miljoen aan langlopende geldleningen is opgenomen. Bij de jaarrekening 2019 wordt dit echter gecorrigeerd door de uitzettingen (dit betreft het verplichte schatkistbankieren bij de Rijksoverheid).
- Ratio 3. Solvabiliteitsratio: hoe hoger het percentage hoe beter. Dit percentage geeft aan in welke mate wij aan onze financiële verplichtingen kunnen voldoen. Dit percentage daalt in eerste instantie ten opzichte van de jaarrekening 2018 en ten opzichte van de begroting 2019. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat de stijging van de balans (circa € 66 miljoen ten opzichte van de begroting 2019) slechts deels wordt opgevangen door de stijging van het eigen vermogen (circa € 7 miljoen ten opzichte van de begroting 2019).
- Ratio 4. Grondexploitatie: hoe lager dit percentage hoe beter. Grondexploitaties vormen een groot risico zoals in de afgelopen jaren is gebleken. Dit kan dus een forse impact hebben op de financiële positie van de gemeente. Ten opzichte van de jaarrekening 2018 en ten opzichte van de begroting 2019 neemt dit ratio jaarlijks iets verder af en is er dus een verbetering te zien.
- Ratio 5. Structurele exploitatieruimte: hoe hoger dit percentage hoe beter. Dit percentage geeft aan dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Ten opzichte van de begroting 2019 zien we een verbetering. De structurele baten zijn hoger dan de structurele lasten waardoor het percentage op 1% uit komt.
- Ratio 6. Belastingcapaciteit: hoe lager dit percentage hoe beter. Dit percentage bepaalt de ruimte om de belastingen te verhogen. Dit percentage geeft weer hoe de lastendruk van Horst aan de Maas zich ontwikkeld ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Bij het landelijk gemiddelde is de afvalstoffenheffing hoger dan het tarief van onze gemeente (voor 2019 is dit € 263,00 ten opzichte van € 171,83). Voor OZB gezinnen geldt het tegenovergestelde. Daarvoor is ons tarief hoger dan het landelijke gemiddelde. In totaal is de lastendruk voor gezinnen echter lager in onze gemeente (€ 743,83) dan het landelijke gemiddelde (€ 755,59).

Normering van de kengetallen opgenomen in het gemeenschappelijk financieel toezichtkader van de provincies (GTK 2020 gemeenten).

Via het vernieuwde gemeenschappelijk toezichtkader van de provincies zijn de onderstaande normeringen voor de kengetallen vastgesteld. Hierbij zijn 3 categorieën onderscheiden. Categorie A is het minst risicovol, categorie C is het meest risicovol.

Kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Constateringen samengevat:

- Er is een toename van de vaste schulden omdat in 2019 € 20 miljoen aan langlopende geldlening is opgenomen. Dit wordt echter gecorrigeerd bij de jaarrekening door de verplichte uitzetting bij het Rijk. Dit zorgt voor een verbetering van de ratio Netto schuldquote. We blijven voor de 2 schuldquota in de laagste risicocategorie.
- De solvabiliteitsratio daalt ten opzichte van de jaarrekening 2018 met 4% voor de begroting 2019 en daalt bij de jaarrekening 2019 nogmaals met 5%. Het eigen vermogen daalt in de jaarrekening 2019 iets ten opzichte van de jaarrekening 2018. Echter het balanstotaal (passiva) stijgt fors bij de jaarrekening 2019 ten opzichte van de jaarrekening 2018, gevolg is dat de ratio een neerwaartse lijn laat zien. Wij blijven hierbij in de middelste risicocategorie.
- Het risico van de grondexploitaties daalt ten opzichte van de jaarrekening 2018 met 3%. Dit komt doordat de boekwaarde van de gronden in exploitatie steeds verder afneemt. Dit is positief omdat hieruit blijkt dat we steeds minder risico lopen als gemeente op grondexploitaties. Hierbij zitten we in de laagste risicocategorie.
- De structurele exploitatieruimte is ten opzichte van de jaarrekening 2018 gelijk gebleven. De structurele lasten zijn lager dan de structurele baten. Voor 2019 zitten we in de laagste risicocategorie.
- Ratio belastingcapaciteit: Bij de jaarrekening 2018 zitten we met onze lastendruk iets hoger dan het landelijk gemiddelde. Voor de jaarrekening 2019 neemt dit af vooral af doordat de afvalstoffenheffing in Horst veel lager is dan het landelijke gemiddelde. Dit betekent een verbetering ten opzichte van de jaarrekening 2018 en ten opzichte van de begroting 2019. Er is in de jaarrekening 2019 meer ruimte om financiële tegenvallers op te vangen. We blijven in de middelste risicocategorie.

Conclusie

De solvabiliteit is verslechterd ten opzichte van de jaarrekening 2018 en ten opzichte van de begroting 2019. De andere ratio's laten een verbetering zien. Kortom in 2019 heeft het gevoerde beleid deels geleid tot een verbetering van de financiële huishouding van onze gemeente.

Het gevoerde beleid is dan ook deels conform de doelstellingen die in het coalitieakkoord staan, met uitzondering van de lastenstijging voor inwoners en bedrijven. De doelstellingen van het coalitieakkoord zijn:

- De eigen vermogenspositie wordt behouden, c.q. versterkt, het betreft de solvabiliteit, deze is verslechterd;
- Dekking van investeringen via de reservepositie vermijden we, met uitzondering van zaken die in de risicoparagraaf van de begroting worden vermeld en met uitzondering van investeringen in duurzaamheid die zich terugverdienen, het betreft hier de solvabiliteit en schuldquote;
- De lasten voor de inwoners en bedrijven stijgen niet, het betreft hier de belastingcapaciteit.

C. Onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf kapitaalgoederen geeft inzicht in de vastgestelde beleidskaders voor het beheer en onderhoud van infrastructuur en voorzieningen in de openbare ruimte. Het gaat hierbij om wegen, riolering, groen en gemeentelijke gebouwen. De kapitaalgoederen leveren een bijdrage aan de realisatie van gemeentelijke doelen op het gebied van wegen, milieu en duurzaamheid, openbaar groen, onderwijs en dienstverlening.

De raad heeft bij het vaststellen van de onderhoud en beheerprogramma's de keuze uit kwaliteitsniveaus. Daarmee heeft zij een afwegingskader voor de inzet van financiële middelen, voor zover deze passend zijn binnen de financiële positie van de gemeente. In de tabellen van deze paragraaf is geen rekening gehouden met de directe kosten.

In deze paragraaf worden ook de doelstellingen en maatregelen voor de (gemeentelijk)gebouwen weergegeven. Er zijn ook doelstellingen en maatregelen van wegen, riolering en openbaar groen zijn in de betreffende programma's opgenomen.

1. Wegen

In programma 4 ruimte, wonen en mobiliteit is als hoofddoelstelling opgenomen een openbare ruimte die schoon, heel, veilig en goed toegankelijk is. Om invulling aan deze doelstelling te geven zorgen wij voor een adequaat beheerplan wegen. Dit betekent dat ook de hierin aanwezige civiele kunstwerken en openbare verlichting efficiënt en doelmatig beheerd worden. In de begroting zijn de middelen opgenomen zoals die volgen uit het actuele wegbeheerplan. In 2019 is het wegbeheer conform de planning uitgevoerd. Een nadien gehouden inspectie van het gehele wegenareaal toont aan dat (ruimschoots) voldaan wordt aan het vastgestelde kwaliteitsniveau. Het beheerplan wegen, bermen en sloten buitengebied is gecombineerd uitgevoerd met het onderhoud wegen. Daarmee is de laatste jaarschijf van dit beheerplan (investeringsplan) uitgevoerd en afgerond.

Ook voor het beheer van de civiele kunstwerken zijn de benodigde middelen meerjarig opgenomen in de begroting. Dit op basis van een meerjarenplanning opgesteld in 2015. De werkzaamheden zijn de afgelopen jaren uitgevoerd zoals opgenomen in de meerjaren onderhoudsplanning.

Hetzelfde geldt ook voor het onderhoud en vervangingen van de openbare verlichting. De middelen volgend uit het beleids- en beheerplan zijn opgenomen in de meerjarenbegroting en ook de jaarschijf 2019 is conform de planning uitgevoerd.

Beheerplannen

Kwaliteitsniveau

Wegbeheerplan 2016-2019	Basis
Beheerplan bermen en sloten buitengebied 2010-2018	Sober (looptijd tot en met 2019)
Meerjaren onderhoudsplan Civiele kunstwerken 2009-2019	Veilig en heel
Beleidsplan openbare verlichting 2016-2025	Basis

	Begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019
Wegen en trottoirs			
Exploitatie	-9	-14	96
Storting in de voorziening	-2.136	-2.136	-2.306
Kapitaallasten	-748	-698	-661
Totaal Wegen en trottoirs	-2.893	-2.849	-2.871
Straatreiniging			
Exploitatie	-60	-60	-59
Totaal Straatreiniging	-60	-60	-59
Bermen en bermsloten			
Exploitatie	-160	-160	-189
Kapitaallasten	-277	-277	-258
Totaal Bermen en bermsloten	-437	-437	-448
Bruggen / viaducten / kades			
Exploitatie	-38	-38	-18
Totaal Bruggen / viaducten / kades	-38	-38	-18
Openbare verlichting			
Exploitatie	-483	-483	-465
Kapitaallasten	-61	-60	-56
Totaal Openbare verlichting	-544	-543	-522

2. Riolering

In programma 4 - ruimte, wonen en mobiliteit - staat als hoofddoelstelling onder meer de zorg voor het rioolbeheer. Dit gebeurt op basis van een jaarlijks op te stellen operationeel plan, dat invulling geeft aan het vastgestelde VGRP (verbreed gemeentelijk rioleringsplan).

We kennen voor ons rioolsysteem (vrijverval en drukriolering) inclusief de bijbehorende voorzieningen een inspectie en onderhoudsschema. De hiervoor benodigde middelen zijn structureel opgenomen in het VGRP. De werkzaamheden die volgen uit het VGRP zijn in 2019 conform planning uitgevoerd.

	Begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019
Riolering			
Exploitatie	-1.474	-1.927	-1.313
Kapitaallasten	-1.076	-1.053	-953
Storting voorziening	84	496	-259
Totaal lasten riolering	-2.467	-2.483	-2.524
Baten rioolheffing	3.529	3.529	3.588
Rioolaansluitrecht	58	58	77
Totaal baten riolering	3.587	3.664	3.664

3. Groen

In programma 4 - ruimte, wonen en mobiliteit - staat als hoofddoelstelling onder andere de zorg voor het openbare groen. Groen draagt bij aan de 'quality of life' en het welzijn van mensen. Ook levert groen een bijdrage aan een goede woon- en leefomgeving en een verfraaiing van de kernen.

De gemeente Horst aan de Maas hanteert een gedifferentieerd onderhoudsniveau:

A: voor de hoofdgroenstructuren en groene parels

B: voor woonwijken

C: voor bedrijventerreinen.

Voor wat betreft boombeheer geldt dat de gemeente Horst aan de Maas bij alle (laan)bomen minimaal 1x3 jaar een boomveiligheidscontrole uitvoert. Alle daaruit volgende maatregelen worden opgenomen in het onderhoudsprogramma van het betreffende jaar.

In maart 2019 heeft de gemeenteraad middelen beschikbaar gesteld om het onderhoudsniveau van het openbaar groen nog verder te verhogen door onder andere een uitbreiding van de arealen die vallen onder hoofdgroenstructuren en groene parels vast te stellen. Daarnaast zijn er structureel middelen beschikbaar gesteld voor verhoging van biodiversiteit.

De beschikbare middelen voor het onderhoud van openbaar groen zijn meerjarig opgenomen in de begroting en worden als zodanig opgenomen in onderhoudsbestekken of in de bedrijfsvoering van de eigen buitendienst.

	Begroting 2019	Begroting na wijziging 2019	Realisatie 2019
Landschapselementen			
Exploitatie	-95	-110	-115
Bomenbeheer			
Exploitatie	-186	-353	-384
Openbaar groen/plantsoenen/parken			
Exploitatie	-754	-986	-960
Totaal beheerplan openbaar groen	-1.035	-1.449	-1.459

4. Gebouwen

De gemeente Horst aan de Maas heeft divers vastgoed in haar bezit. Dit vastgoed wordt ingezet voor bepaalde doeleinden. Daarbij gaat het om:

1. Eigen gebruik
2. verhuur aan verenigingen / organisaties voor hun activiteiten
3. het realiseren van toekomstige strategische doeleinden
4. overige eigendommen (rest)

Het streven blijft om een zo groot mogelijk rendement (zowel inhoudelijk als financieel) te halen met een zo beperkt mogelijk bezit. Het sturen op veiligheid, duurzaamheid en inzicht in het voldoen aan wet en regelgeving wordt beter verankerd door de keuze voor de RgdBOEI methodiek. Deze methodiek vervangt de NEN2767 methodiek, die alleen naar onderhoud kijkt.

Beheerplannen

Kwaliteitsniveau

MJOP gebouwen 2018-2027 (herijking in 2020)

Basis (RgdBOEI conditie 3)

MIP gebouwen 2019-2038 (herijking in 2021)

Functionele en Duurzame gebouwen (via een A-label naar BENG)

Met het uitvoeren van onderhoud houden we de kwaliteit van dienstgebouwen, accommodaties en objecten op het in beleidskaders afgesproken niveau.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Alle gemeentelijke accommodaties zijn qua onderhoud conform planning MJOP naar Conditie 3.	ja
We hebben brandveilige gebouwen.	ja
Alle asbestdaken van eigen accommodaties zijn voor 2024 verwijderd en vervangen.	nee
Alle gemeentelijke accommodaties voldoen aan de NEN2767 C3.	ja

Op basis van de kwaliteitsnormen van het MJOP en het in juli 2019 vastgestelde Meerjarig Investeringsprogramma worden de vastgoedobjecten met cultureel of maatschappelijk nut op een kwalitatief goed en passend niveau in stand gehouden. Ontwikkelingen in het accommodatiebeleid en het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs kunnen van invloed zijn op de voortgang en worden meegenomen bij de jaarlijkse actualisatie.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We beheren vastgoedobjecten met cultureel of maatschappelijk nut en stimuleren organisaties om dat beheer over te nemen.			
We houden vastgoedobjecten met cultureel of maatschappelijk nut in stand.			
We stellen een meerjarig investeringsplan (prognose) op voor vastgoed tot 2050 waarin duurzaamheid, toegankelijkheid en functionele aspecten integraal worden afgewogen.			
We voeren het MJOP uit en houden daarbij rekening met de wettelijke verplichtingen en mogelijkheden op het gebied van duurzaamheid en veiligheid.			

We voorzien op een efficiënte en duurzame manier in de huisvestingsbehoefte van de gemeentelijke dienstverlening en de maatschappelijke organisaties.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
We hebben een minimaal risico van leegstand.	ja
We hebben in 2020 een strategische visie op vastgoed.	nee

De klanttevredenheid wordt periodiek gemeten en krijgt minimaal het 'rapportcijfer' 7 (op een schaal van 1 tot 10).	nee, nog niet gemeten
We hebben de gegevens van ons vastgoed in 2020 geactualiseerd.	nee
De gemeentelijke vastgoedportefeuille is in 2035 voor het overgrote deel energieneutraal en een voorbeeldfunctie voor ander vastgoed in onze gemeente.	nee

Voor een aantal specifieke projecten wordt verwezen naar de projectenrapportages. Met de aanschaf en inrichting van het vastgoedinformatiesysteem hebben we een adequaat overzicht van onder andere de kwaliteit en onderhoudsstaat van onze eigendommen. Het MeerjarigOnderhoudsprogramma (MJOP) en het MeerjarigInvesteringsProgramma (MIP) maken hier onderdeel van uit. Op basis daarvan houden we onze panden kwalitatief en duurzaam op orde. Als vastgoed geen beleidsdoel (meer) dient, wordt dit verkocht, herontwikkeld of gesloopt. Ook in 2019 zijn we in gesprek geweest met de dorpen over de 'blauwdrukken' en het accommodatiebeleid. Er is in 2019 een meerjarig investerings- ambitiekader vastgesteld. Hierin staan onder andere enkele grote accommodatievraagstukken gefaseerd opgenomen.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We beperken leegstand van gemeentelijk vastgoed door het uitvoeren van effectief leegstandsmanagement.			
We exploiteren zwembad de Berkel op een duurzame en financieel zo gunstig mogelijke manier.			
We geven projectmatig invulling aan (heroverwegingen bij) de huisvestingsbehoefte als gevolg van vastgoed- en / of accommodatiebeleid.			
We hebben de advisering rond vastgoed efficiënt en adequaat ingericht.		2019	
We laten het gemeentelijk vastgoed onafhankelijk toetsen op kwaliteit (onderhoud en schoonmaak).			
We organiseren en regisseren de facilitaire dienstverlening in gemeentelijke accommodaties waar dat van toepassing is en zorgen voor de bijbehorende uitvoering.			
We stellen een duurzaamheidsplan en roadmap op voor ons eigen vastgoed om tot in 2035 te verduurzamen en energieneutraal te maken.		2022	
We stellen een vastgoedbeleid op voor onze gemeentelijke accommodaties. In Q2 2020 is dit beleid gepresenteerd, dan wel vastgesteld in het DT.			
We verhuren accommodaties aan verenigingen binnen de financiële en maatschappelijke kaders die gesteld zijn in het accommodatiebeleid.			

D. Financiering

Inleiding

In het BBV 2004 (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) is de paragraaf 'financiering' voorgeschreven voor zowel de begroting als de jaarrekening. In deze paragraaf worden de plannen, feiten en visie over financiering uiteengezet. De Wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) schept een kader voor de treasuryfunctie, levert een bijdrage aan de kredietwaardigheid van de openbare lichamen en bevordert de transparantie van de treasuryfunctie. Deze wet introduceert twee instrumenten op het gebied van de treasuryfunctie:

- het treasurystatuut,
- de financieringsparagraaf.

Het treasurystatuut heeft als doel bestaande verantwoordelijkheden en bevoegdheden te formaliseren en expliciet vast te stellen. De gemeenteraad kan dan beter invulling geven aan zijn verordenende en controlerende bevoegdheid.

De financieringsparagraaf heeft als doel inzicht te geven in de algemene interne en externe ontwikkelingen die van belang zijn voor treasury en bevat informatie op het gebied van risicobeheer, de financieringspositie en de leningen- en uitzettingenportefeuille.

Voor het verslagjaar 2019 is het vastgestelde "Treasurystatuut 2019-2022" leidend.

In de financiële verordening 2019, artikel 14 van onze gemeente is bepaald dat het college een treasurystatuut vast stelt waarin de doelstellingen, uitgangspunten en richtlijnen van de financieringsfunctie zijn opgenomen. Deze financiële verordening is door de Raad vastgesteld in de vergadering van 10 december 2019. In de collegevergadering van 10 december 2018 is het nieuwe treasurystatuut 2019-2022 vastgesteld. In het treasurystatuut zijn de volgende onderdelen geregeld:

- de organisatie voor het opstellen van het treasurybeleid
- de planning en controlcyclus
- de organisatie van de uitvoering van de treasury-activiteiten en
- de interne en externe controle

In overeenstemming met de financiële verordening artikel 14 is het "Treasurystatuut 2019-2022" ter kennisgeving aangeboden aan de raad en de auditcommissie.

In Europees verband zijn afspraken gemaakt om de overheidsuitgaven nu en op langere termijn houdbaar te laten blijven. Deze maatregelen zijn vertaald naar Nederlandse wetgeving. Zoals de invoering van het verplicht schatkistbankieren (Wet Fido) en de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof).

Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) / EMU saldo

Om hun financieringstekort te beheersen en terug te brengen, hebben de landen van de Eurozone (Europese Commissie) in het Verdrag van Maastricht een norm afgesproken. Het nationale financieringstekort mag niet meer bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP), waarbij de overheidsschuld niet hoger dan 60% van het BBP mag zijn.

Per 1 januari 2014 is de Wet Houdbare overheidsfinanciën ingevoerd. Daarin worden Europese afspraken over de beheersing van de schuldenlast en het begrotingstekort vertaald naar nationale wetgeving om te waarborgen dat het begrotingstekort binnen de perken blijft. Het aandeel van de landelijke decentrale overheden in de berekening van het begrotingstekort van 3% bedraagt 0,5%. Alle gemeenten samen nemen daarvan circa 0,34% voor hun rekening.

In de wet staat dat gemeenten een gelijkwaardige bijdrage moeten leveren aan het terugdringen van het EMU-tekort. De EMU-tekortruimte voor decentrale overheden is voor jaren 2019 tot en met 2022 vastgesteld op 0,4% van het bruto binnenlands product per jaar. Deze ruimte zal worden onderverdeeld tussen gemeenten, provincies en waterschappen.

Er wordt aan de gemeenten geen sancties opgelegd als er toch sprake is van overschrijdingen.

Daarnaast gelden de regels voor het maximale begrotingstekort niet voor elke gemeente apart, maar voor alle gemeenten samen. Dat betekent dat een gemeente of provincie die in een jaar fors investeert dat gewoon kan doen als alle gemeenten samen maar binnen de norm blijven. De vier grote gemeenten samen hebben een aandeel van 85% op de grootte van het tekort. Het aandeel van onze gemeente is uitermate gering.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 19) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken over het voorafgaande jaar, het actuele jaar en het volgende jaar. Met ingang van 2017 is conform de vernieuwing BBV de ontwikkeling van het EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar vereist in de meerjarenbegroting.

De individuele overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) verstrekken onderstaande gegevens jaarlijks aan het CBS. Indien hieruit blijkt dat op macroniveau het EMU-saldo overschreden wordt, zullen de gemeenten, provincies en waterschappen hierover worden geïnformeerd. Zoals al eerder beschreven worden gemeenten (nog) niet afgerekend op een eventueel hoger EMU-tekort.

EMU-saldo 2019	
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserve (zie BBV, artikel 17c)	-949
+2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.614
+3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	7.499
-4 Uitgaven aan investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-8.654
+5 De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bijdragen van het Rijk, de Provincies, De Europese Unie en overigen	3.022
+6a Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	560
-6b Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	-851
-7 Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven van bouw, woonrijp maken e.d.	-2.572
+8a Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	5.850
-8b Boekwinst op grondverkoop	-626
-9 Betalingen ten laste van de voorzieningen	-6.737
-10 Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten	-
-11 Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	-
Berekend EMU-saldo	156

Financieringspositie

Voor een duidelijk beeld van de mogelijke risico's bij de financiering geven we aan welke omvang de financiering binnen onze gemeente heeft. In onderstaande tabel staat de positie ultimo 2019. Daarbij wordt de verhouding weergegeven tussen het Eigen en Vreemd Vermogen.

Financieringspositie	
2019	
Vaste activa	127.976
Grondexploitatie	2.997
Totaal vaste activa	130.973
Eigen vermogen	52.841
Voorzieningen	14.020
Vreemd vermogen	74.460
Totaal vermogen	141.321
Financieringstekort 10.348	
Verhouding:	
Eigen vermogen	37,39%
Vreemd vermogen	62,61%
Financieringstekort	7,32%

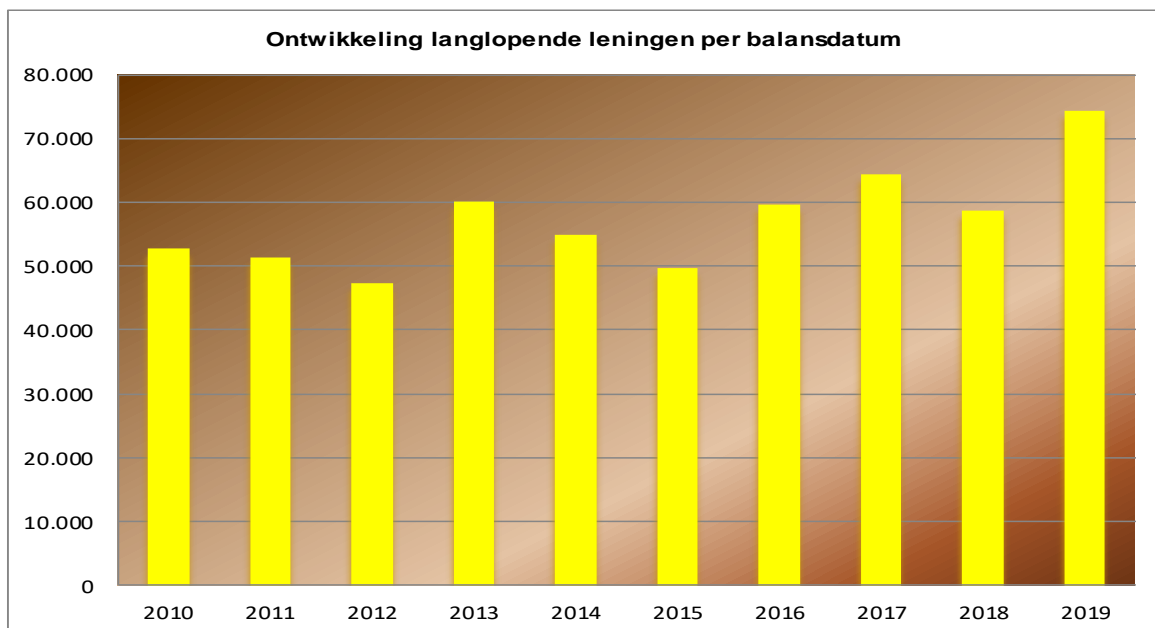
Het tekort aan financieringsmiddelen wordt met externe financieringsmiddelen “kort of lang” gefinancierd.

Het keuzemoment voor het aantrekken van een vaste geldlening (“lang-geld”) wordt naast het inzicht in de geldstromen bepaald door:

- de marktverwachtingen
- de wettelijke bepalingen en
- de toetsingscriteria van de provincie m.b.t. de kasgeldlimiet en de renterisiconorm (wet FIDO).

In onderstaande grafieken ziet u

- de ontwikkeling van de langlopende schulden in de afgelopen jaren

Het is niet toegestaan alles met “kort geld” - een kasgeldlening - te financieren. Er zijn criteria opgesteld voor de lokale overheden om te voorkomen dat in de toekomst men bij herfinanciering met financiële tegenvallers wordt geconfronteerd. De kasgeldlening is een instrument waar door de lokale overheden veel gebruik van wordt gemaakt omdat er in de markt momenteel een negatieve rente op wordt gegeven door de verstrekkers van de lening.

Risicobeheer: kasgeldlimiet en rente-risiconorm

De gemeente verstrekt enkel leningen of garanties aan derden uit hoofde van haar publieke taak. Hiervoor is een besluit van de raad noodzakelijk. Om de budgettaire risico's te beperken, zijn twee normen op grond van de Wet Financiering Decentrale Overheden van belang: de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm.

Kasgeldlimiet

Deze limiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar (max. 8,5% van het bedrag van de begroting). Het gaat hierbij om renterisico's van de vlottende schuld. Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en de kredietlimiet op rekening-courant. Met het in werking treden van het schatkistbankieren moeten overtollige gelden boven de normgrens van schatkistbankieren in de schatkist gestort te worden. Van andere uitzettingen was in 2018 geen sprake. Bij het aantrekken van financieringen voor langer dan een jaar zijn uitsluitend geldleningen toegestaan.

De vlote schuld wordt afgezet tegen de norm van de kasgeldlimiet. De kwartaalrapportages zijn belangrijk voor het signaleren van mogelijke overschrijdingen. Als dit structureel is en er sprake is van een overschrijding van drie opeenvolgende kwartalen, moet de gemeente met de provincie in overleg over een beëindiging van de overschrijding. De gemeente wordt dan verplicht een vaste geldlening af te sluiten (consolideren).

Uit onderstaand overzicht blijkt dat we in 2019 de kasgeldlimiet niet hebben overschreden. De hoogte van de vlottende schuld is sterk afhankelijk van de mate en het tempo van uitvoering van geraamde investeringen en grondverkoop.

Kasgeldlimiet	1e kw 2019	2e kw 2019	3e kw 2019	4e kw. 2019
Vlottende korte schulden				
Opgenomen gelden < 1 jaar	30.000	50.000	65.000	65.000
Schuld in rekening courant	-	-	-	-
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-	-	-	-
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	-	-	-	-
Totaal vlottende korte schulden	30.000	50.000	65.000	65.000
Vlottende middelen				
Contante gelden in kas	5	4	6	9
Tegoeden in rekening courant	36.324	60.714	76.328	74.134
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	-	-	-	-
Totaal vlottende middelen	36.329	60.718	76.334	74.143
Totaal netto vlottende schuld (1-2)	-6.329	-10.718	-11.334	-9.143
Kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal (oorspronkelijke begroting)	100.031	100.031	100.031	100.031
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet: (4 X 5 / 100)	8.503	8.503	8.503	8.503
Ruimte onder kasgeldlimiet (4-3)	14.832	19.221	19.837	17.646
Overschrijding van de kasgeldlimiet (3-4)	-	-	-	-

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft betrekking op financieringen met een rentetypische looptijd van langer dan 1 jaar. De gemeente loopt renterisico over

- dat deel van de leningenportefeuille dat in een jaar in aanmerking komt voor herfinanciering of renteherziening en
- nieuw aan te trekken langlopende leningen.

Aansluitend op de geactualiseerde Wet Fido is per 1 januari 2010 de nieuwe Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden in werking getreden. Vanaf dat moment wordt de risiconorm berekend op basis van een percentage (20%) van het begrotingstotaal. Doel is het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Jaarlijks mogen de verplichte aflossingen en de renteherziening niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Het schema hieronder laat zien dat we ruim onder de renterisiconorm zijn gebleven. De provincie toetst de kasgeldlimiet en renterisiconorm uit hoofde van haar financiële toezicht.

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld	
Omschrijving	2019
1a Renteherziening op vaste schuld opgenomen gelden (o/g)	-
1b Renteherziening op vaste schuld uitgeleende gelden u/g	-
2 Netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	
3 Betaalde aflossingen	4.268
4 renterisico op vaste schuld (2+3)	4.268
Renterisiconorm	
5 Begrotingstotaal	100.031
6 Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20,00%
7 Renterisiconorm	20.006
toets renterisiconorm	
8 renterisiconorm (7)	20.006
9 renterisico op vaste schuld (4)	4.268
10 ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	15.738

Nieuwe BBV richtlijnen Rente 2016

Om ervoor te zorgen dat in de begroting en verantwoording de totale rentelasten en de daaraan gekoppelde financieringsbehoefte inzichtelijk zijn, wordt in de BBV voorgeschreven dat de paragraaf financiering voortaan ook in ieder geval inzicht geeft in

- de rentelasten,
- het renteresultaat,
- de financieringsbehoefte en
- de manier waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

De commissie BBV adviseert hiervoor een renteschema op te nemen in de paragraaf financiering. Onderstaande schema voldoet aan het genoemde advies.

Renteschema: Jaarrekening 2019		
	Omschrijving	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.734
b.	De externe rentebaten (idem)	-902
Saldo rentelasten en rentebaten		831
c.1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-87
c.2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend.	-237
c.3.	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	465
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		141
d.1.	Rente over het eigen vermogen	-
d.2.	Rente over de voorzieningen (die tegen CW gewaardeerd zijn)	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		972
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.149
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	176

De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente wordt vervolgens op consistente en eenduidige wijze toegerekend aan de individuele activa. Daarbij is

differentiatie per investering of taakveld niet toegestaan. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde omslagpercentage mag binnen een marge van 0,50% worden afgerond. Wijken de werkelijke rentelasten die (over een jaar) aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast meer dan 25% af van de rentelasten die op basis van de voorgerecalculeerde renteomslag aan de taakvelden is toegerekend, dan is een correctie verplicht. Dit is gerelateerd aan de fluctuaties van de rentetarieven op de geldmarkt.

We voldoen aan de wettelijke financiële kaders en vastgestelde gemeentelijke verordeningen.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Elk kwartaal wordt er tijdig, volledig en kwalitatief goed aangeleverd aan IV3 en CBS.	ja
De begroting en jaarrekening worden digitaal ontsloten.	ja
De liquiditeitsprognose wordt maandelijks geactualiseerd en het aantrekken van leningen wordt hierop afgestemd.	ja
Per kwartaal monitoren we de kasgeldlimiet en sturen we tijdig bij.	ja

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Per kwartaal monitoren we de kasgeldlimiet en sturen bij waar nodig			
We actualiseren maandelijks onze liquiditeitsprognose.			
We beheren de renterisico's bij herfinanciering en voldoen aan de renterisiconorm conform Wet Fido			
We beschikken over een actueel en effectief financieel kader (o.a. treasury-statuut, nota reserves & voorzieningen, verordening ex art 212, 213 & 213a) .			
We leveren de kwartaalrapportages aan het CBS (oa. IV3), inclusief de berekening van het gemeentelijke EMU-saldo			

E. Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

Op basis van de visie 'van Vakmanschap naar Meesterschap' zijn er door de organisatie majeure stappen gezet. Stappen in een door-ontwikkeling waarin medewerkers aanhaking vinden bij onze inwoners, onze ondernemers en onze partners. Dit doen we om vooral samen te werken aan gemeenschappelijke doelen. In 2019 zijn we gestart met het maken van een nieuwe Strategische Visie voor Horst aan de Maas. Deze visie ziet in 2020 het levenslicht en is dan vooral door de gemeenschap van Horst aan de Maas opgebouwd. We gaan dan ook samen zorgen dat ons toekomstbeeld werkelijkheid wordt.

Wij zijn trots op de stappen die we als organisatie hebben gezet. We beseffen ons ook dat we in een continue proces van aanpassing zitten. De ontwikkelingen in de maatschappij gaan ook gewoon door. Als organisatie bewegen we daarin flexibel mee.

Werkgever

Een belangrijk aandachtspunt in de ontwikkeling van de organisatie is het toekomstgerichte uitdagende perspectief wat we als werkgever willen blijven bieden. De arbeidsmarkt is krap. We hebben ook in 2019 hard gewerkt aan onze profilering en zullen dit blijven doen. We zijn inventief in het invullen van vacatures en bieden ook volop doorgroei-kansen aan onze eigen medewerkers. Dit vraagt om strategische personeelsplanning, inzicht in onze talenten en een lerende omgeving waar medewerkers mogen groeien.

Wij merken dat Horst aan de Maas bekend staat als een gemeente waar medewerkers graag willen werken en dat is een mooi gegeven. Om dit vol te houden zijn er wel aandachtspunten waar aan gewerkt moet worden. Bijvoorbeeld een uitdagende en flexibele werkplek. Een omgeving waarin je kan werken op een wijze die passend is bij je taken en activiteiten. Dit betekent een "refurbishing" van huidige werk- en ontmoetingsplekken zodat er een optimale balans komt tussen concentratieplekken en overleg- en proceswerkplekken. Idealiter creëren we een omgeving waar co-creatie, ontmoeten en samenwerken met elkaar en de gemeenschap op een natuurlijke wijze als vanzelf ontstaat. In 2019 zijn hiervoor bij allerlei stakeholders wensen en behoeften opgehaald.

Werkdruk

De publieke sector staat in zijn geheel qua arbeidsmarkt, behoorlijk onder druk. Als gemeente zullen we energie moeten blijven steken in het behouden van de balans tussen ambitie, capaciteit en te leveren kwaliteit.

Samenwerking bedrijfsvoering Venlo, Venray en Horst aan de Maas

Begin 2019 heeft Venlo besloten om geen prioriteit meer te geven aan de samenwerking op bedrijfsvoerings-gebied met Horst aan de Maas en Venray. Een samenwerking op bedrijfsvoering met drie partijen is daarmee ten einde gekomen. Tegelijkertijd hebben Horst aan de Maas en Venray elkaar niet losgelaten en hebben in mei 2019 uitgesproken in te zetten op een continuering van de samenwerking, maar dan met twee gemeenten. Gedurende de tweede helft van 2019 is ingezet op het verder uitwerken van de wenselijkheid, meerwaarde en haalbaarheid van een nadere samenwerking op een viertal onderdelen te weten Informatievoorziening (IV), KCC/Burgerzaken, HRM en Financiën. Dit als beoogde oplossing voor vraagstukken en uitdagingen in de dienstverlening op zowel kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten. Het opgeleverde beeld is gematigd positief. In het eerste kwartaal van 2020 zal, afhankelijk van de financiële effecten (terugverdiendtijd), de wijze van aansturing (governance) van een samenwerking en een prioritering/fasering van de verschillende onderdelen van de samenwerking verdere besluitvorming plaatsvinden.

Werken aan de toekomst – service- en datagericht werken

Service gericht werken waarbij gebruiksgemak, snelheid en kwaliteit voorop staat, is leidend bij bedrijfsvoering.

Het werken vanuit data-analyses (Business Intelligence) en het ontsluiten van deze data via informatieproducten is kwalitatief en kwantitatief groeiende. De afgelopen jaren zijn diverse dashboards, rapportages en geo-kaartjes ontwikkeld.

Deze producten worden meer en meer benut voor (management)sturing en beleidsvorming. Als voorbeeld de dashboards voor het verloop van de kosten binnen het sociaal domein en de doorlooptijden van vergunningaanvragen. Vanuit het collegeprogramma staan er voor de komende jaren nog meer dashboards op de rol.

Directe stuurinformatie waarmee processen/besluiten telkens geoptimaliseerd/onderbouwd worden. Data-gedreven werken/sturen is een niet weg te denken trend en vereist de nodige specialistische kennis. We bieden als organisatie mensen de kans om op dit thema te experimenteren en te ontwikkelen. Hierdoor zijn we nog steeds in staat om goede mensen aan ons te binden. Onze gemeente behoort tot de voorlopers op dit vlak.

Data-gedreven werken is niet iets van "ICT" maar van de hele organisatie. Het is de kunst om de goede data te verzamelen, te interpreteren en te actualiseren binnen de verschillende domeinen zodat deze daadwerkelijk een meerwaarde hebben voor de samenleving (sturen op kosten of doorlooptijden). Een volgende stap in het data-gedreven werken is o.a. de voorspellende kracht van data, het verder ontdekken van trends en daarop kunnen bijsturen. Ook met Artificial Intelligence (apparaten die reageren op data of impulsen uit hun omgeving) en/of (proces)robotisering zijn/gaan we verder aan de slag.

IV. Door samenwerking met omliggende gemeenten vergroten wij onze kennis, gezamenlijke capaciteit, efficiency, innovatiekracht, kwaliteit van dienstverlening en verminderen we onze kwetsbaarheid

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
De operationele en technische onderdelen die betrekking hebben op HRM en het bevorderen van de mobiliteit van medewerkers zijn in 2022 geharmoniseerd.	Nee
We hebben in 2022 een samenwerkingsverband waarbij klant contact diensten efficiënt en effectief worden geleverd aan de gemeenten en hun klanten.	Nee
De informatiseringsprocessen en procedures zijn in 2022 geharmoniseerd.	Nee
De ICT-infrastructuur is uiterlijk in 2022 samengevoegd.	Ja
De informatisering (applicaties) zijn in 2021 samengevoegd.	Nee
We vormen uiterlijk in 2022 samen met Venray en Venlo een RUD.	Nee
We hebben in 2022 één functionerend gezamenlijk gegevenshuis waarin het stelsel van basisgegevens op een zelfde manier wordt georganiseerd.	Nee

Begin 2019 heeft Venlo besloten de samenwerking op bedrijfsvoeringsgebied met Horst aan de Maas en Venray niet voort te zetten. In de tweede helft van 2019 is een businesscase uitgewerkt, die inzicht geeft in de wenselijkheid, meerwaarde en haalbaarheid van een samenwerking van Venray en Horst aan de Maas. Hierbij is gekeken naar een viertal onderdelen te weten Informatievoorziening (IV), KCC/Burgerzaken, HRM en Financiën. Dit als mogelijke oplossing voor vraagstukken en

uitdagingen in de dienstverlening op zowel kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten. De uitkomst van de businesscase is gematigd positief. In het eerste kwartaal van 2020 wordt een nadere duiding gegeven aan de businesscase. Dit heeft o.a. betrekking op de financiële effecten van de businesscase (terugverdientijd), mogelijke aansturing (governance) van een samenwerking en een prioritering/fasering van de verschillende onderdelen van de samenwerking.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We inventariseren de mogelijkheden voor regionale samenwerking op het gebied van burgerzaken en het KCC.		2020	
We werken op het gebied van bedrijfsvoering samen met de gemeenten Venlo en Venray en regio Noord-Limburg.			
We werken op het gebied van informatiebeveiliging samen met gemeente de Venray.			

Financiën

FIN. Onze financiële dienstverlening sluit aan bij de behoeften van belanghebbenden.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Gemeenteraad, college en medewerkers zijn minimaal tevreden over de financiële dienstverlening.	onderzoek vindt plaats in 2020.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
We beschikken over een efficiënte en effectieve financiële administratie.			
We hanteren een streng, rechtvaardig, efficiënt en effectief invorderingsbeleid met een sociaal karakter. En onderzoeken de mogelijkheden van invordering op maat.			
We hebben een gedegen systeem van financiële advisering.			
We hebben kwalitatief goed functionerende budgetverantwoordelijken.			
We leveren periodiek een dashboard met de actuele stand van zaken (realisatie taakstelling - LEAN - samenwerking - financiële kengetallen etc.).		2019	

Human Resource Management (HRM)

HRM. De gemeente is een goed werkgever.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Medewerkers waarderen het werken bij de (organisatie) gemeente Horst aan de Maas 'overall' met het rapportcijfer 8 (opeen schaal van 1-10).	nee
Er is jaarlijks 20% in- en externe mobiliteit van medewerkers.	nee
De helft van de vacatures wordt intern ingevuld.	ja
Het ziekteverzuimpercentage is lager dan 3,5%.	ja
Het beschikbare budget voor talentontwikkeling wordt volledig benut.	ja
Eind 2019 zijn er 10 garantiebanen in onze organisatie gecreëerd.	ja

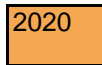

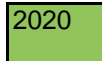

In 2019 is geen onderzoek naar tevredenheid verricht. Dat gebeurt in 2020.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Eind 2019 hebben we binnen onze organisatie 10 garantiebanen gecreëerd voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We voldoen hiermee aan de maatschappelijke doelstelling.			
Maatwerktrajecten op het gebied van instroom, doorstroom en uitstroom worden effectief en planmatig begeleid.			
Via een opleidingsplan stimuleren we talentontwikkeling en persoonlijke ontwikkeling op zowel collectief als individueel niveau.			
We geven invulling aan regionale HRM-samenwerking op het gebied van mobiliteit / arbeidsmarkt en garantiebanen. Op het gebied van arbeidsvoorwaarden en E-HRM wordt verdere samenwerking verkend.			
We leveren via gerichte initiatieven / projecten een bijdrage aan de duurzame inzetbaarheid van medewerkers bij de gemeente Horst aan de Maas.			
We stellen een strategische personeelsplanning op met als doel de juiste persoon op de juiste plek.			
HRM. De organisatie heeft actuele personele- en organisatorische ken- en stuurgetallen als basis voor besluiten die bijdragen aan onze doelen.			

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Het management beschikt over realtime informatie over HRM-thema's.	ja

90% van de HRM-beheertaken verloopt digitaal.	ja
Het management beschikt over een maandelijks geactualiseerde financiële rapportage op HRM-gebied.	ja

	Kwaliteit	Tijd	Geld
HRM-processen worden zo efficiënt mogelijk ingericht en daar waar mogelijk gedigitaliseerd.			
We richten een proces in om te komen tot optimale sturing op personele en organisatorische ken- en stuurgetallen.			

Informatievoorziening

IV. De dienstverlening en bedrijfsprocessen van de gemeentelijke organisatie worden tegen acceptabele kosten ondersteund door kwalitatief goede informatie en informatiesystemen.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
95% van de ontvangen poststukken zijn binnen 2 werkdagen.	Ja
90% van de ontvangen vragen en (storings-)meldingen zijn binnen 5 werkdagen afgehandeld.	Ja
De beschikbaarheid van de (primaire) businessapplicaties op werkdagen van 7.00 tot 18.00 uur is minimaal 99% op jaarbasis.	Ja
Iedere maand is er een actueel overzicht van de budgetten en investeringen Informatievoorziening.	Ja
Het "Handboek kwaliteit archiefmanagement en archiefbescheiden" is in 2020 geactualiseerd.	Nee
Er is een plan opgesteld en vastgesteld voor overbrenging.	Nee
Er is een visie "archiefdienstverlening" opgesteld.	Nee

Door een toenemende afhankelijkheid van digitalisering binnen de dienstverlening en werkprocessen van de gemeente en haar ketenpartners, en de daarbij vereiste toename in informatiebeveiligingseisen nemen de kosten voor ICT-hardware en software gestaag toe. Dit is in lijn met de landelijke ontwikkelingen.

Kwaliteit Tijd Geld

We leveren de producten en diensten informatievoorziening

We ondersteunen de clusters in de groei naar data-gedreven werken

IV. De inrichting, het beheer en de uitvoering van de informatievoorziening zijn integraal op elkaar afgestemd. Daarbij wordt rekening gehouden met in- en externe ontwikkelingen.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Het informatiebeleidsplan wordt periodiek geactualiseerd.	Ja
Er wordt jaarlijks gerapporteerd over het Jaarplan informatievoorziening.	Ja

Het huidige informatiebeleidsplan (IBP) bestrijkt de periode 2018-2020. In het jaarlijkse teamplan Informatievoorziening wordt een actuele vertaling gemaakt van beleidsplannen in concrete projecten. We houden daarbij rekening met actuele interne en externe factoren.

Ieder jaar krijgen de stuurgroep Informatievoorziening en het Directieteam een rapportage over de behaalde resultaten van het jaarplan Informatievoorziening. Dan wordt ook een vooruitblik gegeven naar het komende jaar. In die rapportage staan vooral de ontwikkelingen en projecten informatievoorziening centraal. Het is en blijft een uitdaging om de grote vraag naar informatievoorzieningsprojecten goed te prioriteren, te realiseren binnen planning en de nazorg goed op orde te houden. De tendens is dat informatievoorziening een steeds grotere rol speelt binnen de dienstverlening en werkprocessen van de gemeente.

Kwaliteit Tijd Geld

We verwerken de in-en externe ontwikkelingen in het informatiebeleid en informatieplan.

We voeren portfolioprojecten uit

Bestuurlijke en juridische zaken (BJZ)

BJZ. Het Bestuurs- en managementsecretariaat ondersteunt bestuur en management effectief en efficiënt.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Het bestuur en het management zijn tevreden over de ondersteuning van het secretariaat.	ja

Kwaliteit Tijd Geld

Het Bestuurssecretariaat ondersteunt het college.

Het Managementsecretariaat ondersteunt management en directie.

BJZ. We benutten subsidiemogelijkheden- zowel provinciaal, nationaal als Europees - maximaal en minimaliseren de financiële risico's in projecten waarvoor subsidie is ontvangen.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Van alle verleende subsidies wordt bij de vaststelling minimaal 90% van de werkelijk gemaakte kosten ook daadwerkelijk uitgekeerd.	ja

Kwaliteit Tijd Geld

Jaarlijks beoordelen we voorgenomen projecten in de voorjaarsnota en programmabegroting op hun potentie voor externe financiering.

We stimuleren kennisontwikkeling en bewustwording richting organisatie over subsidieverwerving en -coördinatie.

Wij borgen dat gemeentelijke investeringen in projecten met subsidiabele thema's worden getoetst op subsidiekansen en wegen de slaagkans af tegen de gevraagde inspanning.

Wij onderhouden contacten in de regio Venlo om subsidiekansen voor regionale thema's en projecten tijdig te signaleren en indien mogelijk te benutten. Daarvoor zijn wij bereid in voorkomende gevallen een trekkersrol te vervullen.

Wij treden op als gesprekspartner voor lokale initiatieven van maatschappelijke organisaties en bedrijven en zijn bereid initiatieven met gewenste maatschappelijke impact ondersteuning te bieden bij het werven van fondsen en subsidies.

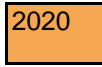

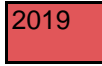

BJZ. We hebben een effectief en efficiënt inkoopbeleid en contractbeheer.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Alle inkoop zijn conform wettelijke regelgeving en ons eigen inkoopbeleid.	Nee

De wettelijke eisen worden gevolgd. In 2019 is het inkoop- en aanbestedingsbeleid geactualiseerd.

	Kwaliteit	Tijd	Geld
Het inkoop- en aanbestedingsbeleid wordt geactualiseerd aan de hand van de vorming van een shared service center om toekomstige aanbestedingen samen met de gemeenten Venlo en Venray op te kunnen pakken.			
In samenwerking met de gemeenten Venray en Venlo introduceren we een gemeentelijke inkoopkalender.			
We doen nader onderzoek naar de mogelijkheden om de toegang tot het lokale MKB verder te verbeteren en passen die maatregelen toe.			
We komen tot een platform voor inkoopadvies en contractbeheer en werken daarbij samen met de gemeenten Venray en Venlo.			
We stimuleren het gebruik van het contractbeheersysteem onder de contractbeheerders met het oog op rechtmatigheid en als controle-instrument.			

F. Verbonden partijen

1. Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de verbonden partijen.

Een verbonden partij is een privaot- of publiekrechtelijke rechtspersoon waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft (artikel 1 BBV). Er is sprake van een bestuurlijk belang als er zeggenschap is op basis van stemrecht of vertegenwoordiging in het bestuur van de organisatie. Er is sprake van een financieel belang wanneer een beschikbaar gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij faillissement of wanneer er financiële aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Verbonden partijen voeren publieke taken uit die een relatie hebben met het bereiken van de doelstellingen van het programmaplan en de daaraan gekoppelde beleidsvoornemens.

2. Verbonden partijen

Er is op dit moment sprake van de volgende verbonden partijen:

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord
2. Euregio Rijn-Maas-Noord
3. Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord-Limburg West (NLW)
4. Districtelijke Bundeling Handhavingcapaciteit
5. Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
6. Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg Noord
7. Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg Noord
8. RUD Limburg
9. Omnibuzz

Coöperaties/vennootschappen:

10. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Stichtingen/verenigingen:

11. Stichting BuitenGewoonBereikbaar (BGB)

Overig:

12. Regio Venlo (vrijwillig samenwerkingsverband)
13. Banenplein Limburg
14. Aandelen:
  - 1 a t/m f. Diverse deelnemingen als gevolg verkoop aandelen Essent
  2. Waterleidingmaatschappij Limburg
  3. Bank voor Nederlandse Gemeenten
  4. Bodemzorg Limburg

Voor elk van deze partijen zijn de gegevens hieronder opgenomen in een uniform format. Van elke verbonden partij is de meest actuele financiële informatie vermeld. Bij voorkeur die van 2019.

Nummer	1	
Naam van de verbonden partij:	Veiligheidsregio Limburg Noord	
Vestigingsplaats:	Venlo	
Doel (openbaar belang)	Behartiging van de belangen van de 15 gemeenten binnen het gebied van de Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN), handelend vanuit de taken en verantwoordelijkheden zoals opgenomen in de Wet Veiligheidsregio's en de Wet Publieke gezondheid.	
Relatie met programma	Programma 4, Sociaal Maatschappelijk, Participatie en voorzieningen en programma 6 Openbare Orde en Veiligheid, Toezicht en Handhaving	
Bestuurlijke en financieel belang	Een groot deel van de gemeentelijke verantwoordelijkheden op het terrein van Veiligheid en Publieke Gezondheid zijn conform de geldende wetgeving belegd bij de VRLN. Hiervoor betaalt Horst aan de Maas een gemeentelijke bijdrage. De bijdrage voor 2019 (voor zowel veiligheid als gezondheid) bedroeg 4.405.000.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>In 2017 is de 25% van de hogere gemeentelijke bijdrage verwerkt in de begroting, dit na de harmonisatie van de begroting van de VRLN van 2016. In december 2017 is besloten de stijging van loonkosten en pensioenpremies op te vangen door verhoging van de gemeentelijke bijdrage. In 2020 zal het volledige bedrag zijn verwerkt in onze begroting.</p> <p>De Veiligheidsregio heeft een traject ingezet van verbetering en transparantie in zijn bedrijfsvoering. Belangrijk onderdeel hiervan was de harmonisatie van de begrotingen en de daaruit volgende gemeentelijke bijdrage. De ontwikkelingen worden vanuit een proactieve en positief kritische houding door het college gevolgd zodat de raad ook voldoende ruimte en gelegenheid krijgt om deze ontwikkelingen te volgen.</p> <p>Samen met VRLN en andere ketenpartners wordt inmiddels gewerkt aan de realisatie van een multifunctionele brandweerkazerne met oefenterrein op een terrein bij de Westsingel in Horst aan de Maas. De vergunningsprocedure daarvoor loopt.</p>	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	2.809.000	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	50.702.000	Nog niet bekend
Resultaat boekjaar	Nog niet bekend	

Nummer:	2	
Naam van de verbonden partij:	Euregio Rijn-Maas-Noord	
Vestigingsplaats:	Mönchengladbach en Venlo	
Doel (openbaar belang)	De vertegenwoordigers van overheden en Kamers van Koophandel bereiken in de Euregio overeenstemming over gezamenlijke Duits-Nederlandse projecten en stimuleren vervolgens de voortvarende uitvoering ervan. De Euregio adviseert over het belang van projecten in relatie tot de beschikbare subsidiegelden. Bij onderwerpen die het werkgebied overstijgen, vertegenwoordigt de Euregio Rijn-Maas-Noord haar leden naar andere euregio's en naar overheden en instellingen op landelijk en Europees niveau.	

Relatie met programma	Programma 1 Economie en ruimte	
Bestuurlijke en financieel belang	<p>De Euregio zet zich in voor</p> <ul style="list-style-type: none"> • het bevorderen van de grensoverschrijdende samenwerking op de programmaonderdelen • het bevorderen van de ontwikkeling van de regio op het gebied van technologie, economie, innovatie en duurzaamheid • het grensoverschrijdend bevorderen van de integratie van inwoners. • het behalen van subsidie voor projecten. Het budget is opgebouwd uit verschillende inkomsten. Het grootste deel bestaat uit kostenvergoedingen en subsidie van de Europese Unie, de deelstaat NRW en de provincie Limburg. Verder financieren de Duitse en Nederlandse leden een deel van het budget met hun bijdrage. De jaarlijkse contributie/bijdrage is € 6.880 (€ 3.440 per stem). 	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Naast de periodieke Algemene ledenvergaderingen bestaat de Euregio Rijn-Maas-Noord uit verschillende commissies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • commissie Government-to-Government, • commissie Business-to-Business, • commissie People-to-People en • commissie INTERREG. <p>INTERREG stimuleert innovatieve en duurzame projecten die zich richten op het sterker maken van Europa. Denk aan meer innovatiekracht, een beter milieu en het verkleinen van de economische verschillen tussen regio's en lidstaten onderling. De INTERREG periode V (2014-2020) biedt vooral kansen op regionaal en bovenregionaal niveau o.a. vanwege het gevraagde schaalniveau van projecten en initiatieven. De taak en opdracht van onze subsidiecoördinator is erop gericht aansluiting te vinden met de regio Venlo en kansen en mogelijkheden voor Horst aan de Maas te benutten. Ook wordt waar mogelijk de verbinding gemaakt met de bestuursopdracht over een nieuw afsprakenkader voor Internationale Zaken. Op basis van dit afsprakenkader wordt de regio Noord en Midden-Limburg ondersteund en geadviseerd over onze internationale positionering en het verkleinen van grensbarrières. De ambtelijke ondersteuning hiervoor wordt ingevuld door gemeente Venlo.</p>	
	01-01-2018 (werkelijk)	31-12-2018 (werkelijk)
Eigen vermogen	372.797	380.909
Vreemd vermogen	445.019	570.090
Resultaat boekjaar	8.111	

Nummer	3
Naam van de verbonden partij:	Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord-Limburg West (NLW)
Vestigingsplaats:	Venray
Doel (openbaar belang)	Het uitvoeren van de (voormalige) Wet sociale werkvoorziening voor de gemeenten Peel en Maas, Horst aan de Maas en Venray. Sinds 1 januari 2015 is de NLW een van de professionele partners bij het uitvoeren van de Participatiewet.
Relatie met programma	Programma 4, Sociaal Maatschappelijk, participatie en voorzieningen
Bestuurlijke en financieel belang	De gemeente heeft als bestuurder van het werkvoorzieningsschap zeggenschap over de inhoudelijke dienstverlening van de NLW-Groep NV en als aandeelhouder zeggenschap over de bedrijfseconomische aspecten van de NLW-groep NV.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De belangrijkste opgave van NLW is en blijft de uitvoering van de sociale werkvoorziening. De komende 10 jaar vervult NLW het werkgeverschap voor 1.000, aflopend naar 600, SW-medewerkers die een vast dienstverband hebben bij de gemeenschappelijke regeling. Deze medewerkers worden in een zo regulier mogelijke omgeving geplaatst.</p> <p>Door een Raad van Advies (bestaande uit medewerkers van de betreffende gemeenten) wordt regelmatig overleg gevoerd met de directie en MT van NLW over de financiële stand van zaken en andere belangrijke organisatorische aspecten. De Raad van Advies geeft vervolgens (gevraagd en ongevraagd) een advies aan het bestuur van NLW (wethouders van de betreffende gemeenten). Door deze werkwijze hebben de gemeenten eerder inzicht in het financiële reilen en zeilen bij NLW, kan het bestuur desgewenst sneller ingrijpen en kunnen de gemeentelijke begrotingen eerder worden aangepast aan de werkelijke realisatie bij NLW.</p> <p>Samen met lokale (werkgevers)initiatieven maakt NLW een sluitend netwerk van arbeidsparticipatie om mensen met een arbeidsbeperking duurzaam te laten deelnemen aan het economisch arbeidsproces. Mensen met een beperking doen niet alleen volwaardig mee in de economie, maar ook de maatschappelijke en sociale waarden worden hiermee gerealiseerd. Dit is de opgave van NLW als uitvoeringsorganisatie voor de drie schapsgemeenten: Venray, Horst aan de Maas en Peel en Maas.</p> <p>Deze opgave kent geen einddatum en NLW Groep zal zich continu moeten (door) ontwikkelen. Niet alleen op de hierboven beschreven uitdagingen, maar ook op lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen. Als schapsgemeenten zijn we opdrachtgever en verantwoordelijke voor de WSW en de P-wet de belangrijkste deelgenoot. Maar ook ketenpartners en werkgevers zijn hierbij van onschatbare waarde. De verdere ontwikkeling van NLW Groep wordt de komende tijd vertaald in een geactualiseerd meerjarig beleidsplan voor NLW Groep. De hierboven genoemde partners zijn met de voorbereidingen aan de slag. Volgens planning wordt de geactualiseerde visie in het derde kwartaal van 2020 opgeleverd.</p> <p>Voor de begroting 2020 geldt dat deze met incidentele middelen sluitend is gemaakt om tijd te kopen om heel andere oplossingsrichtingen te</p>

	bediscussiëren met elkaar. Op de huidige voet verder gaan geeft (behoorlijk) grote negatieve exploitatiesaldi voor de toekomst.	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	118.000	79.000
Vreemd vermogen	5.743.000	5.759.000
Resultaat boekjaar	- 29.000	

Nummer:	4
Naam van de verbonden partij:	Districtelijke Bundeling Handhavingscapaciteit
Vestigingsplaats:	Venray
Doel (openbaar belang)	<p><i>Uitvoering geven aan 1. omgevingsvergunningen milieu en 2. aan toezicht en handhaving van milieu.</i></p> <p>De <i>algemene</i> doelen van de GR zijn: versterken gezamenlijke daadkracht, bevordering integraal werken, ontwikkeling specifieke deskundigheden, vermindering van kwetsbaarheid, bevordering efficiënter werken en doelmatigheid handhaving. Dit doen we door versterking van de onafhankelijke functie van een team Handhaving.</p>
Relatie met programma	Programma 6 Openbare Orde en Veiligheid, Toezicht en Handhaving.
Bestuurlijk en financieel belang	Het college van de gemeente Horst aan de Maas heeft de gemeente Venray mandaat verleend voor de uitoefening van de toezichts- en handhavingfunctie. Hierbij is wel vastgelegd dat het college van Horst aan de Maas eindverantwoordelijk blijft. In 2019 is een bijdrage opgenomen van 840.000
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De gemeenschappelijke regeling (GR) 'Districtelijke bundeling handhavingscapaciteit' is ingegaan per 1 april 2005 en houdt in dat de gemeente Venray als opdrachtnemer voor de gemeente Horst aan de Maas (opdrachtgever) zorgt voor de uitvoering van de toezicht- en handhavingstaken (TH) voor verschillende beleidsthema's. Dat gebeurt op basis van een jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma (kort: UP). De UP wordt verricht op basis van een jaarlijks af te sluiten dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met de gemeente Venray over het niveau van de taakuitoefening.</p> <p>De toezicht- en handhavingstaken worden uitgevoerd op grond van een bestuurlijke prioritering. In het jaarlijks handhavingsuitvoeringsprogramma komen de taken, projecten, doelstellingen en de ingezette capaciteit gedetailleerder aan de orde. De bestuurlijke prioritering brengt een zogenaamd 'restrisco' met zich mee; bepaalde toezicht- en handhavingstaken worden niet of in mindere mate uitgevoerd.</p> <p><i>Nieuw VTH beleid 2017-2020</i> Op 11 april 2017 heeft het college van Horst aan de Maas het nieuwe beleidsplan VTH 2017-2020 vastgesteld. Dit beleidsplan is de opvolger van het "Integraal Handhavingsbeleid 2012-2015". In het najaar van 2019 heeft een nadere aanscherping plaatsgevonden. Deze</p>

	<p>aanscherping vond plaats als gevolg van de extra door de gemeenteraad beschikbaar gestelde middelen voor verbetering van de toezicht en handhaving.</p> <p><i>Herijking huidige handhavingssamenwerking:</i> De gemeenschappelijke regeling bepaalt dat beide gemeenten samen garant staan voor de continuïteit en omvang van de samenwerking. Dat wil concreet zeggen dat jaarlijks een dienstenpakket wordt afgenomen dat is afgestemd op de daadwerkelijke beschikbare capaciteit van mensen en middelen. Dit uitgangspunt maakt het huidige handhavingssamenwerking juridisch te weinig flexibel om zonder financiële consequenties in te spelen op de veranderende handhavingsbehoefte van Horst aan de Maas. Dit knelpunt, ook kijkend naar de beschikbare budgetten in voorgaande jaren, was aanleiding voor de oriëntatie naar de herijking van de handhavingssamenwerking. De gesprekken hebben nog niet tot een aanpassing van de regeling geleid. Wel hebben partijen geconcludeerd dat de oprichting van een nieuwe zware Gemeenschappelijke Regeling (GR) niet beantwoordt aan de wensen om te komen tot flexibilisering.</p> <p>Naar verwachting zal de toekomstige samenwerking op basis van een overeenkomst worden vormgegeven. De gesprekken hierover zijn nog gaande (in combinatie met afbouw van de bestaande GR). De gemeenten Gennep en Mook en Middelaar maken eveneens deel uit van deze toekomstige samenwerking. Naar verwachting zal deze nieuwe samenwerkingsvorm in 2020 operationeel worden. Duidelijk is inmiddels ook dat in het kader van deze nieuwe samenwerking het zwaartepunt op het gebied van toezicht en juridische handhaving weer meer lokaal zal komen.</p>	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat boekjaar	n.v.t.	

	5
Naam van de verbonden partij:	Samenwerkingsovereenkomst Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
Vestigingsplaats:	Wanssum
Doel (openbaar belang)	<ul style="list-style-type: none"> • Realisatie van een duurzame waterstanddaling in de Maas. Het reactiveren van de Oude Maasarm en de aanleg van de hoogwatergeulen Ooijen en Wanssum leiden tot significant lagere waterstanden op de Maas tijdens hoog water. Hierdoor worden stroomopwaarts gelegen dorpen en steden (waaronder Broekhuizen) beter beschermd. • Het ontwikkelen van natuur en landschap. • Het vergroten van de leefbaarheid in Wanssum. • Door de reactivering van de Oude Maasarm en de aanleg van twee hoogwatergeulen wordt ruimte gemaakt voor nieuwe economische ontwikkelingen.

Relatie met programma	Programma 2, Wonen, Mobiliteit en openbare ruimte	
Bestuurlijke en financieel belang	De provincie en de regio hebben € 75 miljoen beschikbaar gesteld voor de gebiedsontwikkeling. Het Rijk draagt € 125 miljoen bij om tot een sluitende begroting te komen. Daarnaast heeft het Rijk € 10 miljoen gereserveerd uit het sluitstuk kaden budget, bestemd voor de aanleg van primaire waterkeringen in het gebied.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>In 2011 is tussen partijen een bestuursovereenkomst gesloten. Daarmee werd via de procedure van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) de investering geborgd. In november 2012 is dit gevolgd door de bestuursovereenkomst planuitwerking Ooijen-Wanssum. Op basis daarvan heeft de staatssecretaris de voorkeursbeslissing genomen. Meer informatie vindt u in de projectenrapportage onder Gebiedsontwikkeling Oude Maasarm.</p> <p>Op 12 oktober 2016 hebben de betrokken partijen de realisatieovereenkomst gesloten. In oktober 2016 is ook het werk definitief gegund. De concrete uitvoering is gestart in november 2017 en zal op basis van de planning van de aannemer eind 2020 zijn afgerond.</p> <p>In de realisatie overeenkomst van 2016 zijn nieuwe afspraken gemaakt over de gemeentelijke bijdrage. Het betreft de indexering van de bijdrage vanaf 2011 en een bedrag aan ongedekte proceskosten die over de provincie en de gemeenten worden omgeslagen. Omdat de indexering en de proceskosten kunnen worden verdiend in het project is een goede prognose van de feitelijke last voor de gemeente niet te geven. Bij de afrekening in 2021 wordt dit met de provincie besproken en zo nodig afgerekend.</p>	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	N.v.t.	N.v.t.
Vreemd vermogen	N.v.t.	N.v.t.
Resultaat boekjaar	N.v.t.	

Nummer:	6
Naam van de verbonden partij:	Gemeenschappelijke Regeling Maasveren Limburg Noord
Vestigingsplaats:	Horst aan de Maas
Doel (openbaar belang)	Het in stand houden van een vijftal veerverbindingen over de Maas
Relatie met programma	Programma 2, Wonen, Mobiliteit en openbare ruimte
Bestuurlijke en financieel belang	<p>Vanuit de rol van Horst aan de Maas als centrumgemeente is de wethouder voorzitter van het portefeuillehouders overleg Maasveren Limburg-Noord. Daarmee is het college aanspreekbaar op de manier waarop de exploitatie van de Maasveren wordt ingevuld. Er zijn geen bestuursbevoegdheden overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling. De colleges c.q. raden (in het geval van begroting en jaarrekening) van de aangesloten gemeenten (Beesel, Venlo, Peel en Maas en Horst aan de Maas) blijven daarmee bevoegd voor het nemen van besluiten of wijzigingen die de regeling aangaan.</p> <p>De exploitatie van de Maasveren brengt geen kosten met zich mee voor de individuele gemeenten. De lasten worden gedekt door de baten.</p>

	Een eventueel tekort of overschot wordt verrekend met de rekeningcourant van de Maasveren.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	In 2019 zijn de veerstoepen aangepast. Hierdoor zal naar verwachting geen calamiteit meer kunnen ontstaan tijdens hoogwater. Verder zijn er water- en elektra aansluitingen gerealiseerd. Dit omdat elk nieuw veerpont in de nachtsituatie, vanwege de elektronische apparatuur, aan de stroom moet staan. Tevens kan er, indien nodig, schoon water bijgevoerd worden.	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	2.034.528	1.921.468
Vreemd vermogen		
Resultaat boekjaar	113.060	

Nummer:	7
Naam van de verbonden partij:	Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg Noord
Vestigingsplaats:	Venray
Doel (openbaar belang)	De MGR is opgericht om de samenwerking rond inkoop en contractering in het sociaal domein in Noord-Limburg vorm te geven. De samenwerking bevat sinds de start per 1 november 2014 de module 'opdrachtgeven in het sociaal domein' en is gericht op het gezamenlijk inkopen van de maatwerkvoorzieningen in het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet).
Relatie met programma	Programma 4, Sociaal Maatschappelijk, Participatie en voorzieningen
Bestuurlijke en financieel belang	Aan de MGR SDLN doen de gemeenten Beesel, Bergen, Gennep, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en Venray mee. De MGR is een uitvoerende organisatie die haar opdrachten ontvangt van de deelnemende gemeenten. Deelnemende gemeenten zijn verantwoordelijk voor beleid en toegang. De MGR is verantwoordelijk voor contractering en leveranciersmanagement. De invulling van werkzaamheden en taakverdeling vindt in nauwe samenspraak met de gemeenten plaats. De wethouder Sociaal Domein maakt deel uit van het Algemeen Bestuur van de MGR SDLN. De begroting van de MGR SDLN bevat uitsluitend bedrijfsvoeringskosten, voornamelijk personeelskosten. De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bijdrage naar rato van het inwoneraantal op 1 januari van het jaar t-1. De bijdrage van Horst aan de Maas voor 2019 bedroeg 246.000 (afgerond en exclusief btw).

Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Sinds 2018 loopt er naast de regionale inkoop een voor Venlo ontwikkelde inkoopmethodiek (bypass). Het doel is om op termijn weer tot één regionaal inkoopspoor te komen. In 2019 is daarom het regionale project Sturing en Inkoop Sociaal Domein gestart. Fase 1 van dit project is in 2019 afgerond en er is gestart met fase 2. Daarbij wordt gekeken naar de vier sturingselementen namelijk beleid, toegang, contractering en leveranciersmanagement. Besluitvorming en verdere implementatie vindt in 2020 plaats. Hierbij aansluitend is in 2019 gestart met de herinrichting van de MGR om haar taken optimaal te kunnen uitvoeren. Daarnaast heeft de MGR een kwaliteitsverbetering op de primaire processen contractering (initiële inkoop, contractbeheer) en leveranciersmanagement (auditing, monitoring en het contractmanagement) gerealiseerd.	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	0	0
Resultaat boekjaar	n.v.t.	

* een positief resultaat wordt terugbetaald aan de deelnemende gemeenten.

Nummer:	8
Naam van de verbonden partij:	Regionale uitvoeringsdienst (RUD)
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	Het doel is uitvoering te geven aan: <ul style="list-style-type: none"> • omgevingsvergunningen milieu en • toezicht en handhaving op het gebied van milieu.
Relatie met programma	Programma 2, Wonen, Mobiliteit en openbare ruimte
Bestuurlijke en financieel belang	Het bestuur van de RUD Limburg Noord wordt gevormd door het Bestuurlijk Overleg (BO), waarin alle gemeenten en de provincie zijn vertegenwoordigd. Namens Horst aan de Maas is de portefeuillehouder Handhaving lid van het bestuur. Het bestuur stelt het regionaal uitvoeringsprogramma (UP), de bestuursovereenkomst (BO) en de dienstverlenings-overeenkomst (DVO) af. Ambtelijke afstemming vindt plaats in het platform gemeentesecretarissen.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De RUD LN is in 2013 gestart als een netwerk met als juridische basis een bestuursovereenkomst. Inmiddels is via de wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) wettelijk verplicht dat vanaf 1 januari 2018 alle RUD's zijn ingericht als een openbaar lichaam (OL) op basis van een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Een uitvoeringsdienst met een OL biedt volgens de wetgever de benodigde waarborgen voor de gewenste eenduidigheid, uniformiteit en robuustheid van de organisatie en daarmee voor de continuïteit van omgevingsdiensten.</p> <p>Per 1 december 2017 is, na een intensief voortraject, de RUD Limburg-Noord als Gemeenschappelijke Regeling van start gegaan. De gemeenteraad is in september 2017 gekend in dit proces van oprichting.</p>

	<p>De RUD staat onder leiding van een directeur. Deze, samen met het coördinatiecentrum zijn gehuisvest in Roermond. De essentie van de netwerk-RUD, waarbij het personeel in dienst blijft bij de partners, is overeind gebleven. De exploitatiekosten van de RUD LN worden uit de reguliere bijdrages betaald.</p> <p>In 2019 is gestart met de evaluatie van het functioneren van de RUD LN. Deze evaluatie is in tijd gezien naar voren gehaald, in het licht van de komende Omgevingswet en de toekomst van de netwerk-omgevingsdienst in Limburg-Noord. De evaluatie wordt uitgevoerd door een extern bureau. Op dit moment zijn de resultaten van deze evaluatie nog niet bekend.</p> <p>Op basis van de conclusies van dit bureau zijn begin 2020 door het Dagelijks en Algemeen Bestuur van de RUD LN de uitspraak gedaan om de huidige netwerkvorm van deze omgevingsdienst te handhaven, en daarnaast in te zetten op een extra kwaliteitsslag. Deze vertaling dient de komende jaren plaats te vinden. Hierover wordt de raad nog apart geïnformeerd, alsmede de gevolgen die dit heeft voor de jaarlijkse bijdrage in de proces/organisatiekosten.</p>	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	334.000	334.000
Vreemd vermogen	1.372.000	1.658.000
Resultaat boekjaar	0	

Nummer:	9	
Naam van de verbonden partij:	Omnibuzz	
Vestigingsplaats:	Sittard	
Doel (openbaar belang)	Het realiseren van een integraal betaalbaar, kwalitatief en toekomstbestendig doelgroepenvervoer dat goed aansluit op het openbaar vervoer en waar gemeenten zeggenschap over hebben.	
Relatie met programma	Programma 4, Sociaal Maatschappelijk, Participatie en voorzieningen	
Bestuurlijk en financieel belang	De wethouder verantwoordelijk voor het doelgroepenvervoer neemt deel in het dagelijks en algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz. Alle Limburgse gemeenten zijn deelnemer in de GR en dragen samen de bedrijfskosten.	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Activiteiten en beleid/koers Omnibuzz passen in doelstellingen van de gemeenten zoals vastgesteld in de GR en goedgekeurde bedrijfsplan. Zie genoemd doel (boven). In 2020 zullen verdere stappen gezet worden naar een optimale bedrijfsinvulling voor de geactualiseerde doelstellingen. Om een meer gebruik afhankelijke kostenverdeling tussen de gemeenten én een hoger klanttarief in relatie tot de stijgende kosten. Die keuzen zullen effect hebben op de kosten per gemeente.	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)

Eigen vermogen	1.483.000	958.000
Vreemd vermogen	2.862.000	2.444.000
Resultaat boekjaar	187.000	

Nummer:	10
Naam van de verbonden partij:	Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo
Vestigingsplaats:	Venlo
Doel (openbaar belang)	<p>De gebiedsontwikkeling Klavertje 4 heeft betrekking op een gebied van 5.400 hectare, dat ontwikkeld wordt tot een concentratiegebied voor met name agrofood/glastuinbouw, logistiek, maakindustrie en onderzoek/kennisontwikkeling (Brightlands Campus Greenport Venlo). De bedrijfsactiviteiten krijgen vorm in een duurzaam ontworpen werklandschap. Daarnaast wordt een robuuste groenstructuur gerealiseerd en speelt het energiemanagement in het gebied een belangrijke rol.</p> <p>Doel van de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 is het gebied uit te laten groeien tot een duurzaam en innovatief agro-logistiek cluster van nationale en Europese betekenis. Het versterken van de economische structuur en activiteiten moeten hand in hand gaan met het verbeteren van het woon-, werk- en leefklimaat.</p>
Relatie met programma	Programma 1 Economie en ruimte
Bestuurlijke en financieel belang	De wethouder Economische Zaken vertegenwoordigt het college als aandeelhouder in de BV. Het aandeel van de gemeente Horst aan de Maas bedraagt 8,3%.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo is verantwoordelijk voor de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 met als aandeelhouders de provincie Limburg en de gemeenten Horst aan de Maas, Venlo en Venray. De exploitatie heeft een eindsaldo van € 48 miljoen in 2035. Dit eindresultaat heeft alleen betrekking op de grondexploitatie. Resultaat van de jaarrekening 2019 is op dit moment nog niet bekend.</p> <p>Er is sprake van verschil in hoogte van de investering per partij en daarmee verschil in risico in het project. Voor Horst aan de Maas is er sprake van een deelneming van 8,3%.</p> <p>Bij de financiële activa op de balans zijn de kapitaalverstrekking van 2.450.000 en de langlopende vordering tot 2040 van 1.379.000 verantwoord. Hierop wordt niet afgeschreven.</p> <p>Voor de inbreng van het eigen vermogen zal de gemeente jaarlijks een rendement van 2% uitgekeerd krijgen. De kapitaallasten van de hiervoor genoemde geactiveerde gemeentelijke bijdrage worden gedekt uit dit rendement.</p> <p>Daarnaast stelt de gemeente Horst aan de Maas een vaste geldlening (10,5 miljoen) en indien nodig een flexibele geldlening (max. € 3,6 miljoen) ter beschikking met een jaarlijkse rendementsvergoeding van tussen de 3,13% en 3,48%.</p> <p>De grondverkoop verloopt voortvarend aan met name de logistieke sector. De belangstelling uit de sectoren agro en maakindustrie neemt gestaag toe, waardoor naar verwachting ook daar nieuwe grondverkoop gaan plaatsvinden. De exploitatieperiode is inmiddels</p>

	<p>verkort naar 2035. Het eerder verkopen van grond, betekent ook dat eerder tot investeringen moet worden overgegaan dan voorzien.</p> <p>Door middel van nieuwe bestemmingsplannen wordt voortvarend gewerkt aan nieuwe planvoorraad. Met de huidige grootschalige vraag, kan tijdig beschikbare planvoorraad in de toekomst een knelpunt gaan vormen.</p> <p>Ook zijn de effecten van de uitspraak van het Europese Hof van Justitie met betrekking tot de toepassing van de Programmatische Aanpak Stikstof nog niet duidelijk. Dit kan een vertragend effect hebben op het tempo van de ontwikkelingen.</p>	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	60.432.356	58.725.646
Vreemd vermogen	116.329.020	103.501.679
Resultaat boekjaar	-/- 776.294	

Nummer:	11	
Naam van de verbonden partij:	Stichting buitengewoon bereikbaar (BGW)	
Vestigingsplaats:	Grubbenvorst	
Doel (openbaar belang)	BuitenGewoonBereikbaar is een werkgroep die zich inzet voor de aanleg van een glasvezelnetwerk in het buitengebied van Horst aan de Maas.	
Relatie met programma	Programma 1; Economie en ruimte	
Bestuurlijke en financieel belang	<p>De gemeente heeft geen bestuurlijk belang in de stichting. Het financiële belang is beperkt tot een garantstelling voor een lening van 4,5 mln. die de BGW bij de Bank voor Nederlandse gemeenten (BNG) heeft afgesloten.</p> <p>Op 31-12-2019 heeft de BGW 3,1 mln. van de lening opgenomen.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>In maart 2019 is begonnen met de graafwerkzaamheden en het aanleggen van het glasvezelnetwerk. Dit heeft erin geresulteerd dat op 17 december 2019 het eerste adres is geactiveerd op het netwerk van buitengewoon bereikbaar.</p> <p>In 2020 zal het glasvezelnetwerk verder worden aangelegd. Het project loopt op hoofdlijnen volgens planning en er zijn op dit moment geen enkele signalen dat de door de gemeente gegeven garantstelling aangesproken zal worden.</p>	
	1-1-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat boekjaar	Nog niet bekend	

Nummer	12	
Naam van de verbonden partij:	Regio Venlo	
Vestigingsplaats:	Venlo	
Doel (openbaar belang)	De Regio Venlo is een vrijwillig samenwerkingsverband dat is gericht op de economische structuurversterking van Noord-Limburg.	
Relatie met programma	Programma 1 Economie en ruimte	
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Regionale samenwerking is nodig voor een bestuurlijk krachtige regio.</p> <p>Voor de regiobegroting stelt iedere gemeente een jaarlijkse bijdrage van € 5,27 per inwoner beschikbaar. De middelen van de regiobegroting worden beschikbaar gesteld voor regionale activiteiten en projecten betrekking hebbend op de sectoren agrofood, maakindustrie en logistiek en de crossovers hierbij. De projecten moeten een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo. Daarnaast is voor de ontwikkeling van vrijetijdseconomie een beperkt budget beschikbaar gesteld.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>De doelstellingen van de strategische regiovisie zijn uitgewerkt in de notitie Werken aan de Regio Venlo 2015-2018, waarin de diverse programma's zijn beschreven op zowel sociaal domein, ruimtelijk domein en economisch domein. Er wordt prioriteit gegeven aan de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo en de daaraan verbonden economische sectoren én aan de verdere ontwikkeling van de vrijetijdseconomie in onze regio.</p> <p>In 2019 is een koersdocument als aanzet voor de nieuwe regionale strategische visie opgesteld. Tevens is in mei 2019 de Investeringsagenda Noord-Limburg vastgesteld met als centrale ambitie de Gezondste Regio. Deze ambitie is uitgewerkt in zes thema's zijnde 1. Ondernemen & innoveren, 2. Vitaal & gezond, 3. Toerisme & leisure, 4. Landelijk gebied, 5. Mobiliteit & logistiek en 6. Energie & klimaat. Er is met de provincie Limburg een samenwerkingsconvenant gesloten, waarbij zowel de Regio Venlo als de provincie hebben aangegeven elk een investering te doen van € 20 miljoen voor de uitvoering van de Investeringsagenda. Eind november is een propositie voor een Regio Deal met het Rijk ingediend, waarbij het Rijk wordt gevraagd voor een aantal specifieke thema's een bijdrage van 20 miljoen te doen. Onlangs heeft het rijk 17,5 mln. toegekend zullen ook de Regio Venlo en provincie Limburg nog een aanvullende bijdrage van elk 8,75 miljoen doen. Op een later moment wordt inzichtelijk gemaakt hoe de bijdragen van de regiogemeenten worden ingevuld. Er zullen wellicht gelabelde bijdragen in de begroting die passen bij de zes pijlers worden omgezet naar de strategische projecten van de regio dan wel zullen er nieuwe budgetten beschikbaar moeten worden gesteld.</p> <p>Daarnaast hebben de regiogemeenten in 2019 het concept voor de nieuwe strategische regiovisie opgeleverd en is een start gemaakt met het uitvoeringsprogramma. De thema's van de regiovisie en het uitvoeringsprogramma komen overeen met die van de Investeringsagenda.</p>	
	01-01-2018 (werkelijk)	31-12-2018 (werkelijk)
Eigen vermogen	601.563	837.429

Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat boekjaar	235.866	

Nummer:	13
Naam van de verbonden partij:	Banenplein Limburg
Vestigingsplaats:	Venlo
Doel (openbaar belang)	De samenwerking heeft tot doel het terugdringen van de kosten van externe inhuur en het versterken van de onderlinge samenwerking op het gebied van de inhuur van flexibele arbeid en payroll dienstverlening. Bovendien heeft de samenwerking het doel om de regionale arbeidsmarktpositie en mobiliteit te bevorderen.
Relatie met programma	Programma 7, Bestuur, Organisatie en samenwerking
Bestuurlijk en financieel belang	<p>De stuurgroep Banenplein Limburg, bestaat uit HRM-vertegenwoordigers van de 7 Noord-Limburgse gemeenten (exclusief Mook en Middelaar), de Veiligheidsregio, Weert en Nederweert.</p> <p>De stuurgroep behartigt de gezamenlijke belangen van deelnemers op het gebied van inhuur flexibele arbeid en Payroll dienstverlening alsmede de doorontwikkeling van bijbehorende applicaties en HR-activiteiten. Partijen delen tevens een interne arbeidsmarkt om mobiliteit te bevorderen en streven er naar de regio een beter positie op de arbeidsmarkt te geven. De doorontwikkeling van de website www.BanenpleinLimburg.nl is hier een voorbeeld van.</p> <p>De gelden die worden ingezet voor de samenwerking Banenplein Limburg worden gegenereerd vanuit de overeenkomsten die deelnemers hebben gesloten via een regionale aanbesteding met de collectieve opdrachtnemer op het gebied van Inhuur flexibele arbeid en Payroll dienstverlening. Dit zijn gelden afkomstig en gelabeld vanuit het personeelsbudget van de begroting en worden ingezet na afweging van de gezamenlijke belangen. Via het secretarissenoverleg Noord-Limburg en de lokale ambtelijke lijnen wordt d.m.v. een P&C-cyclus verantwoording afgelegd en gestuurd op inzet en eventueel terugvloeien van gelden.</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Om de interne mobiliteit in de regio verder vorm te geven is vanaf 2018 hier extra capaciteit op ingezet. Dit in combinatie met frequent en structureel overleg tussen de betrokken HR-medewerkers uit de regio maakt dat nog beter dan voorheen de verbinding gezocht en gevonden wordt. Dit met als doel de onderlinge mobiliteit door te ontwikkelen en tevens te bestendigen.</p> <p>Het jaar 2018 is tevens gebruikt om de voorbereidingen te treffen om te komen tot een vernieuwde website voor Banenplein Limburg in 2019. Dit zowel op het gebied van uitstraling als qua functionaliteiten met als doel zowel de externe maar ook interne werving te stimuleren en om ons als arbeidsmarktregio verder te profileren. Ook ten aanzien van het optimaliseren van digitale marktplaats zijn in 2018 de voorbereidingen getroffen zodat er in 2019 sprake is van een vernieuwd platform.</p> <p>Jaarlijks en ook in 2019 wordt de 'meester in je werkweek' georganiseerd met een breed aanbod van ontwikkelmogelijkheden om</p>

	mobiliteit en brede inzetbaarheid te stimuleren. Ten opzichte van voorgaande jaren zien we een stijging in het aantal deelnemers. Op continue basis wordt ingezet op het optimaliseren van de evaluatie van de dienstverlening, het opdrachtgeverschap en het contractbeheer.	
	01-01-2019 (begroot)	31-12-2019 (begroot)
Eigen vermogen	358.899,-	300.149,-
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat boekjaar	-/- 58.750,-	

13.	Aandelen
------------	-----------------

Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publiek belang zijn wij in het bezit van aandelen in een aantal vennootschappen. Deze aandelen zijn niet vrij verhandelbaar. De via aandelen verbonden partijen zijn opgenomen in het hieronder opgenomen overzicht en worden aansluitend beschreven.

In 2009 is besloten de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. Netwerkbedrijf Enexis is hierbij eigendom gebleven van de publieke aandeelhouders. Daarnaast is een aantal Special Purpose Vehicles (SPVs) opgericht om de verkoop van Essent en Attero financieel verder af te wikkelen. Uit de verkoop van Essent aan RWE en Attero aan Waterland vloeien de verbonden partijen voort zoals genoemd onder 13-1a en 13-1c tot en met 13-1F.

Omschrijving	per 31.12.2019:		
	aantal aandelen	nominale waarde	balanswaarde
1. Als gevolg van de verkoop van onze aandelen Essent:			
Deelnemingen:			
Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V.	614.655	140.742,00	1,00
Enexis Holding N.V.	614.655	335.615,67	335.615,67
Juridische constructies:			
CBL Vennootschap B.V.	8.214	82,14	82,14
Verkoop Vennootschap B.V.	-	-	-
Claim Staat Vennootschap B.V.	8.214	82,14	82,14
Vordering op Enexis B.V.	8.214	82,14	82,14
Overig:			
N.V. Waterleidingmij Limburg	15	68.070,00	68.070,00
N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten	113.108	282.770,00	282.770,00
Bodemzorg Limburg B.V.	780	350,14	350,14
Stichting Administratiekantoor Knowhouse	2.000	2.000,00	2.000,00

Nummer: 14-1a	
Naam van de verbonden partij:	Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE)
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders Essent)
Relatie met programma	Programma 8 financiën Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele.</p> <p>Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE).</p> <p>In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen.</p> <p>In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE.</p> <p>PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V.</p> <p>Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.</p> <p>Financiële risico's:</p> <p>Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).</p>

Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Beleidsvoornemens: Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap voor eind 2020 zal kunnen worden ontbonden.	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	1.604.945	1.589.543
Vreemd vermogen	23.506	455.015
Resultaat boekjaar	-/- € 15.402	

Nummer:	14-1b
Naam van de verbonden partij:	Enexis Holding N.V. (Netwerkbedrijf)
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	<p>Altijd en overal in het voorzieningsgebied van Enexis kunnen beschikken over energie, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.</p> <p>Enexis Holding N.V. is een naamloze vennootschap. Van de aandelen van Enexis wordt ca. 76% gehouden door 5 Nederlandse provincies en ca. 24% door 88 gemeenten. De waardering van de in de consolidatie betrokken partijen vindt plaats volgens de equity-methode die is gebaseerd op de grondslagen van de geconsolideerde jaarrekening. Hierbij wordt het economisch belang aanvankelijk gewaardeerd tegen kostprijs, waarbij de boekwaarde na eerste opname wordt verhoogd of verlaagd met het aandeel in het resultaat. Ontvangen dividenden worden op de boekwaarde in mindering gebracht.</p>
Relatie met programma	Programma 8 financiën Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Enexis beheert (via haar dochtervennootschap Enexis Netbeheer BV) het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren.</p> <p>Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten;

	<ul style="list-style-type: none"> • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. <p>De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p><i>Ontwikkelingen:</i> Op basis van de Energieagenda 2030 is in 2019 het uitvoeringsprogramma 'Energie verbindt' opgesteld. De uitvoering wordt opgepakt in samenwerking met de strategische partners van de provincie. Enexis is één van deze partners in de Energie Alliantie. De alliantie tussen Enexis en provincie biedt door zowel concrete als strategische samenwerking een belangrijk fundament voor het kunnen behalen van de doelstellingen ten aanzien van broeikasgasreductie en duurzame opwek.</p> <p>Er zijn energieke landschappen en groene mobiliteit thema's waar de rol van Enexis van grote meerwaarde is. In de (nationale) totstandkoming van het klimaatakkoord vond op diverse onderdelen afstemming plaats met Enexis. Vertegenwoordigers van Enexis nemen deel aan de ontwikkeling van Regionale Energiestrategieën (RES-en) in diverse RES-regio's. En met Enpuls, de organisatie binnen Enexis Group ingericht op conceptontwikkeling voor het versnellen van de energietransitie, wordt onder meer samengewerkt op het gebied van sociale innovatie en sociale inclusie in de energietransitie.</p> <p><i>Governance:</i> In 2020 zijn de heren Calon en Van Dijk en mevrouw Velthuis aftredend uit de Raad van Commissarissen. De heer Calon is niet herbenoembaar. Voor deze vacature doet de Aandeelhouderscommissie een aanbeveling voor de kandidaat die voor benoeming zal worden voorgedragen aan de AvA. De werving van een kandidaat is in 2019 gestart. Door veranderingen in de samenstelling van gemeentelijke of provinciale colleges is ook de samenstelling van de aandeelhouderscommissie veranderd.</p>	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	4.024.000	4.112.000
Vreemd vermogen	3.691.000	4.146.000
Resultaat boekjaar	210.000.000	

Nummer:	14-1c	
Naam van de verbonden partij:	CBL Vennootschap B.V.	
Vestigingsplaats:		
Doel (openbaar belang)	<p>Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent)</p> <p>De functie van deze vennootschap was de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent te vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds.</p> <p>Voor zover na beëindiging van alle CBL's (CBL: Cross Border Leases) en de betaling uit het CBL Escrow Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld was overgebleven in het CBL Escrow Fonds, is het resterende bedrag in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en verkopende aandeelhouders.</p>	
Relatie met programma	Programma 8 financiën Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen	
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Aandelenbezit.</p> <p>Financiële risico's:</p> <p>Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Beleidsvoornemens:</p> <p>Het initieel vermogen in het CBL Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, \$ 275 mln.</p> <p>Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap.</p> <p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorleggen.</p>	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	136.957	125.355
Vreemd vermogen	22.040	5.006
Resultaat boekjaar	-/- 11.602	

Nummer:	14-1d
Naam van de verbonden partij:	Verkoop Vennootschap B.V.
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	<p>Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders Essent)</p> <p>In het kader van de verkoop in 2009 van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap.</p> <p>Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds werd aangehouden. Daarmee was de functie van Verkoop Vennootschap B.V. dus tweeërlei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RWE; • het geven van instructies aan de escrow agent (JP Morgan) wat betreft het beheer van het bedrag dat in het General Escrow Fonds is gestort. Het General Escrow Fonds wordt belegd conform de FIDO/RUDDO-regels, die gelden voor decentrale overheden.
Relatie met programma	<p>Programma 8 financiën</p> <p>Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen</p>
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Aandelenbezit.</p> <p>Financiële risico's:</p> <p>Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Het vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln.</p> <p>Voor zover na beëindiging van alle claims van RWE en de betaling uit het General Escrow Fonds nog geld was overgebleven in het General Escrow Fonds, is het resterende bedrag uitgekeerd aan de verkopende aandeelhouders.</p> <p>Beleidsvoornemens:</p> <p>Het initieel vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln.</p>

	<p>Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap.</p> <p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorleggen.</p>	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	112.116	71.192
Vreemd vermogen	30.170	16.256
Resultaat boekjaar	-/- 40.924	

Nummer:	14-1e
Naam van de verbonden partij:	CSV Amsterdam BV (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero).
Relatie met programma	Programma 8 financiën Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk en financieel belang	<p>Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:</p> <p>a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;</p> <p>b. namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland);</p> <p>c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.</p> <p>(ad. a) In februari 2008 is Essent, met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) onverbindend zijn. Als gevolg van de WON (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing tussen het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en netwerkbedrijf anderzijds) hebben haar aandeelhouders schade geleden. Vanwege praktische moeilijkheden om de juridische procedure aan de verkopende aandeelhouders van Essent over te dragen, hebben de verkopende aandeelhouders en RWE afgesproken dat de onderliggende (declaratoire) procedure over de vraag of (delen van) de WON onverbindend zijn, ook na afronding van de transactie met RWE, door Essent zal worden gevoerd. De verkopende aandeelhouders en RWE zijn</p>

verder overeengekomen dat de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent op de Staat der Nederlanden die zou kunnen ontstaan als de rechter inderdaad van oordeel is dat (delen van) de WON onverbindend is, wordt gecedeerd aan de verkopende aandeelhouders (en dus niet achterblijft bij Essent), die deze vordering gebundeld zullen gaan houden via de deelneming (de Claim Staat Vennootschap B.V.).

De WON leidde er toe dat het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en het netwerkbedrijf anderzijds gesplitst moesten worden. De Rechtbank te 's-Gravenhage heeft de vordering van Essent in eerste instantie afgewezen. Essent is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. In juni 2010 heeft het

Gerechtshof in Den Haag de WON onverbindend verklaard. De Staat is tegen de uitspraak in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft pre justitiële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie. Het Europese Hof van Justitie heeft een reactie gegeven aan de Hoge Raad een uitspraak doen.

De Hoge Raad heeft na reactie van het Europese Hof op 26 juni 2015 jl. uitspraak gedaan.

De Hoge Raad heeft besloten dat de Splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie.

Met deze uitspraak van de Hoge Raad zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen.

Voor de vennootschap is de procedure daarmee geëindigd.

(ad. b)

In het kader van de verkoop van Attero aan Waterland hebben de verkopende aandeelhouders van Attero een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan Waterland. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan CSV Amsterdam B.V. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft Waterland bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst, zijnde € 13,5 miljoen, door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een escrow-rekening wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat op deze rekening zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen.

Waterland heeft op 22 mei 2015 een claim van ten minste € 9,5 miljoen ingediend bij de CSV Amsterdam B.V. Vanwege die claim, diende - conform de afspraken vastgelegd in de koopovereenkomst - het gehele in escrow geplaatste bedrag ter beschikking te blijven ter afwikkeling van deze claim. De contractuele beoogde verlaging per 27 mei 2015 van het escrow bedrag (lees: betaling door de notaris van € 9,5 miljoen aan de CSV Amsterdam B.V. en daarmee aan de verkopende aandeelhouders) heeft daarom niet plaatsgevonden.

In juni 2016 is een compromis bereikt tussen Waterland en de vennootschap voor een bedrag van € 5.464.217 over de belastingclaims tot en met de periode waarin Attero integraal onderdeel, als Essent Milieu, uitmaakte van de Essent-organisatie. Het bedrag is betaald uit het escrow fonds van € 13,5 miljoen. Daarnaast is door Attero een bedrag betaald aan de vennootschap van € 3.406.063 voor de (eventuele) belastingteruggaven over deze periode. Het bedrag is toegevoegd aan de overige reserves van de vennootschap en in 2016

	<p>voor een groot deel uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.</p> <p>(ad. c) Het resterend vermogen op de escrow-rekening is € 8.035.783,- . De escrow-rekening wordt aangehouden bij de notaris. De verkopende aandeelhouders en Waterland zijn niet zonder meer gerechtigd tot het voornoemde bij een notaris in escrow gestorte bedrag. De verkopende aandeelhouders en Waterland hebben enkel een voorwaardelijke aanspraak op dat bedrag. Zodra aan de in de escrow overeenkomst opgenomen voorwaarden is voldaan, zal de notaris het desbetreffende bedrag betalen aan hetzij de CSV Amsterdam B.V. (ten gunste van de verkopende aandeelhouders van Attero), hetzij aan Waterland. Het in escrow gestorte bedrag maakt geen onderdeel van de balans van CSV Amsterdam B.V.</p> <p>Financiële risico's:</p> <p>Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven tot het bedrag van € 8.035.783,- die nog resteert op de escrow-rekening en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.</p> <p>Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>	
<p>Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)</p>	<p>Beleidsvoornemens:</p> <p>De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld. Eventuele claims kunnen door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) worden ingediend.</p> <p>Na afwikkeling van deze eventuele claims van Waterland zal de escrow-rekening kunnen worden opgeheven en het restant op deze rekening kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.</p> <p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor het schikken voor de afwikkeling van alle uitstaande claims aan de aandeelhouders voorleggen.</p> <p>In deze schikking is tevens geregeld dat de vennootschap de bezwaarprocedure van Attero met betrekking tot de afvalstoffenheffing voorlopig tegen de Belastingdienst zal voorzetten. Op het moment is de vennootschap in afwachting van de reactie van de Belastingdienst op het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie de procedure al dan niet worden voortgezet. Na (eventuele voortijdige) beëindiging van deze procedure zal het bestuur een voorstel besluit aan de aandeelhouders voor vereffening en definitieve ontbinding van de vennootschap kunnen voorleggen.</p>	
	<p>01-01-2019 (werkelijk)</p>	<p>31-12-2019 (werkelijk)</p>
<p>Eigen vermogen</p>	<p>745.990</p>	<p>451.905</p>
<p>Vreemd vermogen</p>	<p>44.756</p>	<p>83.583</p>

Resultaat boekjaar	-/- 294.085
--------------------	-------------

Nummer:	14-1f
Naam van de verbonden partij:	Vordering op Enexis B.V.
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent)
Relatie met programma	Programma 8 financiën Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen
Bestuurlijk en financieel belang	Aandelenbezit. Financiële risico's: De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet -tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	Doelstelling: Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland werd Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (later Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (het deel dat verkocht is aan RWE) anderzijds. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis destijds over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze omgezet in een lening van Essent. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer was opgenomen dat er na splitsing geen financiële kruisverbanden mochten bestaan tussen het productie- en leveringsbedrijf (Essent) en het netwerkbedrijf (Enexis). Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren, is besloten de lening over te dragen aan de verkopende aandeelhouders van Essent. Op het moment van overdracht in 2009 bedroeg de lening € 1,8 miljard. Deze lening is vastgelegd in een lening-overeenkomst bestaande uit vier tranches: 1e Tranche: Totaalbedrag lening € 450 mln. <ul style="list-style-type: none"> • Looptijd 3 jaar (tot 30 september 2012) • Rente 3,27%

	<p>Deze tranche is vervroegd afgelost in januari 2012</p> <p>2e Tranche: Totaalbedrag lening € 500 mln.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Looptijd 5 jaar (tot 30 september 2014) • Rente 4,1% <p>Deze tranche is vervroegd afgelost in oktober 2013</p> <p>3e Tranche: Totaalbedrag lening € 500 mln.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Looptijd 7 jaar (tot 30 september 2016) • Rente 4,65% <p>Deze tranche is vervroegd afgelost in april 2016</p> <p>4e Tranche: Totaalbedrag lening € 350 mln.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Looptijd 10 jaar (tot 30 september 2019) • Rente 7,2% • Op basis van de aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is deze tranche van € 350 miljoen, geormerkt als mogelijke toekomstige conversie naar eigen vermogen. <p>Beleidsvoornemens:</p> <p>In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorleggen.</p>	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	-/- 2.290	-/- 8.819
Vreemd vermogen	356.324.436	9.083
Resultaat boekjaar	-/- 6.529	

Nummer:	14-2
Naam van de verbonden partij:	Waterleidingsmaatschappij Limburg (WML)
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	WML is een Naamloze Vennootschap en heeft het exclusieve recht en de wettelijke plicht om in de provincie Limburg de productie en distributie

	<p>van drinkwater te verzorgen. De kerntaak is dan ook het duurzaam en doelmatig leveren van drinkwater van een uitstekende kwaliteit aan inwoners, bedrijven en (overheids)instellingen in Limburg, 24 uur per dag, met de juiste druk. Tot de kerntaak behoren ook het veiligstellen van de openbare watervoorziening en het beschermen van de Limburgse bronnen.</p> <p>Daarnaast verzorgt WML allerlei producten en diensten, van watertaps in de openbare ruimte en slimme meters tot proceswater voor de industrie.</p>
Relatie met programma	Programma 8, Financiën
Bestuurlijk en financieel belang	De gemeente is na de aandelenherverdeling van 2016 in het bezit van 15 aandelen met een waarde van € 4.538 per aandeel, in totaal € 68.070.
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Elke 5 jaar vindt een herverdeling van het aantal aandelen plaats. Daarbij worden de aandelen tussen de Limburgse gemeenten verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners. Met dien verstande dat iedere Limburgse gemeente minstens één aandeel in eigendom heeft. De laatste herverdeling heeft plaatsgevonden medio 2016. Bij deze herschikking hebben we 1 aandeel extra ontvangen. De baten komen de verkrijgers ten goede. De volgende peildatum voor de herverdeling van de aandelen is 1 januari 2021.</p> <p>Strategie 2019-2023:</p> <p>WML buigt zich eens in de vier jaar over haar Missie, Visie en Doelstellingen. Dat is ook gebeurd in 2018. In het MVD 2019-2023, getiteld 'Samen werken aan een robuust en duurzaam WML', laat WML zien waar het bedrijf voor staat en wat de komende jaren bij het water maken extra aandacht krijgt. Drie speerpunten staan centraal: Robuust, Samen en Duurzaam.</p> <p>Robuust staat voor de wens het aanpassingsvermogen van de solide bedrijfsvoering en organisatie te vergroten. Ook gaat men zich nog meer inspannen om de kwaliteit van de drinkwaterbronnen te beschermen.</p> <p>Samen verwijst naar de overtuiging van WML dat samenwerking noodzakelijk is om aan veranderende klantwensen te voldoen en een optimaal functionerende waterketen te realiseren.</p> <p>Duurzaam slaat op de ontwikkeling van WML van een Operationeel Excellent naar een Maatschappelijk Excellent bedrijf. WML verankert duurzaam denken en doen in haar werkprocessen en vergroot haar maatschappelijke impact.</p> <p>Waterleiding Maatschappij Limburg heeft voor de productie en distributie van drinkwater veel elektriciteit nodig. Het bedrijf streeft ernaar om in 2020 klimaatneutraal te zijn. Deze doelstelling is met reeds gerealiseerde zonnepanelen en waterkracht bij eigen faciliteiten niet te halen. WML heeft daarom samen met de energiecoöperaties Newecoop en Zuidenwind een proces doorlopen om Windpark Ospeldijk (gemeente Nederweert) te ontwikkelen. Hier worden vier windturbines opgericht waarvan er twee voor WML zullen zijn. WML NV is voornemens een aparte WML Wind BV op te richten teneinde een scheiding van de kerntaak waterwinning te bewerkstelligen en de financiële risico's te minimaliseren.</p>
	<p>01-01-2018 (werkelijk)</p>
	<p>31-12-2018 (werkelijk)</p>

Eigen vermogen	203,1 mln.	209,4 mln.
Vreemd vermogen	377,2 mln.	385,0 mln.
Resultaat boekjaar 2018	6,2 mln.	

Nummer:	14-3
Naam van de verbonden partij:	Bank voor Nederlandse Gemeenten
Vestigingsplaats:	
Doel (openbaar belang)	<p>De kerntaak van Bank Nederlandse Gemeenten is tegen lage tarieven krediet te verstrekken aan of onder garantie van Nederlandse overheden. BNG biedt haar kernklanten financiële dienstverlening aan in goede tijden én in slechte tijden, ook op momenten dat andere partijen zich terugtrekken. De strategie van de bank is met 'de klant' mee te bewegen. Dit doet BNG door met diensten op maat in te spelen op de veranderende behoeften van haar klanten.</p> <p>In 2018 heeft BNG Bank haar missie hergeformuleerd. De inhoud is ongewijzigd gebleven: BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. Men stelt de publieke sector in staat maatschappelijke doelstellingen te realiseren.</p>
Relatie met programma	<p>Programma 8 financiën Beleidsveld: algemene dekkingsmiddelen Taakveld: treasury.</p>
Bestuurlijk en financieel belang	<p>De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op haar aandelen. De gemeente Horst aan de Maas bezit 113.108 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel, in totaal € 282.770.</p>
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Het afgelopen jaar was voor BNG Bank een uitdagend jaar. De kredietbehoefte en gerealiseerde omzet zijn buitengewoon hoog. De stijgende kredietbehoefte deed zich voor in alle sectoren (decentrale overheden, wonen, zorg, onderwijs, energie en infrastructuur). Klanten gebruiken financiering voor het realiseren van hun maatschappelijke doelstellingen, zoals meer en betaalbare sociale huurwoningen, publieke voorzieningen in gemeenten, de bouw en verduurzaming van zorg- en onderwijsinstellingen en productie van hernieuwbare energie. BNG Bank vervult daarmee haar missie om de publieke sector te ondersteunen met financiering tegen aantrekkelijke voorwaarden. Want prijs doet ertoe, juist voor de publieke sector. Tegelijkertijd is BNG Bank niet immuun voor de lage renteomgeving; dit heeft een drukkend effect op de rentemarge en het rendement van het eigen vermogen. Ook stijgen de operationele kosten door investeringen in digitalisering en kosten door toezicht en regelgeving, waaronder de poortwachtersfunctie. Daarnaast heeft men een significante voorziening moeten treffen voor een verwacht kredietverlies. Dit alles leidt tot een lagere nettowinst. BNG Bank is en blijft een sterk gekapitaliseerde bank."</p> <p>CONCRETE MAATSCHAPPELIJKE IMPACT IN NEDERLAND Belangrijkste instrument van BNG Bank om maatschappelijke impact te creëren zijn kredieten in alle looptijden tegen aantrekkelijke voorwaarden. De omvang van nieuw verstrekte langlopende kredieten bedroeg EUR 14,0 miljard. De langlopende kredietportefeuille steeg ten opzichte van ultimo 2018 met EUR 2,6 miljard tot EUR 84,2 miljard.</p>

Met deze financiering draagt men bij aan lage kosten voor gemeenten, woningcorporaties, zorg en onderwijs en projecten op het gebied van energie en infrastructuur. Belangrijke thema's voor de klanten zijn verduurzaming en de energietransitie. In het kader van het Klimaatakkoord heeft men in 2019 de CO₂-impact van de kredietportefeuille voor het eerst laten meten. De resultaten dienen als vertrekpunt voor het opstellen van een actieplan om de CO₂-impact van de kredietportefeuille te verlagen.

AANTREKKEN FINANCIERING WERELDWIJD

Om de kredietverlening te dekken is voor EUR 17,8 miljard langlopende financiering aangetrokken bij internationale beleggers. Dit betrof onder meer zes benchmarkleningen in euro's en Amerikaanse dollars, in omvang variërend van 500 miljoen tot 3 miljard. In totaal is sinds 2014 voor EUR 7 miljard aan obligaties geplaatst ter financiering van duurzame koplopers en hernieuwbare energie.

FINANCIËLE RESULTATEN

Het rendement op het eigen vermogen bedraagt 3,6% bij een doelstelling van 3,7%. De nettowinst bedraagt EUR 163 miljoen. De belangrijkste oorzaken van de daling van de nettowinst ten opzichte van 2018 zijn een lager resultaat financiële transacties en hogere voorzieningen voor kredietverliezen. Het resultaat financiële transacties komt uit op EUR 37 miljoen positief. De voorzieningen voor kredietverliezen bedragen EUR 153 miljoen. Dit in historisch perspectief hoge bedrag is het gevolg van de verminderde kredietwaardigheid van een relatie die diensten verleent aan gemeenten. Het renteresultaat bleef met EUR 435 miljoen nagenoeg gelijk aan het renteresultaat over 2018.

De naar risico gewogen solvabiliteitsratio's zijn ten opzichte van ultimo 2018 stabiel gebleven op een hoog niveau; de Common Equity Tier 1-ratio en de Tier 1-ratio kwamen eind 2019 uit op 32% respectievelijk 38%.

BNG Bank stelt conform het kapitalisatie- en dividendbeleid voor om EUR 71 miljoen uit te keren aan aandeelhouders. Dit is 50% van de nettowinst na aftrek van dividend aan de verschaffers van hybride kapitaal. Het dividend bedraagt EUR 1,27 per aandeel.

VOORUITZICHTEN

Het belangrijkste instrument blijft het verstrekken van financiering tegen lage prijzen aan kernklanten. Die lage prijzen vereisen een uitstekend risicoprofiel (de huidige ratings zijn AAA) zodat financiering aangetrokken kan worden tegen scherpe tarieven. Om het risicoprofiel en daarmee de lage prijzen ook de komende jaren te behouden is het noodzakelijk dat BNG Bank het volume beheerst van leningen die beslag leggen op het risicokapitaal van de bank (tot maximaal 10% van de leningenportefeuille).

De langlopende rentetarieven blijven een drukkend effect hebben op de ontwikkeling van het renteresultaat. Het coronavirus heeft vergaande maatschappelijke gevolgen, ook voor klanten. Wat dit voor de bank betekent is nu nog niet in te schatten. Een betrouwbare uitspraak over het resultaat financiële transacties is niet te geven.

	<p>Daarom achten men het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2020.</p> <p>Door de huidige renteomgeving is er meer concurrentie. Men richt zich op het continu verbeteren van klant- en kredietprocessen. Dit betekent dat men blijft investeren in digitalisering, risicobeheersing en het voldoen aan toezicht en regelgeving. BNG Bank zal zich blijven richten op de publieke sector en het realiseren van maatschappelijke impact.</p>	
	01-01-2019 (werkelijk)	31-12-2019 (werkelijk)
Eigen vermogen	€ 4.991 mln (IFRS9)	€ 4.887 mln (IFRS9)
Vreemd vermogen	€ 137.509 mln	€ 149.689 mln
Resultaat boekjaar	€ 163 mln.	

Nummer:	14-4	
Naam van de verbonden partij:	Bodemzorg Limburg (voorheen AVL Nazorg Limburg B.V.)	
Vestigingsplaats:	Maastricht	
Doel (openbaar belang)	<p>Het uit een oogpunt van volksgezondheid zorgvuldig beheren van gesloten stortplaatsen in Limburg (nazorg, voorkomen van negatieve effecten naar de omgeving) en het beheer van het nazorgfonds dat daarvoor binnen de BV in het leven is geroepen.</p> <p>Het beheer omvat 9 gesloten stortplaatsen in Limburg. Voor onze gemeente gaat het om de voormalige stortplaats Zuringspeel.</p>	
Relatie met programma	Programma 3; Duurzaamheid: Klimaatambities, energietransitie en circulariteit	
Bestuurlijke en financieel belang	<p>Gemeente is samen met de andere Limburgse gemeenten aandeelhouder. Aandelenkapitaal bedraagt in totaal € 350.</p> <p>De jaarlijkse bijdrage is meerjarig geraamd op € 12.000.</p>	
Ontwikkelingen (Voortgang, risico's en beleidsvoornemens)	<p>Ook in 2019 is verder gekeken naar de mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Voor uitgebreide informatie zie www.bodemzorglimburg.nl</p>	
	1-1-2018 (werkelijk)	31-12-2018 (werkelijk)
Eigen vermogen	3.852.237	1.890.307
Vreemd vermogen	27.426.317	28.065.966
Resultaat boekjaar	-/- 1.961.930	

G. Grondbeleid

We scheppen voorwaarden voor en faciliteren de bestuurlijk en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen door middel van gemeentelijk grondbeleid.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
De Projecten- en de Herzieningsrapportage wordt jaarlijks vastgesteld.	ja
De grondprijzen worden jaarlijkse vastgesteld.	ja
De doelstellingen uit de nota Grondbeleid worden gerealiseerd.	ja

De raad heeft in november 2019 de grondprijzen 2020 vastgesteld.

Jaarlijks stelt de raad de grondprijzen vast op basis van de Nota grondprijzen.

Kwaliteit Tijd Geld

Voortgang van de projecten

Over de hele linie is de economische groei en de herstellende woningmarkt goed voor de grondexploitatieprojecten. Er worden weer meer woningen verkocht en een aantal projecten nadert de voltooiing. De projecten in Horst en Sevenum hebben ook in de crisisjaren wel voortgang geboekt. Vooral in de kleine kernen betekent de economische groei dat weer meer kavels worden verkocht.

Vastgestelde grondprijzen

Hieronder een overzicht van de vastgestelde grondprijzen in gemeentelijke grondexploitaties zoals die in 2019 van toepassing waren:

Categorie Wonen	bedragen in hele euro's Prijsbepaling
Koop, vrije sector	€ 215 / m ²
Huur, vrije sector	€ 185 / m ²
Huur, sociale sector	€ 160 / m ²
Groen- en reststroken	€ 107,50 / m ²
Bedrijventerreinen	
Normaal	€ 100 / m ²
Zichtlocaties	€ 110 / m ²
Kantoren, retail, horeca, overige commerciële activiteiten	
Algemeen	Maatwerk, case-afhankelijk
Maatschappelijk vastgoed	
Niet-commercieel maatschappelijk vastgoed	Minimaal kostprijsdekkend
Commercieel maatschappelijk vastgoed	Maatwerk, case-afhankelijk

Prijzen exclusief belastingen (BTW of overdrachtsbelasting). Op de verkoop zijn de algemene verkoopvoorwaarden van toepassing.

Projecten met een nadelig saldo	Boekwaarde 31-12-2019	Eindwaarde	Contante Waarde (Prijspeil 1-1-2020)	Realisatie
Er zijn geen projecten met een nadelig saldo				
Projecten met een positief saldo	Boekwaarde 31-12-2019	Eindwaarde	Contante Waarde (Prijspeil 1-1-2020)	Realisatie
America – Wouterstraat	€ 84.690	€ 61.320	€ 57.195	31-12-2026
Broekhuizenvorst - Roathweg	€ 281.945	€ 320.646	€ 293.180	31-12-2028
Griendtsveen – Woningbouw Griendtsveen	€ -649.255	€ 966.701	€ 919.783	31-12-2024
Grubbenvorst - Middelreuveld	€ 115.826	€ 5.726	€ 5.628	31-12-2020
Grubbenvorst – LOG Witveldweg	€ 133.464	€ 664	€ 621	31-12-2024
Grubbenvorst – de Comert	€ -488.377	€ 398.398	€ 375.309	31-12-2025
Hegelsom – Groene Campus Asdonck	€ -169.400	€ 1.076.693	€ 984.463	31-12-2028
Hegelsom - Kamplaan	€ -	€ -	€ -	31-12-2019
Horst – Aftang fase 2 en verder	€ 3.423.402	€ 167.369	€ 156.108	31-12-2026
Horst - Gasthoes	€ 215.410	€ 25.320	€ 25.069	31-12-2020
Horst – Hof te Berkel	€ -517.546	€ 2.021	€ 2.020	31-12-2020
Horst – Melderlosche Weiden	€ 471.156	€ 466.906	€ 448.688	31-12-2023
Kronenberg – Grandorse	€ 2.090.979	€ 270.683	€ 245.045	31-12-2029
Kronenberg - Toverland	€ -1.282.301	€ 3.400.634	€ 3.140.429	31-12-2027
Kronenberg – Woningbouw nabij BMV	€ -319.966	€ 109.465	€ 102.100	31-12-2026
Lottum – Veilinghof	€ 59.850	€ 37.827	€ 37.081	31-12-2021
Meerlo – Burgveld Zuid	€ 442.381	€ 633.484	€ 579.219	31-12-2028
Melderslo – Achter de Pastorie	€ -	€ -	€ -	31-12-2019
Meterik – Schadjikerweg Oost	€ -315.469	€ 86.642	€ 85.784	31-12-2020
Sevenum – Beatrixstraat	€ -1.155.509	€ 166.919	€ 160.406	31-12-2023
Swolgen – Kerkveld	€ -465.380	€ 177.967	€ 169.329	31-12-2024
Tienray – Gebiedsontwikkeling Tienray	€ 1.103.934	€ 105.963	€ 95.927	31-12-2029

*De eindwaarde en contante waarde (prijspeil 1-1-2020) zijn gebaseerd op winstnemingen na toepassing van de POC-methode

Winstneming Grondexploitaties vanaf 2018: Percentage of completion (POC)

Sinds de jaarrekening 2018 is er een verplichte winstnemingsmethode: de *percentage of completion* (POC) methode. Deze methode verplicht tot tussentijds winstnemen. De methode schrijft voor dat, na toepassing van het voorzichtigheidsbeginsel, de te nemen winst op basis van het realisatiebeginsel wordt genomen. De tussentijdse winstneming op basis van realisatiebeginsel wordt bepaald door de formule:

[% Gerealiseerde kosten * % Gerealiseerde opbrengsten * Winstprognose -/- Projectspectifieke Risico's]

In de Herzieningsrapportage 2018 is de behandeling van de POC-winst uitgewerkt. Om te voorkomen dat de te vroeg genomen winsten wegvloeden naar bestedingsdoelen en daarmee

eventuele toekomstige verliezen niet op te vangen zijn vanuit de reserve, is een reserve POC-winst ingesteld, waarin de POC-winsten worden gestort die in deze jaarlijkse cyclus worden gerealiseerd, en rekenkundige verliezen worden teruggestort naar de projecten.

Kort gezegd wordt de vroeg genomen winst nog een tijd in reserve gehouden voordat het definitief wordt vrijgegeven voor verdere besteding.

Omdat de methodiek zeer strikt is opgelegd, zonder rekening te houden met onze risico-analyse, wordt in de jaarrekening 2019 bij een aantal grondexploitaties een reeds genomen POC winst uit een voorgaand jaar gedeeltelijk teruggedraaid ten laste van de POC-reserve. De fluctuaties die altijd in een project optreden, zijn hier debet aan. Indien er sprake is van specifieke tegenvallers, zijn die in de projectenrapportage nader toegelicht.

Op basis van kennis en inzicht in het project en het mee laten wegen van andere factoren (zoals boekwaarde van het project, marktomstandigheden in relatie tot nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten) wordt jaarlijks bepaald welk deel van de reeds genomen POC-winst verantwoord overgeheveld kan worden naar de Algemene Reserve Grondexploitaties (ARGE).

In de navolgende tabel wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel POC-winst er per project genomen is en met welk bedrag dit in 2019 aangevuld is of juist onttrokken is. Tevens wordt zichtbaar voor welk project er in 2018 al een overheveling naar de ARGE heeft plaatsgevonden en voor welk bedrag. Ook voor 2019 is overheveling van POC-reserve naar ARGE voor een aantal projecten mogelijk. Zie het verloop in de tabel.

bedragen in hele euro's								
Onderhanden werk	POC winst t/m 31-12-2018	Storting van POC naar ARGE (2018)	Te nemen POC winst 2019	Terugname POC winst 2019	Saldo POC winst 2019	Storting van POC naar ARGE (2019)	POC winst t/m 31-12-2019	
America – Wouterstraat	€ 17.621			€ -5.932	€ -5.932		€ 11.689	
America – 't Slik	€ 132.614					€ 132.614	€ -	
Broekhuizenworst - Roathweg	€ 32.214		€ 2.670		€ 2.670		€ 34.884	
Griendtsveen – Woningbouw Griendtsveen	€ 262.985		€ 104.388		€ 104.388	€ 250.000	€ 117.373	
Grubbenvorst - Middelreuveld	€ 34.437						€ 34.437	
Grubbenvorst – LOG Witveldweg	€ 5.514		€ 11.267		€ 11.267		€ 16.781	
Grubbenvorst – de Comert	€ 2.828		€ 99.487		€ 99.487		€ 102.315	
Hegelsom – Groene Campus Asdonck	€ 32.374		€ 16.355		€ 16.355		€ 48.729	
Hegelsom - Kamplaan	€ 227.822	€ 175.000	€ -		€ -	€ 52.822	€ -	
Horst – Afhang fase 2 en verder	€ 165.009			€ -36.999	€ -36.999	€ -	€ 128.010	
Horst - Gasthoes	€ -		€ 930		€ 930		€ 930	
Horst – Hof te Berkel	€ 96.763		€ 4.036		€ 4.036		€ 100.799	
Horst – Melderfosche Weiden	€ 1.691.124	€ 1.000.000	€ 321.839		€ 321.839		€ 1.012.963	
Kronenberg – Grandorse	€ 69.237			€ -15.083	€ -15.083		€ 54.154	
Kronenberg - Toverland	€ 8.083		€ 94.225		€ 94.225		€ 102.308	
Kronenberg – Woningbouw nabij BMV	€ 55.364			€ -25.103	€ -25.103		€ 30.261	
Lottum – Veilinghof	€ 44.722		€ 152.469		€ 152.469		€ 197.191	
Meerlo – Burgveld Zuid	€ 494.261			€ -60.306	€ -60.306		€ 433.955	
Melderslo – Achter de Pastorie	€ 122.508		€ -		€ -	€ 122.508	€ -	
Meterik – Schadjikerweg Oost	€ 739.232	€ 550.000		€ -13.831	€ -13.831	€ 100.000	€ 75.401	
Sevenum – Beatrixstraat	€ 118.375			€ -76.523	€ -76.523		€ 41.852	
Swolgen – Kerkveld	€ 28.172		€ 61.248		€ 61.248		€ 89.420	
Tienray – Gebiedsontwikkeling Tienray	€ 20.290			€ -3.018	€ -3.018		€ 17.272	
Totaal onderhanden werken	€ 4.401.549	€ 1.725.000	€ 868.914	€ -236.795	€ 632.119	€ 657.944	€ 2.650.724	

H. Ombuigingen

We geven inzicht in de omvang en voortgang / realisatie van de gemeentelijke ombuigingen voor een structureel sluitende begroting.

Omschrijving Kritieke Prestatie-Indicator (KPI)	Gerealiseerd
Ombuigingen gerealiseerd per 31-12-2022.	Nee

Ombuigingen worden periodiek gemonitord en waar nodig bijgesteld.

Kwaliteit Tijd Geld

We monitoren en rapporteren periodiek over de ombuigingen.

Per 1 januari 2019 stond nog een ombuiging voor het jaar 2019 open. Het betrof de taakstelling op het accommodatiebeleid. Bij de 2de bijstelling 2019 is deze ombuiging aangemerkt als niet te realiseren.

Bij de begroting 2020 zijn in de paragraaf ombuigingen een aantal nieuwe ombuigingen opgenomen. Dat was nodig vanwege de ontwikkelingen van ons begrotingssaldo en de ambities zoals verwoord in 'het raadsvoorstel tot invulling van de begroting van investeringsvolume 2019 – 2022' (maart 2019).

Bij de 1ste bijstelling van de begroting 2020 wordt voor het eerst bekeken of er al ombuigingen zijn gerealiseerd.

I. Informatiebeveiliging en privacy

Informatiebeveiliging en privacy zijn actuele thema's, die steeds meer aandacht en investeringen van onze gemeente vragen. De onderwerpen zijn vrijwel wekelijks in het nieuws. Gemeenten zijn voor steeds meer beleidsterreinen verantwoordelijk. Er wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de mogelijkheden van informatie-uitwisseling. Voor gemeenten is het dan ook noodzakelijk om de beveiliging van informatie professioneel te organiseren. Informatie moet immers beschikbaar en integer (betrouwbaar) zijn en mag alleen door bevoegden zijn in te zien (vertrouwelijk). Bij de uitwisseling van informatie moeten gemeenten voldoende rekening houden met beveiligings- en privacyaspecten.

Informatieveiligheid is veel meer dan ICT, het gaat in veel gevallen om de mens in de organisatie en de manier waarop deze met (informatieveiligheids)risico's omgaat.

Als gemeente zijn we continu in beweging, waarbij processen veranderen en medewerkers andere taken en verantwoordelijkheden krijgen. Door deze veranderingen ontstaan nieuwe informatieveiligheidsrisico's. Daarom wordt privacy en informatiebeveiliging (P&IB) sinds 2018 al vroegtijdig in projecten meegenomen.

We zien dat P&IB daarnaast steeds meer proactief aandacht krijgt in de plannen en werkwijzen. Er worden vooraf vragen gesteld over welke maatregelen nodig zijn, of er een zogenaamde verwerkersovereenkomst nodig is of dat er andere afspraken noodzakelijk zijn.

Ook de interne bewustwording neemt toe. Medewerkers stellen zich steeds vaker vooraf al de vraag of bepaalde gegevensdelingen wel zijn toegestaan. Er is steeds meer begrip voor benodigde maatregelen, zoals bijvoorbeeld een extra code bij het inloggen.

Informatiebeveiliging

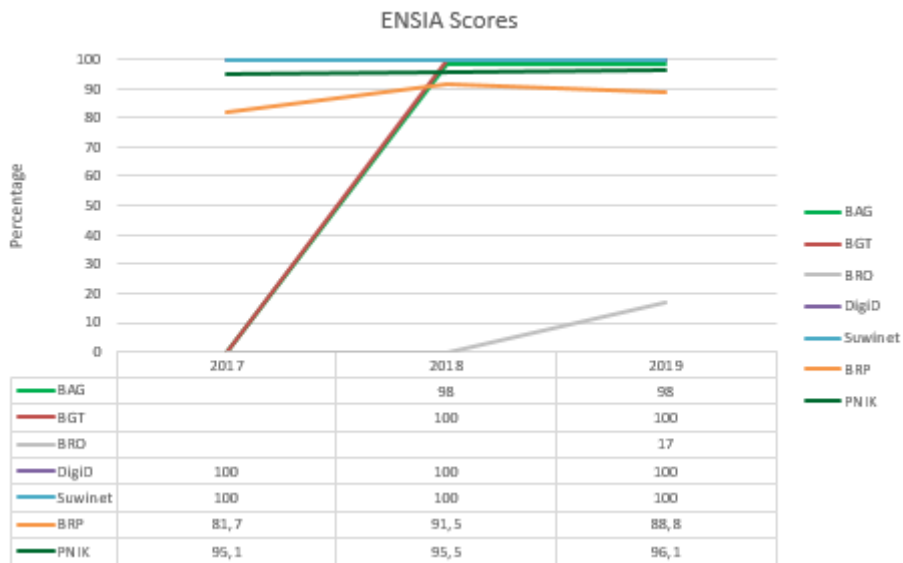
BIG naar BIO

Gemeenten hanteren een gezamenlijk normenkader voor eisen met betrekking tot informatieveiligheid de BIG (Baseline Informatieveiligheid Gemeenten). Om de informatiebeveiliging optimaal te professionaliseren is er behoefte aan een eenduidige en herkenbare stevige basis voor de gehele overheid. Hiervoor is op 1-1-2019 de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) vastgesteld; één gezamenlijk normenkader voor de gehele overheid. 2019 was daarmee voor gemeenten het overgangsjaar tussen de 'oude' BIG en het nieuwe normenkader BIO.

Waar de BIG vooral specifieke maatregelen voorschrijft, legt de BIO het nadruk op risicomanagement, waarbij de bestuurder en lijnmanager expliciet hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Per bedrijfsproces wordt door de voor dat proces verantwoordelijk manager, samen met de CISO bepaald of er ná het implementeren van de verplichte maatregelen uit de BIO nog restrisico's aanwezig zijn, en welke maatregelen daarvoor passend zijn.

Verantwoording informatieveiligheid: ENSIA

Jaarlijks (vanaf 2017) verantwoorden wij ons middels ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) over informatieveiligheid. In 2017 waren alleen de domeinen BRP-Basisregistratie Personen, PNIK - Paspoorten Nederlandse Identiteitskaart (heet vanaf 2019 'Reisdocumenten'), Suwinet en DigiD onderdeel van de audit, maar afgelopen jaren zijn er andere domeinen bij aangesloten, te weten BAG - Basisregistratie Adressen en Gebouwen en BGT - Basisregistratie Grootchalige Topografie (vanaf 2018) en de BRO - Basisregistratie Ondergrond (vanaf 2019).

Bovenstaande grafiek laat voor de betreffende domeinen een vrij constant resultaat zien. De relatief lage score op de BRO komt doordat dit een nieuwe basisregistratie is waarbij we intern nog in de opstartfase zitten.

Privacy

Waar 2018 het jaar van de nieuwe privacywet, de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) was, met de focus op het tijdig voldoen aan wet- en regelgeving: “de basis op orde”, was de opdracht voor 2019 het bestendigen van de ingezette richting.

Onderstaande grafieken geven de status weer van de maatregelen over een aantal onderwerpen. Onder de grafieken staan per onderdeel de positieve en aandachtspunten genoemd.

Totaal

■ Ja ■ Nee ■ Gedeeltelijk

Beleid	Processen	Inbedding	Rechten van betrokkenen	Samenwerking
<p>😊 Opgesteld en gepubliceerd</p> <p>☹️ Toetsen verwerkingen</p>	<p>😊 Privacy by design</p> <p>☹️ Nog niet iedereen proactief</p>	<p>😊 FG in positie</p> <p>☹️ Nog geen organisatiebreed privacyteam</p>	<p>😊 Proces en templates beschikbaar</p> <p>☹️ Bekendheid met het proces</p>	<p>😊 Verwerkers overeenkomsten</p> <p>☹️ Afspraken samenwerking</p>

Algemeen zien we dat de benodigde maatregelen (denk aan beleid- en procesafspraken) wél geïmplementeerd zijn, maar dat er nog geen controle plaatsvindt of de maatregelen moeten worden bijgesteld. Dit geldt ook voor de inbedding in de organisatie, welke operationeel geregeld, maar nog niet formeel is ingeregeld.

Een ander aandachtspunt is dat nog niet alle partijen in beeld zijn waar we samenwerkingsafspraken mee moeten maken.

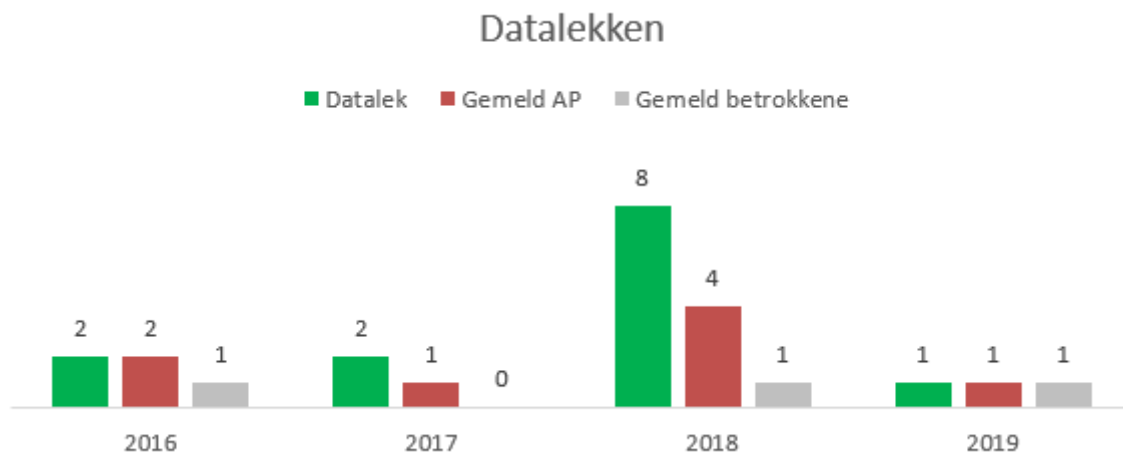
Verwerkersovereenkomsten

Met alle verwerkers (externe partijen die persoonsgegevens voor de gemeente verwerken) moeten aanvullende afspraken over informatiebeveiliging en privacy gemaakt worden. Deze afspraken zijn opgenomen in de verwerkersovereenkomst.

Vóór 2018	Getekend 2018	Getekend 2019	Totaal
15	18	19	52

- Onze gemeente heeft, middels onze FG, een actieve bijdrage geleverd in de werkgroep van de VNG die een standaard verwerkersovereenkomst voor gemeenten heeft opgesteld. Wij hanteren deze standaard ook.
- We hebben in 2019 met 19 leveranciers/organisaties een verwerkersovereenkomst afgesloten. Daarmee komt het totaal op 52 overeenkomsten.

Datalekken

De verplichting om datalekken te melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) geldt al sinds 2016. In de AVG is deze verplichting ook opgenomen. Een datalek dat risico's heeft voor de betrokkenen moet gemeld worden bij de AP. Het melden aan de betrokkene is expliciet gebeurd doordat de betrokkene al op de hoogte was, en niet omdat er grote risico's waren. Het aantal meldingen in 2018 is opvallend hoger, waarschijnlijk door de extra bewustwording door de inwerkingtreding van de AVG.

J. Samenvatting Actualisatie Perspectievennota Maatschappelijke accommodaties

Doelstelling

In 2015 zijn we samen met de dorpen gestart met de herijking van het integraal accommodatiebeleid om te komen tot toekomstbestendige maatschappelijke accommodaties die passen bij de behoefte van het dorp. Streven is een passend 'accommodatie pakket' per dorp. Dit proces heeft geresulteerd in zestien blauwdrukken uit de dorpen. Deze blauwdrukken, oftewel toekomstplannen, zijn met de inmiddels vastgestelde beleids- en subsidiekaders vertaald in de perspectievennota. De perspectievennota geeft een doorkijk naar de toekomst van de accommodaties in een dorp met de daarbij te verwachten investeringen. Deze nota krijgt elk jaar een update naar de huidige situatie en plannen. We bekijken de actualiteit en relevantie van de plannen en geven een doorkijk naar mogelijk nieuwe ontwikkelingen.

De in eigendom van de gemeente zijnde gebouwen en accommodaties (de huidige vastgoedportefeuille) willen we zo efficiënt en doelmatig mogelijk beheren. Hiervoor zijn per categorie vastgoed afspraken gemaakt betreffende het gewenste kwaliteitsniveau van onderhoud. Het vastgestelde MJOP (meerjarig onderhoudsprogramma) is hierop gebaseerd. Naast jaarlijks onderhouden van het vastgoed zijn op enig moment ook vervangingsinvesteringen noodzakelijk. Deze momenten en benodigde financiële middelen worden vastgelegd in een meerjarig investeringsplan (MIP) waarmee geborgd wordt dat op het moment van benodigde vervanging ook voldoende financiële middelen beschikbaar zijn. Uitvoering van de acties uit de perspectievennota worden afgestemd en zoveel mogelijk tegelijkertijd uitgevoerd met de geplande werkzaamheden in het kader van MJOP en MIP.

Ingezette acties voor overkoepelende zaken

Naast de blauwdrukken en ontwikkelingen per dorp, zijn er nog accommodatievraagstukken die de gehele gemeente aangaan, zoals het integraal huisvestingsplan onderwijs, de kerken en de binnensportaccommodaties. We willen dat ook deze accommodaties passen binnen de vraag en behoefte van het dorp waarbij leegstand zoveel mogelijk wordt teruggedrongen. Wijzigingen ten aanzien van deze accommodaties raken vanzelfsprekend de huidige vastgoedportefeuille en zijn daarmee van invloed op zowel het MJOP als het MIP.

Meerjarig Investeringsplan (MIP)

Met het meerjarig onderhoudsplan (MJOP), en ook de subsidieregeling voor multifunctionele accommodaties die niet in eigendom zijn van de gemeente, kan het eigen vastgoed en het maatschappelijk vastgoed op een goed niveau onderhouden worden. Hierover is in december 2017 al besluitvorming geweest.

Het Meerjarig Investeringsplan (MIP) geeft inzicht in investeringen (voor revitalisatie en verduurzaming) in vastgoed in eigendom van de gemeente dan wel in bijdragen aan maatschappelijk vastgoed.

Het MIP is in juli 2019 vastgesteld. Daarin is voor elk afzonderlijk pand bekeken wat het toekomstperspectief is en daarop zijn de investeringen gebaseerd om het pand (indien van toepassing) te verduurzamen en vervangingsinvesteringen te kunnen doen. Op die manier is verbinding gemaakt tussen de perspectievennota, lopende projecten, binnensport en het IHP en het MIP.

Integraal huisvestingsplan onderwijs

In 2017 is gestart met de herziening van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) voor alle scholen van het primair en voortgezet onderwijs. Zaken als demografische gegevens, leerlingenprognoses, technische onderhoudstoestand van de scholen, onderwijskundige visie, duurzaamheid en toegankelijkheid zijn daarbij betrokken. Ook aspecten als multifunctionaliteit in de

vorm van integrale kindcentra zijn daarbij afgewogen in het nieuwe IHP. Gesprekpartners hierbij zijn de betrokken schoolbesturen in onze gemeente.

In de aanloop van het IHP zijn er voor de basisscholen in Meterik en Tienray/Swolgen al besluiten genomen om vernieuwbouw te plegen dan wel volledige nieuwbouw te realiseren.

Het IHP omvat een beleidskader voor de periode 2020 – 2035 en een uitvoeringsprogramma voor de periode 2020 – 2024, waarbij een doorkijk wordt gegeven voor de resterende jaren. Elke 4 jaar zal het IHP geactualiseerd worden, in samenspraak met de schoolbesturen.

Binnensportaccommodaties

In onze gemeente beschikken we over veel binnensportaccommodaties, namelijk twaalf gymzalen en vijf sporthallen. Dat laat zien dat we een groot areaal aan binnensportaccommodaties hebben, waarbij de meeste gymzalen gedateerd zijn en beperkingen hebben voor gebruikers. Om te komen tot optimale binnensportaccommodaties is er een onderzoek uitgevoerd door adviesbureau Kragten om te kijken hoe we er voor staan, met een doorkijk naar de toekomst. Mede door dit rapport, de bezettingscijfers, de huidige ontwikkelingen binnen diverse verenigingen (bv. fusies) en het integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) is het wenselijk om een helder toekomstbeeld te bepalen.

Doel daarbij is om te komen tot functionele, kwalitatief goede en goed bezette binnensportaccommodaties verspreid over de gemeente. Bij het onderzoek hebben we aan de gebruikers van onze binnensportaccommodaties gevraagd wat hun behoeften zijn en welke knelpunten er liggen. Uiteraard is ook gekeken naar de toekomst van de verenigingen en de nieuwe ontwikkelingen.. in juli 2019 heeft de raad de toekomstvisie binnensport vastgesteld.

Zwembad

Uw raad heeft in 2018 besloten dat een nieuw zwembad wordt overwogen, mogelijk in combinatie met verplaatsing van sporthal de Berkel, indien er sprake is van een kwalitatieve en kwantitatieve meerwaarde ten opzichte van de huidige situatie. In 2019 is gestart met een locatiestudie en vervolgens met het uitwerken van een nieuwbouwvariant, die voldoet aan de uitspraak van de raad.

Kerken

In opdracht van de kerkbesturen heeft Wy Architecten onderzoek uitgevoerd naar de kerken van de federatie Horst. Deze onderzoeken zullen ook voor de kerken in de federatie Maasdorpen plaatsvinden. In de onderzoeken is vooral gekeken naar hoe het gebouw constructief in elkaar zit, of ander gebruik mogelijk is en welke elementen behouden moeten blijven bij ander gebruik. De onderzoeken van Wy Architecten zijn afgerond en geven inzicht in de mogelijkheden van de kerken.

Voortgang per dorp

Per dorp wordt kort geschetst wat de stand van zaken is met betrekking tot de acties zoals die in de begroting 2019 waren opgenomen.

America

2019

De mogelijkheden voor een nieuw sportpark SAAM worden opnieuw bekeken. Als vervolg op het besluit van de binnensportvisie is er gestart met het bekijken van de mogelijkheden voor een gezamenlijke sporthal voor Hegelsom, America en Meterik.

Broekhuizen-Broekhuizenvorst

2019

De plannen voor het Koetshoës zijn in ontwikkeling. De verkoop vindt plaats bij vergunningverlening van deze plannen.

Evertsoord

2019

De Smelentô's is bezig met de verbouwing.

Griendtsveen

2019

Voor 2019 waren geen verdere actiepunten opgenomen.

Grubbenvorst

2019

Voor 2019 waren geen concrete actiepunten opgenomen.

Hegelsom

2019

SV Oxalis is gehuisvest op sportpark Wienes.

Als vervolg op het besluit van de binnensportvisie is er gestart met het bekijken van de mogelijkheden voor een gezamenlijke sporthal voor Hegelsom, America en Meterik.

Horst

2019

De visie Afslag10 is vastgesteld en de verbouwing van 't Gasthoês loopt. Omtrent de ontwikkelingen rondom het zwembad en sporthal De Berkel verwijzen we naar bovengenoemde tekst.

Kronenberg

2019

Het dorp heeft geen vervolg gegeven aan de toekomstvisie.

Lottum

2019

Het dorp is gestart met een werkgroep en buigen zich over de toekomst van MFC De Smetenhof.

Meerlo

2019

Het onderzoek naar de Speulplats is afgerond. De werkgroep gaat nu uitvoering aan het geven aan het plan.

Melderslo

2019

Het kunstgrasveld voor de korfbal is aangelegd.

Meterik

2019

De mogelijkheden voor een nieuw sportpark SAAM worden opnieuw bekeken. Als vervolg op het besluit van de binnensportvisie is er gestart met het bekijken van de mogelijkheden voor een gezamenlijke sporthal voor Hegelsom, America en Meterik.

Sevenum

2019

Voor 2019 waren geen nieuwe actiepunten verwacht.

Swolgen

2019

Er zijn geen actiepunten vanuit het dorp naar voren gekomen. Voor de ontwikkelingen omtrent de school verwijzen we naar bovengenoemde tekst.

Tienray

2019

De werkgroep heeft de plannen gepresenteerd aan het college van B&W en een voorbereidingskrediet aangevraagd.

Voor de ontwikkelingen omtrent de school verwijzen we naar bovengenoemde tekst.

K. Gebeurtenissen na balansdatum

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

JARREKENING

3.1 Overzicht van baten en lasten in de rekening

a. Totaaloverzicht lasten en baten per programma

OVERZICHT LASTEN EN BATEN INCLUSIEF RESERVES

Bedragen x € 1.000 Programma's		Begroting 2019			Begroting 2019 na wijziging			Werkelijk 2019		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1	Economie en ruimte	-3.825	2.556	-1.269	-2.970	1.639	-1.332	-2.320	1.019	-1.300
2	Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-16.141	7.537	-8.603	-15.837	2.473	-13.364	-16.298	7.518	-8.780
3	Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.	-7.485	8.075	590	-8.940	9.206	266	-8.173	8.595	422
4	Soc. maatschap., participatie en voorz.	-40.425	9.286	-31.138	-45.779	12.046	-33.733	-42.550	10.848	-31.702
5	Cultuur, sport en onderwijs	-8.340	1.101	-7.239	-8.514	1.824	-6.690	-8.027	1.722	-6.305
6	Openb.orde/veiligheid, toezicht/handhav.	-3.750	260	-3.490	-4.073	296	-3.777	-3.923	303	-3.620
7	Bestuur, organisatie en samenwerking	-18.706	55	-18.651	-22.615	1.321	-21.294	-23.192	3.573	-19.619
8	Financiën	-1.359	69.888	68.529	-1.890	71.106	69.216	-2.157	72.112	69.955
T	Resultaat rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal saldo van baten en lasten	-100.031	98.759	-1.272	-110.617	99.910	-10.707	-106.641	105.692	-949
	Toevoegingen en onttrekkingen reserves	-3.646	4.918	1.272	-11.066	20.723	9.657	-9.684	11.800	2.116
	Gerealiseerd resultaat	-103.677	103.677	0	-121.683	120.633	-1.050	-116.325	117.492	1.167

b. Begrotingsrechtmatigheid

Inleiding:

Op 20 november 2018 heeft de gemeenteraad het controleprotocol 2018 tot en met 2022 vastgesteld. In dit controleprotocol zijn de reikwijdte en de kaders voor de accountantscontrole voor de jaarrekening 2019 vastgelegd.

Bij rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. De accountant hoeft niet vast te stellen of alle handelingen binnen de gemeente conform de geldende wet- en regelgeving zijn verricht. De aandacht blijft beperkt tot die handelingen waaruit financiële gevolgen voortkomen en die als *baten, lasten en balansmutaties* in de jaarrekening worden verantwoord. Het gaat dus om de financiële rechtmatigheid.

De controle op de financiële rechtmatigheid is de kern van de controle door de accountant. Bij de controle op de rechtmatigheid van niet financiële beheershandelingen kan worden volstaan met het beoordelen van het interne systeem van risicoafweging.

Het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) kent een negental toetsingscriteria die bepalen of een financiële beheershandeling al dan niet rechtmatig is uitgevoerd.

Zes criteria worden van oudsher al door de accountant in de getrouwheidscontrole getoetst: het calculatie-, het valuterings-, het leverings-, het adresserings-, het volledigheds- en het aanvaardbaarheids criterium.

Er zijn drie aanvullende criteria van belang bij de controle op een rechtmatige totstandkoming van de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties:

1. het begrotingscriterium.
2. het voorwaarden criterium.
3. het M&O criterium (Misbruik en Oneigenlijk gebruik).

Hieronder wordt verantwoording afgelegd over deze criteria.

1. Begrotingscriterium

Op grond van de Financiële verordening is bepaald dat begrotingsoverschrijdingen niet zijn toegestaan.

In onze Financiële Verordening 2017 is vastgelegd dat verschillen van € 50.000 of meer (per saldo en per product of investering) worden toegelicht. Deze toelichting is in deze jaarrekening per programma opgenomen (zie punt 2.1 Programmaverantwoording.)

Voor de afsluitende oordeelsvorming door de gemeenteraad is van belang of een eventuele begrotings-overschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door aan de lasten gerelateerde hogere inkomsten. Het bepalen of begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn is voorbehouden aan de raad.

In het controleprotocol 2018-2022 is opgenomen dat voor de toetsing van eventuele begrotingsafwijkingen de volgende tabel wordt gehanteerd. Deze tabel gaat uit van kostenoverschrijdingen, dat wil zeggen: hoger saldo lasten en baten, uitgaande van meer lasten dan geraamd.

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende “soorten” begrotingsafwijkingen worden onderkend:		Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
1.	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor geen begrotingswijziging is ingediend. Bijvoorbeeld: de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
2.	a. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant <i>ondubbelzinnig vaststelt</i> dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar er is geen voorstel tot begrotingswijziging ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad. b. Kostenoverschrijdingen die passen binnen bestaand beleid, maar die <i>niet tijdig konden worden gesignaleerd</i> .	X	X
3.	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
4.	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter pas bij het opstellen van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) budgetoverschrijding.	X	
5.	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
6.	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten, die achteraf gezien als onrechtmatig moeten worden beschouwd, omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar. a. geconstateerd tijdens het verantwoordingsjaar b. geconstateerd na het verantwoordingsjaar	X	X
7.	Kostenoverschrijding op geactiveerde investeringen, waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere		

	afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.		
a.	in het jaar van investeren	X	X
b.	afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren		

Uit de jaarrekening 2019 blijkt dat er, ten opzichte van de begroting 2019 na wijziging, sprake is van begrotingsoverschrijdingen bij:

1. twee programma's
2. een aantal investeringen.

In het vervolg van deze paragraaf worden de overschrijdingen toegelicht. Daarbij wordt tevens de relatie gelegd met de hierboven opgenomen tabel.

A. PROGRAMMA'S

In de hierna opgenomen overzichten wordt, voor elk programma waarbij sprake is van een overschrijding, waarbij baten en lasten gesaldeerd worden, van de na wijziging geraamde **lasten en baten**, aangegeven:

- a. het verschil tussen de begroting voor en na wijziging, de realisatie, en het verschil tussen de begroting na wijziging en de realisatie.
- b. een analyse van de grootste verschillen (€ 50.000 of meer).
- c. het soort overschrijding zoals opgenomen in de tabel.

- = nadeel
+ = voordeel

Programma 2: Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2019	Vershil begroting vs realisatie 2019
Lasten	-18.105	-16.405	-18.795	-2.390

Oorzaak overschrijding: Bouwgrondexploitaties en Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting

Hogere lasten voor bouwgrondeexploitaties, deze worden door hogere baten gecompenseerd, waardoor er geen overschrijding resteert 0

Hogere lasten voor Wegen, pleinen, fietspaden en openbare verlichting worden ook deels gecompenseerd met hogere baten. -28

saldo -28

soort overschrijding categorie 2a: onrechtmatig telt mee voor oordeel accountant € 28

Programma 7: Bestuur, organisatie en samenwerking	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2019	Vershil begroting vs realisatie 2019
Lasten	-19.056	-23.073	-23.651	-578

Oorzaak van het verschil is voor onderdeel Bestuur de storting in de voorziening voor pensioenen wethouders, dit wordt deels gecompenseerd met baten, hiermee resteert een onrechtmatigheid van, aangezien het is voorgeschreven in de BBV om een toereikende voorziening APPA te hebben telt dit niet mee in het oordeel -163

saldo -163

soort overschrijding categorie 2b: onrechtmatig telt **niet** mee voor oordeel accountant € 163

B. INVESTERINGEN

In de programmarekening (zie hiervoor de bijlagen onder 4.2) is een overzicht opgenomen waarin de afloop voor investeringen van beschikbaar gestelde kredieten is opgenomen. Uit dit overzicht blijkt dat er bij een aantal investeringen sprake is geweest van een kredietoverschrijding. Deze worden hieronder toegelicht.

	Omschrijving	Bedrag	Soort overschrijding
1	Gronden niet in exploitatie: Betreft gronden die vanwege wijziging in het BBV niet langer als "Gronden Niet in Exploitatie" onder de voorraden mogen vallen maar onder de Materiële Vaste Activa. Enkele strategische aankopen zijn geactiveerd en enkele reeds eerder aangekochte percelen zijn ingebracht in diverse grondexploitaties. Wordt ook in de projectenrapportage toegelicht. Onrechtmatigheid telt niet mee voor oordeel accountant.	-2.421	3
2	Vervanging hockeyveld 1 Horst Lavalaag: Tegenover de overschrijding van de lasten staat een baat van € 75.000, zodat er per saldo geen overschrijding meer is. Onrechtmatigheid telt niet mee voor oordeel accountant.	-72	3
3	Ondergrond parkeerplaats Cuppenpedje: Betreft aangekochte grond zonder dat er een concreet plan ligt om deze grond in exploitatie te nemen. Conform BBV dient deze grond geactiveerd te worden onder de Materiële Vaste Activa. Onrechtmatigheid telt niet mee voor oordeel accountant	-214	3
4	Perceel grond nabij Heere Peel: Betreft aangekochte grond zonder dat er een concreet plan ligt om deze grond in exploitatie te nemen. Conform BBV dient deze grond geactiveerd te worden onder de Materiële Vaste Activa. Onrechtmatigheid telt niet mee voor oordeel accountant	-136	3

2. Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium houdt in dat de financiële interne en externe wet- en regelgeving moet worden gevolgd. Voor alle geldstromen dient ondubbelzinnig vast te staan welke voorwaarden erop van toepassing zijn. Een overzicht van de relevante wet- en regelgeving is opgenomen in het normenkader 2019 (raad 20 november 2018). Via interne en externe controle wordt vastgesteld in hoeverre de relevante wet- en regelgeving is nageleefd.

Uitgangspunt voor de interne controle 2019 was een risicoanalyse waarin alle gemeentelijke processen zijn opgenomen. Niet alle risico's zijn even belangrijk in het kader van de interne controle. Met name de processen welke een groot financieel belang vertegenwoordigen en waarbij het risico op fouten het grootst is hebben de hoogste prioriteit gekregen bij de uitvoering van de interne controle.

In 2019 zijn de volgende processen gecontroleerd:

1. Inkoop en aanbesteding	12. Leerlingenvervoer
2. Personeelskosten	13. Exploitatie gemeentelijke accommodaties
3. Belastingen en heffingen	14. Begrotingsrechtmatigheid
4. Grondbeleid	15. Beheerplannen
5. Omgevingsvergunningen	16. Subsidies
6. Secretarieleges	17. Kredieten en investeringen
7. Treasury	18. SiSa
8. WMO	19. Pacht landbouwgronden
9. Jeugdwet	20. Informatiebeveiliging (w.o. Suwinet)
10. Participatiewet	21. Horizontaal toezicht belastingen
11. PGB, voor WMO en Jeugdwet	

Hierbij geldt dat de proces 21 een onderdeel is van de overige processen, en dus niet apart worden gerapporteerd. Proces 14 en 18 worden opgenomen in de jaarrekening en worden dus ook niet apart gerapporteerd in de IC-rapportages.

De interne controle heeft geen noemenswaardige financiële fouten aan het licht gebracht. De bevindingen en constatering zijn besproken met als doel het treffen van verbetermaatregelen.

3. M(isbruik) & O(neigenlijk gebruik) criterium

Bij de vaststelling van het controleprotocol 2018-2022 is vastgesteld dat het niet nodig is om hiervoor een overkoepelende regeling vast te stellen. Het criterium wordt meegenomen in de verschillende verordeningen en wordt meegenomen in de diverse controles.

Niet-financiële rechtmatigheid

Bij niet-financiële rechtmatigheid gaat het om het naleven van wetgeving over bijvoorbeeld privacy, milieu, arbeidsomstandigheden, ruimtelijke ordening, archivering, openbaarheid bestuur en plaatselijke verordeningen. In- en externe wet- en regelgeving op deze gebieden is zeer omvangrijk. Bij niet-financiële rechtmatigheid wordt in eerste instantie door de accountant het interne systeem van risicoafweging beoordeeld. Veel risico's krijgen immers pas financiële betekenis wanneer er (ernstige rechtmatigheids-) fouten worden gemaakt of wanneer zich bijzondere gebeurtenissen voordoen.

Risicomanagement

De basis voor ons risicomanagement is vastgelegd in de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (raad september 2014). In deze nota zijn de verschillende soorten risico's geïnventariseerd en beoordeeld. Vervolgens is ook aangegeven op welke wijze deze risico's beheerd kunnen worden. Voor de jaarrekening 2019 is, net als in de begroting 2019, via risico-inventarisatie het weerstandsvermogen berekend. Verdere informatie hierover is terug te vinden in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in dit boekwerk.

Op 26 november 2019 is er een nieuwe Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen vastgesteld. Deze gaat in per 1 januari 2020. Wel is het onderdeel over de kengetallen, waarbij wij als gemeente een norm hebben vastgesteld voor de kengetallen al meegenomen in deze jaarrekening.

c. Overzicht incidentele lasten en baten

Programma	Begroting na wijziging 2019		Realisatie 2019	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 Economie en ruimte				
Bevordering toerisme	-201		-196	
Bevordering toerisme	-53	53	-53	53
Reconstructie landelijk gebied	-10	54	-	54
Bestemmings en structuurplannen	-75		-	
Bestemmingsplannen	-74	74	-	-
Afdrachten GKM	-774	774	-792	792
Ketensamenwerking	-50		-0	
Project Zandmaas	-52	52	-	-
Strategische aan- en verkopen	-255	255	-414	437
Strategische aan- en verkopen			-59	
Afwaardering niet in exploitatie genomen gronden			-851	851
Mutaties kleiner dan € 50.000	-70	-	-83	48
Totaal economie en ruimte	-1.615	1.263	-2.449	2.235
2 Wonen, mobiliteit en openbare ruimte				
IV-business cases	-50	50	-	-
Centrumplan Horst	-91	91	-36	36
Invoering Omgevingswet		908		187
Invoering Omgevingswet	-908		-204	17
Masterplan wonen	-300		-5	5
Bestemmings- en structuurplannen	-26	26	-63	63
Stimuleringsbijdragen wonen	-205	205	-450	450
Aanvulling reserve stimuleringsmaatregelen	-44	44	-290	290
Dekking exploitatie ten laste van ARGE				125
Afdracht achter de Pastorie				-60
Heroverweging taakstelling ambtelijke organisatie, dekking ten laste van Grexen	-250	250	-250	250
Wegen en trottoirs, parkeren Broekhuizen	-318	318	-318	318
Project Maasgaard	-1.662	1.662	-151	151
Station Grubbenvorst	-475	475	-	-
Mutaties kleiner dan € 50.000	-39	-2	-40	3
Totaal wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-4.369	4.028	-1.806	1.835
3 Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.				
Duurzaamheid		118		118
Duurzaamheid	-190	23	-189	35
Mutaties kleiner dan € 50.000	-48	28	-35	48
Totaal Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.	-238	168	-224	200
4 Soc. Maatschap., participatie en voorz.				
Project 'Aanpak personen met verward gedrag'	-680	635	-197	185
Integratie nieuwkomers	-287	287	-18	18
Leefbaarheidsprojecten in de wijk Norbertus - bijdrage SGN	-135	135	-116	116
Garantstelling 800 jaar Horst	-326	326	-	-
OLS 2019 Sevenum	-115	115	-117	90
OLS 2019 Sevenum	-	-	-	25
Exploitatie gemeenschapshuizen	-4.127	2.627	-4.127	2.627
Exploitatie gemeenschapshuizen		1.500		1.500
Exploitatie gemeenschapshuizen	-200	200	-196	196
Duurzaamheid MFA's	-276	276	-229	229
Huisvesting statushouders	-280	280	-280	280
Project Sociale integratie nieuwkomers	-417	417	-384	384

Inzet egalisatiereserve sociaal domein voor begrotingstekort 2019 - overheveling naar de algemene reserve	-335	335	-195	195
Transitiekosten decentralisaties sociaal domein	-78	78	-27	27
Transformatiebudget sociaal domein	-660	660	-100	64
Transformatiebudget sociaal domein				36
Project Regiolab Noord-Limburg	-200	200	-8	8
Mutaties kleiner dan € 50.000	-128	98	-7	60
Totaal soc. Maatschap., participatie en voorz.	-8.245	8.170	-6.001	6.040
5 Cultuur, sport en onderwijs				
Incidentele subsidie Omroep Reindonk	-83		-83	
Exploitatie zwembad de Berkel	-75	75	-100	100
CP stelpost MIP/MJOP	-117		-117	
VVE/GOA onderwijsachterstandenbeleid	-271	253	-87	69
VVE/GOA onderwijsachterstandenbeleid		18		18
Opbrengst gemeentelijke eigendommen	-246	246	-239	239
Mutaties kleiner dan € 50.000	-65	58	-51	44
Totaal cultuur, sport en onderwijs	-857	650	-677	470
7 Bestuur, organisatie en samenwerking				
Visie bedrijventerreinen	-75		25	
Verdere reductie ambtelijke organisatie	-1.640	1.890	-656	906
Aanv. P-budget verlaging werkdruk	-98	98	-66	98
Verkoop voormalig gemeentehuis	-500	500	-	-
Mutaties kleiner dan € 50.000	-11	36	-21	21
Totaal bestuur, organisatie en samenwerking	-1.824	2.024	-718	1.025
8 Financiën				
Algemene reserve vrij aanwendbaar	-2.966	5.012	-34	1.562
Werkbudget accommodaties	-50	50	-68	50
Werkbudget accommodaties	-125	125	-75	93
Stimuleringsfonds	-104	104	-62	62
Aandelen Essent NV		56		56
Dividend aandelen Enexis		89		89
Totaal financiën	-3.245	5.437	-239	1.913
Totaal incidentele lasten en baten	-20.391	21.740	-12.115	13.718

* Geel gemarkeerde bedragen betreft een mutatie in de reserves.

Toelichting incidentele lasten en baten

1.1 Bevordering Toerisme

In het coalitieakkoord "Krachtig Horst aan de Maas, gezonde blik op de toekomst" is de basis gelegd om de komende jaren samen verder te bouwen aan een krachtige, slagvaardige gemeente voor onze burgers en bedrijven. Dit budget is opgebouwd uit de financiële posten die door de Raad beschikbaar zijn gesteld voor bevordering toerisme.

1.1 Bevordering toerisme

Dit betreft de budgetoverheveling van de jaarrekening 2018 die incidenteel is gebruikt voor inzet van kosten op het gebied van destinatie marketing, Leisure Port en de aanloopkosten van het gastheerschap.

1.1 Toeristische gebiedsontwikkeling de Peelbergen

Betreft de kosten en de dekking van de kosten door de gelijknamige reserve die gemaakt worden in de gebiedsontwikkeling de Peelbergen.

1.2 Reconstructie landelijk gebied

Dit betreft een boeking voor de dekking van de kapitaallasten.

1.2 Bestemmings- en structuurplannen

In het coalitieakkoord "Krachtig Horst aan de Maas, gezonde blik op de toekomst" is de basis gelegd om de komende jaren samen verder te bouwen aan een krachtige, slagvaardige gemeente voor onze burgers en bedrijven. Dit beschikbaar gestelde budget is voor economische en ruimtelijke plannen.

1.2 Budgetoverheveling bestemmingsplannen

Dit betreft de budgetoverheveling vanuit de jaarrekening 2018 voor het opstellen van de Visie intensieve veehouderij en voor het opstellen van de herziening van het bestemmingsplan buitengebied.

1.2 Afdrachten GKM

Dit betreffen de incidenteel geraamde baten van ontvangen GKM gelden en de bijbehorende storting in de reserve GKM.

1.5 Project Zandmaas

Dit betreft het restantbudget van het werkbudget voor de realisering van de Centrale verwerkingsinstallatie aan het Raaiend te Grubbenvorst.

1.5 strategische aan- en verkopen

De opbrengsten die de gemeente genereert met de verkoop van grond wordt gestort in de reserve strategische aan- en verkopen. De bijkomende kosten worden verantwoordt op de kostenplaats strategische aan- en verkopen.

1.5 Afwaardering niet in exploitatie genomen gronden

De gemeente heeft per 1 januari 2020 de voormalige niet in exploitatie genomen gronden afgewaardeerd naar marktwaarde. Dit vloeit voort uit de wijziging van wet- en regelgeving in het verleden en incidenteel. Het betreffen de voormalige NIEGG gronden.

2.1 Centrumplan Horst

Dit betreft de budgetoverheveling van 2018 en de gemaakte incidentele kosten voor de herijking van de centrumvisie en deelopgaven uit de centrumvisie.

2.1 Invoering omgevingswet

Dit betreft de budgetoverheveling 2018 van het budget voor de invoering van de omgevingswet en de gerealiseerde voorbereidingskosten.

2.1 Masterplan wonen

In het coalitieakkoord "Krachtig Horst aan de Maas, gezonde blik op de toekomst" is de basis gelegd om de komende jaren samen verder te bouwen aan een krachtige, slagvaardige gemeente voor onze burgers en bedrijven. Dit budget is beschikbaar gesteld voor de totstandkoming voor het masterplan wonen.

2.1 Afdrachten private ontwikkelingen bovenwijkse voorzieningen

Dit betreffen de incidenteel geraamde baten van ontvangen gelden private ontwikkelingen bovenwijkse voorzieningen en de bijbehorende storting in de reserve bovenwijkse voorzieningen.

2.2 Stimuleringsbijdragen wonen en 2.2 Aanvulling reserve stimuleringsmaatregelen

In 2013 is ongeveer 1,8 miljoen uit de Algemene Reserve Grondexploitaties (ARGE) getrokken voor instelling van een reserve voor de verstrekking van koopsubsidies. De reserve werd gebruikt voor de inzet van de koopsubsidies ter stimulering van de woningmarkt.

De afgelopen jaren is hieruit deze subsidieverstrekking bekostigd. Per 1 juli zijn deze stimuleringsmaatregelen afgeschaft. Er is toen aangegeven dat de toenmalige stand van de reserve waarschijnlijk voldoende zou voor het restant van de looptijd van de regeling. Wel is toen besloten dat eventuele overschrijdingen uit de ARGE bekostigd zouden worden.

De huidige hoogconjunctuur op de woningmarkt, in combinatie met het afschaffen van de subsidieregeling, heeft er echter voor gezorgd dat er vlak voor verstrijken van de regeling op 1 juli 2019 nog bovenmatig veel aanvragen zijn gedaan. De reserve wordt voor het restant bedrag aangevuld vanuit de ARGE.

2.2 Dekking exploitatie vanuit de algemene reserve grondexploitatie (ARGE)

We hebben van elk dorp in beeld wat de kansen, behoeften en ontwikkelingen zijn op het gebied van woningbouw. De winsten zijn gebaseerd op de geprognosticeerde eindwaarden van de projecten zoals deze in de paragraaf grondbeleid van de begroting 2019 zijn opgenomen. Hierbij is voor de jaren 2019 - 2022 50% van de winst ingerekend. Voor de jaren 2023 - 2026 is voorzichtigheidshalve nog geen winst ingerekend.

2.2 Afdracht achter de Pastorie

Betreft afdracht aan de reserve bovenwijkse voorzieningen vanuit de resterende winst na afsluiting van de grondexploitatie Achter de Pastorie in Melderslo.

2.2 Heroverweging taakstelling ambtelijke organisatie, dekking ten laste van Grexen

Laatste bijdrage vanuit de grondexploitaties aan de herijking van de capaciteit binnen de organisatie en de verlaging van de werkdruk.

2.3 Wegen en trottoirs, parkeren Broekhuizen

Er is een krediet beschikbaar gesteld voor de aanleg van een parkeerplaats aan de Hoogstraat-Looierstraat in Broekhuizen. De dekking hiervoor is een bijdrage uit de reserve strategische aan- en verkopen. De jaarlijkse kapitaallasten lopen via de Reserve kapitaallasten investeringen.

2.4 Project Maasgaard

Dit betreft het restantbudget en de bijbehorende gemaakte kosten in 2019 voor de uitvoering van de aan het project Maasgaard gelieerde projecten. Dekking vindt plaats via de Reserve Maasgaard.

2.5 Station Grubbenvorst

Dit betreft het totale budget inclusief budgetoverheveling van 2018 dat gereserveerd was voor Station Grubbenvorst. In 2019 zijn er geen uitgaven op dit budget uitgevoerd.

3.3 Duurzaamheid

Dit betreft het budget voor de uitvoering van het Actieplan Duurzaamheid met bijbehorende acties.

4.1 Project Aanpak personen met verward gedrag

Dit betreft een regionaal door ZonMw en diverse regiogemeenten gefinancierd project voor de aanpak 'Personen met verward gedrag'.

4.4 Integratie nieuwkomers

Dit budget is opgebouwd uit eenmalige financiële impulsen die we hebben ontvangen en inzetten voor integratie van statushouders.

4.6 Leefbaarheidsprojecten in de wijk Norbertus - bijdrage SGN

Met Stichting Gemeenschapsbelangen Norbertus is een overeenkomst gesloten. De stichting is opgeheven. De resterende financiële middelen heeft de stichting betaald aan onze gemeente onder voorwaarde dat deze worden ingezet voor activiteiten in deze wijk.

4.6 Garantstelling project 800 jaar Horst

Op 6 februari 2018 heeft de raad besloten om garant te staan voor eventuele tekorten die worden veroorzaakt door onvoorziene omstandigheden en tegenvallende resultaten op het gebied van fondsenwerving of sponsoring en niet verwijtbaar zijn tot een maximaal bedrag van € 326.000 met een dekking ten laste van de algemene reserve. Omdat de financiële afwikkeling nog niet heeft plaatsgevonden ten tijde van het afsluiten van de financiële administratie 2019 wordt voorgesteld om de garantstelling met dekking over te hevelen naar 2020.

4.6 OLS 2019 Sevenum

In 2019 heeft in Sevenum het Oud Limburgs Schuttersfeest plaatsgevonden. Het gebruik bij de organisatie van het OLS is dat de winnende vereniging het volgend jaar het OLS organiseert. De

winnaar in Sevenum was schutterij Sint Willibrordus uit Meijel, gemeente Peel en Maas. Zij organiseren daarom in 2020 het OLS.

4.6 Exploitatie gemeenschapshuizen

Het betreft de financiële dekking van het project 't Gasthoes, conform de besluitvorming december 2017 en april 2019. Daarnaast worden de verzekeringsgelden van € 196.000 die de gemeente heeft ontvangen voor de stormschade doorgestort in de onderhoudsvoorziening conform het besluit in de 2e bijstelling 2019.

4.6 Duurzaamheid maatschappelijke accommodaties

Het betreft de subsidie verstrekkingen in het kader van de duurzaamheid maatschappelijke accommodaties met als doel het maximaal terugdringen van het energieverbruik en materiaalverbruik bij nieuwbouw met een optimale toegankelijkheid.

4.6 Huisvesting statushouders

Het betreft de financiële verwerking van de verkoop van de voormalige kapsalon en het appartement zoals reeds besloten in de eerste bijstelling 2019.

4.6 Project Sociale integratie nieuwkomers

Dit betreft een regionaal project ter versterking van de sociale integratie van nieuwkomers. De financiële afrekening vindt plaats in 2020.

4.6 Inzet egalisereserve sociaal domein

Bij vaststelling van de begroting 2019 is besloten om de jaarschijf 2019 sluitend te maken met een aanwending van de algemene reserve. Om de onttrekking uit de algemene reserve te neutraliseren is vervolgens ook besloten om een bedrag ten laste van de egalisereserve sociaal domein te storten in de algemene reserve.

4.6 Transitiekosten decentralisaties sociaal domein

Budget voor de transitie van de decentralisatie Jeugdwet, Participatiewet en WMO.

4.6 Transformatiebudget sociaal domein

In aansluiting op de transitie sociaal domein en voor de verdere vormgeving van de decentralisaties heeft de raad een budget beschikbaar gesteld.

4.6 Project RegioLab Noord-Limburg

Regionaal project in de vorm van een design-lab. Voor de transformatieambitie is samenwerking gezocht tussen alle relevante maatschappelijke partijen in Noord Limburg, zoals zorg, welzijn, wonen, onderwijs en gezondheid en de gemeenten die in de regio Venlo samenwerken op het gebied van het sociale domein. Het design-lab dient ter ondersteuning van de rol van professionals die naast interventie ook in zekere presentie als basis van handelen gaan kiezen waarbij met name de zelfstandigheid van de professional en de (multidisciplinaire) samenwerking uitgangspunten zijn.

5.1 Incidentele subsidie Omroep Reindonk

Op 12 februari 2019 heeft de raad besloten om een incidentele subsidie te verstrekken aan omroep Reindonk (inmiddels Omroep Horst aan de Maas).

5.2 Exploitatie zwembad de Berkel

De gemeente heeft de verzekering ingeschakeld naar aanleiding van de brand in de meterkast van zwembad de Berkel. Hiervoor is in de administratie een recht voor opgenomen. Dit zorgt voor incidentele opbrengsten welke worden toegevoegd aan de onderhoudsvoorziening.

5.2 Stelpost MIP/MJOP investeringskader

Conform het raadsvoorstel bij het meerjarig investeringsplan (MIP) worden incidentele voordelen ten opzichte van het gereserveerde bedrag in het investeringskader toegevoegd aan een afzonderlijk gevormde reserve.

5.4 VVE/GOA onderwijsachterstandenbeleid

Specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid. Specifieke uitkeringen zijn rijksmiddelen die onder voorwaarden worden verstrekt. De looptijd van het eerste tijdvak van vier kalenderjaren eindigt per 31 december 2022.

5.5 Opbrengst gemeentelijke eigendommen

De gemeente heeft het voormalige gemeentehuis in Grubbenvorst verkocht. Het restant van de verkoopopbrengst (na afboeken boekwaarde) wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

7.1 Visie Bedrijventerreinen

Om

zorg te dragen voor voldoende passende bedrijfskavels is in coalitieprogramma opgenomen dat er uiterlijk 2020 een visie bedrijventerreinen wordt vastgesteld waarin de speerpunten zijn benoemd voor bedrijfskavels en waarop proactief kan worden gestuurd.

7.2 Verdere reductie ambtelijke organisatie

Bij de kadernota 2013 is besloten een incidenteel ontwikkelbudget beschikbaar te stellen van € 5.000.000. Met deze middelen wordt geïnvesteerd in de verdere professionalisering en digitalisering van de ambtelijke organisatie ("Van vakmanschap naar meesterschap"). De dekking (baten) van de kosten vloeit voort uit de Algemene Reserve Vrij Aanwendbaar. Voor het restant wordt voorgesteld deze middelen een budgetoverheveling beschikbaar te stellen voor 2020

7.2 Aanvullend P-budget verlaging werkdruk

De Raad heeft in 2017 besloten aanvullend budget van € 1.550.000 beschikbaar te stellen om de druk op het ambtelijk apparaat te verlagen. De dekking (baten) van de kosten vloeit voort uit de Algemene Reserve Vrij Aanwendbaar. Voor het restant ad € 31.000 wordt voorgesteld deze middelen een budgetoverheveling beschikbaar te stellen voor 2020

7.2 Verkoop voormalige gemeentehuis

Het voormalige gemeentehuis in Grubbenvorst is verkocht. De opbrengst is gestort in de Algemene Reserve Vrij Aanwendbaar.

8.1 Algemene reserve vrij aanwendbaar

De minimale omvang van de algemene reserve vrij aanwendbaar bedraagt € 1 miljoen. Wanneer de algemene reserve lager wordt dan € 1 miljoen, dan wordt deze aangevuld ten laste van de algemene reserve Essent. Cf. raadsbesluiten (begroting 2019 en coalitieakkoord) is € 1.562.000 onttrokken t.l.v. ARVA t.g.v. exploitatie.

8.1 Stimuleringsfonds

Dit betreft de afhandeling van de budgetoverheveling vanuit de jaarrekening 2018. Er waren aan diverse projecten stimuleringsubsidies toegekend maar deze waren in uitvoering waardoor de betaling nog niet (geheel) heeft plaatsgevonden.

8.1 Werkbudget accommodaties

De gemeente maakt kosten in het kader van het uitvoeren van het integraal accommodatiebeleid. De kosten worden betaald uit de reserve integraal accommodatiebeleid.

8.2 Aandelen Essent NV

Dit betreffen hogere renteopbrengsten op de aandelen Essent NV.

8.2 Dividend aandelen Enexis

Dit betreffen hogere renteopbrengsten op de aandelen Enexis.

d. Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Taakveld	Omschrijving	Begroting na wijziging 2019		Werkelijk 2019	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten
3.3	Algemene reserve vrij aanwendbaar	0	39	0	0
3.3	Reserve integraal accommodatiebeleid	-4	0	-4	0
3.4	Reserve kapitaallasten	0	3	0	2
8.1	Algemene reserve vrij aanwendbaar	0	74	0	0
8.3	Reserve strategische aan- en verkopen	9	0	0	0
	Totaal programma 1	5	116	-4	2
2.1	Reserve kapitaallasten	0	21	0	21
2.1	Algemene reserve vrij aanwendbaar	0	38	0	0
2.1	Reserve tractie	-5	9	-5	1
5.7	Reserve speelvoorzieningen	-150	442	-150	107
5.7	Algemene reserve vrij aanwendbaar	0	16	0	16
5.7	Reserve tractie	-9	14	-9	1
8.2	Reserve bovenwijkse voorzieningen	0	0	-316	0
8.3	Reserve strategische aan- en verkopen	-16	0	-13	0
8.3	Algemene reserve grondexploitatie	0	33	0	22
8.3	Reserve kapitaallasten	0	6	0	6
	Totaal programma 2	-180	579	-493	174
7.2	Reserve tractie	-1	1	-1	0
7.3	Reserve Tractie	-3	4	-3	0
7.3	Reserve kapitaallasten	0	63	0	63
7.4	Algemene reserve vrij aanwendbaar	0	62	0	0
7.4	Algemene reserve vrij aanwendbaar	0	44	0	34
	Totaal programma 3	-4	174	-4	97
0.2	Reserve verkiezingen	-55	129	-55	129
6.1	Reserve prioriteitsgelden	0	0	0	41
6.1	Algemene reserve vrij aanwendbaar	0	70	0	61
6.1	Reserve leefbaarheid kleine kernen	0	9	0	9
6.1	Reserve sociaal domein	0	70	0	70
6.7	Algemene reserve vrij aanwendbaar	-40	0	-40	0
	Totaal programma 4	-95	278	-95	310
5.2	Reserve kapitaallasten	-193	110	-193	110
5.2	Reserve kapitaallasten	0	16	0	16
5.5	Algemene reserve vrij aanwendbaar	0	43	0	43
	Totaal programma 5	-193	169	-193	169
0.1	Algemene reserve vrij aanwendbaar	0	6	0	6
0.4	Reserve I&A	-458	895	-458	496
0.4	Algemene reserve vrij aanwendbaar	0	108	0	108
0.4	Algemene reserve vrij aanwendbaar	0	627	0	627
0.4	Reserve kapitaallasten	0	71	0	71
0.4	Algemene reserve vrij aanwendbaar	0	49	0	49
	Totaal programma 7	-458	1.756	-458	1.357
0.8	Reserve integraal accommodatiebeleid	-50	85	-50	36
0.8	Reserve frictiekosten	0	109	0	109
0.9	Algemene reserve grondexploitatie	0	144	0	144
	Totaal programma 8	-50	338	-50	289
	Totaal structurele toevoegingen / onttrekkingen aan reserves	-975	3.410	-1.297	2.398

e. Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op ons van toepassing zijnde regelgeving.

De WNT verplicht in gevolge paragraaf 4 van die wet onder meer tot jaarlijkse publicatie van de daarin genoemde financiële arbeidsvoorwaarden van topfunctionarissen van de gemeenten - de secretaris en de griffier - ongeacht of zij de norm overschrijden. De salarissen van andere functionarissen van de gemeenten moeten ook openbaar gemaakt worden, indien zij de norm overschrijden. De leden van het college van B&W en de gemeenteraad zijn op grond van de WNT géén topfunctionarissen.

- Topfunctionarissen mogen niet meer verdienen dan het wettelijke maximum: de WNT-norm. Jaarlijks wordt dit bedrag vastgesteld in een ministeriële regeling. Het normbedrag voor 2019 bedraagt
€ 194.000.
- Topfunctionarissen moeten altijd openbaar maken wat zij verdienen, of dit nu meer of minder is dan de norm.
- Bonussen, winstdelingen en andere vormen van variabele beloning zijn niet toegestaan.

WNT-VERANTWOORDING 2019 Gemeente Horst aan de Maas

De WNT is van toepassing op de Gemeente Horst aan de Maas. Het voor Gemeente Horst aan de Maas toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000,- (Algemeen bezoldigingsmaximum)¹.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	J. van der Noordt	R.J.M. Poels
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang ³ en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) ⁴	1,0	1,0
Dienstbetrekking? ⁵	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	129.030,44	91.510,33
Beloningen betaalbaar op termijn	19.919,76	14.534,16
<i>Subtotaal</i>	148.950,20	106.044,49
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁶	194.000	194.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedragen ⁷	-	-
Totaal bezoldiging 2019	148.950	106.044
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking? ⁵	ja	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	121.092,09	86.367,33
Beloningen betaalbaar op termijn	18.401,52	13.598,40
<i>Subtotaal</i>	139.493,61	99.965,73
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum ⁶	189.000,00	189.000,00
Totaal bezoldiging 2018	139.493,61	99.965,73

Er is geen sprake van een overschrijding van het normbedrag. Eveneens is er geen sprake van uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband aan topfunctionarissen.

Op grond van het WNT Verantwoordingsmodel 2019 zijn de tabellen 1b, 1c, 1d ,1e, 2 en 3 niet van toepassing voor de Gemeente Horst aan de Maas.

3.2 Balans

a. Balans per 1 januari en 31 december 2019

Activa		31-12-2019	01-01-2019	31-12-2018
Vaste activa				
1	<i>Immateriële vaste activa</i>			
	Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	123	69	69
	Bijdragen aan activa in eigendom van derden	8.450	8.638	8.638
		8.573	8.707	8.707
2	<i>Materiële vaste activa</i>			
	Investerings met een economisch nut	56.989	58.261	58.261
	Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	20.962	20.351	20.351
	Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	15.138	14.897	14.897
		93.089	93.509	93.509
3	<i>Financiële vaste activa</i>			
	Kapitaalverstrekkingen aan:			
	Deelnemingen	800	800	800
	Gemeenschappelijke regelingen	1.152	1.152	1.152
	Overige verbonden partijen	2.450	2.450	2.450
	Leningen aan:			
	Deelnemingen	165	1.602	1.602
	Woningbouwcorporaties	4.342	4.572	4.572
	Overige verbonden partijen	2.526	2.493	2.493
	Overige langlopende leningen	1.273	1.250	1.250
	Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	13.607	13.402	13.402
		26.315	27.721	27.721
	Totaal vaste activa	127.976	129.937	129.937
Vlottende activa				
4	<i>Voorraden</i>			
	Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	2.997	4.885	4.885
	Gereed product en handelsgoederen	73	52	52
		3.070	4.937	4.937
5	<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>			
	Vorderingen op openbare lichamen	7.130	1.568	1.568
	Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	71.480	9.730	9.730
	Overige vorderingen	14.717	20.872	18.808
		93.327	32.170	30.106
6	<i>Liquide middelen</i>			
	Kassaldi	8	4	4
	Banksaldi	2.658	1.555	1.555
		2.666	1.559	1.559
7	<i>Overlopende activa</i>			
	overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	363	24	24
		363	24	24
	Totaal vlottende activa	99.426	38.690	36.626
Totaal activa		227.402	168.625	166.561
14a	Niet uit de balans blijvende vorderingen			
	Verliescompensatie volgens de Wet op de vennootschapsbelasting	0	313	313

		Passiva		
		31-12-2019	01-01-2019	31-12-2018
	Vaste passiva			
8	<i>Eigen vermogen</i>			
	Algemene reserve	20.589	24.017	24.017
	Bestemmingsreserves	31.085	27.171	27.171
	Gerealiseerd resultaat	1.167	2.598	2.598
		52.841	53.786	53.786
9	<i>Voorzieningen</i>	14.020	13.258	13.258
10	<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>			
	Onderhandse leningen van:			
	- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	74.460	58.728	58.728
	Totaal vaste passiva	141.321	125.772	125.772
	Vlottende passiva			
11	<i>Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>			
	Kasgeldleningen	65.000	21.000	21.000
	Overige schulden	16.673	13.104	11.040
		81.673	34.104	32.040
12	<i>Overlopende passiva</i>			
	- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen.	3.075	7.943	7.943
	- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.	953	677	677
	- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	380	129	129
		4.408	8.749	8.749
	Totaal vlottende passiva	86.081	42.853	40.789
	Totaal passiva	227.402	168.625	166.561
14b	Niet uit de balans blijvende verplichtingen			
	Gewaarborgde geldleningen	111.914	96.999	96.999

b. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering is rekening gehouden met de laatst gepubliceerde accresmededeling in het begrotingsjaar, in overeenstemming met de stellige uitspraak van de commissie BBV.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

VASTE ACTIVA

Algemeen

In de door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordening zijn de uitgangspunten vastgelegd voor het activeren van investeringen in (im)materiële vaste activa. Door de invoering van het BTW-compensatiefonds zijn de activa (indien van toepassing) na 1 januari 2003 verantwoord exclusief BTW. Activa van voor 1 januari 2003 zijn verantwoord inclusief BTW.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de restant looptijd van de betrokken geldlening. Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd indien en voor zover deze voldoen aan de bepalingen uit artikel 61 BBV, de afschrijvingsduur is overeenkomstig hetgeen is bepaald in de financiële verordening en maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen voortaan op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf 1 januari van het jaar volgend op het gereedkomen c.q. verwerven van het actief lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij géén rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2008 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Categorie		Max. afschrijvingsduur
Gronden		n.v.t.
Terreinen en -inrichting		15 jaar
Bedrijfsgebouwen	Nieuwbouw	40 jaar
	Aankoop	25 jaar
	Verbouwing/renovatie	25 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	Rioleringen	40 jaar
	Aanleg & reconstructie wegen	30 jaar
	Openbare verlichting	20 jaar
	Fietspaden	20 jaar
Motorvoertuigen		20 jaar
Vervoermiddelen		10 jaar
Machines, apparaten en installaties		15 jaar
Overige materiële vaste activa		10 jaar

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordening worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken geactiveerd en afgeschreven in maximaal 30 jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs vindt afwaardering plaats. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de

standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incurant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; en
2. De grond (of the deelperceel) moet zijn verkocht; en
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

VASTE PASSIVA

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsregalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Overige

De gemeente Horst aan de Maas heeft ± 550 hectare verpachte landbouwgronden die niet zijn gewaardeerd in de balans. De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of tegen nominale waarde.

c. Toelichting op de balans

VASTE ACTIVA

	31-12-2019	1-1-2019
1. Immateriële vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	123	69
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	8.450	8.638
	8.573	8.707

Het verloop van deze post is als volgt:

	Totaal	Kosten geldleningen	Onderzoek en ontwikkeling	Bijdragen aan activa van derden
Aanschafwaarde 31 december 2018	9.978	0	69	9.909
afschrijvingen tot 31 december 2018	1.271	0	0	1.271
Boekwaarde 31 december 2018	8.707	0	69	8.638
investeringen	103		54	49
desinvesteringen				
afschrijvingen	237			237
bijdragen van derden				
afwaardering dz waardevermind.				
Boekwaarde 31 december 2019	8.573	0	123	8.450

Toelichting per onderdeel:

De investering in de bijdrage van Immateriële vaste activa, onderzoek en ontwikkeling betreft een werkkrediet voor afslag 10 en een voorbereidingskrediet voor het zwembad. De investering in bijdrage aan activa van derden betreft de bijdrage aan basisschool de twister voor huisvesting.

2. Materiële vaste activa

<i>Materiële vaste activa met een economisch nut</i>	31-12-2019	1-1-2019
Gronden en terreinen	5.416	6.349
Woonruimten	561	845
Bedrijfsgebouwen	40.087	37.857
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	908	2.816
Vervoermiddelen	5.702	5.778
Machines, apparaten en installaties	2.330	2.390
Overige materiële vaste activa	1.984	2.224
	56.989	58.260
<i>Materiële vaste activa met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven</i>	31-12-2019	1-1-2019
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	20.590	19.856
Overige materiële vaste activa	372	496
	20.962	20.352
<i>Materiële vaste activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut</i>	31-12-2019	1-1-2019
Gronden en terreinen	1.900	1.665
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	13.045	13.093
Machines, apparaten en installaties	16	0
Overige materiële vaste activa	176	139
	15.138	14.897

Het verloop van deze post is als volgt:

	Totaal	Gronden en terreinen	Woonruimten	Bedrijfsgebouwen
<i>MVA met een economisch nut</i>				
Aanschafwaarde 31 december 2018	91.342	7.407	845	64.687
afschrijvingen tot 31 december 2018	33.083	1.058	0	26.829
Boekwaarde 31 december 2018	58.260	6.349	845	37.857
investeringen	5.691	295		4.783
desinvestering/buitengebruikstell. afschrijvingen	4.359	1.111	283	956
afschrijvingen	2.604	117		1.598
bijdragen van derden				
afwaardering dz waardevermind.				
Boekwaarde 31 december 2019	56.989	5.416	561	40.087
<i>Vervolg MVA met een economisch nut</i>				
Aanschafwaarde 31 december 2018		2.905	6.440	4.453
afschrijvingen tot 31 december 2018		89	661	2.062
Boekwaarde 31 december 2018		2.816	5.778	2.390
investeringen		105	146	358
desinvestering/buitengebruikstell. afschrijvingen		2.009		
afschrijvingen		5	223	418
bijdragen van derden				
afwaardering dz waardevermind.				
Boekwaarde 31 december 2019		908	5.702	2.330
<i>Overige MVA</i>				
Aanschafwaarde 31 december 2018		4.606		
afschrijvingen tot 31 december 2018		2.383		
Boekwaarde 31 december 2018		2.224		
investeringen		4		
desinvestering/buitengebruikstell. afschrijvingen		0		
afschrijvingen		244		
bijdragen van derden				234
afwaardering dz waardevermind.				
Boekwaarde 31 december 2019		1.984		

Het verloop van deze post is als volgt:

	Totaal	Grond-, weg- en waterbkw	Overige MVA
<i>MVA investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven</i>			
Aanschafwaarde 31 december 2018	29.343	28.585	758
afschrijvingen tot 31 december 2018	8.991	8.729	262
Boekwaarde 31 december 2018	20.352	19.856	496
investeringen	1.557	1.486	71
desinvestering/buitengebruikstell. afschrijvingen	81	10	71
bijdragen van derden	864	741	123
afwaardering dz waardevermind.			
Boekwaarde 31 december 2019	20.962	20.590	372

Het verloop van deze post is als volgt:

	Totaal	Gronden en terreinen	Grond-, weg- en waterbkw	Machines, apparaten ed
<i>MVA in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut</i>				
Aanschafwaarde 31 december 2018	24.896	1.734	23.012	0
afschrijvingen tot 31 december 2018	9.999	69	9.919	0
Boekwaarde 31 december 2018	14.897	1.665	13.093	0
investeringen	1.360	305	935	16
desinvestering/buitengebruikstell. afschrijvingen	96		83	
afschrijvingen	1.023	69	900	
bijdragen van derden	0			
afwaardering dz waardevermind.	0			
Boekwaarde 31 december 2019	15.138	1.900	13.045	16

	Overige MVA
<i>Vervolg MVA in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut</i>	
Aanschafwaarde 31 december 2018	150
afschrijvingen tot 31 december 2018	10
Boekwaarde 31 december 2018	139
investeringen	104
desinvestering/buitengebruikstell. afschrijvingen	13
afschrijvingen	54
bijdragen van derden	
afwaardering dz waardevermind.	
Boekwaarde 31 december 2019	176

Toelichting:

Materiële vaste activa met een economisch nut

Binnen gronden en terreinen zijn bij een aantal gronden, welke niet in exploitatie zijn genomen, op basis van een taxatierapport afwaarderingen gedaan. Het betreft onder andere Dorpbroekstraat te Meerlo en Meterikseweg te Horst.

Verder zijn er strategische grondaankopen gedaan, zonder dat er een concreet plan ligt om deze gronden in exploitatie te nemen. Ook zijn er investeringen gedaan voor de aanleg van een kunstgrasveld voor SV Melderslo, afdeling korfbal.

De vermindering bij woonruimten betreft de verkoopopbrengst van de woning voor statushouders Gebr. van Doornelaan 74 te Horst.

Binnen bedrijfsgebouwen zijn met name investeringen gedaan voor de revitalisering van 't Gasthoes. Verder zijn onder andere ook investeringen gedaan in het kader van het Meerjarig InvesteringsPlan, nieuwbouw basisschool Tienray-Swolgen, frisse scholen fase 2, huisvesting Budoclub Horst in Junior

College, kleedlokalen en berging sportpark Hegelsom, renovatie dak Smetenhof en herinrichting begane grond Oude Raadhuis Horst. Daarentegen is binnen bedrijfsgebouwen een vermindering geboekt, zijnde een bijdrage aan de verbouwing van klooster Meterik naar basisschool. Ook hebben er verminderingen plaatsgevonden door de verkoop van het oude gemeentehuis in Grubbenvorst. De vermindering bij grond-, weg- en waterbouwkundige werken heeft betrekking op de verkoopopbrengst van diverse gronden binnen de gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum in verband met hoogwaterveiligheid.

Bij vervoersmiddelen zijn conform het Tractiebeheerplan nieuwe tractiemiddelen aangeschaft. Binnen machines, apparaten en installaties heeft een aanschaf van WMO individuele voorzieningen plaatsgevonden.

Materiële vaste activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Binnen gronden en terreinen zijn er strategische grondaankopen gedaan, zonder dat er een concreet plan ligt om deze gronden in exploitatie te nemen. Verder zijn er investeringen geweest voor de uitvoering van de openbare ruimte voor het Centrum Hegelsom.

Bij grond-, weg- en waterbouwkundige werken hebben de investeringen onder andere betrekking op bermen/sloten buitengebied, openbare verlichting, verlichting fietspad America-Center Parcs, herinrichting stationsomgeving Horst-Sevenum en aanleg parkeerplaatsen Broekhuizen.

Een vermeerdering en vermindering voor Leefbaarheidsprojecten wijk Norbertus zijn de mutaties binnen overige materiële vaste activa.

	<u>31-12-2019</u>	<u>1-1-2019</u>
3. Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan:		
Deelnemingen	800	800
Gemeenschappelijke regelingen	1.152	1.152
Overige verbonden partijen	2.450	2.450
Leningen aan:		
Deelnemingen	165	1.602
Woningbouwcorporaties	4.342	4.572
Overige verbonden partijen	2.526	2.493
Overige langlopende leningen u/g	1.273	1.250
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	13.607	13.402
	<u>26.315</u>	<u>27.721</u>

Het verloop van deze post is als volgt:

	Totaal	Kapitaal- verstrekkingen aan deelnemingen	Kapitaal- verstrekkingen aan gemeen- schappelijke regelingen	Kapitaal- verstrekkingen aan overige verbonden partijen
<i>Financiële vaste activa</i>				
Aanschafwaarde 31 december 2018	27.769	800	1.152	2.450
afschrijvingen tot 31 december 2018	48	0	0	0
Boekwaarde 31 december 2018	27.721	800	1.152	2.450
investeringen	2.096	0	0	0
desinvestering/buitengebruikstell.	3.498	0	0	0
afschrijvingen	4	0	0	0
bijdragen van derden	0			
afwaardering dz waardevermind.	0			
Boekwaarde 31 december 2019	26.315	800	1.152	2.450

	Leningen aan deelnemingen	Leningen aan woningbouw- corporaties	Leningen aan verbonden partijen
<i>Financiële vaste activa</i>			
Aanschafwaarde 31 december 2018	1.602	4.572	2.493
afschrijvingen tot 31 december 2018	0	0	0
Boekwaarde 31 december 2018	1.602	4.572	2.493
investeringen	0	0	32
desinvestering/buitengebruikstell.	1.437	230	0
afschrijvingen / aflossingen	0	0	0
bijdragen van derden			
afwaardering dz waardevermind.			
Boekwaarde 31 december 2019	165	4.342	2.526

	Overige langlopende leningen u/g	Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	
<i>Vervolg Financiële vaste activa</i>			
Aanschafwaarde 31 december 2018	1.250	13.450	
afschrijvingen tot 31 december 2018	0	48	
Boekwaarde 31 december 2018	1.250	13.402	
investeringen	25	2.038	
desinvestering/buitengebruikstell.	3	1.829	
afschrijvingen	0	4	
bijdragen van derden			
afwaardering dz waardevermind.			
Boekwaarde 31 december 2019	1.273	13.607	237

Toelichting:

De vermindering van € 1,4 miljoen binnen leningen aan deelnemingen betreft aflossing van de vorderingen op Enexis.

De leningen aan overige verbonden partijen zijn verhoogd door een vermeerdering bij de VROM startersleningen.

Een hypothecaire geldlening voor Reindonk betreft de verhoging van de overige langlopende geldleningen u/g.

Omdat voor de Uitgestelde betaling GGD Investments een vervroegde aflossing heeft plaatsgevonden zijn de overige uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar verlaagd.

	<u>31-12-2019</u>	<u>1-1-2019</u>
4. Voorraden		
<i>Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie</i>		
bouwgronden in exploitatie	2.996	4.880
voorbereidingskrediet onderhanden werken	1	5
<i>Gereed product en handelsgoederen</i>		
voorraad eigen verklaringen	9	5
voorraad containers	22	15
voorraad bigbags	12	7
voorraad groenemmers 10 en 25 liter	20	7
voorraad tariefzakken	11	16
voorraad pasjes zwembad	1-	2
	<u>3.070</u>	<u>4.937</u>
 <i>Onderhanden werk bouwgronden in exploitatie</i>		
Boekwaarde 31 december 2018	4.880	
vermeerderingen	3.197	
verminderingen	6.170	
winst- en verliesname	1.090	
Boekwaarde 31 december 2019	<u>2.997</u>	
 Geraamde nog te maken kosten	29.804	
Geraamde te realiseren opbrengsten	37.822	
Geraamd eindresultaat	7.883	<i>voordelig</i>
	<i>netto contante waarde</i>	

Toelichting:

Uitgangspunten, risico's en onzekerheden waardering grondexploitaties:

De waardering van de grondexploitaties in deze jaarrekening is gebaseerd op inzichten die op dit moment reëel worden geacht c.q. zekere ontwikkelingen zijn ten aanzien van planning / fasering en parameters (grondprijzen, kosten en rente). Wijzigingen in de economische situatie en scenario's hierin, maar ook toekomstige wijzigingen op projectniveau, kunnen een grote invloed hebben op de uiteindelijke resultaten van de verschillende grondexploitaties binnen de gemeente. Ook beleidsmatige keuzes van de gemeente over programma, ontwikkeltempo, ontwikkelvolgorde, kwaliteitsniveau etc. zijn bepalend voor het verwachte resultaat en daarmee voor de waardering.

Rente:

Het rentepercentage dat wordt gehanteerd in de grondexploitatie is gelijk aan het intern gehanteerde omslagpercentage, en bedraagt voor de volledige looptijd van de plannen 1%

Kostenstijgingspercentage:

Voor het percentage van de kostenstijging is uitgegaan van langjarige inflatiecijfers. Hiervoor zijn de prijsindexcijfers geanalyseerd van onder andere het CBS en de ervaringscijfers uit aanbestedingen. Hieruit volgt een percentage van 2,50% voor 2020 en 2,25% voor 2021 en verder.

	<u>31-12-2019</u>	<u>1-1-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
5. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			
Vorderingen op openbare lichamen	7.130	1.568	1.568
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	71.480	9.730	9.730
Overige vorderingen	15.376	21.587	19.523
	93.986	32.885	30.821
<i>af: Voorziening voor debiteuren</i>	-659	-715	-715
	<u>93.327</u>	<u>32.170</u>	<u>30.106</u>

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

bedragen x € 1.000

Drempelbedrag: 750

	<u>Kwartaal 1</u>	<u>Kwartaal 2</u>	<u>Kwartaal 3</u>	<u>Kwartaal 4</u>
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden	549	745	494	565
Ruimte onder het drempelbedrag	201	5	256	185
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

De voorziening dubieuze debiteuren bedraagt per 31-12-2019 € 659. Ultimo 2019 staat € 71,5 miljoen aan liquiditeiten uit in 's Rijks schatkist op grond van de wet schatkistbankieren.

	<u>31-12-2019</u>	<u>1-1-2019</u>
6. Liquide middelen		
Kassaldi	8	4
Banksaldi	2.658	1.555
	<u>2.666</u>	<u>1.559</u>
7. Overlopende activa		
<i>overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen</i>		
Pc prive-project/fietsplan	0	0
Vooruitbetalingen	346	20
Overige overlopende activa	17	4
	<u>363</u>	<u>24</u>
14a. Niet uit de balans blijvende vorderingen		
Verliescompensatie volgens de Wet op de vennootschapsbelasting	-	313

PASSIVA

8. Eigen vermogen	<u>Totaal</u>	<u>Algemene reserve</u>	<u>Bestemmings-reserves</u>
Stand 31 december 2018	51.188	24.017	27.171
Resultaatbestemming 2018	2.598	2.598	
Stand 1 januari 2019	53.786	26.615	27.171
toevoegingen	10.106	772	9.334
verminderingen	12.218	6.798	5.420
	-2.112	-6.026	3.914
Stand 31 december 2019	<u>51.674</u>	<u>20.589</u>	<u>31.085</u>

*) de saldi van de jaarrekening worden in het opvolgende jaar overgebracht naar de algemene reserve, vrij aanwendbaar

	Saldo per 1-1-2019	Resultaat- bestemming 2018	Toevoegingen 2019	Onttrekkingen 2019	Onttrekkingen ter dekking afschrijvingen	Saldo per 31-12-2019
Algemene reserves						
Algemene reserve, basis	6.634					6.634
Algemene reserve, vrij aanwendbaar	7.438	2.598	772	6.798		4.010
Algemene reserve, winst verkoop aandelen	9.946					9.946
Totaal algemene reserves	24.017	2.598	772	6.798		20.589
Bestemmingsreserves						
Algemene reserve Bouwgrondexploitatie	2.456		1.066	831		2.691
Poc-winsten	2.705		626	602		2.729
Stimuleringsmaatregelen koopwoningmarkt	161		290	450		0
Strategische aan- en verkopen	1.484		427	1.169		742
Bovenwijkse voorzieningen	235		439			674
Leefbaarheid kleine kernen	80			13		66
Prioriteitsgeldten dorpsraden	232			41		191
Verkiezingen	116		55	129		42
Frictiekosten	2.621			109		2.512
Kapitaallasten t.b.v. invest. met ec.nut	10.626		4.879	305	319	14.881
"Investerings"-projecten in de exploitatie	124		-124			0
Monumenten	32					32
Informatisering en automatisering	492		458	496		454
Reserve Limburgs Kwaliteits Menu (LKM)	3					3
Maasgaard	1.628		34	151		1.511
Egalisatiereserve Sociaal Domein	966			265		701
GKM	528		792	18		1.302
Integraal Accommodatiebeleid	200		104	104		200
Speelvoorzieningen	692		150	107		735
Tractie	131		18	2		146
Gebiedsontwikkeling de Peelbergen	282			30		253
Subs.groot onderhoud niet-gem. MFA's	500			25		475
Duurzaamheid maatsch. accommodaties	878			254		624
MIP			117			117
Totaal bestemmingsreserves	27.171	-	9.334	5.101	319	31.085
Totaal Eigen Vermogen	51.188	2.598	10.106	11.899	319	51.674

De aard en reden en de opbouw van de reserves is onderstaand weergegeven.

Naam Reserve	Aard en reden	Opbouw reserve
Algemene reserve, basis	Minimum buffer in het kader van het noodzakelijke weerstandsvermogen. De reserve blijft in principe in stand en wordt alleen in echte noodgevallen aangesproken.	De algemene reserve heeft een minimumniveau op basis van een risicoanalyse voor de benodigde weerstandscapaciteit. De onderbouwing van de beschikbare weerstandscapaciteit staat beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.
Algemene reserve, vrij aanwendbaar	Dit deel van de algemene reserve wordt breed ingezet om de gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren.	Deze reserve is vrij inzetbaar. Stortingen en onttrekkingen vinden plaats op basis van raadsbesluiten. De minimale omvang is € 1 miljoen.
Algemene reserve, winst verkoop aandelen Essent	In deze algemene reserve wordt de winst op de verkoop van onze aandelen Essent zichtbaar gehouden. Hieraan is door de Raad nog geen andere bestemming gegeven.	Deze reserve is vrij aanwendbaar, er is geen minimum of maximum vastgesteld.
Algemene reserve Bouwgrondexploitatie (ARGE)	De ARGE is ingesteld als bufferfunctie voor grondexploitaties waarbij (tussentijdse) winsten zorgen voor toename van het saldo en verliezen leiden tot afname van het saldo. Daarmee wordt voorkomen dat de Algemene Reserve direct aangesproken	Gerealiseerde winsten en verliezen worden aan de reserve toegevoegd. Het risicoprofiel van de grondexploitaties geeft geen aanleiding om de risicobandbreedte van de ARGE te wijzigen naar andere grenswaarden dan de genoemde onder- en

Naam Reserve	Aard en reden	Opbouw reserve
	moet worden in geval van grote tegenvallers. De ARGE vormt daarmee een onderdeel van het gemeentelijk weerstandsvermogen.	bovengrens van respectievelijk € 1,7 miljoen en € 2,7 miljoen. Daarmee blijven we in controle, met voldoende weerstandsvermogen om eventuele tegenvallers op te vangen. Over/onderschrijdingen worden verrekend met de Algemene Reserve vrij aanwendbaar.
PoC-winsten	In december 2017 heeft de Commissie BBV besloten om één methode voor winstneming grondexploitaties verplicht te stellen. Die methode is de Percentage of Completion (PoC).	De PoC-methode schrijft voor dat grondexploitaties winst nemen op basis van voortgang van kosten en opbrengsten. Daarbij wordt een procentuele verhouding bepaald tussen de al gemaakte kosten ten opzichte van de totaal geraamde kosten. Hetzelfde gebeurt voor de opbrengsten. De percentages voor de kosten en opbrengsten worden met elkaar vermenigvuldigd en dat vervolgens weer vermenigvuldigd met het geraamde resultaat (netto contante waarde NCW). Het bedrag dat hieruit volgt, is het bedrag dat als tussentijdse winst moet worden genomen. Hierop kan eventueel nog een correctie plaatsvinden voor project-specifieke risico's
Stimuleringsmaatregelen koopwoningenmarkt	Bestemmingsreserve voor het stimuleren van de koopwoningmarkt.	In 2012 is deze reserve ontstaan uit de Algemene Reserve Grondexploitatie. Onttrekkingen vinden plaats op basis van jaarlijks gemaakte kosten voor de garantieregeling. De verkoopcourtages komen echter rechtstreeks ten laste van de grondexploitatie en dus niet ten laste van deze reserve. De Regeling Stimuleringsmaatregelen koopwoningmarkt is beëindigd.
Strategische aan- en verkopen (RSAV)	Passend binnen de nieuwe BBV-regels is er gezocht naar een werkwijze die ook het oorspronkelijke doel van de RSAV dient, namelijk snel kunnen acteren in geval een strategische aankoop mogelijk is. Die werkwijze houdt het volgende in: - Financiering van de aankoop, beslissing via een collegebesluit (dit was al gemandateerd aan het college). - Vastgoed wordt geactiveerd op de balans, gronden worden tegen een reële waarde op de balans verantwoord, zonder afschrijving. - Mandaat van het college blijft gehandhaafd. Strategische aankopen boven € 500.000 worden vooraf met het seniorenconvent besproken.	De voeding van deze reserve vindt plaats uit de verkoop van landbouwgronden en strategische verkopen. Het saldo van deze reserve bedraagt minimaal € 1 miljoen en maximaal € 2 miljoen. Overschotten worden afgerekend naar de Algemene Reserve vrij aanwendbaar. Bij tekorten wordt actief overgegaan tot verkoop van landbouwgronden.

Naam Reserve	Aard en reden	Opbouw reserve
	<p>De RSAV blijft gehandhaafd voor de volgende zaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Dekking van de eventueel benodigde afboeking van een onrendabel deel van een strategische aankoop, na inbreng in een project. · Dekking van de afboeking van vastgoed bij sloop of bij verkoop tegen een lagere prijs. · Dekking van de afboeking van (een deel van) de waarde van vastgoed of gronden indien de beoogde ontwikkeling niet doorgaat. 	
Bovenwijkse voorzieningen	Bestemmingsreserve bestemd voor het realiseren van infrastructurale werken met een bestemmingsplan-overschrijdende betekenis voor publieke voorzieningen die direct of indirect noodzakelijk worden door het in exploitatie nemen van plangebieden.	Bij het aanwenden van deze reserve moet er een directe relatie bestaan tussen de herkomst van de afgedragen middelen en de besteding. Jaarlijkse dotatie is alleen nog mogelijk via winstbestemming van een grondexploitatie en/of afdrachten private ontwikkelingen.
Leefbaarheid kleine kernen	Bestemmingsreserve ter bevordering van de leefbaarheid in de kernen van de gemeente.	Het plafond van deze reserve is vastgesteld op € 125.000 en het maximale subsidiebedrag per aanvraag op € 25.000. Er vinden in deze reserve geen stortingen vanuit de reserve bovenwijkse voorzieningen meer plaats, waardoor deze op termijn afloopt.
Prioriteitsgelden dorpsraden	Bestemmingsreserve met als doel de bevordering van de leefbaarheid in de kernen van de gemeente. De beschikbare prioriteitsgelden van de dorpsraden en wijkraden worden via deze reserve beheerd.	Per dorpsraad max maximaal € 25.000 worden gespaard in deze reserve. Het maximum bedrag voor deze reserve is € 375.000. Het saldo van de reserve wordt bepaald door de 'gespaarde' gelden van die dorps- en wijkraden die door onze gemeente worden beheerd. Een aantal heeft de middelen in eigen beheer. Jaarlijks rapporteren ze over de verantwoording.
Verkiezingen	Bestemmingsreserve voor een jaarlijks gelijkmatige verdeling van de uitgaven voor verkiezingen	Jaarlijks wordt een storting gedaan van € 55.000 in deze reserve. Bij verkiezingen worden de werkelijke kosten onttrokken.
Frictiekosten	Bestemmingsreserve voor de dekking van (een deel van) de kapitaallasten voor de aanpassing van het gemeentehuis in het kader van de herindeling met Grubbenvorst en Broekhuizen per 1 januari 2001.	Voor de komende jaren is een onttrekking van € 109.000 begroot.
Kapitaallasten t.b.v investeringen met economisch nut	Bestemmingsreserve voor het dekken van de kapitaallasten van investeringen met economisch nut. Door de raad zijn deze bedragen beschikbaar gesteld. Dan worden ze overgeboekt naar deze reserve.	Storting vindt plaats door het inzetten van andere reserves of dekkingsmiddelen, zoals door de raad is besloten.

Naam Reserve	Aard en reden	Opbouw reserve
'Investerings'-projecten in exploitatie	Bestemmingsreserve met egalisatiemotief om de ongewenste effecten te neutraliseren als gevolg van het opnemen van investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte in de exploitatie.	In 2019 is deze reserve overgeheveld naar de reserve kapitaallasten.
Mobiliteitsfonds	Het mobiliteitsfonds geeft initiatiefnemers en de gemeente de ruimte om te kiezen voor alternatieve (duurzame) oplossingen (bijv. een deelautoproject) om te voldoen aan een opgelegde parkeernorm in de hele gemeente.	De parkeernorm blijft het uitgangspunt. In eerste instantie wordt vanuit de Nota Parkeernormen een parkeernorm opgelegd aan de initiatiefnemer. Vervolgens geeft het mobiliteitsfonds de ruimte om hier flexibel mee om te gaan door het indienen van een alternatief plan.
Monumenten	Bestemmingsreserve met als doel middelen beschikbaar te hebben voor monumentenbeleid.	Er vindt geen storting in deze reserve meer plaats.
Informatisering en automatisering	Bestemmingsreserve, met als doel een gelijkmatige verdeling/dekking van de kosten die nodig zijn om I-projecten ten uitvoer te brengen.	Jaarlijks vindt een storting van € 350.000 plaats. Aanwending vindt plaats op basis van de werkelijke gemaakte kosten in een jaar.
Limburgs Kwaliteits Menu (LKM)	Bestemmingsreserve met als doel het afdekken van de lasten uit de IV business-cases.	Aan deze reserve worden LKM gelden/afdrachten toegevoegd, bestemd voor de dekking van IV cases.
Maasgaard	Bestemmingsreserve met als doel dekking van de kosten voor de kwaliteit van het buitengebied, de Maasgaard, te verbeteren.	Deze reserve is in 2013 ontstaan door onttrekkingen uit diverse andere reserves.
Egalisatiereserve Sociaal Domein	Risicoreserve bevat overschotten van de beschikbare middelen t.b.v. het sociaal domein ter dekking van eventuele tekorten op het sociaal domein. Het betreft bestaand beleid en nieuw beleid als gevolg van de decentralisaties (vanaf 2015).	In deze reserve zijn ook opgenomen voor mantelzorgondersteuning geormerkte HHT-middelen (€ 482.200). In 2019 is hiervan € 70.000 ingezet ten gunste van de exploitatie mantelzorgondersteuning. Het resterende deel is beschikbaar ter dekking van eventuele tekorten op het sociaal domein.
GKM	Bestemmingsreserve met middelen voor het realiseren van de beoogde kwaliteitsverbetering uit de structuurvisie.	Deze reserve wordt opgebouwd door GKM-bijdrages.
Gebiedsontwikkeling de Peelbergen	Doelstelling van deze reserve is om snel in te kunnen spelen op kansen en ontwikkelingen binnen Park de Peelbergen, hetzij van nieuwe investeerders dan wel van bestaande investeerders. Deze reserve geeft het college van B&W bevoegdheid om eventuele strategische aan- en verkopen te kunnen doen van locaties die van belang zijn voor toekomstige ontwikkelingen, maar ook de aanleg van de benodigde infrastructuur, groen en water in het gebied die ondersteunend zijn aan de toekomstige ontwikkelingen in het gebied.	De voeding van deze reserve vindt plaats uit de grondexploitaties Grandorse en Toverland en uit GKM-bijdragen van partijen in dit gebied. Het college is bevoegd om uitgaven te doen tot € 100.000. Bij hogere uitgaven wordt een separaat raadsvoorstel voorgelegd.

Naam Reserve	Aard en reden	Opbouw reserve
Integraal accommodatiebeleid	Bestemmingsreserve met als doel het afdekken van de uitgaven in het kader van het uitvoeren van het integraal accommodatiebeleid.	De reserve wordt gevoed vanuit de voordelen behaald op de verkoop van (maatschappelijk) vastgoed. Het maximum wordt gesteld op € 200.000.
Speelvoorzieningen	Bestemmingsreserve met als doel de kosten te dekken voor de uitvoering van het beheerplan Openbare speelruimte (2015-2019)	De komende begrotingsjaren zal er telkens een storting worden gedaan van € 150.210 en een onttrekking van € 96.428.
Tractie	Bestemmingsreserve met als doel de kosten te dekken voor de uitvoering van het beheerplan Tractiemiddelen en mechanische gereedschappen (2014-2022)	De komende begrotingsjaren zal er telkens een storting worden gedaan van € 17.500.
Subsidies groot onderhoud niet gemeentelijke MFA's	Bestemmingsreserve met middelen om een niet-gemeentelijke accommodatie via aanpassingen beter geschikt, multifunctioneel of exploitabel te maken.(Perspectievennota)	In 2017 is eenmalig € 500.000 gestort in deze reserve.
Duurzaamheid maatschappelijke accommodaties	Bestemmingsreserve met als doel het maximaal terugdringen van het energieverbruik en materiaalverbruik bij nieuwbouw met een optimale toegankelijkheid (Perspectievennota)	Een eenmalige storting van € 900.000 is gedaan om de ambities uit de Perspectievennota te behalen.
MIP (Meerjarig Investeringsplan)	De te realiseren MIP investeringen variëren van jaar tot jaar, waardoor in sommige jaren een overschot of tekort resteert t.o.v. de begrote kapitaallasten voor het MIP.	Om bij een overschot de beschikbaar gestelde financiële ruimte voor het MIP toch te behouden worden overschotten gestort en tekorten onttrokken uit deze reserve.

9. Voorzieningen

Stand 1 januari 2019	13.258
toevoegingen	7.499
bestedingen	6.737
	<u>762</u>

Balans 31 december 2019

14.020

	Saldo per 1-1-2019	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo per 31-12-2019
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
APPA pensioenen	2.809	2.490	142		5.157
Sollicitatieplicht / begeleiding politieke ambtsdragers	59	15	16		58
Voorzieningen voor egalisatie onderhoudskosten					
Wegen	0	2.306	2.306		0
Vastgoed objecten	1.495	2.297	3.430		362
Van derden verkregen middelen met specifiek bestedingsdoel					
Riolering	7.286	392	133		7.545
Afvalstoffenheffing	1.591		693		898
Regiofonds Glas voor glas	18		16	2	0
Totaal voorzieningen	13.258	7.499	6.736	2	14.020

De aard en reden en de opbouw van de voorzieningen is onderstaand weergegeven.

Naam Voorziening	Aard en reden	Opbouw voorziening
<i>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>		
Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) pensioenen	Op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdrager (APPA) is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenrechten voor de wethouders. Voor de invulling van deze wettelijke verplichting is voor de aanspraken van enkele wethouders een verzekeringspolis afgesloten. Het opgebouwde kapitaal wordt bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd aan de gemeente uitgekeerd. Uit dit kapitaal moeten de toekomstige pensioenbetalingen aan deze wethouders worden gedekt. Het is niet meer mogelijk om nieuwe polissen af te sluiten. Op lopende polissen kan ook niet meer worden bijgestort. Daarom dient het tekort op het doelvermogen dat nodig is om aan de toekomstige pensioenverplichtingen van actieve wethouders te kunnen voldoen ook te worden opgenomen in de voorziening.	Op grond van de BBV zijn gemeenten verplicht om te beschikken over een toereikend saldo om aan toekomstige pensioenverplichtingen voor politieke ambtsdragers (wethouders) te kunnen voldoen. Jaarlijks wordt een actuariële berekening opgesteld door PROambt om te beoordelen of de voorziening en de waarde van de verzekeringspolissen toereikend zijn. Als uit deze berekening blijkt dat een aanvullende storting noodzakelijk is dan vindt deze ultimo dienstjaar alsnog plaats. De te betalen pensioenuitkeringen worden direct ten laste van deze voorziening gebracht.
Sollicitatieplicht / begeleiding politieke ambtsdragers	Voorziening gevormd t.b.v. sollicitatieplicht en begeleiding van politieke ambtsdragers.	In 2019 zal er € 15.000 in worden gestort en in 2020 € 10.000.
<i>Voorzieningen voor de egalisatie van onderhoudskosten</i>		
Wegen	Voorziening voor het onderhoud op basis van het meerjaren-onderhoudsplan. Voorziening heeft als doel gelijkmatige belasting van de exploitatie voor het wegenonderhoud (kostenegalisatie).	De voeding en aanwending van deze voorziening worden gebaseerd op het wegenbeheerplan.
Vastgoed objecten	Voorziening voor het onderhoud van de accommodaties die onder het gemeentelijk beheer vallen.	De stortingen zijn gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan (MJOP). De stortingen zijn meegenomen in de meerjarenbegroting.
<i>Van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel</i>		
Riolering	Het beschikbaar hebben van middelen voor tariefegalisatie rioolrecht.	De voorziening wordt gevoed op basis van het VGRP
Afvalstoffenheffing	Het saldo van deze voorziening betreft de gespaarde bedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen (artikel 44, 1e lid onder d BBV) en de middelen die resteren uit voorgaande jaren voor de egalisatie van de tarieven in verband met de gebonden heffing (artikel 44 2e lid BBV).	De hoogte van deze voorziening wordt voor de toekomstige vervangingsinvesteringen bepaald door het door de raad vastgestelde afvalplan. De tariefegalisatie voor een jaar wordt ultimo boekjaar vastgesteld.

Naam Voorziening	Aard en reden	Opbouw voorziening
Regiofonds Glas voor glas	De voorziening wordt gevormd om verspreid liggende (oude) kassen waar mogelijk te slopen en nieuwbouw te concentreren in aangewezen gebieden in de gemeente Horst aan de Maas, Venlo en Peel en Maas. Kassen die uitbreiden zonder dat er sloop tegenover staat moeten een bijdrage doen in deze voorziening. Hieruit kunnen bijdragen worden verstrekt voor de sloop van kassen.	De Gemeente Horst aan de Maas beslist zelf over aanvragen en beheert het fonds.

10. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen van Binnenlandse banken en overige financiële instellingen

Saldo 1 januari 2019	58.728
opgenomen	20.000
aflossingen	4.268

Saldo op 31 december 2019 **74.460**

11. Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2018
<i>Kasgeldleningen</i>			
- Kasgeldleningen	65.000	21.000	21.000
<i>Overige schulden</i>			
- Crediteuren	13.369	9.400	7.336
- Schulden aan andere publiekrechtelijke lichamen	3.297	3.696	3.696
- Waarborgsommen	7	8	8
	81.673	34.104	32.040

12. Overlopende passiva	31-12-2019	1-1-2019
<i>Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen</i>		
- Verplichtingen/nog te betalen bedragen	415	3.237
- Rente	699	598
- Salarissen en sociale lasten	16	1.422
- Uitkeringen en afdrachten sociale zaken	1.945	2.686
<i>de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren</i>		
- Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk	260	22
- Vooruitontvangen bijdragen van overige overheid	693	655
<i>Overige vooruitontvangen bedragen</i>	380	129
	4.408	8.749

Het saldo van de overlopende passiva bestaat uit verplichtingen ultimo 2019 waarvoor nog geen nota's van de betreffende leveranciers zijn ontvangen, de nog te betalen bedragen vanuit sociale zaken, de nog te betalen rente over de langlopende leningen. Daarnaast zijn enkele bedragen vooruit ontvangen die in toekomstige begrotingsjaren tot baten leiden. Het verloop van de voorschotbedragen van de uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel is in onderstaande tabel weergegeven.:

	Saldo 1-1-2019	Vermeerdering 2019	Aanwending 2019	Saldo 31-12-2019
<i>Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk</i>				
- Stidugelden Californië	2			2
- Voorschot onderwijsachterstanden GOA		313	75	238
- Wet Inburgering	20			20
<i>Vooruitontvangen bijdragen van overige overheden</i>				
- Volkshuisvesting	211			211
- Subsidie JOGG	58			58
- Taalakkoord 'Meedoen door Taal'	-	60	36	24
- Aanpak verward gedrag		515	185	330
- Voorschot Regiolab	-	75	8	67
- Soc. Integr. Nieuwkomers Noord-Limburg	387		384	3
Totaal voorschotbedragen	678	963	688	953

14b. Niet uit de balans blijvende verplichtingen

	31-12-2019	1-1-2019
<u>Gewaarborgde geldleningen</u>		
Het saldo van de gewaarborgde geldleningen kan als volgt worden gespecificeerd:		
Stichting Wonen Limburg	210.961	178.841
Stichting De Kantfabriek	70	75
Stichting Nationaal Restauratiefonds	13	15
Stichting Buitengewoon Bereikbaar	4.500	4.500
BV Ontwikkelbedrijf Greenport	0	5.000
Stichting 800 jaar HadM	326	326
Reindonk Energie	101	
	215.971	188.757
Garanties particuliere woningen	1.120	1.893
	217.091	190.650
Van deze bedragen is gegarandeerd	111.914	96.999

Gebeurtenissen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. In de tussentijdse rapportages 2020 en de kadernota / begroting 2021 wordt hierover een meer actueel beeld gegeven.

d. Overzicht grondexploitaties

Onderhanden werken	Boekwaarde 31-12-18	Rente boekwaarde	Kosten beheer (VTU)		Overige mutaties	Gronden	BRW/WRM investeringen	Bijdragen fondsen	Winst- en verliesnemingen	(Bestemmings-) reserves	Baten	Boekwaarde 31-12-19
			intern	extern								
Engelerveld	0	0	0		6.593				-6.593			0
America 't Slik	50.199	899	0		3.500					56.375	-110.972	0
Middel-Reuvelt	113.789	2.037	0						0			115.826
De Afhang fase 2	3.359.022	60.126	0	64.792	9.074	5.663	417.978		-36.999		-456.254	3.423.402
Burgveld Zuid III	491.329	8.795	0	190			12.800		-60.306		-10.428	442.381
Kamplaan	-72.978	-1.306	0	1.800						72.484		0
Vellinghof	-68.339	-1.223	0	3.829	3.500		117.939		152.469		-148.325	59.850
Achter de Pastorie	-349.308	-6.253	0		8.750	87.173	123.544			409.543	-273.449	0
Schadijkerweg oost	-328.709	-5.884	0				32.954		-13.831			-315.469
Roathweg	274.017	4.905	0		353				2.670			281.945
Hof te Berkel	-953.729	-17.072	0	14.950	8.061		282.327		4.036	143.880		-517.546
Woningbouw Griendtsveen	-469.823	-8.410	0	1.900			3.600		104.388		-280.909	-649.255
Beatrixstraat	-426.036	-7.626	0	19.253	629		-427		-76.523		-664.780	-1.155.509
De Comert	404.799	7.246	0	9.846	5.395		333.345		99.487		-1.348.495	-488.377
Woningbouw Kronenberg	-316.481	-5.665	0	27.283					-25.103			-319.966
Kerkveld	-107.248	-1.920	0		14.000				61.248		-431.459	-465.380
Wouterstraat	134.383	2.405	0	65	2.574				-5.932		-48.805	84.690
Gasthoes	12.362	221	0	266.811	11.078		55.528		930		-131.520	215.410
Woningbouw	1.747.249	31.275	0	410.719	73.508	92.837	1.379.589	0	199.941	682.282	-3.905.397	712.002
LOG Witveld	118.474	2.121	0		1.602				11.267			133.464
Melderslosche Weiden	33.566	601	0	2.000			121.751		321.839		-8.600	471.156
De Groene Campus Asdonck	-182.489	-3.267	0						16.355			-169.400
Bedrijventerreinen	-30.449	-545	0	2.000	1.602	0	121.751	0	349.461	0	-8.600	435.220
Glastuinbouwproject Californië	80.973	1.449	0		66.018	-212.287						-63.847
Grandorse	1.799.427	32.210	0	653.976	2.594		267.773	-270.000	-15.083		-379.917	2.090.979
Toverland	142.071	2.543	0				0	-50.000	94.225		-1.471.140	-1.282.301
Gebiedsontwikkeling Tienray	1.140.408	20.413	0	4.944			26.535		-3.018		-85.349	1.103.934
Overige onderhanden werken	3.162.878	56.615	0	658.920	68.612	-212.287	294.308	-320.000	76.124	0	-1.936.406	1.848.765
Totaal-generaal	4.879.678	87.345	0	1.071.639	143.722	-119.450	1.795.649	-320.000	625.526	682.282	-5.850.403	2.995.987

e. Overzicht gewaarborgde geldleningen

Oorspronkelijk bedrag van de geldleningen	Geldnemer	Gedeelte dat door gemeent wordt gewaarborgd	Afkomstig uit voormalige gemeente	Datum en nummer van het besluit	Rente %	Restantbedrag van de leningen aan het begin van het boekjaar		Bedrag van in het boekjaar gewaarborgde leningen	Totaalbedrag van de gewone en buitengewone aflossing	Restant bedrag van de leningen aan het einde van het boekjaar	
						TOTAAL	Wv door gem. gewaarborgd			TOTAAL	Wv. door gem. gewaarborgd
3063	St. Wonen Limburg		50% Grubbenvorst	19-12-1996	4,410	1443	722		134	1309	654
2314	St. Wonen Limburg		50% Grubbenvorst	19-12-1996	4,330	1071	536		100	971	486
1679	St. Wonen Limburg		50% Grubbenvorst	19-12-1996	4,330	777	389		72	705	352
755	St. Wonen Limburg *		100%	1-8-1997	2,222	322	322		78	244	244
	St. Wonen Limburg *		100%	1-11-1992	3,080	210	210		12	198	198
	St. Wonen Limburg *		100%	1-12-1992	3,110	178	178		10	168	168
									0		
1337	St. Wonen Limburg		50% Horst		3,080	803	402		43	760	380
1528	St. Wonen Limburg		50% Horst		2,450	960	480		49	911	455
2349	St. Wonen Limburg		50% Horst		2,960	1379	690		75	1304	652
684	St. Wonen Limburg		50% Horst		1,680	432	216		22	410	205
841	St. Wonen Limburg		50% Horst		4,640	609	305		18	591	296
7100	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas		3,010	4564	2282		245	4319	2159
1100	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas		4,159	1100	550		0	1100	550
5000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas		4,325	5000	2500		0	5000	2500
9900	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas		4,503	9900	4950		0	9900	4950
5000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas		4,534	5000	2500		0	5000	2500
10000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas		4,4	10000	5000		0	10000	5000
									0		
1325	St. Wonen Limburg (WBL)		50% Sevenum	10-feb-03	5,110	1093	547		23	1070	535
9000	St. Wonen Limburg		50% Sevenum	20-okt-09	3,810	9000	4500		0	9000	4500
10000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas	15-apr-10	4,040	10000	5000		0	10000	5000
5000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas	14-nov-11	3,590	5000	2500		0	5000	2500
4000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas	17-apr-12	0,049	4000	2000		0	4000	2000
4000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas	17-aug-12	0,128	4000	2000		0	4000	2000
7000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas	1-jul-13	0,620	7000	3500		7000	0	0
30000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas	20-dec-13	0,191	30000	15000		0	30000	15000
12000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas	26-sep-14	2,261	12000	6000		0	12000	6000
15000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas	19-jan-15	2,030	15000	7500		0	15000	7500
12000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas	1-jun-15	1,190	12000	6000		0	12000	6000
22000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas	2-nov-15	0,126	22000	11000		0	22000	11000
4000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas	3-apr-17	1,130	4000	2000		0	4000	2000
8000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas	15-apr-19	3,769			8000		8000	4000
7000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas	15-apr-19	3,799			7000		7000	3500
25000	St. Wonen Limburg		50% Horst aan de Maas	23-sep-19	1,027			25000		25000	12500
98	Stg Museum de Kantfabriek		100%	3-sep-13		75	75		5	70	70
44	Stg. Nationaal Rest.fonds		100%	1-1-1997		15	15		2	13	13
4500	Stg. BuitenGewoonBereikba		100%			4500	4500	0	0	4500	4500
5000	Bv Ontwikkelbedrijf Greenpo		8%			5000	415		415	0	0
326	Stg 800 jaar Hadm		100%			326	326	0	0	326	326
101	Reindonk Energie		100%					101	0	101	101
						188757	95106	40101	8303	215970	110794
Gespecificeerd naar achtervang											
183977	Achtervangovereenkomst via WSW					178841	89776	40000	7780	210351	105175
142	Gemeente Horst aan de Maas					9916	5331	101	523	5619	5619
184119						188757	95106	40101	8303	215970	110794

* deze leningen lopen niet via het waarborgfonds.

3.3 Sisa

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020								
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)			
			Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03			
			€ 68.868	€ 0	€ 0			
Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen			Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid			
Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 04			Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 / 06	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07			
			€ 0	€ 0	€ 0			
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB) Gemeenten	Correctie besteding 2018 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO).	Correctie besteding 2018 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO).	Correctie besteding 2018 aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO).	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04		
			€ 17.971	€ 0	€ 0	€ 17.971		
Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.			Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08			
			€ 0	€ 0	€ 0			
Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen			Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.			
Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08			
			€ 0	€ 0	€ 0			
Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.			Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08			
			€ 0	€ 0	€ 0			
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 04		
			€ 4.250	€ 181.429	€ 0	€ 0		
Kopie beschikingsnummer			Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen	Correctie over besteding (t/m jaar T)		
Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 07			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 10	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 11		
			€ 4.250	€ 181.429	€ 0	€ 0		
Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)		
Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 07			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 10	Aard controle R Indicatornummer: E3 / 11		
			€ 4.250	€ 181.429	€ 0	€ 0		
Eindverantwoording Ja/Nee			Nee	Nee	Nee	Nee		
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeente deel 2019 Alle gemeenten verantwoord worden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 4.445.712	€ 145.940	€ 294.158	€ 4.232	€ 22.770	€ 0
Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen			Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12	
			€ 16.575	€ 0	€ 293.539	€ 3.612	Ja	
I.1 Participatiewet (PW)			I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente deel 2019 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 15.327	€ 31.085	€ 4.292	€ 276.853	€ 27.326	€ 0
Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)			Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09				
			€ 0	€ 0	Ja			

VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
		Gemeenten	Aard controle R Indicatorenummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatorenummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatorenummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatorenummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatorenummer: H4 / 06
			€ 539.811	Exploitatiekosten sportaccommodaties	€ 77.526	€ 0	€ 77.526	€ 0
				Vorbereidingskosten nieuw zwembad	€ 4.698	€ 4.698	€ 0	€ 0
				Aanleg nieuw kunstgrasveld	€ 29.763	€ 29.763	€ 0	€ 0
				Vorbereidingskosten binnensport	€ 483	€ 483	€ 0	€ 0
				Investeringskosten renovatie onroerende zaken sport/renovatie vechtsportlocatie	€ 32.721	€ 32.721	€ 0	€ 0
				Onderhoudskosten sportvelden/terreinen	€ 44.298	€ 44.298	€ 0	€ 0
				Onderhoudskosten sportaccommodaties (gebouwen)	€ 88.732	€ 88.732	€ 0	€ 0
				Exploitatiekosten gemeentelijk zwembad (excl onderhoud onderhoud, onderhoud zit in de post hierboven).	€ 47.918	€ 0	€ 47.918	€ 0
				Aanpassing mengpercentage Software verhuur kosten accommodaties/zwembad	€ 67.099 € 5.623	€ 0 € 0	€ 0 € 5.623	€ 67.099 € 0
			Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld	
			Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatorenummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatorenummer: H4 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: H4 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: H4 / 11	
			Exploitatiekosten sportaccommodaties	77526	14,36%	Exploitatiekosten sportaccommodaties	€ 140.950	
			Vorbereidingskosten nieuw zwembad	4698	0,87%	Vorbereidingskosten nieuw zwembad		
			Aanleg nieuw kunstgras veld	29763	5,51%	Aanleg nieuw kunstgrasveld		
			Vorbereidingskosten binnensport	483	0,09%	Vorbereidingskosten binnensport		
			Investeringskosten renovatie onroerende zaken sport/renovatie vechtsportlocatie	32721	6,00%	Investeringskosten renovatie onroerende zaken sport/renovatie vechtsportlocatie		
			Onderhoudskosten sportvelden/terreinen	44298	8,21%	Onderhoudskosten sportvelden/terreinen		
			Onderhoudskosten sportaccommodaties (gebouwen)	88732	16,44%	Onderhoudskosten sportaccommodaties (gebouwen)		
			Exploitatiekosten gemeentelijk zwembad (excl onderhoud onderhoud, onderhoud zit in de post hierboven).	47918	8,88%	Exploitatiekosten gemeentelijk zwembad (excl onderhoud onderhoud, onderhoud zit in de post hierboven).		
			Aanpassing mengpercentage	67099	12,43%	Aanpassing mengpercentage		
			Software verhuur kosten accommodaties/zwembad	5623	1,04%	Software verhuur kosten accommodaties/zwembad		
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SISA tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen emast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	
			Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatorenummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatorenummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatorenummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatorenummer: E27B / 05	
			1 2017/1749 (SAS-2017-00927) Verbreden fietspad Horsterweg	€ 2.091	€ 8.365	€ 0	€ 0	
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee	
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatorenummer: E27B / 10	
			1 2017/1749 (SAS-2017-00927) Verbreden fietspad Horsterweg	€ 2.091	€ 8.365	Er is uitstel verleend tot 31-12-2020 voor de uitvoering	Nee	

3.4 Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld

bedragen x € 1.000		Lasten	Baten	Saldo
Taakvelden		2019	2019	2019
1	Economie en ruimte			
3.1	Economische ontwikkeling	-409	0	-409
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-264	0	-264
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	-291	138	-153
3.4	Economische promotie	-633	62	-571
8.1	Ruimtelijke ordening	-723	820	97
	Totaal Economie en ruimte	-2.320	1.019	-1.300
2	Wonen, mobiliteit en openbare ruimte			
2.1	Verkeer en vervoer	-6.075	348	-5.727
2.2	Parkeren	-71	2	-70
2.5	Openbaar vervoer	-1.185	354	-831
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-2.326	390	-1.936
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	-4.347	4.726	379
8.3	Wonen en bouwen	-2.294	1.699	-595
	Totaal Wonen, mobiliteit en openbare ruimte	-16.298	7.518	-8.780
3	Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.			
7.2	Riolering	-3.234	3.896	662
7.3	Afval	-3.914	4.525	610
7.4	Milieubeheer	-965	158	-807
7.5	Begraafplaatsen	-59	16	-43
	Totaal Duurzaamheid: klim.amb/energ.trans/circ.	-8.173	8.595	422
4	Soc. maatschap., participatie en voorz.			
0.2	Burgerzaken	-1.312	539	-773
3.3	Bedrijfsloket,-regelingen (arbeidsmigr.)	-67	38	-28
3.4	Economische promotie (Gezondste regio)	-46	0	-46
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-5.190	2.562	-2.628
6.2	Wijkteams	-2.909	1	-2.908
6.3	Inkomensregelingen	-6.217	6.896	679
6.4	Begeleide participatie	-5.072	0	-5.072
6.5	Arbeidsparticipatie (Nieuwkomers)	-971	39	-932
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	-999	345	-654
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-8.797	362	-8.435
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-7.680	15	-7.665
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-57	0	-57
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-1.527	0	-1.527
7.1	Volksgezondheid	-1.708	50	-1.657
	Totaal Soc. maatschap., participatie en voorz.	-42.550	10.848	-31.702

5	Cultuur, sport en onderwijs			
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-31	239	208
4.1	Openbaar basisonderwijs	-31	0	-31
4.2	Onderwijshuisvesting	-1.552	16	-1.535
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.300	168	-1.132
5.1	Sportbeleid en activering	-726	93	-633
5.2	Sportaccommodaties	-2.664	1.136	-1.528
5.3	Cultuurpresentatie/-productie/-particip.	-364	0	-364
5.4	Musea	-33	0	-33
5.5	Cultureel erfgoed	-366	1	-365
5.6	Media	-961	69	-893
	Totaal Cultuur, sport en onderwijs	-8.027	1.722	-6.305
6	Openb.orde/veiligheid, toezicht/handhav.			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-3.280	302	-2.978
1.2	Openbare orde en veiligheid	-643	1	-642
	Totaal Openb.orde/veiligheid, toezicht/handhav.	-3.923	303	-3.620
7	Bestuur, organisatie en samenwerking			
0.1	Bestuur	-5.413	856	-4.556
0.4	Ondersteuning organisatie	-17.780	2.717	-15.063
	Totaal Bestuur, organisatie en samenwerking	-23.192	3.573	-19.619
8	Financiën			
0.5	Treasury	-846	2.041	1.195
0.61	OZB woningen	-647	6.912	6.265
0.62	OZB niet-woningen	-114	4.139	4.024
0.64	Belastingen overig	-188	118	-69
0.7	Algemene uitk./overige uitk. Gem. Fonds	-6	56.273	56.267
0.8	Overige baten en lasten	-204	26	-178
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-148	0	-148
3.4	Economische promotie	-4	2.603	2.599
	Totaal Financiën	-2.157	72.112	69.955
T	Resultaat rekening van baten en lasten			
V-0.	Resultaat rekening van baten en lasten	0	0	0
	Totaal Resultaat rekening van baten en lasten	0	0	0
	Totaal saldo van lasten en baten	-106.641	105.692	-949
0.10	Mutatie reserves	-9.684	11.800	2.116
	Totaal gerealiseerd resultaat	-116.325	117.492	1.167

BIJLAGEN

4.1 Overzicht restantkredieten met toelichting

OVERZICHT RESTANTKREDIETEN			Begroting t/m 2019		Werkelijk t/m 2019		Restant ultimo 2019		Afsluiten		Toelichting
Vast Actief	Ten laste van	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Ja/Nee	Vrijval		
VA 1075	Structuurvisie	exploitatie kapitaallasten afschrijving tv reserve kapitaallasten	70.000	0	65.344	0	4.656	0	Nee		Uit de evaluatie van de Structuurvisie vloeit een aantal vervolgtacties voort, waarvoor het resterend budget wordt ingezet.
VA 1095	Woningen garantie regeling	exploitatie kapitaallasten t.i.v. Afhang II	2.250.000	-2.250.000	208.198	-172.500	2.041.802	-2.077.500	Nee		Dit krediet is onderdeel van een doorlopende maatregel: de garantieregeling. Deze is vastgesteld in 2012 door de gemeenteraad. Er is daar geen einddatum in aangegeven.
VA 1110	Bermen/sloten buitengebied 2019	exploitatie kapitaallasten	129.000	0	129.000	0	0	0	Ja		Is in 2019 afgerond.
VA 1111	Uitgestelde betaling GGD Investments	exploitatie kapitaallasten	1.540.727	0	1.519.739	-479.012	20.988	479.012	Nee		Dit vast actief loopt door tot 2020. Kan ook tussentijds terugbetaald worden. In 2019 heeft er een vervroegde aflossing plaatsgevonden.
VA 1124	Verbetering binnenmilieu BS De Samensprong	exploitatie kapitaallasten	122.000	0	120.067	0	1.933	0	Ja	1.933	Is in 2019 afgerond.
VA 1127	Herhuisvesting BS Meuleveld/SBS Peelhorst	exploitatie kapitaallasten	5.065.500	-500.000	5.069.483	-500.000	-3.983	0	Ja	-3.983	Overschrijding omdat er asbest bleek te zitten in de fundering van de oude school.
VA 1132	Aanpassingen accommodaties	exploitatie kapitaallasten	362.280	-112.280	365.511	-114.280	-3.231	2.000	Ja	-1.231	Diverse projecten inmiddels afgerond.
VA 1148	Project aanpassingen gemeentehuis	exploitatie kapitaallasten afschrijving gedeelte tv reserve kapitaallasten	2.855.000	-195.000	2.750.539	-191.930	104.462	-3.070	Nee		Een aantal onderdelen binnen dit project lopen nog door in 2020.
VA 1149	Het Nieuwe Werken	exploitatie kapitaallasten	250.000	0	242.635	0	7.365	0	Nee		Loopt nog door in 2020.
VA 1152	Station Grubbenvorst - Greenport	exploitatie kapitaallasten	500.000	-500.000	21.983	-21.983	478.017	-478.017	Nee		Loopt nog door in 2020, wordt ingezet voor herinrichting stationsomgeving Horst-Sevenum.
VA 1163	Tractie tractor New Holland 2019	exploitatie kapitaallasten	120.000	0	112.845	0	7.155	0	Ja	7.155	Wordt in de projectenrapportage toegelicht. Is in 2019 afgerond.
VA 1165	Tractie strooier Nido B 2019	exploitatie kapitaallasten	35.000	0	33.250	0	1.750	0	Ja	1.750	Is in 2019 afgerond.
VA 1166	Tractie strooier Nido A 2019	exploitatie kapitaallasten	40.000	0	0	0	40.000	0	Nee		Wordt in 2020 aangeschaft.
VA 1181	WMO individuele voorzieningen 2019	exploitatie kapitaallasten	450.000	0	322.802	0	127.198	0	Ja	127.198	Is in 2019 afgerond.
VA 1188	Investering openbare verlichting 2019	exploitatie kapitaallasten	158.822	0	174.274	-18.147	-15.452	18.147	Ja	2.695	Is in 2019 afgerond.
VA 1196	Hypothecaire geldlening PETC+	exploitatie kapitaallasten	1.250.000	0	1.250.000	0	0	0	Nee		Wordt in 2020 afgewerkt.
VA 1201	Fietsverbinding America-station Horst-Sevenum	exploitatie kapitaallasten afschrijving tv reserve kapitaallasten	1.550.000	-775.000	11.368	0	1.538.632	-775.000	Nee		Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA 1207	Rioleringsmaatregelen 2018 A5 vrijverval	exploitatie kapitaallasten via voorziening riolering	300.000	0	293.997	0	6.003	0	Ja	6.003	Is in 2019 afgerond.
VA 1208	Rioleringsmaatregelen 2018 A5 bovengronds afkoppelen	exploitatie kapitaallasten via voorziening riolering	50.000	0	49.859	0	141	0	Ja	141	Is in 2019 afgerond.
VA 1209	Rioleringsmaatregelen 2018 B1 verbeteringsmaatregelen	exploitatie kapitaallasten via voorziening riolering	735.000	0	734.278	0	722	0	Ja	722	Is in 2019 afgerond.
VA 1211	Rioleringsmaatregelen 2019 A5 vrijverval	exploitatie kapitaallasten via voorziening riolering	520.000	0	461.891	-10.000	58.109	10.000	Nee		De vervanging van de persleiding Schatberg/Toverland loopt nog.
VA 1212	Rioleringsmaatregelen 2019 bovengronds afkoppelen	exploitatie kapitaallasten via voorziening riolering	50.000	0	51.611	0	-1.611	0	Ja	-1.611	Is in 2019 afgerond.
VA 1213	Rioleringsmaatregelen 2019 B1 verbeteringsmaatregelen	exploitatie kapitaallasten via voorziening riolering	120.000	0	37.578	0	82.422	0	Nee		Loopt nog door tot ongeveer medio 2020.
VA 1237	Gronden Niet In Exploitatie	exploitatie kapitaallasten	507.481	-586.767	2.928.012	-1.074.235	-2.420.531	487.468	Nee		Betreft gronden die vanwege wijziging in het BBV niet langer als "Gronden Niet in Exploitatie" onder de Voorraden mogen vallen, maar onder de Materiele Vaste Activa. Enkele strategische aankopen zijn geactiveerd en enkele reeds eerder aangekochte percelen zijn ingebracht in diverse grondexploitaties. Wordt ook in de projectenrapportage toegelicht.
VA 1240	Afval: inzamelmiddelen 2019	dekking uit voorziening vervangingsinvesteringen afval	122.500	-122.500	71.296	-71.296	51.205	-51.205	Ja		Kosten aanschaf inzamelmiddelen worden jaarlijks gedekt door V.1.04.02 Voorziening vervangingsinvesteringen afval.
VA 1246	Aankoop woningen huisvesting statushouders	exploitatie kapitaallasten afschrijving tv reserve kapitaallasten	1.044.300	0	0	0	1.044.300	0	Nee		Loopt nog door in 2020. In 2020 zal bekeken worden of verlenging van dit krediet noodzakelijk is.
VA 1320	Woningen statushouders: Gebr. van Doornelaan 74 Horst	exploitatie kapitaallasten afschrijving tv reserve kapitaallasten	280.000	-280.000	280.000	-280.000	0	0	Ja		Maakt onderdeel uit van krediet huisvesting statushouders.
VA 1321	Woningen statushouders: Kerkveld 27 Swolgen	exploitatie kapitaallasten afschrijving tv reserve kapitaallasten	194.500	0	194.423	0	77	0	Ja	77	Maakt onderdeel uit van krediet huisvesting statushouders.
VA 1322	Woningen statushouders: Beatrixstraat 50 Meerlo	exploitatie kapitaallasten afschrijving tv reserve kapitaallasten	182.400	0	182.363	0	37	0	Ja	37	Maakt onderdeel uit van krediet huisvesting statushouders.
VA 1323	Woningen statushouders: Gasthuisstraat 9 Horst	exploitatie kapitaallasten afschrijving tv reserve kapitaallasten	148.800	0	148.834	0	-34	0	Ja	-34	Maakt onderdeel uit van krediet huisvesting statushouders.

OVERZICHT RESTANTKREDIETEN		Begroting t/m 2019		Werkelijk t/m 2019		Restant ultimo 2019		Afsluiten		Toelichting	
Vast Actief	Ten laste van	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Ja/Nee	Vrijval		
VA.1247	Verbouwing klooster Meterik naar basisschool	exploitatie kapitaallasten afschrijving tv reserve kapitaallasten	2.355.189	-884.750	2.347.689	-889.450	7.500	4.700	Ja	12.200	Project is afgerond in 2019.
VA.1249	Revitalisering 't Gasthoes	exploitatie kapitaallasten deel kapitaallasten tv reserve kapitaallasten	12.768.524	-2.250.000	4.774.114	-1.600.000	7.994.410	-650.000	Nee		Betreft alleen stand van het krediet, nadere toelichting over het volledige projectbudget staat in de projectenrapportage.
VA.1250	Optimalisering tennisal de Kruisweide	exploitatie kapitaallasten	60.000	0	61.583		-1.583		Ja	-1.583	Project is afgerond in 2019.
VA.1255	Vervanging hockeyveld 1 Horst Lavalaag	exploitatie kapitaallasten	370.000	0	442.930	-75.375		75.375	Ja	2.445	is in 2019 afgerond
VA.1258	Rioleringsmaatregelen B1 Grootte Molenbeek	exploitatie kapitaallasten via voorziening riolering	1.335.000	-60.000	99.280	-7.503	1.235.721	-52.497	Nee		Loopt nog door in 2020.
VA.1259	Sportpark Hegelsom: kunstgrasvelden	exploitatie kapitaallasten	140.000	0	153.696	-17.100	-13.696	17.100	Ja	3.404	Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1260	Sportpark Hegelsom: 4 kleedlokalen/berging	exploitatie kapitaallasten	285.000	0	301.014	-9.000	-16.014	9.000	Ja	-7.014	Project is afgerond in 2019.
VA.1264	Nieuwbouw basisschool Tienray-Swolgen	exploitatie kapitaallasten	3.450.000		250.771	0	3.199.229	0	Nee		Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1265	Herinrichting stationsomgeving Horst-Sevenum	exploitatie kapitaallasten	1.700.000	0	680.063	0	1.019.937	0	Nee		Besluitvorming vindt nog in 2020 plaats. Start project medio 2021. Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1266	Herinrichting pakeerterrein Kerkeveld	exploitatie kapitaallasten afschrijving tv reserve kapitaallasten	325.000	-190.000	44.743	-40.000	280.257	-150.000	Nee		Loopt nog door in 2020.
VA.1267	Renovatie dak Smetenhof	exploitatie kapitaallasten	250.000	0	162.493	0	87.507	0	Nee		Loopt nog door in 2020.
VA.1269	Gebiedsontwikkeling Ooijen Wanssum	exploitatie kapitaallasten	3.000.000	-2.207.492	2.950.000	-2.159.466	50.000	-48.026	Nee		Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1270	Fietsverbinding Broekhuizenvorst-Swolgen	exploitatie kapitaallasten	150.000	-40.000	167.455	-50.000	-17.455	10.000	Ja	-7.455	Project is afgerond in 2019.
VA.1271	Leefbaarheidsprojecten wijk Norbertus	exploitatie kapitaallasten afschrijving tv reserve kapitaallasten	235.000	0	123.903	-12.785	111.097	12.785	Nee		Loopt nog door in 2020.
VA.1272	Herinrichting begane grond Oude Raadhuis	exploitatie kapitaallasten	125.000		125.857		-857		Ja	-857	is in 2019 afgerond
VA.1273	Verkeersregelinstallatie Noordsingel	exploitatie kapitaallasten	65.000	0	15.806	0	49.194	0	Nee		Project start in 2020 wegens levertijd materialen.
VA.1274	Aanleg parkeerplaatsen Broekhuizen	exploitatie kapitaallasten afschrijving tv reserve kapitaallasten	383.000	-65.000	298.344	0	84.656	-65.000	Nee		Loopt nog door in 2020.
VA.1277	Voorbereidingskrediet zwembad	exploitatie kapitaallasten	122.551	0	81.764	0	40.787	0	Nee		Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1278	Voorbereidingskrediet SAAM	exploitatie kapitaallasten	160.448	0	14.829	0	145.619	0	Nee		Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1279	Grond Horst aan de Maas O1259	exploitatie kapitaallasten	96.500	0	95.716	0	784	0	Ja	784	Betreft een strategische aankoop zonder dat er een concreet plan ligt om deze grond in exploitatie te nemen. Conform BBV dient deze grond geactiveerd te worden onder de Materiële Vaste Activa.
VA.1280	Centrum Hegelsom uitv. openbare ruimte	exploitatie kapitaallasten	78.235	-78.235	70.382	0	7.853	-78.235	Nee		Ontvangsten moeten nog binnenkomen. Heeft relatie met subsidie Provincie.
VA.1281	Frisse scholen fase 2	exploitatie kapitaallasten	680.750	0	114.950	0	565.800	0	Nee		Loopt nog door in 2020
VA.1282	Afslag 10 werkkrediet	exploitatie kapitaallasten	100.000	0	24.327	0	75.673	0	Nee		Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1284	Verlichting fietspad America-Center Parcs Peel	exploitatie kapitaallasten	123.500	-117.500	124.613	-30.000	-1.113	-87.500	Nee		Loopt nog door in 2020.
VA.1286	Centrumvisie Greune Droad	exploitatie kapitaallasten	285.000	-35.000	0	-35.000	285.000	0	Nee		Wordt in de projectenrapportage toegelicht.
VA.1287	Hypothecaire geldlening Reindonk	exploitatie kapitaallasten	25.000	-2.500	25.000	-2.500	0	0	Nee		Affosging wordt jaarlijks geboekt ten gunste van krediet.
VA.1288	Tractor New Holland	exploitatie kapitaallasten	31.000	0	34.725	0	-3.725	0	Ja	-3.725	Project is afgerond in 2019.
VA.1289	Voorbereidingskrediet binnensport	exploitatie kapitaallasten	50.000	0	2.804	-395	47.196	395	Nee		Loopt nog door in 2020.
VA.1290	Kunstrasveld SV Melderslo korfbal	exploitatie kapitaallasten	260.210	-36.896	171.492	-24.316	88.718	-12.580	Nee		Loopt nog door in 2020.
VA.1291	Ondergrond parkeerplaats Cuppenpedje (7112)	exploitatie kapitaallasten	0	0	213.750	0	-213.750	0	Ja	-213.750	Betreft een strategische aankoop zonder dat er een concreet plan ligt om deze grond in exploitatie te nemen. Conform BBV dient deze grond geactiveerd te worden onder de Materiële Vaste Activa.
VA.1292	Huisvesting Budclub Horst Junior College	exploitatie kapitaallasten	95.000	-13.470	67.609	-3.915	27.391	-9.555	Nee		Komen nog facturen in 2020.
VA.1293/1324	Perceel grond nabij Noordsingel 75 Horst Emmastraat perceel HOR01 N 2741	exploitatie kapitaallasten	20.000		20.896		-896		Ja		Betreft een strategische aankoop zonder dat er een concreet plan ligt om deze grond in exploitatie te nemen. Conform BBV dient deze grond geactiveerd te worden onder de Materiële Vaste Activa.
VA.1294	Vervanging werkplek- en vergadermeubilair	exploitatie kapitaallasten	454.500				454.500		Nee		Loopt nog door in 2020.
VA.1296-1307/1309/1313-1315	Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)	exploitatie kapitaallasten	2.445.656	0	258.477	0	2.187.179	0	Nee		Loopt nog door in 2020.
VA.1310	Perceel grond nabij Heere Peel 1162+1163	exploitatie kapitaallasten	0	0	135.771	0	-135.771	0	Ja	-135.771	Betreft een strategische aankoop zonder dat er een concreet plan ligt om deze grond in exploitatie te nemen. Conform BBV dient deze grond geactiveerd te worden onder de Materiële Vaste Activa.
VA.1319	Achtergestelde geldlening omroep Horst aan de Maas	exploitatie kapitaallasten	75.000				75.000		Nee		Lening wordt in 2020 verstrekt.
VA.9166	Maatschappelijk kapitaal NV Klavertje 4	exploitatie kapitaallasten	50.000	0	25.000	0	25.000	0	Nee		Volstortverplichting aandelenkapitaal blijft bestaan.
VA.9573	VROM starterslening	exploitatie kapitaallasten rente tv algemene reserve bouwgrondexploitatie	2.203.000	0	2.235.822	0	-32.822	0	Nee		Dit is een doorlopend krediet.
TOTAALBEDRAG			33.930.063	-5.980.843	17.192.584	-4.956.806	16.737.479	-1.024.037			

getallen in hele euro's

4.2 Griffierekening

De jaarrekening en begroting van de griffie zijn de afgelopen jaren onderdeel geweest van het Programma Algemeen Bestuur van de Programmabegroting en Programmarekening en was om die reden niet gemakkelijk terug te vinden. Dit was en is ongewenst daar de jaarrekening en begroting van de griffie een status aparte binnen de Programmabegroting hebben, namelijk dat het voorstel tot het vaststellen van deze jaarrekening en begroting door het Presidium wordt gedaan, in plaats van Burgemeester en wethouders. Om die reden heeft de auditcommissie geadviseerd om de jaarrekening en begroting van de griffie als een aparte bijlage bij de Programmarekening c.q. Programmabegroting te voegen in plaats het een onderdeel te laten zijn van het Programma Algemeen Bestuur..

Doelstelling (begroting) griffie

Zorgen voor omstandigheden en faciliteiten, waardoor de gemeenteraad optimaal zijn taken kan doen in samenwerking met andere bestuursorganen en met burgers en het maatschappelijk middenveld. Het verder ondersteunen van de gemeenteraad en zijn individuele leden afzonderlijk, bij het uitoefenen van zijn kaderstellende, volksvertegenwoordigende en controlerende taken. De ondersteuning bevordert vooral dat, conform de door de raad vastgestelde kaders, de raad zich kan positioneren als 'hoogste' bestuursorgaan van de gemeente en de burgers optimaal bij zijn besluitvorming betrokken worden.

De bij de Programmabegroting 2019 hiervoor voorgestelde maatregelen en de daarbij gehaalde resultaten:

De nieuwe vergaderstructuur (kaderstellende rol)

Medio 2019 wordt de nieuwe vergaderstructuur van de raad geëvalueerd. Bij deze evaluatie zullen ook het college en de inwoners betrokken worden. Op grond van deze evaluatie besluit de raad of deze nieuwe vergaderstructuur voor deze raadsperiode gehandhaafd blijft.

In mei is er onder de (burger)raadsleden, college en directieteam een grote evaluatie van de nieuwe vergaderstructuur gehouden. Daar de resultaten van deze evaluatie een verdeeld beeld gaven is besloten om dezen met de gehele raad te bespreken in september. Het gevolg was dat de raad in november een nieuw besluit over de vergaderstructuur heeft genomen.

Het resultaat is een besluitvormingsproces waarbij de gemeenteraad om de 4 weken enkel een besluitvormende vergadering heeft en 2 weken daarvoor een voorbereidende vergadering. Daarnaast is er in de cyclus nog een bijeenkomst gereserveerd voor 1 of 2 thema's of voor de Planning & Control cyclus.

Veranderende rollen Raad en maatschappij (volk vertegenwoordigende rol)

De veranderende rol van de raad in een veranderende omgeving wordt verder uitgewerkt. Nadat de nieuwe raad in zijn eerste jaar vooral aandacht heeft aan de kwaliteit van besluitvorming in de nieuwe vergaderstructuur, zal in 2019 de grootste aandacht komen te liggen bij dit onderwerp.

We willen vanuit een open houding meer bijdragen aan de gemeenschap en de beweging die de gemeenschap aan het maken is. Dit doen we door burgerinitiatieven veel aandacht te geven en (indien goed) zo veel mogelijk te initiëren. De raad inspireert en wordt door de gemeenschap geïnspireerd. Om die reden worden de beeldvormende thema-avonden in principe altijd op locatie gehouden.

Gelet op het belang van de burgerinitiatieven is in het communicatieplan c.q. introductieprogramma in 2018 vastgelegd dat binnen één jaar een bezoek aan alle 16 kernen van Horst aan de Maas wordt gebracht, waarbij de raadsleden kennis nemen van de lopende burgerinitiatieven in deze kernen. In de 1e helft van 2019 heeft de gemeenteraad een bezoek aan de kernen America, Evertsoord, Kronenberg, Lottum, Tienray, Hegelsom en Horst gebracht. Daarmee is de doelstelling van de raad gehaald om binnen het jaar alle kernen te bezoeken. Het begin van dit jaar werden de thema-avonden nog op locatie gehouden. De avond over huisvesting arbeidsmigranten werd gehouden in de Norbertusparochie. De avond over het huisvestingsplan was op het Dendroncollege en de avond over Binnensportaccommodaties in 't Haeren in Grubbenvorst. Omdat het op locatie toch wat lastiger is om over goede geluidsapparatuur te beschikken en de inrichting toch vaak niet geheel optimaal is, is besloten om de bijeenkomsten in principe toch weer in de raadzaal te houden.

Extra aandacht hebben hierbij de jongeren, die middels "Zinnige Zaken" onderwerpen voor de raadagenda kunnen agenderen. Tevens hebben zij een podium erbij gekregen door een jaarlijks debat tussen jongeren en raadsleden te houden

Normaliter is het enkel het winnende onderwerp van Zinnige Zaken dat wordt geagendeerd voor de gemeenteraad. In 2019 zijn n.a.v de bijeenkomst op 8 oktober maar liefst 3 onderwerpen door de raad opgepakt, n.l. Fietsveiligheid, Fysieke/Sociale Veiligheid en het Drugsbeleid (op scholen).

(controleerende rol)

In 2019 wordt door de raad een nieuwe (regionale) Rekenkamercommissie ingesteld om onafhankelijk onderzoek te doen naar de resultaten van gemeentelijke projecten en uitvoeringen

De nieuwe Rekenkamercommissie is niet ingesteld. De raad geeft voortaan zelf opdracht tot het doen van (onafhankelijke) onderzoeken. Een voorbeeld is het aansluiten bij een regionaal onderzoek van een aantal rekenkamers naar de gemeenschappelijke regelingen.

In 2019 wordt door de raad een (nieuwe) accountant benoemd om de komende 4 jaar de gemeentelijke jaarrekeningen te controleren.

Op 18 juni is op advies van de auditcommissie (die de aanbestedingsprocedure begeleid heeft) KSG Accountants benoemd als accountant voor controle van de jaarrekeningen voor de boekjaren 2019 tot en met 2022.

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie
	2019	2019	2019
Raad	-495	-548	-537
Presentiegeld niet-raadsleden	-10	-10	-8
Fractievergoeding	-3	-3	-3
Griffie	-249	-249	-230
Digitale raad	-25	-25	-35
Facilitering raad	-5	-5	-1
Jongere gemeenteraad	-5	-5	-7
Rekenkamercommissie	-30	-30	0
Communicatie raad	-30	-30	-32
Accountantskosten	-48	-48	-47
Totaal lasten	-900	-953	-900
Totaal baten	0	0	0
Saldo lasten en baten	-900	-953	-900

4.3 Lijst met afkortingen

a.g.v.	Als gevolg van
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
APPA	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARGE	Algemene reserve bouwgrondexploitatie
AVOI	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren
BADO	Besluit accountantscontrole decentrale overheden
BAG	Basisregistratie adressen en gebouwen
BBP	Bruto binnenlands product
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004
BENG	Bijna Energie Neutraal Gebouw
BGT	Basisregistratie Grootschalige Topografie
BI	Business intelligence
BIG	Baseline Informatieveiligheid Gemeenten
Bijv.	Bijvoorbeeld
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BRO	Basisregistratie Ondergrond
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting toegevoegde waarde
Bv.	Bijvoorbeeld
BV	Besloten Vennootschap
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
B&W	College van burgemeester en wethouders
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CISO	Chief Information Security Officer
CO2	Koolstofdioxide
c.q.	casu quo (in voorkomend geval)
d.d.	De dato

DCGV	Development Company Greenport Venlo
DigiD	Digitale Identiteit
EGLA	European Green Leaf Association
E.e.a.	Een en ander
EMU	Economische en monetaire unie
ENG	Energie neutraal gebouw
ENSIA	Eenduidige normatiek single information audit
Enz.	Enzovoort
E/o	En/of
EPR	Eikenprocessierups
Etc.	Et cetera
EU	Europese Unie
E.v.	En verder
FG	Functionaris gegevensbescherming
FIDO	Financiering decentrale overheden
GBI	Gegevensbeheer Informatie Systeem
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GKM	Gemeentelijk kwaliteitsmenu
GOA	Wet gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid
GOW	Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
GR	Gemeenschappelijke regeling
GR2025	Gezondste regio 2025
GTK	Gemiddelde totale kosten
GVVP	Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan
HADM	Horst aan de Maas
HALT	Het Alternatief
HHT	Huishoudelijke Hulp Toelage
Hof	Houdbare overheidsfinanciën
HRM	Human resource management
IBP	Informatiebeleidsplan
IC	Interne controle
ICT	Informatie- en communicatietechnologie

IHP	Integraal huisvestingsplan onderwijs
I.p.v.	In plaat van
IV	Informatievoorziening
IV	Intensieve veehouderij
IV3	Informatie voor derden
KCC	Klanten Contact Centrum
KING	Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten
KPI	Kritische prestatie indicator
KRW	Kaderrichtlijn Water
LED	Light-emitting diode
LKM	Limburgs kwaliteit menu
LLTB	Limburgse Land- en Tuinbouw Bond-Ontwikkeling
LOP	Landschapsontwikkelingsplan
Max.	Maximaal
M.b.t.	Met betrekking tot
MFC	Multi functioneel centrum
MGR	Modulaire gemeenschappelijke regeling
MIP	Meerjarig investeringsplan
MIRT	Meerjarenprogramma infrastructuur, ruimte en transport
MJB	Meerjarenbegroting
MJOP	Meerjarig onderhoudsplan
MKB	Midden en kleinbedrijf
M.n.	Met name
M&O	Misbruik en Oneigenlijk gebruik
MT	Managementteam
M.u.v.	Met uitzondering van
MVA	Materiële vaste activa
NCW	Netto contante waarde
NEN	Nederlandse Norm
NIEGG	Niet in exploitatie genomen grond
NLW	Noord- Limburg West (werkbedrijf voor sociaal-maatschappelijke werkgelegenheid in de regio Noord-Limburg West)
NOP	Net promotor score

NPS	Net Promoter Score
NV	Naamloze vennootschap
N.v.t.	Niet van toepassing
O2	Organisatie voor ondernemingen Horst aan de Maas
O3	Overheid(gemeente), onderwijs en ondernemers
O.a.	Onder andere
OGN	Overeenkomst Gemeenten - Nutsbedrijven
OL	Openbaar lichaam
OLS	Oud Limburgs schuttersfeest
OMA	Oude maas-arm
OV	Openbare verlichting
OZB	Onroerendezaakbelasting
PAS	Programma Aanpak Stikstof
P-budget	Personeelsbudget
P&C	Planning & Control
P&IB	Privacy en informatiebeveiliging
PDCA	Plan – Do – Check – Act
PNIK	Paspoorten Nederlandse Identiteitskaart
POC	Percentage of completion
POL	Provinciaal omgevingsplan Limburg
PUN	Paspoortuitvoeringsregeling Nederland
RES	Regionale energiestrategie
RgdBOEI	Rijksgebouwendienst Brand, Onderhoud, Energie en duurzaamheid, Informatie wet- en regelgeving
RIVM	Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu
RMC	Regionaal meld- en coördinatiepunt
RMO	Regionale mobiliteit
RSAV	Reserve strategische aan- en verkopen
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RvC	Raad van commissarissen
RVVP	Regionaal verkeers- en vervoersplan
SAAM	Sportaccommodatie America Meterik
SD	Sociaal domein

SDLN	Sociaal domein Limburg
SGN	Stichting Gemeenschapsbelangen Norbertus
SISA	Single information, Single audit
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden
SPUK	Specifieke uitkering stimulering sport
SPV	Special purpose vehicle
STAP	Steun- en Adviespunt
Stg.	Stichting
SV	Sportvereniging
SW	Sociale werkplaats
T.b.v.	Ten behoeve van
TH	Toezicht en handhaving
t.l.v.	Ten laste van
TOV	Teelt ondersteunende voorzieningen
T.o.v.	Ten opzichte van
T/m	Tot en met
UP	Uitvoeringsprogramma
VGRP	Verbreed gemeentelijk rioleringsplan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
Vpb	Vennootschapsbelasting
VRLN	Veiligheidsregio Limburg-Noord
VROM	Het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VSV	Voortijdig schoolverlaten
VTH	Vergunningen toezicht en handhaving
VVE	Voor en vroegschoolse educatie
VVH	Venlo – Venray – Horst aan de Maas
w.b.	wat betreft
WIBON	Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse infrastructuur
WIZ	Werk inkomen en zorg
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet normering topinkomens
w.o.	waar onder

WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WSW	Waarborgfonds sociale woningbouw
WSW	Wet sociale werkvoorziening
Zgn.	Zogenaamd

